

ACTA CONCILIORVM OECVMENICORVM

IVSSV ATQVE MANDATO

SOCIETATIS SCIENTIARVM
ARGENTORATENSIS

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

TOMVS PRIMVS
VOLVMEN PRIMVM
PARS QVARTA

MDCCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

CONCILIVM VNIVERSALE EPHESENVNVM

EDIDIT

EDVARDVS SCHWARTZ

VOLVMEN PRIMVM

ACTA GRAECA

PARS QVARTA

COLLECTIO VATICANA 120—139

MDCCCXXVIII

WALTER DE GRUYTER & CO.

VORMALS G. J. GÖSCHEN'SCHE VERLAGSHANDLUNG / J. GUTTENTAG, VERLAGS-
BUCHHANDLUNG / GEORG REIMER / KARL J. TRÜBNER / VEIT & COMP.

BEROLINI ET LIPSIAE

PRAEFATIO

Postquam quinque Collectionis Vaticanae partes editae sunt, tempus est de collectionum quae acta Ephesena continent, origine et historia breuiter praefari neque ineptum uideatur hanc praefationem ei Collectionis Vaticanae parti praemittere, qua olim illam terminatam esse uel obiter ultimos eius numeros perlustranti apparet, quod uero sexta et septima pars huius uoluminis publico usui nondum praesto sunt, non obstat; nam ut mox eas in lucem prodituras esse praeteream, et ultima Collectionis Vaticanae pars [165—172] et Collectionis Atheniensis additamenta tam singularem locum tenent, ut sua quaeque praefatione indigeant.

Actorum concilii Epheseni et eorum quae iis addita sunt, collectiones sunt tres, Vaticana [V], cuius breuiorem recensionem praebent MP, Seguierana [S], a qua Dur-lacensis [D] fere non distat, Atheniensis [A]. Vaticanae capitulatio ex codicibus edita est uol. I 1 p. 3sq.; Seguieranam et Atheniensem ante hos octo annos descripsi numerisque distinxi in dissertatione *Neue Aktenstücke zum ephesinischen Konzil von 431* [*Abhandl. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8], qua descriptione utantur rogo lectores, dum huius uoluminis pars septima edita erit. iam ut recte procedat inquisitio, ante omnia statuendum est collectiones S et A non singula esse corpora eiusdem originis atque finis, sed alteras partes inde a S 93 et A 137 esse appendices corporibus primariis extrinsecus adiectas. quod ita se habere uel inde elucet quod in codice A inter 136 et 137 spatium haud paruum relictum est; grauioris momenti est temporum ut ita dicam regressus, quoniam a S 92 [= V 133], quae est epistula Cyrilli ad Iohannem Antiochenum synodumque Antiochenam aliquot annis post pacem quae inter illos facta est, scripta, et ab A 135 136 [= V 171. 172], id est Cyrilli epistulis ad Successum, quae item longiore temporis interuallo a pace illa distant, saltus fit ad Procli sermonem [S 93 = V 19] uel ad Cyrilli epistulam ad apocrisiarios Constantinopoli constitutos [A 137 = V 22]. unde autem hae appendices desumptae sint, ex ipsa serie cum collectione V comparata primo obtutu elucebit; quae in A uel S non ad appendices pertinent, asteriscis signaui:

S 93	= A 19*	= V 19
S 9*	= A 137	= V 22
S 94	= A 138	= V 23
S 95	= A 139	= V 26
S 96	= A 140	= V 27
S 97	deest in A	= V 28
S 98	= A 141	= V 29
S 99—103		= V 54 ad finem. 55—59 ¹⁾
S 104	= A 142	= V 69

---

¹ Pertinent ad ea quae d. 22. m. Iul. a. 431 gesta [A 74—78] et a collectore V eis inculcata sunt, quae de Nestorii damnatione d. 22. m. Iun. eiusdem anni gesta sunt; cf. quae ad 1 2 p. 45, 3 adnotauit.

S 105	= A 143	= V 70
S 106	deest in A	= V 71
S 107	= A 144	= V 72
deest in S	A 145	= V 73
S 108	= A 146	= V 74
S 109	deest in A	= V 79
S 110 [= 51]	deest in A	= V 86
S 111	= A 61 *	= V 96 [I 3 p. 38,10—39,26]
S 112	= A 147	= V 97
S 113	= A 148	= V 99
S 114	= A 59 *	= V 108
S 115	= A 149	= V 109
S 116	= A 150	= V 110
S 117	= A 151	= V 111
S 118	= A 152	= V 112
S 119 [cf. 61]	= A 153 [cf. 91]	= V 113 [cf. 91]
S 120	= A 154	= V 116
S 121 [cf. 109]	deest in A	= V 117 [cf. 79]
S 122	= A 104 *	= V 121
S 123	= A 111 *	= V 124
S 124	= A 112 *	= V 125
S 125	= A 113 *	= V 126
S 126	= A 129 *	= V 129
S 127	= A 122 *	= V 130
S 128	= A 125 *	= V 131
S 129	= A 155	= V 134
S 130	= A 156	= V 137
S 131	= A 157	= V 138
S 132	= A 158	= V 139
S 5 *	= A 159	= V 150
S 38	= A 160	= V 143
S 39	= A 161	= V 144
S 40	= A 162	= V 145
S 42	= A 163	= V 146
S 133	= A 164	= V 151
S 134	= A 165	= V 152
S 135	= A 166	= V 153
S 136	= A 167	= V 154
S 137	= A 168	= V 155
S 138	= A 169	= V 156
S 139	= A 170	= V 157
deest in S	A 171	= V 158
S 140	= A 172	= V 159
S 141	= A 173	= V 160
S 142	= A 174	= V 161
S 143	= A 175	= V 162
S 144	= A 176	= V 163
S 145	= A 177	= V 164

Licet pauca restent enucleanda, dubium non est quin collectiones S et A ex collectione V suppletæ sint et ita quidem, ut collectores secundum suum uterque usum eandem appendicem expilauerint. neque latet quando istud supplementum compositum sit. post S 145 enim et A 177 in codicum SDA terminis perscripta est epistula synodica quam Nicephorus patriarcha Constantinopolitanus ad Leonem papam III destinauit iussu imperatoris Michaelis Rangau, cum ille simul atque die 2. m. Octobr. a. 811 imperatoriam dignitatem adeptus est, misit legationem ad Carolum Magnum [cf. Theophan. p. 494, 22. Vitæ Nicephori ab Ignatio diacono scriptæ p. 161, 1. Annal. Einh. 812]. eiusmodi enim documenta non multo postquam in lucem prodire, in fine aliorum operum adscribi solent neque praetermittendum Nicephori epistolam ab Ignatio quidem diacono Nicephori fere aequali orthodoxiae columnam dici, sed postea raro commemorari¹).

Iam restat ut quaestiones illae soluantur, quae ex numerorum serie hic uel illic interrupta uel turbata oriuntur ac primum quidem notandum est Collectionem A antiqua laborare lacuna. ibi gesta concilii [A 32 = S 25 — 34 = V 33—62] atque damnationis iudicium ad ipsum Nestorium et oeconomus ecclesiae Constantinopolitanae destinatum [A 33. 34 = S 35. 36 = V 63. 65] secuntur primo epistolae Cyrilli ad Acacium Beroensem et illius ad Cyrillum [A 35. 36 = S 21. 22 = V 16. 17] falso ex illis quae ipsis gestis praemitti solent, huc delatae, tum quae a concilio dd. 16. et 17. m. Iul. a. 431 contra Iohannem Antiochenum gesta sunt [A 37. 38 = S 54—59 = V 87—90]. quoniam in hac parte A proxime ad S accedit, seriem numerorum ex S propono, ut appareat quanta lacuna ante 37 hiet in A:

S 45	deest in A = V 98
S 46. 47	deest in A = V 66. 67
S 48	deest in A = V 68
S 49	deest in A = V 81
S 50	deest in A = V 85
S 51 [= 110]	deest in A = V 86
S 52	deest in A = V 83
S 53	deest in A = V 84

S 54—76 redeunt in A eodem fere ordine, licet hic illic noua et quae in ceteris collectionibus desiderantur, inserta sint; S 77 [= V 148] est Cyrilli solutio XII capitulorum, quam A cum apologia contra Theodoretum coniunctam ex collectione codicis Vaticani 1431 deprompsit. sed post hunc numerum iterum aliquid hiat; addo numeros uersionis Latinae [CT], ut ordinem S non recens inuentum, sed antiquitus traditum probem:

S 78	deest in A = V 76 = CT 51
S 79	deest in A = V 78 = CT 52
S 80	deest in A = V 75 = CT 53

¹ Epistolam integram ex D edidit Commelinus in Actis concilii Ephesini; in S propter ultimi folii defectum desinit in uerbis *μιχαήλ δὲ τῷ δσωτάτῳ μῤοπολίτῃ τῆσ συναδέων φιλοχρί* — [L VII 1232 = M XIII 56], in A incipit, item propter foliorum defectum, a uerbis *καὶ ἀκατάβλητον τῆσ ψυχῆσ διαφυλαχθῆναι τὸ σύντρονον* [L VII 1212 = M XIII 37] et desinit in uerbis *ἀπὸ σίμωνος τοῦ μάγου καὶ μέχρι τοῦ δευρο τῆσ εὐσεβείασ παντάπασιν ἀποπέπτωκότασ* [L VII 1228 = M XIII 52]. excerptum extat in codice Coislin. 211 f. 320^r—325^u, cf. Benešević in libro rossico de synagoga L titulorum p. 130, uersionis Latinae apographum ex codice quodam Viridunensi quem ut inuenirem, mihi hucusque non contigit, Fronto Ducaeus ad Baronium misit.

S 81 deest in A = V 77 = CT 54
 S 82 deest in A = V 80 [= 136] deest in CT

Nulla ex his lacunis in appendice Collectionum S et A communi suppleta est; non sunt igitur propriae eius collectionis A qualis erat quando supplementum illud componebatur, sed postmodum et casu quodam ortae. mirum uero quod non una est series lacunarum, sed duo interuallo quodam distinctae. altera series pertinet ad sermonum quandam collectionem, quae in V [70—80] statim sequitur Nestorii damnationem et eas epistulas quae primis diebus post illam scriptae sunt, in parte primaria collectionis S [78—82] et in uersione Latina [50—58] collocatae sunt post Iohannis Antiocheni depositionem Iohannisque comitis sacrarum largitionum ad synodum legationem. iam si quaeritur qualem ista collectio in Collectione A primaria locum habuerit, et ponitur hunc eundem fuisse atque in V, id est post V 68 = S 48, euanescit illud interuallum quo lacunae Collectionis A cum S comparatae distingui videbantur, simulque apparet hunc ipsum locum fuisse collectionis sermonum in ea collectione ad quam supplementum collectionum S et A commune pertinuit. similiter atque 78—82 collectionis S primariae, etiam 109 appendicis S [= V 79] olim in collectione A non sicut nunc defuisse, sed post S 81 extitisse coniecerim; hunc enim locum tenet in CT [55]. quod S 106 [= V 71, deest in CT] in appendice A non extat, casui tribuendum esse uidetur non aliter quam quod V 73 [= A 145] in appendice S desideratur.

Quae in V 26—29 exhibetur collectiuncula quattuor epistularum Cyrilli ad Alexandrinos, integra redit in appendice S [95—98], praeter unam [V 28] in appendice A [139—141]. haec quae una in A desideratur, una extat in uersione Latina [CT 29]; quoniam in ea describitur quanto gaudio plebs Ephesena Nestorii damnationem ipsius illius diei uespera acceperit, collocata est statim post uersiones epistularum quae cum Nestorii depositione inseparabiliter cohaerent [CT 26—28 cf. V 63—65. S 35. 36], ipso illo loco quo magna illa lacuna in A incipit. licet igitur conicere ibi in A quoque olim epistulam V 28 extitisse neque sicut in S omissam et in appendice suppletam esse.

Aliis turbis interrupta est numerorum series in ultima appendicis parte: qui A 159 respondet numerus 150 in V, eum secuntur in comparatione cum A instituta numeri minores 143—146, et quae in A 159—163 appendicis sunt, ea in primaria parte collectionis S inueniuntur. artus et clarus consensus inter appendicem SA et collectionem V redit demum in gestis relationibus epistulis Orientalium quae extant inde a S 133 = A 164 = V 151 usque ad finem collectionum S et A; quod enim in S omissum est A 171 = V 158, casui uel neglegentiae deberi luce clarius est. atqui V 151—164 = S 133—145 = A 164—177 extant a Rustico ex Irenaei libro desumpta [cf. uol. IIII p. X sq.] in collectione Casinensi [C 87—94. 97—102. 109] eodem prorsus ordine praeter pauca quae illic addita sunt. ex eodem libro deriuandum est adque eandem seriem pertinet Nestorii et qui cum eo episcoporum relatio de eis quae d. 22. m. Iun. a. 431 a parte Cyrilliana gesta sunt [V 146 = S 42 A 163 = C 83] neque aliter iudicari potest de sacra per Candidianum comitem ad concilium perlata (V 147 [= 31] = S 44 A 31), quam Rusticus antiquae concilii Epheseni uersioni inseruit [C 23]. haec tamen ut clare eluceant, necesse est de illis quae in S ad partem primariam, in A ad appendicem ex V depromptam pertinent, accuratius disputetur. propono tabulam, ut quam artus sit inter S et VA conexus, facile perspicatur:

S 37	= V 140—142 ¹⁾
S 38 = A 160	= V 143
S 39 = A 161	= V 144
S 40 = A 162	= V 145
S 41 = A 20	= V 14
S 42 = A 163	= V 146
S 43 = A 2 ²⁾	= V 149
S 44 = A 31	= V 147 [= 31]
S 45 deest in A	= V 98

Sacrae per Candidianum perlatae duplicem esse traditionem probatur uaria lectione, alteram in V 31 [= MP], alteram in V 147 SDA, quam ab Irenaeo deriuandam esse testatur consensus cum uersione Rustici [C 23]. aptissime V 147 post Nestorii relationem [V 146] collocatur quippe quae de sacrae parum a Cyrillianis habita ratione queratur; sed insertionem quae in S 43 fit Cyrilli orationis ad augustas [V 149], quamuis non aptam, tamen ad antiquum quendam ordinem referendam esse inde apparet quod in V quoque per 148—150 conexus quem inter V 146. 147 et 151 intercedere supra probaui, moleste interrumpitur. quod in A huius perturbationis non extat uestigium, sed A 163 [= V 146] bene cum A 164 [= V 151] coniungitur, noli nimis premere; nam V 148 in A [25] sicut in codice Vaticano 1431 cum Cyrilli apologia contra Theodoretum coniunctum est, V 149 item in A [2] ex eadem collectione depromptum est, sed V 150 in A [159] post V 139 [= A 158] collocatum est, loco sane non inepto, eo tamen qui non procul ab illo distat, quo in V cum 148. 149 positum est. quamuis ad hanc seriem non pertineat S 45, tamen uel hic quae necessaria sunt, dicere liceat. est epistula ab episcopis illo tempore Constantinopoli consistentibus ad concilium scripta d. 13. m. Aug. a. 431, non modo satis longo tempore post Iohannis Antiocheni depositionem quae facta est d. 17. m. Iulii [cf. S 54—61 = V 87—90. 92. 91], sed etiam, sicut ipsae litterae docent, post Iohannis comitis legationem Cyrillique et Memnonis in custodia coercitionem [cf. S 66—74 = V 93. 94. 100—102. 105. 103. 82. 104]. falso igitur loco eam positam esse apparet, sed hic quoque error antiquior esse uidetur. quod enim inde a S 45 in A incipit illa lacuna qua S 45—54 in A interceptae sunt [cf. p. VII], inde haud improbabiler concludere mihi uideor olim in collectione A S 45 eodem fere loco extitisse quo nunc habetur in S. aliter res se habet in epistula Iohannis Antiocheni ad Nestorium [S 41 = A 20 = V 14]: haec pertinet ad collectionem epistularum quae antiquitus gestis praemitti solebat, et per similem negligentiam atque A 35. 36 [cf. supra p. VII] in locum qui est post gesta, delata esse uidetur. denique, ut ad ipsam illam seriem redeam, si quaeritur utrum melius collocata sint V 140—147 uel A 160—163 an S 37—40. 42. 44, dubitari nequit quin ordo qui est in V, praefendus sit. hic enim supplementi gratia sicut V 151—164, quae V 146. 147 continent, in fine collectionis posita sunt atque si hic eis locus primarius fuit longe ab ea parte distans, ad quem si res quas continent, spectas, pertinent, facile fieri potuit ut sacra per Candidianum destinata [V 147 = 31] ex alia memoria repeteretur; praeterea tenendum est seriem totam in uersione Latina antiqua [T] deesse. at in S series conexum qui est optimus inter S 36 [= V 65] et 46 [= V 66], moleste interrumpit neque iam apparet S 42. 44 [= V 146. 147] ad eandem redire auctoritatem atque S 133—145. casu igitur quodam uel consilio imprudenti series ab eo loco quo est in V uel potius

¹ A 27 = V 142 huc non pertinet, quoniam A hic sequitur collectionem Vaticani 1431.

² A proxime ad codicem Vaticanum 1431 accedere testantur lectiones.

ab eo quo erant V 140—147 in appendice primario, delatus esse uidetur. de V 148—150 [= S 77. 43. 5] aptius infra disputabitur.

Restat ut pauca dicam de collectione W, quam ex actorum collectionibus excerptam esse elucet ex descriptione quam exhibui I I p. III sq. et uaria lectione et ordine probatur inde a 24 [= S 24 = V 25 A 30], id est a gestorum ipsorum initio eam quam proxime accedere ad collectionem S neque ad priorem tantum huius collectionis partem, sed ad appendicem quoque. nam post 57 [= S 92 = V 133], quo clauditur prior pars collectionis S, exhibet appendicis initium [58 = S 93 = V 19] et pergit illius ordinem sequi hic illic more suo pauca omitendo, sed explendo lacunam quae in S est inter 107 et 108 [69 = A 145 = V 73, cf. tabulam p. VI]. duae tantum discrepantiae inueniuntur, altera in parte priore:

W 44 = S 79 = V 78

W 45 = S 80 = V 75

W 46 = S 81 = V 77

W 47 = S 78 = V 76

quam casui deberi inde probatur quod in omnibus his quattuor sermonibus uaria lectio W proxime accedit ad SD; altera in eo est quod sermo Regini [W 74 = S 105 = V 70] non ante 67 [= S 106 = V 71], sed, ni fallor, quoniam antea casu omissus erat, in fine collocata est; finem enim quendam significari pagina uacua post 74 relicta eo confirmatur quod sequitur ea Cyrilli apologetici contra Theodoretum recensio quae extat tantummodo in AR, a ceteris uero collectionibus aliena est. ex serie S 37—43 W habet S 43. 37 [= V 149. 140—142] initio totius collectionis, inserit autem proprio, ut coniecerim, consilio S 39 [= V 144] et 40 [= V 145] locis minime ineptis [7 et 12] inter epistulas gestis praemissas.

Apparuit igitur ex Collectione V non multo post a. 811 supplementum quoddam esse compositum collectionis quae ea fere continebat, quae partibus prioribus collectionum S [1—92] et A [1—136] communia sunt. quo ex supplemento in archetypis harum collectionum appendices istae depromptae sunt, de quibus modo disputauimus. neque minus clarum est, quoniam in istis appendicibus ultimae partis collectionis V [165—172] ratio habetur nulla, hanc partem post a. 811 esse compositam et speciali indigere disputatione.

His enucleatis transitio patet ad inquisitionem de Collectionibus V 1—164 S 1—92 A 1—136 instituendam, ita tamen ut additamenta Collectionis A procul habeantur. apte tota moles actorum diuidetur in tres partes, in ea quae ipsis gestis praemittuntur, deinde gesta et quae cum illis coniuncta sunt, usque ad Maximiani ordinationem, denique ea quae ad pacem pertinent quae facta est inter Cyrillum Iohannemque Antiochenum. primae partis in tribus collectionibus Graecis et in uersione Latina hic est ordo:

V 1	= S 1	= CT 1	deest in A
V 2	= S 2 [= 7] ¹⁾	= CT 2	= A 10
V 3	= S 3	= CT 3	= A 11
V 4	= S 11	= CT 6	= A 12
V 5	= S 12	= CT 7	= A 13
V 6	= S 13	= CT 8	= A 23
V 7	= S 4	deest in CT	= A 1
V 8	= S 6	= CT 20	= A 5

¹ Numerus in S deletus est.

V 9	= S 15	= CT 12	= A 6
V 10	= S 16	= CT 10	= A 7
V 11	= S 17	= CT 11	= A 8
V 12	= S 18	= CT 13	= A 9
V 13	= S 19	= CT 16	= A 16
V 14	= S 41	= CT 19	= A 20
V 15	= S 23	= CT 17	= A 18
V 16	= S 21	= CT 14	= A 35
V 17	= S 22	= CT 15	= A 36
V 18	= S 10	= CT 5 ²)	= A 21
V 19 [S 93]		deest in CT	= A 19
V 20	= S 8	= CT 18	= A 15
V 21	= S 7	= CT 4	= A 14
V 22 [A 137]	= S 9	deest in CT	
V 23 [S 94 A 138]		deest in CT	
V 24	= S 14	= CT 9	= A 22
V 25	= S 24	= CT 22	= A 30
V 26 [S 95 A 139]		deest in CT	
V 27 [S 96 A 140]		deest in CT	
V 28 [S 97]		deest in CT	deest in A
V 29 [S 98 A 141]		deest in CT	
V 30	= S 20	= CT 21	= A 17
V 31 [= 147]	= S 44	= C 23	= A 31

Primo eliminanda sunt quae in A ex collectione codicis Vaticani 1431 [R] deprompta esse nuper [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 89] demonstraui:

A 2 [= V 149 = S 43]	= R 8
A 3	= R 9
A 4 [= V 135, deest in S]	= R 5
A 24	= R 6
A 25	= R 7
A 26—29	= R 1—4

addendus est Procli sermo [19 = V 19], quem non ex actorum quadam collectione, sed ex Collectione R [46] desumptum esse probatur lectionibus. hanc memoriam ea quae in V et appendice S extat, multo meliorem esse et ipsis lectionibus probatur et testatur Timotheus Aelurus [cf. I 2 p. VI]. quod pauca ex V in A irrepserunt, non mirum, immo sine exemplo collectionis V sermo in A omnino non intrasset.

Collectionis S [= D] initium turbatum esse inde apparet quod S 2 in S 7 repetitur, ita tamen ut textus differat neque pateat ulla excusatio erroris nisi collectionis compilatorem postquam codicem quo primo usus est, abiecerit et ad alterum transierit, oblitum esse epistulae 2 quam ex priore transcripserit, atque eam iterum scripsisse. ultra coniectando progredi periculosum; coniciat quis in codice priore post S 2 excidisse e. g. V 4. 5. 6, in altero epistulam Cyrilli quae in VS et CT prima est. eandem ob causam iudicium incertum est quem locum in collectionum quae nunc sunt, archetypis habuerint Cyrilli orationes ad Theodosium [V 7], ad augustas [V 149], ad dominas [V 150]. a quibus separari nequit sacra [V 8] qua Cyrillus uituperatur

2 Quod I 1 p. 101, 1 legitur CT 4, corrigendum est.

quod alia ad imperatorem et Eudociam uxorem, alia ad Pulcheriam augustam scripserit; quin de V 7 et V 149 sermo sit, dubitari nequit, licet V 7 ad solos imperatores, i. e. Theodosium et Valentinianum, V 149 ad Pulcheriam et Eudociam destinata sint. propter hanc quae in V 8 fit orationum V 7 et V 149 mentionem et quoniam oratio ad dominas [V 150] simul cum V 149 composita est, haec omnia in collectionibus aliter aliis, sed nusquam apte composita sunt:

V 8 = S 6 = CT 20 = A 5
 V 7 = S 4 deest in CT = A 1
 V 149 = S 43 deest in CT = [A 2, ex R desumptum]
 V 150 = S 5 deest in CT = A 159

melius rem egit is qui collectionem W redegit, cuius initio inueniuntur [cf. I I p. III]

W a = V 149 S 43
 b = V 140 S 37
 c = V 141 S 37
 d = V 142 S 37

negari enim nequit, si ad rem spectas, aptum tribus orationibus fuisse locum initio illius supplementi quod in Collectione V nunc inde a 140 incipit, sed uereor ne hic ordo a collectore W inuentus sit simili consilio atque S 39 [= V 144] et 40 [= V 145] inter epistulas gestis praemissas posuit. coniciam potius illud collectionis V supplementum ex duabus partibus coaluisse, priore quae ad ea quae gestis praecedunt, pertinet [V 143—147], altera quae gesta sequitur [V 151—164]; priori parti praemissa esse quae ab actis paene aliena sunt [V 140—142]. inter has duas uero partes collocatae sunt V 148—150 non aliter quam sermonum collectione [V 70—80] ipsa gesta ab eis quae ea secuntur, separari infra apparebit.

His impedimentis amotis iam quaeramus de primaria illius forma epistularum collectionis quae inde ab antiquissimis temporibus ipsis gestis praemitti solebat. atque initium quidem faciendum est ab illis quae a ceteris collectionibus aliena in V demum accesserunt. clare res se habet in collectiuncula quattuor epistularum quas Cyrillus primo a statione Rhodi facta, deinde ab ipsa Ephesi urbe ad Alexandrinos scripsit [V 26—29]. nulla ex his epistulis inuenitur in collectionis S parte priore; unam [V 28] quae in uersione Latina propter argumentum post gesta posita sit [CT 29], eodem fere loco olim in A quoque extitisse supra [p. VIII] demonstraui. apparet collectorem V in tetradem integram, unde illa una antiquitus desumpta erat, incidisse eamque, quoniam duo priores epistulae [V 26. 27] ante synodum scriptae sunt, in prima actorum parte collocasse post sacram qua Cyrillus sicut ceteri episcopi ad synodum uocabatur. praeterea in V accesserunt sermo [19] quem Proclus tum nomine episcopus Cyzicenus, sed Constantinopoli consistens [cf. Socr. 7, 28] d. 25. m. Mart. a. 429 Nestorio in cathedra sedente contra illum ipsum [cf. uol. v p. 38, 10] habuit, desumptus ex codice grauissime interpolato, et sacra [V 23] quam Theodosius postquam d. 19. m. Nou. a. 430 synodum conuocauit, deuotionis causa destinauit ad Acacium episcopum Beroensem aetatis plus quam centennis grauitate impeditum quominus synodo adesset, et ad Symeonem styliten Antiochenum, cui quamuis summa sanctitatis florenti auctoritate tamen episcopali dignitate carenti concilio interesse non licebat. initio mentio fit sacrae ad metropolitae missae [p. 115, 27], qua synodus conuocabatur; supponitur Acacium et Symeonem ab Iohanne Antiocheno illorum metropolita de eadem sacra certiores esse factos, in qua imperatores de concilii propter quaestiones obortas necessitate et per longius temporis spatium dilatione anple scripserant [p. 115, 14 sq.];

quae in fine epistulae [p. 112, 30. 31] habetur allusio de episcopis uituperatione non immunibus, qua tecte tangitur Cyrillus [cf. V 8 p. 73, 5 sq.], extat in sacra quoque [p. 115, 13. 14]. concedendum est epistulae locum deberi non ante, sed post sacram uniuersalem; multo uero grauius peccauere recentes inde ab editione Romana collectores conciliorum, dum contra testimonium Collectionis V, praeter quod in hac epistula nullum est, epistulam inter V 121 et 130 eis inserunt quae ad pacem inter Cyrillum et Iohannem factam pertinent.

In S extat breuis quaedam Cyrilli epistularum collectio ab illa [V 26—29] de qua supra [p. XII] disputauit, diuersa:

S 7 = CT 4 = A 14 = V 21

S 8 = CT 18 = A 15 = V 20

S 9 [= A 137] deest in CT = V 22.

S 7 inscripta est κυρίλλου ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας ᾰ β̄ καὶ γ̄; quamuis autem hoc modo coniunctae, argumento et intentione tres illae epistulae quam maxime distant. priores enim duo [S 7. 8] in eo concordant quod ad homines scriptae sunt quibus Cyrilli rixa cum Nestorio displicebat, tertia ipsius apocrisiarii qui Constanti-nopoli erant, monentur ne uerbis pacificis Anastasii presbyteri, quem Nestorius Antiochia secum illuc duxerat [Socr. 7, 32], fiduciam tribuant, atque ex chartis recens Alexandriam portatis Nestorius haereticus esse probatur; in fine cautum tectumque consilium exponitur quo utendum sit ut ille a Cyrillo non priuatae inimicitiae, sed fidei causa peti uideatur. quam haec arcana consilia uulgo patefieri Cyrillus noluerit, inde apparet quod Marius Mercator epistulae accepit exemplar ad transferendum ab ipsis, ut uidetur, apocrisiariis immutatum [cf. uol. V I p. XII]. neque praetermittendum Nestorium in Heraclida [p. 154] imprimis huius epistulae ultima parte uti ut Cyrillum perfidiae accuset¹). iam apparet cur S 9 = V 22 non extet neque in parte priore collectionis A neque in uersione Latina: nocere uidebatur memoriae Cyrilli. neque tamen eam primariae collectioni epistularum gestis praemissarum infuisse et postea eiectam esse, sed primo utpote collectionis fini intentionique contrariam reiectam postmodum receptam esse, cum collectores a controuersiae Nestorianae odiis et ardoribus longe distantes quaecumque illis memoria digna esse uidebantur, arriperent, elucebit, cum collectionis primariae consilium patefactum erit.

Trium collectionum Graecarum uersionisque Latinae antiquae communia sunt haec:

1 Non inutile est ea enumerare quae Nestorii libro atque actorum collectionibus communia sunt; non commemoro nisi ea quae expressis uerbis a Nestorio adferuntur:

V 22 p. 154

V 2 p. 157, sequitur lacuna

C 82 p. 162

V 31 p. 165

C 84 p. 170

V 83 p. 176

V 84 p. 178 sq.

Gesta contra eum p. 193 sq.

inter ea quae in synodo lecta sunt

V 4 et V 5 p. 209 sq. 246

V 151 p. 368

V 81 p. 369

V 152 p. 371

V 128 p. 404 sq.

CT 1	= S 1	= V 1	deest in A
CT 2	= S 2 (7)	= V 2	= A 10
CT 3	= S 3	= V 3	= A 11
CT 4	= S 7	= V 21	= A 14
CT 5	= S 10	= V 18	= A 21
CT 6	= S 11	= V 4	= A 12
CT 7	= S 12	= V 5	= A 13
CT 8	= S 13	= V 6	= A 23
CT 9	= S 14	= V 24	= A 22
CT 10	= S 16	= V 10	= A 7
CT 11	= S 17	= V 11	= A 8
CT 12	= S 15	= V 9	= A 6
CT 13	= S 18	= V 12	= A 9
CT 14	= S 21	= V 16	= A 35
CT 15	= S 22	= V 17	= A 36
CT 16	= S 19	= V 13	= A 16
CT 17	= S 23	= V 15	= A 18
CT 18	= S 8	= V 20	= A 15
CT 19	= S 41	= V 14	= A 20
CT 20	= S 6	= V 8	= A 5
CT 21	= S 20	= V 30	= A 17
CT 22	= S 24	= V 25	= A 30

Quae selecta compositaque esse in fauorem partis Cyrillianorum primo elucet obtutu. accedit quod in uersione Latina extant non longiores tantum epistularum inscriptiones, sed hic illic narratio quoque qua illae introducebantur uel inter se coniungebantur; haec omnia non a translatore addita, sed ex Graeco collectionis exemplari uersa esse testantur et inscriptiones nonnullae [cf. p. 109, 4. 5 cum CT 4, p. 101, 2—4 cum CT 5, p. 113, 2—6 cum CT 9] et unum narrationis fragmentum in V ad locum non aptum [24^a p. 114, 18—23 cf. CT 11] delatum. quae, dum uersio Latina nondum edita est, inuenies in dissertatione mea de Collectione A [*Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8 p. 108 sq.]: iis iterum iterumque commendatur causa Cyrilli, increpatur pro haeretico Nestorius.

Composita est igitur tempore satis antiquo, probabiliter Alexandriae, collectio epistularum quae gestis ipsis concilii uel ut accuratius loquar, concilii Cyrillianorum praeponeretur, eo fine ut Cyrilli pugnam contra Nestorium iustam fuisse probaretur. recepta est sacra quoque Cyrillo infestissima [V 8], sed praemissa narratione [cf. CT 19] qua eam a Nestorio per subreptionem impetratam esse contenditur. deerat uero sacra illa quae ante ipsum concilii initium per Candidianum perlata et a Cyrillianis in gesta non recepta est [cf. I 2 p. 9, 2 sq. 5 p. 119, 14 sq. III p. 32, 11 sq.]; postea addita est in supplemento illo quod collectioni Vaticanae post 139 adnexum esse supra [p. XII] exposui [V 147 = S 44]. quod in A 31 extat, eo nihil probatur, quoniam A ubique multa exhibet a primariis collectionibus aliena; V 31 uero ex alia memoria postea additum esse apparet ex nota 30^a praemissa, qua haec sacra confunditur cum altera quae concilium conuocauit et re uera gestis praefulget. uersioni uero Latinae antiquae Rusticus demum eam [C 23] addidit, cf. III p. 8, 34. denique notatu dignissimum a collectione primaria afuisse Cyrilli epistulas ad Caelestinum per Posidonium diaconum destinatam [V 144 = S 39 = A 161] et quam cum V 6 misit ad monachos

Constantinopolitanos [V 145 = S 40 = A 162]. omissionis consilium scrutari periculosum sane, sed non otiosum est; certo ex utraque epistula elucet Cyrillum omnia molitum ut Nestorius damnaretur, postremo Caelestinum instigasse ut iudicium ferret. aliter rem egit in epistula synodica [V 6] et in eis quas simul cum illa et Caelestini litteris ad Iuuenalem Iohannemque Antiochenum misit [V 15. 13]; ibi fingit Caelestinum litteris et sermonibus a Nestorio acceptis commotum illum damnassee; uno tantum loco et cautissimis uerbis Posidonii diaconi mentionem facit. idem consilium uidetur sequi narrator ille de qua supra disputauit [V 24^a].

Quamquam ex certi cuiusdam epistularum numeri in certum quendam finem facta selectione antiquam collectionem extitisse necessario sequitur, quae non casu et fortuito coaluerit, sed ab homine consilii et studii sui conscio, tamen hanc ipsam collectionem integram etiam nunc extare quominus credamus, impedimur cum eo quod in collectionibus Graecis et V et S et A haud pauca accreuerunt quae a pristina collectionis forma et intentione aliena esse demonstrata sunt, tum ordinis quae per omnes quae nunc extant collectiones obtinet uariatione. proxime tamen ad speciem primariam accessisse uidetur exemplar Graecum uersionis Latinae antiquae [T] quippe quae nihil alieni, si quid uideo, receperit et si non semper, tamen ceteris saepius eum sequatur ordinem quem conexus ille per inscriptiones magisque etiam per narrationes, ut ita dicam, introductorias inter epistulas constitutus postulat, ordinem dico quamuis non totum, tamen inprimis ex epistularum tempore deriuatum. hanc ob rationem inter primas epistulas collocat Cyrilli epistulam excusatoriam V 21 [= CT 4 = S 7 = A 14] et contestationem Constantinopoli propositam V 18 [= CT 5 = S 10 = A 21]. quod illam non ante [cf. quae supra p. XIII ex Nestorii Heraclida enotauit], sed post Cyrilli epistulam ad Nestorium primam V 2 [= CT 2 = S 2 = A 10] posuit, non admodum uituperandum propter artum qui inter illam et Cyrilli epistulam ad monachos V 1 [= CT 1 = S 1] intercedit conexum; grauius in eo peccauit quod epistulam alteram Cyrilli excusatoriam V 20 [= CT 18 = S 8 = A 15] in locum posteriorem ante Iohannis Antiocheni ad Nestorium epistulam V 14 [= CT 19 = S 41 = A 20] detulit; ordinis antiquioris testes sunt S et A. etiam in eis quae secuntur usque ad CT 13 [= V 12], CT et S concordant, inprimis in eo quod Cyrilli epistulam [V 24 = CT 9 = S 14 = A 22] quam simul cum synodica [V 6] ad clerum et populum Constantinopolitanum destinauit, quattuor Caelestini epistulis praeponunt neque inepte neque contra temporum ordinem, si Caelestini epistulas primo ad Cyrillum et ab eo demum ad eos quibus scriptae erant, missas esse consideras. hanc epistulam in pristina collectionis forma secutas esse Caelestini litteras ad Nestorium V 10 [= CT 10 = S 16 = A 7] testis est narratio quae et in V [24^a] et in CT illam Cyrilli epistulam sequitur. at eum qui solus huic conexui aptus est ordinem ipsarum Caelestini epistularum una seruauit collectio CT; ceterae consentiunt cum collectione Veronensi omissis tamen Nestorii epistulis, quae illic post V 10 insertae sunt. temporis ratio non habita est in epistulis Cyrilli et Acacii reciprocis V 16. 17 [= CT 14. 15 = S 21. 22 = A 35. 36]; sine dubio enim scriptae sunt antequam Cyrillus Caelestino persuasit ut pugnae contra Nestorium societatem secum faceret, et primis adnumerandae erant collectionis epistulis; nulla enim fit mentio Caelestini ad Nestorium litterarum, sed occasionem Acacio scribendi Cyrillo dedit uox illa Dorothei Marcianopolitani quae eo fere tempore edita esse uidetur quo Cyrilli litterarum ad monachos Aegyptios exemplaria Constantinopoli propagabantur [cf. V 21 p. 109, 11]. etiam minus aptum illis epistulis locum V et S inuenerunt, quin etiam post gesta detulit eas collector A. melius CT 16 [= S 19 = V 13 = A 16]

et 17 [= S 23 = V 15 = A 18] quas Cyrillus ad Iohannem Antiochenum et Iuuenalem simul cum Caelestini litteris misit, coniunctae remanserunt quam in ceteris collectionibus aliis insertis separatae sunt; quae in CT finem faciunt 19—22 [= S 41. 6. 20. 24 = V 14. 8. 30. 25 = A 20. 5. 17. 30], temporum rationi apte procedunt.

Collectionem S praeter ea quae accesserunt [4. 5. 9], haud ita multum a CT distare ipsa docet tabula quam supra proposui. in paucis anticum ordinem melius esse seruatam modo apparuit; eis quae non apte mutata esse exposui, addo sacram quae ad Cyrillum destinata est V 8 [= S 6 = A 5 = CT 20] in S similiter, sed non prorsus eadem ratione atque in ceteris Graecis collectionibus cum Cyrilli in aulam imperatoris missis orationibus coniunctam et ad initia collectionis delatam, epistolam quam Iohannes Antiochenus ex itinere ad Cyrillum scripsit V 30 [= S 20 = CT 21 = A 17], adnexam Cyrilli ad illum litteris V 13 [= S 19 = CT 16 = A 16], quod etiam in A factum est. cauendum igitur ne quis lectionum multitudine prauarum quibus SD laborant, commoueatur ut archetypum anticum esse neget.

Magnas uero mutationes subiit pristinus ordo in eis collectionibus quibus haud pauca aliunde addita sunt, in V et A. illic id actum esse uidetur ut epistolae similis argumenti uel ad eosdem scriptae coniungerentur, uelut epistolae Cyrilli ad Nestorium Nestoriique ad Cyrillum in unum coaceruatae sunt [V 2—6], Iohannis Antiocheni epistula ad Nestorium [V 14] adnexa Cyrilli ad Iohannem [V 13], post epistulas quae certorum hominum nomina prae se ferunt, ea collocata quorum aut scriptor aut acceptor nomine carent [V 18. 20—22], inserto loco sane, si argumentum spectas, non inepto Procli sermone [V 19]. tum quae restabant et antiqua et noua, excussa sunt potius quam ordinata; erroris qui in sacra per Candidianum perlata [V 31] commissus est, supra [p. XIII] mentionem feci.

In A tot additamenta inprimis ex collectione codicis Vaticani 1431 desumpta accesserunt, ut commodum uideatur eorum quae ad antiquam actorum collectionem pertinent, tabulam proponere:

A 1	=	V 7	=	S 4
A 5	=	V 8	=	S 6 = CT 20
A 6	=	V 9	=	S 15 = CT 12
A 7	=	V 10	=	S 16 = CT 10
A 8	=	V 11	=	S 17 = CT 11
A 9	=	V 12	=	S 18 = CT 13
A 10	=	V 2	=	S 2 = CT 2
A 11	=	V 3	=	S 3 = CT 3
A 12	=	V 4	=	S 11 = CT 6
A 13	=	V 5	=	S 12 = CT 7
A 14	=	V 21	=	S 7 = CT 4
A 15	=	V 20	=	S 8 = CT 18
A 16	=	V 13	=	S 19 = CT 16
A 17	=	V 30	=	S 20 = CT 21
A 18	=	V 15	=	S 23 = CT 17
A 20	=	V 14	=	S 41 = CT 19
A 21	=	V 18	=	S 10 = CT 5
A 22	=	V 24	=	S 14 = CT 9
A 23	=	V 6	=	S 13 = CT 8
A 30	=	V 25	=	S 24 = CT 22

A 31 = V 31 [= 147 = S 44 = C 23]	
A 35 = V 16	= S 21 = CT 14
A 36 = V 17	= S 22 = CT 15

Quod sollemne collectionum initium, Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios [V 1], deest, non consilio attribuiam, sed casui quo accidit ut in archetypo codicis A prima folia exciderent. sed consulto factum esse uidetur ut ea quae ex Collectione R desumpta sunt, duobus locis, post A 1 et ante 30 conglomerarentur; ne apologetici XII capitulorum [A 24. 25] ab his ipsis separarentur, epistula Cyrilli synodica V 6 in paenultimum locum antiquae collectionis [A 23] ante sacram qua synodus conuocatur, delata est. ceterae uero Cyrilli Nestoriiue litterae sicut in V [2—5] inter se coniunctae sunt [A 10—13], similiter Caelestini epistulae [V 9—12 = A 6—9] adnexae Cyrilli orationi ad imperatorem sacraeque ad illum missae [V 7. 8 = A 1. 5]; quod uero hae duae moles locum inter se mutarunt, hoc ei consilio deberi coniecero, ut res imperatoris litteraeque papae Romani initio positae locum praeberent maiori epistularum scriptionumque multitudini quae a Graecis episcopis scriptae sunt. sicut in lectionibus Collectio A modo cum SD modo cum V stare solet, ita postquam ordinem V praeter unam illam mutationem secuta est, magis ad S accedit [A 14—18 = S 7. 8. 19. 20. 23 = V 21. 20. 13. 30. 15], tum quae restabant, composuit [A 20—22 = V 14. 18. 24 = S 41. 10. 14], praemisso Procli sermone qui non ex V, sed ex R desumptus est. A 31 ad pristinam epistularum collectionis formam non pertinere, A 35. 36 de suo loco mota esse supra [p. XIII. VII] exposui. ceterum quod et V et A ab illa pristina forma longius recesserunt, inde etiam lectiones spernendas esse credere noli. cui opinioni primo obstat studium uariandi, ne dicam interpolandi, cuius uestigia plurima in SD occurrunt; tum dubitari nequit quin docti homines quibus istae collectiones debentur, noua siue collectionum siue epistularum scriptionumque singularium exemplaria adhibuerint non sine fructu. neque mirandum si in primis in eis quae iterum iterumque describebantur, sicut e. g. in Cyrilli epistulis V 4 et 6, ingens obtinet lectionum uariatio et ea qua ne antiquissimi quidem testes immunes sint. conferantur textus XII capitulorum qualis in V 6 extat, cum Cyrilli apologeticis uel obiectionibus Andreae et Theodoretii uel in altera parte eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae quae in synodo lectae sunt uel a Maria Mercatore translatae, cum eis quae a Cyrillo in libris contra Nestorium impugnantur: uaria capitulorum exemplaria inde ab initio diuulgata esse eclogasque Nestorianas ex diuersis exemplaribus desumptas et plus semel collatas correctasque esse apparebit.

Cum ad alteram partem primoque ad ipsa concilii monumenta [ὑπομνήματα] siue gesta [πραχθέντα] siue gestorum monumenta transeo, nihil magis ab eo qui illis usus est, cauendum esse moneo quam ne omnia quaecumque in concilio acta et fidei monumentorum commissa sunt, plena atque integra in eis quae per codices traditae sunt actorum collectionibus extare credat. multa quae lecta discussa decreta sunt, omissa esse uel ex ipsarum collectionum inter se comparatione discitur. sola Collectione A, unde pendet Collectio Winteriana, seruatae sunt concilii actiones de Messalianis [A 80], de rebus Cypriis [A 81], de Europae prouinciae oppidis inter paucos episcopos distributis [A 82], de Eustathio olim Pamphyliae metropolita [A 83], quae omnia a ceteris collectionibus praetermissa sunt quippe quae a pristino et principali actorum concilii Epheseni fine et consilio aliena essent, partim tamen notae fuerunt iis qui sub finem s. VI canones conciliorum in nouam formam redegerunt. sunt uero quaedam quae omnino interierint; per relationem ad Caelestinum papam desti-

et 17 [= S 23 = V 15 = A 18] quas Cyrillus ad Iohannem Antiochenum et Iuuenalem simul cum Caelestini litteris misit, coniunctae remanserunt quam in ceteris collectionibus aliis insertis separatae sunt; quae in CT finem faciunt 19—22 [= S 41. 6. 20. 24 = V 14. 8. 30. 25 = A 20. 5. 17. 30], temporum rationi apte procedunt.

Collectionem S praeter ea quae accesserunt [4. 5. 9], haud ita multum a CT distare ipsa docet tabula quam supra proposui. in paucis anticum ordinem melius esse seruatum modo apparuit; eis quae non apte mutata esse exposui, addo sacram quae ad Cyrillum destinata est V 8 [= S 6 = A 5 = CT 20] in S similiter, sed non prorsus eadem ratione atque in ceteris Graecis collectionibus cum Cyrilli in aulam imperatoris missis orationibus coniunctam et ad initia collectionis delatam, epistulam quam Iohannes Antiochenus ex itinere ad Cyrillum scripsit V 30 [= S 20 = CT 21 = A 17], adnexam Cyrilli ad illum litteris V 13 [= S 19 = CT 16 = A 16], quod etiam in A factum est. cauendum igitur ne quis lectionum multitudine prauarum quibus SD laborant, commoueatur ut archetypum anticum esse neget.

Magnas uero mutationes subiit pristinus ordo in eis collectionibus quibus haud pauca aliunde addita sunt, in V et A. illic id actum esse uidetur ut epistulae similis argumenti uel ad eosdem scriptae coniungerentur, uelut epistulae Cyrilli ad Nestorium Nestorique ad Cyrillum in unum coaceruatae sunt [V 2—6], Iohannis Antiocheni epistula ad Nestorium [V 14] adnexa Cyrilli ad Iohannem [V 13], post epistulas quae certorum hominum nomina prae se ferunt, ea collocata quorum aut scriptor aut acceptor nomine carent [V 18. 20—22], inserto loco sane, si argumentum spectas, non inepto Procli sermone [V 19]. tum quae restabant et antiqua et noua, excussa sunt potius quam ordinata; erroris qui in sacra per Candidianum perlata [V 31] commissus est, supra [p. XIII] mentionem feci.

In A tot additamenta inprimis ex collectione codicis Vaticani 1431 desumpta accesserunt, ut commodum uideatur eorum quae ad antiquam actorum collectionem pertinent, tabulam proponere:

A 1	=	V 7	=	S 4
A 5	=	V 8	=	S 6 = CT 20
A 6	=	V 9	=	S 15 = CT 12
A 7	=	V 10	=	S 16 = CT 10
A 8	=	V 11	=	S 17 = CT 11
A 9	=	V 12	=	S 18 = CT 13
A 10	=	V 2	=	S 2 = CT 2
A 11	=	V 3	=	S 3 = CT 3
A 12	=	V 4	=	S 11 = CT 6
A 13	=	V 5	=	S 12 = CT 7
A 14	=	V 21	=	S 7 = CT 4
A 15	=	V 20	=	S 8 = CT 18
A 16	=	V 13	=	S 19 = CT 16
A 17	=	V 30	=	S 20 = CT 21
A 18	=	V 15	=	S 23 = CT 17
A 20	=	V 14	=	S 41 = CT 19
A 21	=	V 18	=	S 10 = CT 5
A 22	=	V 24	=	S 14 = CT 9
A 23	=	V 6	=	S 13 = CT 8
A 30	=	V 25	=	S 24 = CT 22

A 31 = V 31 [= 147 = S 44 = C 23]
 A 35 = V 16 = S 21 = CT 14
 A 36 = V 17 = S 22 = CT 15

Quod sollemne collectionum initium, Cyrilli epistula ad monachos Aegyptios [V 1], deest, non consilio attribuam, sed casui quo accidit ut in archetypo codicis A prima folia exciderent. sed consulto factum esse uidetur ut ea quae ex Collectione R desumpta sunt, duobus locis, post A 1 et ante 30 conglomerarentur; ne apologetici XII capitulorum [A 24. 25] ab his ipsis separarentur, epistula Cyrilli synodica V 6 in paenultimum locum antiquae collectionis [A 23] ante sacram qua synodus conuocatur, delata est. ceterae uero Cyrilli Nestoriiue litterae sicut in V [2—5] inter se coniunctae sunt [A 10—13], similiter Caelestini epistulae [V 9—12 = A 6—9] adnexae Cyrilli orationi ad imperatorem sacraeque ad illum missae [V 7. 8 = A 1. 5]; quod uero hae duae moles locum inter se mutarunt, hoc ei consilio deberi coniecerim, ut res imperatoris litteraeque papae Romani initio positae locum praeberent maiori epistularum scriptionumque multitudini quae a Graecis episcopis scriptae sunt. sicut in lectionibus Collectio A modo cum SD modo cum V stare solet, ita postquam ordinem V praeter unam illam mutationem secuta est, magis ad S accedit [A 14—18 = S 7. 8. 19. 20. 23 = V 21. 20. 13. 30. 15], tum quae restabant, composuit [A 20—22 = V 14. 18. 24 = S 41. 10. 14], praemisso Procli sermone qui non ex V, sed ex R desumptus est. A 31 ad pristinam epistularum collectionis formam non pertinere, A 35. 36 de suo loco mota esse supra [p. XIII. VII] exposui. ceterum quod et V et A ab illa pristina forma longius recesserunt, inde etiam lectiones spernendas esse credere noli. cui opinioni primo obstat studium uariandi, ne dicam interpolandi, cuius uestigia plurima in SD occurrunt; tum dubitari nequit quin docti homines quibus istae collectiones debentur, noua siue collectionum siue epistularum scriptionumque singularium exemplaria adhibuerint non sine fructu. neque mirandum si inprimis in eis quae iterum iterumque describebantur, sicut e. g. in Cyrilli epistulis V 4 et 6, ingens obtinet lectionum uariatio et ea qua ne antiquissimi quidem testes immunes sint. conferantur textus XII capitulorum qualis in V 6 extat, cum Cyrilli apologeticis uel obiectionibus Andreae et Theodreti uel in altera parte eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae quae in synodo lectae sunt uel a Maria Mercatore translatae, cum eis quae a Cyrillo in libris contra Nestorium impugnantur: uaria capitulorum exemplaria inde ab initio diulgata esse eclogasque Nestorianas ex diuersis exemplaribus desumptas et plus semel collatas correctasque esse apparebit.

Cum ad alteram partem primoque ad ipsa concilii monumenta [ὑπομνήματα] siue gesta [πραχθέντα] siue gestorum monumenta transeo, nihil magis ab eo qui illis usus est, cauendum esse moneo quam ne omnia quaecumque in concilio acta et fidei monumentorum commissa sunt, plena atque integra in eis quae per codices traditae sunt actorum collectionibus extare credat. multa quae lecta discussa decreta sunt, ommissa esse uel ex ipsarum collectionum inter se comparatione discitur. sola Collectione A, unde pendet Collectio Winteriana, seruatae sunt concilii actiones de Messalianis [A 80], de rebus Cypriis [A 81], de Europae prouinciae oppidis inter paucos episcopos distributis [A 82], de Eustathio olim Pamphylicae metropolita [A 83], quae omnia a ceteris collectionibus praetermissa sunt quippe quae a pristino et principali actorum concilii Epheseni fine et consilio aliena essent, partim tamen notae fuerunt iis qui sub finem s. VI canones conciliorum in nouam formam redegerunt. sunt uero quaedam quae omnino interierint; per relationem ad Caelestinum papam desti-

natam [V 82, I 3 p. 9, 14 sq.] et concilii epistolam generalem [V 91, I 3 p. 27, 16. 25. 28, 9] in synodo de Caelestianis Pelagianisque qui Constantinopoli degebant [cf. Nestorii epistulas in Coll. Veron. 3. 4 [II p. 12. 22 sq. 15, 5 sq.], actum esse nouimus, ipsa tamen gestorum monumenta iam non extant. unde sequitur non ipsa gesta plena atque integra transscripta et diuulgata fuisse, sed eas tantum partes quae certo cuidam fini partisque cuiusdam studio utilia uidebantur; cf. quae de his rebus alio loco [*Zeitschr. f. neutestamentl. Wiss.* 25 p. 43 sq.] exposui.

Peculiari egent tractatione quae in concilio gesta esse feruntur d. 22. m. Iul. a. 431. quorum monumenta integra diu non nota erant nisi per uersiones Latinas quae extant et in Collectionibus Palatina atque compluribus aliis de quibus egi uol. V 2 p. VIII sq., et in Collectione CT 46 [= uol. III] et in gestorum Chalcedonensium uersione antiqua a Rustica correctae, quae edetur in t. II 3. Graecum exemplar plenum apparuit in A 73—79, quod descripsi in dissertatione de hac collectione [*Abhandlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxx 8 p. 28 sq.], eadem in parte VII huius uoluminis, incipit a solemnii notatione temporis et loci et catalogo episcoporum qui adfuerunt, secuntur symbolum Nicaenum et eadem ex patribus excerptae eclogae quae lectae erant in primo concilii synedrio quo Nestorius depositus erat [I 2 p. 39, 6 sq.], quattuor tamen ex Attico Constantinopolitano et Amphilochio eclogis additis [cf. quae ad I 2 p. 45, 3 adnotauit]. adnectitur introductione noua praeposita actio concilii de Charisii presbyteri Philadelphiensis libello [A 76], quae ab editoribus Romanis dicta est actio VI, quamquam in codicibus nulla actionum numeratio extat; hic mos actiones siue collationes conciliorum numerandi non ante Chalcedonense concilium inualuit. tum habentur concilii decretum [A 77] et quae in decreto subter annexae esse dicuntur eclogae ex Nestorii sermonibus excerptae, quae sine discrimine eadem sunt atque eae quae in synedrio de Nestorii depositione lectae erant [A 78]; finem faciunt subscriptiones episcoporum [A 79]. quae omnia quominus ita ut scripta sunt, credantur esse gesta, obstat primo mira illa et insolita altera quae gestorum continuationem interrumpit introductio, quae caret temporis locique notatione, sed eius loco breuiter ea quae ante acta sunt, complectitur [*συνεδρευούσης ὀριζούσης τε κρατεῖν καὶ βεβαίαν εἶναι τὴν πίστιν τὴν ἐκτεθείσαν . . . παρὰ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν κατὰ καιροὺς ἐν τῇ Νικαέων πόλει συνειλεγμένων . . . τυπούσης τε τὰ περὶ τούτων καθ' ὃν ἔδει τρόπον*], deinde grauem mouet suspicionem quod catalogus episcoporum qui adfuerunt, plerumque erroribus scripturaeque lapsibus conseruatis, raro correcturis adhibitis ex eo transcriptus est, qui quae in primo synedrio gesta sunt, introducit [cf. *Miscellanea Fr. Ehrle* 2 p. 59 sq.]. ne quis tamen falsarii consilio posterioris opera hic aliquid turbatum esse putet, Cyrillus gestorum testimonio utitur talium qualia et Graece et Latine tradita sunt. in epistula enim quam aliquanto post pacem cum Iohanne Antiocheno factam controuersia denuo exardescens ad monachos Antiochenos Iohanni infestos de recta symboli Nicaeni interpretatione scripsit [V 135], postquam claris uerbis decretum synodi Ephesensae de Nestorii damnatione et eorum qui siue post siue ante eum eadem senserunt dixerunt scripserunt, id est id quod extat A 77, laudauit [I 4 p. 50, 34 sq.], post pauca pergit [p. 51, 9]: ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρὰ τισὶ τοῦ συμβόλου τὴν δύναμιν . . . πατέρων ἁγίων δόξας ἢ γοῦν ἐκθέσεις ἐνέταξα τοῖς αὐτόθι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν, ἵν' εἰδείεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐταῖς τίνα προσήκει νοεῖσθαι τρόπον τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἐκθεσιν ἦτοι τὸ ἀκραιφνὲς τῆς ὀρθῆς πίστεως σύμβολον, quae ad uerbum fere deprompta sunt ex gestis A 74. similiter antea in epistula V 128 [I 4 p. 24, 1 sq.] ad Acacium Melitinensem attulit decretum synodale A 77 neque dubito quin ea quae in concilio gesta contra Nestorium et eos

qui cum eo sentiebant, misit per Eulogium apocrisarium ad praepositum cubiculi [V 132; I 4 p. 37, 7], ni fallor Chrysaphium, ea ipsa sint de quibus hic agitur. quae omnia bene consideranti fieri non potest quin oboriatur suspicio ista gesta in eam formam quam in collectionibus A et Latinis exhibent, redacta esse ab ipso Cyrillo et ita quidem ut ueris et genuinis gestis de Charisii libello et symbolo quod, nomine auctoris non addito, dicitur transformatum [A 76. 77], praemiserit introductionem sollemnem, cui ex gestis de Charisio loci et diei notationem inseruit, tum catalogum episcoporum ex eis quae d. 22. m. Iun. gesta sunt, transscriptum, denique symboli Nicaeni lectionem patrumque eclogas item ex illis prius gestis derumptas¹.) intentio erat ut actioni singulari et a causa principali remotae auctoritas generalis similiter atque Nestorii depositioni uindicaretur atque iudicii quod de symbolo illo a Nestorii asseclis ad ecclesiam haereticis redeuntibus proposito latum a synodo erat, uis sensusque in totam doctrinam Nestorianam extenderetur, id quod commodum uidebatur, quoniam in primo synedrio Nestorius unus et solus damnatus erat. num ipsi et genuino decreto infuerint uerba ἡ γοῦν τὰ μισὰ καὶ διστραμμένα Νεστορίου δόγματα, ἃ καὶ ὑποτέτακται eclogaeque Nestorii ex primo synedrio depromptae an haec quoque a Cyrillo addita sint, certis argumentis discerni nequit, crediderim uero etiam haec hominis astuti et uafri machinationibus deberi.

Quoniam eclogae patrum et Nestorii et in eis quae d. 22. m. Iun., et in eis extabant quae d. 22. m. Iul. gesta fuisse ferebantur, collectores V [55 et 59] et A [32], ne eadem bis scriberentur, eam sibi sumpserunt licentiam ut patrum eclogis quattuor ultimas adderent [cf. quae ad I 2 p. 45, 3 adnotauit], tum totam de Charisio actionem synodique decretum exhiberent, denique Nestorii eclogis perscriptis ad ea quae d. 22. m. Iun. gesta sunt, redirent. prius gestorum formam puram seruauerunt S(D) 31. 32, eis quae in V accreuerunt [54 (ultima quattuor eclogae). 55—59], in appendice suppletis [S 99—103]. simile quid etiam in collectionibus Latinis CT et Veronensi obseruari licet. illic post 26 [= V 63] inseruntur A 74, 1—3. 77 et in gestis alteris [46] Nestorii eclogae praeter primam omittuntur; in Collectione Veronensi [11] pro uero die primi synedrii positus est dies alterorum gestorum [uol. II p. 27, 11], patrum eclogis ultima quattuor adiectae sunt [p. 58, 1 sq.], post iudicium synodi [V 62] exhibetur actio de Charisio synodique decretum [A 76. 77] sine Nestorii eclogis. adnotandum denique in utraque collectione primas quindecim subscriptiones ex gestis prioribus esse transscriptas, ceteras in Collectione Veronensi esse gestorum posteriorum.

Cum eis quae d. 22. m. Iun. a. 431 de Nestorii depositione gesta sunt, arte cohaerent temporum ratione et ipso argumento quae in V et S et CT eodem fere ordine secuntur, in A propter magnam illam lacunam interiire [cf. supra p. VII]:

V 63 (+ 64)	= S 35 = CT 26 = A 33
V 65	= S 36 = CT 28 = A 34
V 66	= S 46 = CT 33
V 67	= S 47 = CT 31
V 68	= S 48 = CT 32
V 69	[S 104 A 142]

Accessit in V [69] nescio unde arrepta epistula qua Cyrillus damnationem Nestorii adnuntiat clero et populo ciuitatis quae non nominatur; noli tamen de Constanti-

¹ Quoniam interlocutio Petri presbyteri, quae eclogas relegendas proponit [A 75], ex gestis prioribus [I 2 p. 39, 1] et conexu diuerso sine mutatione transcripta est, factum est ut cum synodi depositione quae symbolum sequitur [A 74], non bene concordet.

nopoli uel Alexandria cogitare. ceterorum idem est ordo in V et S; nam S 37—45 aliunde intercalata esse supra [p. VIII] probaui. CT 27 huc non pertinere modo [p. XVIII] exposui; consilio debetur quod Cyrilli epistula V 67 ex commonitorio episcoporum Constantinopoli consistentium [I 2 p. 65, 12—66, 9. 68, 12—69, 6] euolsa et ab illa separata est insertis aliis Cyrilli litteris [V 68 = CT 32] argumenti sane simillimi, sed paucis diebus post illam alteram et Iohannis Antiocheni aduentum [cf. p. 69, 18] scriptis. alterum addidit peccatum iste collector quod propter mentionem quae relationis a concilio ad imperatorem destinatae in epistula V 67 [= CT 31] fit [p. 68, 7], his litteris illam [CT 30 = V 81 = S 49] praemisit. at epistula Cyrilli ad Alexandrinos V 28 (S 97) = CT 29 post V 65 [= CT 28] collocata pristinum ordinem in CT olimque etiam in A conseruatum esse supra [p. VIII] exposui.

Quamuis autem ordo in CT hic illic immutatus, epistula quam Cyrillus statim post primum concilii synedrium ad Alexandrinos scripsit [CT 29 = V 28 (S 97)], in V propter rationem quae supra [cf. p. VIII] apparuit, delata sit inter epistulas gestis praemissas, clare elucet hic quoque collectio antiqua unde et V et S et A et CT sua desumpserunt. neque magis casu accidit ut in omnibus appareant collectionibus uestigia cuiusdam sermonum collectionis; quae tamen quia in V non modo aucta, sed etiam de loco pristino delata esse uidetur, commodius infra tractabitur.

Theodosius minor et dum concilium uniuersale Ephesum conuocat, diuersis et inter se contrariis consiliis cessit neque Constantini et aui sui Theodosii exempla secutus episcopos congressos talem seruare coegit unitatem¹⁾ qualis conuentum decebat qui spiritu sancto inspirari credebatur. quo factum est ut ab ipso initio synodus in duas partes distaret, quarum utraque auctoritatem uniuersalem sibi uindicabat. duplicia igitur acta quoque fiebant, quae utraque in unum ut redigerentur opus erat, si ii qui acta publicarunt, id egissent ut concilii plenam et ueram imaginem proponerent. sed a tali intentione longe aberant illi quibus pristina illa collectio debetur, unde eae quae nunc extant collectiones quasi ex communi fonte hauserunt; qui uictores manserunt Cyrillus eiusque asseclae ea selegerunt et composuerunt quae studio ac uoluntati eorum seruire uidebantur, ut imperatorem, cum eis non obsequeretur, male instructum fuisse, concilium Orientalium omni iure atque auctoritate caruisse probarent. ut temporum rationes facile dispiciantur, commodum erit tabulam proponere earum rerum quarum aut ipse dies notus est aut quomodo se secutae sint:

- d. 22. m. Iun. a. 431 Nestorius a concilio Cyrillianorum tunc primum consedente damnatus est.
- d. 26. m. Iun. [uol. III p. 33, 35] Cyrillus et Memnon a concilio Orientalium damnati sunt.
- d. 29. m. Iun. [I 3 p. 10, 22] sacra per Palladium ad concilium missa est [V 83 = S 52 = CT 34].
- d. 1. m. Iul. [I 3 p. 10, 25] relatio concilii Cyrillianorum per Palladium redeuntem ad imperatorem destinata est [V 84 = S 53 = CT 38].
- dd. 10. 11. m. Iul. [I 3 p. 53, 8. 59, 10] Arcadius Proiectus Philippus legati Caestini papae litteris quas ille synodo scripserat, relectis damnationi Nestorii per depositiones atque subscriptiones in concilio Cyrillianorum adstipulantur [V 106 = S 62—64 = CT 35 = A 41. 42].

¹ Cf. quae in Rufinianis prope Chalcedonem ad Theodoretum ab eo ut **utramque partem pariter** coerceret, petentem dixit: ἐγὼ προστάσσειν ἐπισκόπῳ οὐ δύναμαι [A 69].

- dd. 16. 17. m. Iul. [I 3 p. 15, 13. 21, 7] libellis a Cyrillo et Memnone oblati Iohannes Antiochenus ter frustra uocatus a concilio Cyrillianorum damnatus est [V 87—90 = S 54—59 = CT 39 = A 37. 38].
- d. 22. m. Iul. in concilio Cyrillianorum de Charisii presbyteri libellis actum est. sacra per Iohannem comitem sacrarum largitionum ad concilium perlata damnatio Nestorii Cyrilli Memnonis confirmata est illique custodiae traditi sunt [V 93 = S 66 = CT 40 = A 44; A 45].
- d. 13. m. Aug. [I 3 p. 42, 33] episcopi Cyrilliani Constantinopoli consistentes epistulam ad concilium Cyrillianorum miserunt [V 98 = S 45 = CT 47]. octoni legati ab utraque parte imperatoris iussu ad comitatum missi sunt [V 95 = S 75 = CT 60 = A 58; V 96 = S 76 = CT 62 = A 61].
- d. 11. m. Sept. primo legati Orientalium ad imperatoris audientiam admissi sunt [A 65].
- d. 25. m. Oct. [Socr. 7, 37¹⁹] Maximianus Constantinopoli Nestorii loco ordinatus est adistentibus Cyrillianorum legatis [V 109 = CT 64^a].
- d. 31. m. Oct. [I 3 p. 67, 9 adn.] Cyrillus postquam ex custodia effugit, Alexandriam ingressus est.

Vt primo secernam quae a pristina collectione aliena esse constat, in V sicut uni Cyrilli epistulae ad Alexandrinos tres aliae [cf. supra p. XII], ita in hac parte [V 99] litteris episcoporum Constantinopoli consistentium ad concilium [V 98 = S 45 = CT 47] accessit concilii responsum. deinde collectionis V propria est epistula quam Alypius presbyter ecclesiae apostolorum Constantinopolitanae dedit ad Cyrillum, postquam custodiae traditus est [V 116]. mirum uero quid accidit in epistula qua V 117 Cyrillus presbytero respondisse dicitur. neque enim aliud quidquam est ista epistula quam sermo quem Cyrillus Ephesi habuit priusquam in custodiam abductus est [V 79 = CT 55]: quin uera sit inscriptio V 79, spuria V 117, per argumentum et elocutionem non licet dubitare. uidetur in aliqua collectiuncula, qualibus V uti solere plus semel apparuit et apparebit, sermo litteris Alypii adnexus fuisse, quoniam et is ad Cyrilli custodiam spectabat; inscriptione per casum uel negligentiam deficiente pro responso quod Cyrillus Alypio scripsisset, uolgabatur. denique una Collectio V [97] seruauit litteras quas octo Orientalium legati Rufo episcopo Thessalonicensi scripserunt, a collectione pristina sine dubio alienas; quoniam legati una cum litteris et tomum quem imperatori obtulerunt [V 96 (I 3 p. 38, 9—39, 26) = A 61], et mandatum suum [V 96 (p. 36, 37—38, 8) = S 76 = CT 62 = A 60] ad Rufum destinarunt, V in horum exemplar quoddam cum epistula ad Rufum coniunctum incidisse uidetur.

Neque ea quae V cum A communia sunt, a S et CT uero absunt, collectioni primariae adiudicari posse uidentur. aliunde utique accessit epistula Cyrilli ad Valerianum. deest in S et CT, in V [119] posita est quasi appendix huius partis ante eam quae ad pacem inter Cyrillum Iohannemque factam pertinet, quamquam ut haec pax excusaretur, scripta est; in D, qui hoc uno a S recedit quod eam recepit, ultimum etiam post appendicem locum obtinet; aptius in A et W, epistulis aliquibus quae post illam pacem scriptae sunt, aggregatur, primo loco in W [76], cuius uaria lectio proxime ad collectionem codicis Vaticani 1431 accedit, haud multo ante magnum illud interuallum quo appendix distinguitur [cf. p. v] collocata in A. duae aliae epistulae, V 98 et 113, quod et in V et in A neque tamen in ceteris collectionibus extant, si ut par est, appendicum S et A ratio non habetur, hoc magis casui quam originis communitati debetur. tomum Orientalium [V 98 = A 61] in V ex litterarum ad Ru-

fum exemplari desumptum esse modo exposui, cui et tomus et mandatum adnexa fuerint; in A istae litterae desunt. epistulae generalis quam Cyrillianorum legati episcopique Constantinopoli consistentes post Maximiani ordinationem ad uniuersos prouinciarum metropolitas miserunt, formam A 91 exhibet uere uniuersalem, cui nomen metropolitae singulare nondum inscriptum erat, V 113 uero illam quae ad Epirum ueterem peruenit.

His exceptis quae relinquuntur, eorum tabulam propono, omittingo tamen S 46—48 = V 66—68 = CT 33. 31. 32 quippe de quibus actum sit [cf. p. XVIII]; adduntur numeri Collectionis W [cf. I 1 p. III sq.], ut eluceat illius cum S affinitas:

S 45	= CT 47	deest in A = V 98
S 49	= W 31 = CT 30	deest in A = V 81
S 50	= W 32 = CT 36	deest in A = V 85
S 51 [= 110]	= W 33 = CT 37	deest in A = V 86
S 52	= W 34 = CT 34	deest in A = V 83
S 53	= W 35 = CT 38	deest in A = V 84
S 54—59	= CT 39 = A 37. 38	= V 87—90
S 60	= W 36 = CT 39 = A 39	= V 92
S 61	= W 37 = A 40	= V 91
S 62—64	= CT 35 = A 41. 42	= V 106
S 65	= W 38 = CT 63 = A 43	= V 107
S 66	= W 39 = CT 40 = A 44	= V 93
S 67	= W 40 = CT 41 = A 47	= V 94
S 68	= W 41 = CT 42 = A 51	= V 100
S 69	= CT 43 = A 52	= V 101
S 70	= CT 44 = A 49	= V 102
S 71	= CT 45 = A 50	= V 105
S 72	= CT 48 = A 53	= V 103
S 73	= CT 59 = A 54	= V 82
S 74	= W 42 = CT 49 = A 46	= V 104
CT 50—58 sermonum collectio		
S 75	= W 43 = CT 60 = A 58	= V 95
	CT 61 = A 59	= V 108 [S 114]
S 76	= CT 62 = A 60	= V 96
S 78—82 sermonum collectio		
	CT 64	
	W 49 = CT 64a	= V 109 [S 115 A 149]
	W 50 = CT 67	= V 110 [S 116 A 150]
	W 50 = CT 68	= V 111 [S 117 A 151]
	CT 68	= V 112 [S 118 A 152]
S 83	= W 51 = CT 65 = A 88	= V 114
S 83	= W 51 = CT 65 = A 88	= V 114
S 84	= W 52 = A 89	= V 115
	CT 66 = A 90	
S 85	= W 53 = A 96	= V 118

Desunt in uersione Latina V 91 [= S 61 = A 40], V 115 [= S 84 = A 89], V 118 [= S 85 = A 96]; quoniam uero epistulam concilii encyclicam [V 91] a collectione primaria afuisse non potest putari, ne Cyrilli quidem litteras ad Maximianum [V 115] neque apologeticum [V 118] quem post fugam ad imperatorem direxit, ab illa procul habere ausus sum; num epistula a Cyrillo ad legatos de Maximiani ordinatione scripta, cuius dudum per solam uersionem Latinam [CT 66] notae exemplar Graecum in A [90] apparuit, illi infuerit, dubitari posse concedo. at relationem quam concilium Cyrillianorum per legatos imperatori obtulit [V 108 = CT 61 = A 59], ad antiquam referendam esse collationem mihi constat, etsi in S desideratur; neque enim negligenda est nota marginalis quae in S 75 [= CT 60 = A 58 = V 95] adscripta est: Ζῆτει καὶ τὰ ἐπὶ ταύτῃ παρακολουθήσαντα ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ ὁμοίως. denique summopere est cauendum ne CT 64. V 109—112 [= CT 64^a. 67. 68] a pristina collectione abiudicentur, quippe quae in S desint. non opus est iterum ad illam notam prouocetur; sufficit testimonium codicis W quo illa olim in S quoque extitisse probetur. CT 64, quod in collectionibus Graecis omissum est, excerptum est ex commonitorio quo Cyrilliani episcopum quendam Constantinopoli consistentem rogarunt ut ab imperatore concilii dimissionem impetraret; scriptum est illo tempore quo legati utriusque partis ad comitatum morabantur. eiusmodi frustulum aptum est narrationi, atque sequitur narratio [V 109 = CT 64^a] qua episcopus uniuersos post Maximiani ordinationem domum redire iussos esse refertur. neque cum frustulo tantum quod in CT praecedit, ista narratio cohaeret, sed etiam cum eis quae secuntur. dicitur imperator Nestorium in exilium relegasse antequam legatos concilii, i. e. Cyrillianorum Constantinopolim intrare episcopumque ordinare iuberet; auctoritatis causa adduntur sanctio imperialis de Nestorii relegatione [V 110 = CT 67], constitutio de Nestorianis [V 111 = CT 68], edictum praefectorum [V 112 = CT 68]. habemus eundem narratorem quem supra in epistulis quae gestis praemissa sunt, deteximus [cf. p. XIII] atque etiam grauius quam illic partis Cyrillianae studio contra rerum ueritatem peccantem: minime enim Nestorium a. 431 relegatum esse ex eo sequitur quod ipsa illa quae narrationem sequitur de illius relegatione sanctio ad Isidorum consulem a. 436 directa est. falsitas correctata est ex libro Irenaei in A 55. 56 [= Coll. C 112. 113, uol. III p. 64]; inde factum est ut haec omnia in A ommitterentur, neque dubito quin eidem consilio debeatur quod in S quoque desunt. adnotandum denique ordinem in V melius esse seruatum quam in CT, ubi inter narrationem eiusque testimonia inculcantur epistulae quae ad Maximiani ordinationem pertinent.

Ceterorum ordo in S et CT atque etiam in A, si magnam de qua supra locutus sum [p. VII] lacunam non curas, et idem fere est et temporis rationem sequitur praeter pauca, de quibus iam disputandum est. V 98 falso loco in S [45] olimque etiam in A collocatam esse supra [p. VIII] exposui neque melius in V mandatis quibus utraque pars legatos suos instruxit, postponitur; ubi pristina collectio epistulam habuerit, incertum. uarius quoque locus adsignatur eis quae post aduentum legatorum Romanorum gesta sunt [V 106. 107 = S 62—65 = CT 35. 63 = A 41—43], quamuis ipsius diei notationem exhibeant. in S et A ea gestis de Iohanne Antiocheno et eis quae cum illis arte cohaerent, quasi appendix adnectuntur; in V simili modo adiunguntur eis quae secuntur Cyrilli Memnonisque in custodiam traditionem. res etiam intricatior fieri uidetur, quod in CT ipsa gesta [CT 35], in quibus post Caestini epistulam omnia fere ommissa sunt, diuolsa sunt a relatione quam synodus de illis ad imperatorem misit [CT 63]. huius collocationis quamuis mira et absona uideatur, ratio in eo est quod in fine relationis [I 3 p. 64, 17 sq.] synodus ab imperatore

petit ut quoniam Nestorio damnato concilium munere suo perfunctum sit, dimittatur; qui pro petitionis commendatione proferuntur questus, simillimi sunt illis qui in frustulo illo, de quo modo locutus sum, CT 64 exhibentur. atqui in V quoque gesta et relatio quam proxime a narratione illa [V 109 = CT 64^a] stant, quam a CT 64 seiungi non posse probavi; qua enim illic dirimuntur epistula [V 108], eam de proprio loco delatam esse clarum est infraque etiam magis apparebit, quando de turbis in ordine Collectionis V agam. hic latere uidetur pristinae ordo collectionis, quo propter illam dimissionis petitionem etiam contra temporis rationem et gesta et relatio in fine omnium eorum quae Maximiani ordinationi praecedebant, collocata sunt. qui ordo correctus est in S et A, quippe quae totam illam narrationem omitterent; in CT propter diei notationem gesta a relatione diuisa et in locum superiorem translata sunt post sacram per Palladium destinatam [CT 34 = V 83 = S 52] et ante epistolam concilii de Nestorii damnatione ad clerum populumque Constantinopolitanum missam [CT 36 = V 85 = S 50].

Gesta de Charisio posteriore tempore in V [55—59] et A [32] eis quae antea de Nestorii damnatione acta sunt, inserta esse supra [p. XVIII] exposui; in antiqua collectione S desunt. neque tamen credibile illum Cyrilli fetum qui summa neque apud Cyrilli tantum asseclas auctoritate fruebatur, a pristina collectione afuisse, etsi quem locum ibi tenuerit, eruere iam non licet. in A 73—79 initio stant ceterorum gestorum quae in A [80—83] praeter ceteras collectiones additae sunt; praecedit magna illa moles additamentorum [62—72], quae ex Irenaei libro deprompta secuntur tomum quo episcopi Orientales legatos suos instruxerunt [A 61 = V 96]. ordo exemplaris quo utebatur uersio Latina, hoc loco turbatus est; gesta enim illa [CT 46] mediis inserta sunt epistulis quae ad Cyrilli Memnonisque custodiam pertinent.

Iam restat ut examinetur sermonum collectio, cuius certe partem ex antiqua collectione actorum Ephesenorum deriuandam esse supra [p. XX] dixi. hic quoque commodum erit tabulam proponere:

	CT 50
S 78 =	CT 51 = V 76
S 79 =	CT 52 = V 78
S 80 =	CT 53 = V 75
S 81 =	CT 54 = V 77
	CT 55 = V 79 [S 109]
S 82	= V 80 [= 136]
	CT 56 = V 73 [A 145]
	CT 57 = V 72 [S 107 A 144]
	V 71 [S 106]
	V 74 [S 108 A 146]
	CT 58 = V 70 [S 105 A 143]

In CT et V praeter Cyrilli aliorum quoque sermones exhibentur; hos tamen postea accessisse concluditur cum ex eo quod desunt in S, tum ex inscriptione quae in CT exhibetur: *sermones diuersi sanctissimi archiepiscopi Cyrilli dicti apud Ephesum collectis celebratis damnato haeretico Nestorio et excommunicatis factis Orientalibus a sancto concilio.* primus sermo totus fere interiit, ni fallor, propter detrimentum quod chartae initia subierunt; frustulum quod remansit, uni ei librario qui exemplar uersionis Latinae scripsit, dignum uisum est quod transcriberetur. olim tamen illum sermonem in collectione primaria extitisse eo proditur quod loci notatio quae

in CT 50 frustulo illi inscripta est *in maiore ecclesia quae uocatur Maria*, apte conuenit ei quae in capite V 76 per codices SDW tradita est ἐν τῷ ἀγίῳ Ἰωάννῃ τῷ εὐαγγελιστῇ, quod non bene uertit Λ' *in Iohannis euangelistae sermonibus*, recte intellexit Rusticus pro *sermonibus* reponendo *basilica*, pessime uero V mutauit in ἐν ἡμέρα ἰῶ τοῦ εὐαγγελιστοῦ; illo enim die [26. m. Sept.] Cyrillus in custodia erat. quod sermo quem Cyrillus habuisse dicitur antequam custodiae traditus sit [V 79 = CT 55], in S (et W) deest, nescio an ex eo possit explicari quod in epistulam Cyrilli ad Alypium conscriptam transmutatus est [cf. p. XXI]; sermonem uero V 80 [= 136] = S 82, quia in fine chartae stabat collectionis primariae, in Graeco exemplari uersionis Latinae excidisse crediderim. ceterum eum re uera paulo post d. 25. m. Oct. a. 431 habitum esse ab episcopo quodam, qui Ephesi remanserat cum concilio — I 2 p. 104, 18—20, iam refero¹) ad litteras quibus Nestorius ad synodum uocabatur [I 2 p. 10, 6 sq. 11, 14 sq.] —, cum legati Cyrillianorum post Maximiani ordinationem Ephesum rediissent, ex ipsis uerbis clare elucet [cf. inprimis p. 103, 7 sq.], sed non minus certum est eum nomen Cyrilli non recte prae se ferre. quoniam enim Cyrillus d. 31. m. Oct. a. 431 Alexandriam ingressus est, non ante legatorum tantum reditum, sed uel ante diem quo Constantinopoli Maximianus ab illis ordinatus est, Epheso ex custodia effugisse putandus est. alterum sermonis exemplar inerat collectiunculae V 136—139, de qua infra agendum erit.

Et memoriae communitas et inscriptiones partim certe ex ipsa rerum notitia petitae hos sermones satis antiquo tempore Alexandriae in unum congestos esse testantur neque quidquam obstat quin antiquitus putentur pertinuisse ad istam antiquam actorum Ephesenorum collectionem cuius uestigia nunc rimamur. quod si uerum est, forma atque intentio illius perclare illustratur: seruebat, ut dixi, studio partis Cyrillianae. atque eodem studio factum est ut haec collectionis pars non minus ceteris augeretur sermonibusque Cyrilli etiam alii adderentur uel propter auctores uel propter tempus notabiles, quo sunt habiti. accreuerunt enim duo sermones Theodoti Ancyрани, qui quam Cyrilli sectatoribus placuerint, testatur frequentia locorum quos Timotheus Aelurus inde excerpsit; aliter se sentire Rusticus feruidus concilii Chalcodonensis duarumque naturarum propugnator non a se impetrauit quin profiteretur [cf. notam eius I 2 p. 84, 12]. habiti sunt in Christi natiuitatem, id est dd. 25 m. Dec. [V 72, cf. I 2 p. 77, 10] et 6. m. Ian. [V 73, cf. p. 83, 26], quo tempore a. 431/2 concilium dudum dimissum erat; ut tamen lectores conexum inter eos conciliumque extitisse sciant, inscriptum est eos in concilio coram Cyrillo praeside relectos fuisse. cuius lectionis quoniam in eis quae extant gestis, ne minimum quidem inuenitur uestigium, aliquid suspicionis de inscriptionum fide quae in uno Collectionis V, unde ceterae Graecae pendent, testimonio nititur, mihi obortum esse fateor, malui tamen rem in incerto relinquere. praeterea sermo quem Reginus episcopus Cypri insulae inter alios episcopos post ipsam Nestorii damnationem pronuntiauit Cyrilli, ut uidetur, iussu [cf. I 2 p. 70, 22], accessit et in V [70] et in CT [58], ex diuersis tamen exemplaribus, unde apparet quantum operae his sermonibus a collectoribus datum sit. non mirum igitur quod in Collectione V etiam alii duo additi sunt, alter Theodoti Ancyрани, alter Acacii Melitinensis [V 74], uterque Ephesi prolatus.

Propter Regini sermonem collector V ordinem antiquae collectionis mutauit: initio illum quippe qui ceteris antiquior esset, collocauit, deinde sequi iussit eos qui

¹ Deleatur rogo notula indicis I 2 p. 109 de breui epistula ab auctore sermonis V 80 ad Nestorium scripta.

antiquae Cyrilli sermonum collectioni additi erant, ipsos Cyrilli sermones in finem distulit paulo aliter dispositos. neque in his mutationibus acquieuit, sed quoniam Regini sermo quem intio posuerat, Nestorii damnationem sequebatur, totam sermonum collectionem post epistulas quae cum gestis de illa damnatione cohaerent [V 63—69] inseruit; similiter eam in A quoque olim collocatam fuisse supra [p. VIII] exposui. neque melius in duobus aliis locis ordo pristinus in V mutatus est. relationi quam synodus Cyrillianorum de Nestorii damnatione ad imperatorem misit [V 81 = S 49 = CT 30], adiuncta est eiusdem synodi relatio ad Caelestinum papam [V 82 = S 73 = CT 59 = A 54] quamuis multo posterior, atque mandatum quo illa synodus legatos suos instruxit [V 95 = S 75 = CT 60 = A 58], una cum Orientalium mandato [V 96 = S 76 = CT 62 = A 60] litterisque ad Rufum Thessalonicensem [V 97] sequitur relationem [V 94 = S 67 = CT 41 = A 47] qua synodus Cyrillianorum respondit sacrae per Iohannem comitem perlatae, quia in eiusdem synodi mandato legati iubentur pro Cyrillo et Memnone ab illo in custodiam abductis agere [I 3 p. 34,8 sq.].

Haud multo postquam Maximianus ordinatus Nestorioque permissum est ut Epheso in monasterium prope Antiochiam abiret [A 55. 56], imperator ita concilium dissoluit [A 97 = C 122], ut Cyrillus et Memnon sedibus restituerentur, de Orientalibus autem nullum iudicium ferretur, quoniam Cyrilliani legati illorum opiniones refellere nolissent. remanserunt igitur illi separati [I 3 p. 67, 9], dum Theodosius, ni fallor, a sorore Pulcheria incitatus, ecclesiae unitatem reddere coepit Aristolao tribuno et notario mense Augusto uel Septembri a. 432 [cf. uol. III p. 91, 12 et p. XV] ad Iohannem Antiochenum Cyrillumque misso, ut eos pacem facere iuberet. post longas tractationes inprimis Pauli Emeseni, quem Iohannes Alexandriam direxit, opera euenit ut pacis formula redigeretur et ab utroque acciperetur. quae ab actis Ephesensis eo minus abesse poterat, quoniam non in Chalcedonense tantum symbolum, sed in Zenonis imperatoris quoque edictum, quod uulgo henoticon dicitur, recepta est. ultima igitur pars actis adicienda erat, quae et imperatoris sacram quae pacem fieri iussit, et huius ipsius formulam contineret; notandum uero pristinam collectionem his fere non plura exhibuisse. in S et CT enim haec tantum insunt:

S 86 = W 54 = CT 69 = V 120 = A 102

S 87 = W 55 = CT 70 = V 122 = A 104

S 88 = W 56 = CT 71 = V 123 = A 110 = E [cod. Vat. 504] Z¹) = HX [cod. Mus. Brit. Arundelianus 529 et Paris. 1115] 1

S 89 = CT 72 = V 127 = A 114 = E β̄ = HX 6 = W 84

CT 73 = E ᾱ [A. Mai Scriptt. uett. VIII 149 = Noua bibl. patr. II 113]

addidi numeros collectionum E et HX, quas in ultima huius voluminis parte edam, quoniam aut totae aut maxima ex parte ad pacem pertinent; hic adnoto et in exemplari Graeco uersionis Latinae et in E coniunctam fuisse epistulam Cyrilli ad Iohannem Antiochenum cum sermone illius, post quem et suam ipsius et Iohannis in ecclesia relegendas curauit. W 54—56, ut plurima alia, ex collectione Seguieranae similima depromptae sunt; W 84 quae singularem obtinet locum [cf. I 1 p. III], exemplari debetur quod proxime accessit ad illud quo is utebatur qui collectionem HX composuit.

Plurima omissa esse et id consulto uidebis, si magnam epistularum copiam perlustraueris, quae in A congesta est, neque multa addidit V, nihil autem quod non aliunde notum sit:

1 Numeri sunt codicis.

V 121 [S 122] = A 104
 V 124 [S 123 W 71] = A 111 = E $\bar{\eta}$ = HX 3
 V 125 [S 124 W 72] = A 112 = E $\bar{\theta}$ = HX 4
 V 126 [S 125 W 73] = A 113 = E $\bar{\iota}$ = HX 5

Ab suis ipsius sectatoribus propter pacem Cyrillus rogatus et uituperatus haud paucis epistulis consilia sua exposuit, simul uero controuersiam quae statim post pacem de Nestorii magistris et praecessoribus, inprimis de Theodoro Mopsuesteno exarsit [cf. *Concilstud.* 2,18 sq. *Abhdlg. d. Bayer. Akad. d. Wiss.* xxxii 6 p. 91 sq.], et tecte et aperte per litteras fuit. unde accidit ut actorum Ephesenorum collectionibus aliqua adnecterentur, paucissima quidem in collectione primaria:

= CT 74 = A 125 = V 131 [S 128]
 S 90 = CT 76 = A 127 = V 128 = W 78
 S 91 = CT 75 = A 131 = V 132 = W 77 = E $\bar{\iota}$
 S 92 = W 56 = A 132 = V 133,

paulo plura in V, ubi praeter ea quae modo enumeravi, exhibentur

V 129 [S 126] = A 129
 V 130 [S 127] = A 122
 V 134 [S 129 A 155]
 V 135

extat symboli interpretatio [V 135] quam Cyrillus monachis Antiochenis cum Iohanne episcopo rixantibus destinavit, etiam in A [4], sed ex collectione codicis Vaticani 1431 deprompta. ceterum notatu dignissimum quod Cyrilli epistula ad Dynatum [V 129] extabat in illo codice Dioscorianorum quem Rusticus inuenit in bibliotheca Acoemitarum Constantinopoli [uol. IIII p. 225, 12].

Eiusdem generis breuis collectio in W sequitur appendicem illam quam ex collectione S deriuandam esse supra [p. x] exposui:

W 76 = V 119 = A 134
 W 77 = V 132 = A 131 = S 91 = CT 75
 W 78 = V 128 = A 127 = S 90 = CT 76
 W 79 = V 171
 W 80 = A 133

Quorum nihil ex actis Ephesenis desumptum est: 76—78 ad simile exemplar redeunt atque id quod in collectione codicis Vaticani 1431 adhibitum est neque minus litteras Cyrilli ad Successum [79] et Procli tomum [80] posteris tantum temporibus actorum collectionibus adhaesisse constat.

Denique in collectionem primariam V recepta est collectiuncula quaedam quales plus semel in V extant [26—29. 95—97 cf. supra pp. XII. XXI], cui inerant

V 136 [= 80¹]

Cyrilli epistula ad Iohannem Antiochenum et synodum illic congregatam [= 133], cuius tamen inscriptio tantum perscripta est

V 137 constitutio de profugis in ecclesia, quae proposita est d. 12. m. Pharmuthi ind. XIII [= d. 7. m. Apr. a. 431]

V 138 constitutio contra Porphyrium Nestorianos Irenaeum episcopum Tyri

V 139 edictum praefectorum praetorio, quod una cum constitutione 'quae prae-fulget', lectum est in ecclesia eorum qui in τοῖς ἐρημικοῖς uitam agebant

monasticam, d. 23. m. Pharmuthi ind. I anni Diocletiani 164 [d. 18. m. Apr. a. 448].

Egi de hac collectiuncula in appendice libri quem u. d. F. de Woess de asyilis in Aegypto sub regibus Ptolemaeis conscripsit [*Münchener Beiträge z. Papyrusforschung* 5 p. 254 sq.]; quae ibi longius exposui, hic breuiter comprehendere liceat. monachus aliquis uel, si mauis, duo ex iis qui habitabant in loco deserto quinque m. p. ab urbe Alexandria, qui postea Πέμπτον appellabatur, conscripserunt in charta post sermonem qui Cyrilli ferebatur contra Nestorium [V 80], et Cyrilli epistulam contra Theodorum [V 133] duas constitutiones quae in ecclesia eorum publicatae erant; alterius eis intererat quoniam asyllum illius ecclesiae prope ad urbem sitae frequenter adibatur, alterius propter zelum quo monachi illi Nestorianos, id est Chalcedonenses oderant uenerabanturque Dioscorum fidei suae propugnatorem confessoremque. collectori V conexum aliquem fuisse cum Alexandrinorum ecclesia et ea quidem quae Dioscorum Timotheumque Aelurum pro ueris Cyrilli successoribus colebat, non inde solum constat, quod hanc chartam in monasterio prope Alexandriam sito perscriptam accepit; praesto illi erant e. g. etiam epistulae quas Cyrillus in itinere et ex urbe Ephesi ad ecclesiam suam destinauit [cf. supra p. XII]. quin etiam ipsam antiquam collectionem cui opus suum superstruxit, primum Alexandriae compositam esse si quis contenderit, difficile erit ei fidem negare uel ualida opponere argumenta; tantus in seligendo et omittendo spirat fauor zelusque partis Cyrillianae.

Longe ab illo diuersus erat qui haud paulo, opinor, post primariam Collectionis V redactionem addidit id supplementum quod continet 140—164. cuius partem alteram [140—147] additam esse epistularum quae gestis praemissae erant collectioni, alteram gestis et quae ea sequebantur usque ad Maximiani ordinationem, interpositas esse Cyrilli ad augustaset ad dominas orationes supra [p. XII] exposui. quae sicut in S et A aut aliorum delatae aut omnino aliunde desumptae sunt, ita eiusdem Cyrilli solutiones uel interpretationes XII capitulorum, quas V [128] illis orationibus praeposuit, S [77] ante collectionem antiquam sermonum collocauit. item supra [p. VIII] exposui Nestorii relationem [V 146] et eam quae hic proponitur recensioem sacrae per Candidianum ad synodum perlatae [V 147 = 31], deinde omnia Orientalium gesta relationes epistulas quae exhibentur V 151—164, petitas esse ex libro Irenaei, quod fieri non potuit nisi tempore adeo ab ipsorum illorum studiorum acerbitate remoto, ut curiositati cuidam historicae locus dari posset, id est non ante saeculum VII. initium supplementi facit Cyrilli sermo breuis, qui receptus est propter concilii Epheseni quae in fine fit [I 5 p. 4, 21] mentionem. cui nescio quomodo adhaesit breuis expositio per interrogationem et responsionem quae qua occasione a Cyrillo conscripta sit, latet. ceterum cur hae scriptiones Cyrillo indignae iudicentur, non uideo: eius sunt et doctrina et elocutio. confessio quae appellatur uulgo Confessio Antiochena [cf. Lietzmann, Apollinaris p. 158], extat praeter V [S 37 W d, cf. I 1 p. III] in collectione codicis Vaticani 1431, unde migravit in A [27] et W, ubi iterum exhibetur loco singulari in farragine aetatis recentioris [cf. I 1 p. v]; fetum esse Apollinaristarum dudum constat.

De codice Laurentiano VI 12 in parte sexta huius uoluminis, de Parisino 1115 in parte septima agendum erit.

Monachii mense Decembri a. h. s. XXVII

E. Schwartz

COLLECTIO VATICANA

120—139

Acta conciliorum oecumenicorum. 1 1, 4.

- V = Collectio Vaticana
 Codex Vaticanus 830 s. XV
- P = Collectionis Vaticanae recensio decurtata
 h = Codex Parisinus 416 s. XVI
 k = Codex Monacensis 43 + 45 s. XVI
- S = Collectio Seguierana
 Codex Parisinus Coislinianus 32 s. XI
- D = Collectionis Seguieranae recensio altera
 m = Codex Monacensis 115 s. XVI
 n = Codex Monacensis [Fuggeranus] 116 s. XVI
- A = Collectio Atheniensis
 Codex Atheniensis societatis archaeologicae Christianae 9 s. XII
- W = Codex Vindobonensis theol. gr. 40 s. XII
- R = Codex Vaticanus 1431 s. XI
- B = Codex Neapolitanus II B 15 s. XIII
- E = Codex Vaticanus 504 s. XII
- U = Codex Vallicellianus C 4 s. XIII
- J = Codex Vallicellianus F 22 s. XV
- H = Codex musei Britannici Arundelianus 529 s. XII
- X = Codex Parisinus 1115 s. XII
- X₁ = Codicis Parisini 1115 additamenta recentia
- T = Codex Venetus 504 s. XV

Acta Chalcedonensia

- Δ^w = Codex Vindobonensis hist. gr. 27 s. XII
- Δ^m = Codex Venetus 555 s. XII
- Δ^p = Codex Parisinus 415 s. XII, unde descriptus est codex Venetus 165 s. XV
- Δ^s = Codex Sinaiticus 1690 s. XIII

Excerpta ex Actis Chalcedonensibus

- Θ^p = Codex Parisinus 415
- Θ^r = Codex Vaticanus 712
- Fl^{cyr} = Florilegium Cyrillianum cod. Parisini 415 [Ven. 165] et Sinaitici 1690

Ἴσον θείου γράμματος ἀποσταλέντος διὰ Ἀριστολάου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἰωάννη ἐπισκόπου Ἀντιοχείας περὶ τῆς εἰρήνης καὶ ἐνώσεως τῶν ἐκκλησιῶν L III 1082
M V 277

1 Αὐτοκράτορες Καίσαρες νικηταὶ τροπαιοῦχοι μέγιστοι καὶ ἀεισέβαστοι Θεοδόσιος καὶ 5
Οὐαλεντινιανὸς Ἰωάννη ἐπισκόπου Ἀντιοχείας. Σκοπὸς ἡμῖν τῆς εἰρήνης τὸ κατόρθωμα,
ἦν δὴ τῷ ἐπιτηδεύματι τῷ ἑαυτῶν ἐπόμενοι διηλεκῶς πληροῦν ἐπαγγέλλεσθε, καὶ τοὺς
ἄλλους δὲ πάντας ἀνθρώπους, ὡς δι' ἀγάπην ἱερεῖς προβαλλόμενοι, διδάσκειν οὐ παύεσθε.
καιρὸς οὖν, ἐπειδὴ ταύτην ὀκλάζειν ὅθεν οὐκ ἔχρην, συμβέβηκεν, εἰς τοῦτο προτρέπειν, εἰς
ὅπερ τοὺς ἄλλους ἐνάγοντες νομίζομεν ὡς προθύμως ἐλεύσεσθε. πρᾶγμα γὰρ φευκτὸν 10
καὶ ἀπροσδόκητον ἐπὶ τῶν ἡμετέρων καιρῶν συνέβη, ἱερέων τῆς ἀληθοῦς θρησκείας διχό-
νοια, ἣτις καὶ πᾶσαν διηγήσεως δύναμιν ὑπερέβηκεν. ὅτε γὰρ ἠλπίσθη παντοία καὶ
μέχρις ὑποψίας περιαιρεθῆσεσθαι φιλονεικία καὶ τὸ τῆς τελειοτάτης ἐνώσεως παρακολουθή-
σειν συμπέρασμα, τότε διαστάσεως καὶ θορύβου μεγίστου προφάσεις ἐξήφθησαν. ἀδη-
μονία τοιγαροῦν ἐν τῷ πράγματι καὶ πολλῆς ἀθυμίας ἀφορμὴ τὸ τοὺς διδασκάλους τῆς 15
ἐκκλησιαστικῆς εἰρήνης καὶ τὴν πηγὴν τῆς ὁμονοίας εἰς τοσοῦτον διχονοίας τραπήναι, ὡς
2 δεῖσθαι τῶν αὐτοῦ προτρεπόντων ὥστε μεμνήσθαι τούτων ἃ πρεσβεύειν ἐτάχθησαν. τὴν
τοσοῦτου τοίνυν κακοῦ λύσιν, ὅθεν καὶ τὴν ἀρχὴν εἴληφεν, εὐρασθαι προσδοκῆσαντες καὶ
ἐπιμελῶς ὅπως ἂν τοῦτο κατορθωθῆι, φροντίσαντες, ἵνα μὴ ἔρπον ἐπινεμηθῆι πλέον τὸ
τῆς φιλονεικίας ἐλάττωμα, τοῦτ' ἐσκοπήσαμεν, πάντων ἡμῖν συνδραμόντων, τοῦ τε ἀγιω- 20
τάτου τῆς ἐνδόξου ταύτης πόλεως καὶ πάντων τῶν εὐρεθέντων ἐνταῦθα θεοφιλεστάτων
ἐπισκόπων καὶ τοῦ παντὸς αὐτῶν κλήρου, εἰς τὸ τὰ καλῶς πρῶην ἠνωμένα δυστήνου τε
πάθους παρεπισπόντος διασπασθέντα τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μέλη συναρμόσαι, ὥστε
ὑμᾶς, σέ τε φαμέν καὶ τὸν εὐλαβέστατον ἐπίσκοπον τῆς Ἀλεξανδρέων Κύριλλον, συμβάντας L III 1083

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛιΛα

superscr. Ἀρχὴ τῶν κεκινημένων ἐπὶ τῇ ἐνώσει τῶν ἐκκλησιῶν AJ ῥκ V ρια P πγ' D
3/4 om. Λιc 3 Ἴσον—γράμματος VPSDΛιc γράμμα βασιλικόν AJ ἀποσταλέν PAJ 4 τῷ
ἐπισκόπου SDW τῆς om. W εἰρήνης καὶ om. AJ τῶν ἁγίων SDW 5—6 Ἀντιοχείας
om. SDWΛιc 6 *Antiocheno similiter et Cyrillo episcopo Alexandrino* Λιc σκοπὸς μὲν SDW
7 ἐπαγγέλλεσθε W 7/8 καὶ τοὺς—δέ] τοὺς τε ἄλλους VP 8 δι' ἀγάπην PSDWΛιc διὰ ταύτην AJ
διὰ ταύτην V *propter veritatem* Λιc 9 ταύτην ἡμῖν V 10 ἄλλους ἅπαντας SD ἀνάγοντες
SDWΛιc νομίζομεν PSDWΛιc ἐνομίζομεν VAJΛιc ἐλεύσεσθε AJWΛιc ἐλεύσεσθαι VSDΛιc ἐλέσθαι P
φευκτὸν SDWAJΛιc φρικτὸν VPΛιc 11 ὑμετέρων S 12 καὶ² om. AJ 13 ὑπονοίας SDW
τελειοτάτης AJ 13/14 παρακολουθῆσαι PSD 14 συμπεραίωμα P μεγίστου θορύβου V
θορύβου μεστοῦ W ἐξήχθησαν S 14/15 ἀδημονίας Λιc 17 προτρεπόντων P ὥστε VPΛιc
πρὸς τὸ SDAJ εἰς τὸ W 18 τοῦ τοσοῦτου AJ τοσοῦτην S εἴληφεν om. SDW εὐρέσθαι V
καὶ om. SW 19 ἔρπων S ἐπινεμηθῆι πλέον PS ἐπὶ πλέον νεμηθῆ V 20/21 ἀγιωτάτου SDAJΛιc
ἀγιωτάτου ἐπισκόπου VPWΛιc 22 αὐτοῦ P 22/23 τε πάθους VPΛιc δὲ πάθους SDAJ πάθους
δὲ W 23 προσεπισπόντος DAJW προπεσόντος S τὰ διασπασθέντα VP μέρη P συναρμά-
σθαι SDW 24 εὐλαβέστατον SDAJΛιc ἀγιώτατον VPΛιc τῆς om. W ἀλεξανδρείας VW
συμβάντας S

ἀλλήλοις ἀποθέσθαι τὴν μεταξύ ὑμῶν δυσχέρειαν τε καὶ ἀμφισβήτησιν, ἐπαγγειλαμένων ὡν
 προείπομεν εὐλαβεστάτων ἀνδρῶν ὡς εἰ ὑπογράφοις τῆι καθαιρέσει Νεστορίου καὶ τὴν
 τούτου ἀναθεματίζοις διδασκαλίαν, οὐδὲ μία περιλειφθήσεται ἀμφιβολίας ἀφορμή, ἀλλ' εὐθύς
 καὶ ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Κύριλλος καὶ αὐτοὶ οἱ μετ' αὐτοῦ, καὶ ὁ ὀσιώτατος δὲ τῆς
 ἐνδόξου Ῥώμης ἐπίσκοπος Κελεστίνος καὶ πάντες οἱ πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως 5
 ἱερεῖς τῆι σῆι θεοσεβείαι κοινωνήσουσι, τῶν ἄλλων, εἴ γέ τινα εἶη τὰ ὀφείλοντα διορθω-
 θῆναι, τὴν πρέπουσαν εὐχερῶς δεχομένων λύσιν, ἦν αὐτοὶ ἀναγκαίως ἀναλαβόντες καὶ
 8 συμπίσαντες ἑαυτοὺς ἴδιαί τε καὶ κοινῆι πάντας ἐπάξετε. γνοὺς τοίνυν ταύτην ἡμῶν
 εἶναι τὴν σπουδὴν καὶ τοῦτο τὸ βούλευμα, μηδενὸς ἄλλου θελήσης φροντίδα ποιήσασθαι ἢ
 τοῦ πάσης ἐκποδῶν ἔριδος καὶ ζηλοτυπίας γενομένης τὴν εἰρήνην ἐπιμελῶς καὶ βεβαίως 10
 ταῖς ἀγιωτάταις ἐκκλησίαις ταῖς πανταχοῦ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ διὰ τοῦτο πᾶσι τοῖς
 ὑφ' ἡμᾶς τῆι τοῦ κρείττονος βοήθειαι πῆξασθαι καὶ ἐλθεῖν μετὰ πλείστης ταχυτήτος ἐν τῆι
 Νικομηδέων πόλει, μηδένα τὸ σύνολον ἐπισκόπων μετὰ σαυτοῦ ἐπαγόμενος πλὴν ὀλίγων
 τῶν ὑπηρετουμένων τῆι σῆι ἀγιότητι κληρικῶν. καὶ δίχα πάσης ὑπερθέσεως σπούδασον,
 M V 281 εἰδῶς ὡς καὶ Κύριλλον τὸν ἀγιώτατον ἐπίσκοπον ὁμοίως ἐκέισε ἐπειχθῆναι καὶ συνδρα- 15
 μείν τῆι αὐτῆι προθυμίαι θείοις ἡμῶν γράμμασι προσετάξαμεν, τούτω παρεγγυήσαντες μὴ
 ἄλλως αὐτὸν πρὸς ἡμᾶς ἐλεύσεσθαι πρὶν ἂν συντυχόντες ἑαυτοῖς καὶ τὰ τῆς πρὸς ἀλλή-
 λους ἔχθρας ἀποθέμενοι εἰς τὸ τὴν εἰρήνην βεβαιωθῆναι δι' οἰκείας ὁμονοίας τῶι σκοπῶι
 τῶν πάντων συνέλθητε. ὅπερ ἔσεσθαι καὶ ἐπὶ τῆι σῆι εὐλαβείαι σημαίνομεν· ἄνδρες γὰρ
 ὄντες τοσοῦτοι οὐς ἐκδέχεται καὶ τὰ τῆς εἰρήνης ἀγαθὰ καὶ τὰ τῆς διχονοίας κακὰ λαθεῖν 20
 οὐκ ἀνέχεται, οὐ πρότερον παρ' ἡμῶν ὀφθήσεσθε, ἄχρις ἂν διορθωθῆι ταῦθ' ἄπερ ἡμᾶς οὐ
 μικρῶς ἀθυμήσαι πεποίηκεν. ἐν τοσοῦτω δὲ ἐν ὅσῳ ἢ σπουδαζομένη τῆς εἰρήνης καὶ
 ὁμονοίας τῆς ὑμετέρας καὶ τῆς πρὸς ἀλλήλους φιλίας καὶ ἐκ ταύτης τῆς πρὸς ἡμᾶς προ-
 οδοποιηθείσης συντυχίας βεβαιούται συγκρότησις, μηδεμία ἐξ ἐπισκοπικῶν καταστάσεων ἢ
 καθαιρέσεων ἢ καὶ οἰασθηποτῶν χειροτονίας καινοτομία προσγένηται, ἀλλ' εἴ τι καὶ ἐν τῶι 25
 μεταξύ γενέσθαι συμβέβηκε, τοῦτο ἐν ἡσυχίαι μένον ἀτάραχον τὴν τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας
 φυλαττέτω κατάστασιν, ἐπαρκούντων τῶν ὄντων εὐλαβεστάτων κληρικῶν, ἄχρις ἂν τελεία
 ἔνωσις παρακολουθήσῃ, πρὸς τὸ τὰς θείας ὑπηρεσίας ἐκτελεῖν.
 4 Ἐχεις παρ' ἡμῶν ταῦτα, καὶ οὐκ ἀμφιβάλλομεν ὡς παντὶ σθένει καὶ πάσῃ δυνάμει,
 εἰλικρινῆ καὶ ἀμετάτρεπτον ἑωρακῶς τὴν ἡμετέραν πρόθεσιν καὶ ἀξίαν Χριστιανικῆς ἐν- 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛtAcΛu

1 ἡμῶν SD τε om. VP 2 προείπαμεν AJ ὑπογράφοις AJW ὑπογράφοις SD ὑπο-
 γράφωις V ὑπογράφωις P 3 ἀναθεματίζοις SAJW ἀναθεματίζωις D ἀναθεματίσεισ V ἀναθεματίσεισ P
 ἀμφιβολίας SDAJWΛtC ἀντιλογίας VPLu 4 καὶ AJΛtC om. VPSDW ἐπίσκοπος om. V καὶ
 — αὐτοῦ om. PLu οἱ om. SAJW καὶ ὁ] καὶ ἡ σῆ θεοσεβεία καὶ οἱ μετ' αὐτῆς καὶ ὁ VPLu
 δέ om. VP 6 γέ om. S εἶεν W 8 αὐτοῦς VP τε om. VP πάντες AJ ὑμῶν S
 9 εἶναι om. VP βούλευμα SDAJWΛtC βούλημα VPLu 10 τοῦ] τὸ SDAJW γινομένησ P γενα-
 μένησ S γιναμένησ W τῆσ W εἰρήνην SDAΛtC εἰρήνησ W εἰρήνην ταύτην VPLu καὶ βεβαίως om. P
 11 ταῖς τε SD ἀγιωτάταις om. VP ἀπανταχοῦ VP τούτω SDWΛtC τούτων VPAJΛu τοῖς
 om. V 12 ἐφ' SDW ἡμᾶς PAJWΛtC ὑμᾶς VSDΛu τῆ] ἀναλαβεῖν καὶ τῆ PLu πῆξασθαι
 VPAJW ἐπέξασθαι D ἐπέξασθαι P et hoc et illud uertunt ΛtC καὶ om. PSDW πλείστησ SDAJWΛtC
 πάσης VPLu 13 νικομηδεία J νικαέων PLu ἐπίσκοπον AJ 14 καὶ om. AJ 15 ἐκέισε
 VAJΛtC ὡς καὶ σέ P καὶ σέ Λu om. SDW 16 τούτω SDAJ τούτω JcσtΛtC αὐτῶ τε VP παρεγγυ-
 ησάμενοι SDW παρεγγυήσασθαι PLu μὴ ἂν W 17 ἢ ἂν VP ἑαυτοῖς SDAJWΛtC ἀλλήλοισ VPLu
 καὶ τὰ] κατὰ S 17/18 ἀλλήλοισ SDAJWΛtC ἑαυτοῖς VP 18 βεβαιώσαι D 20 τοσοῦτοι ὄντες VP
 21 ἀνέχεται SDAJWΛtC ἀνέξονται VPLu ἡμᾶς ἄπερ S 22 ἐν ὅσῳ ἢ om. P ἢ τε SDW
 σπουδαζομένησ PSWΛtC 23 ἡμετέρας V 24 μὴ δὲ μῖσ SDW ἢ VΛtC τε ἢ SDAJ τῆσ P
 25 καθαιρέσεωσ V καθαιρέσεωσ ὡν P καὶ om. SD χειροτονία L καινοτομία προσγέν-
 νοιτο P προσγένοιτο καινοτομία V προσγένηται D ἐν τῶι om. VP 26 μένον V μὲν P μείναν
 SDAJW 28 παρακολουθήσοι V 29 ἔχειν Λu 30 ἀξίαν τῆσ W

στάσεως, συμπράξεις καὶ αὐτὸς καὶ οὐδένα κάματον ἢ σκυλμόν, οὐχ ὕβρεως καταφρόνησιν, οὐκ ἀμνηστίαν ὀργῆς ἀναδέξασθαι παραιτήσῃ ὑπὲρ τοῦ τὰ παρὰ τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας ἔνεκεν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως καὶ τῆς τῶν ἀγιωτάτων ἐκκλησιῶν ἐνώσεως προσταχθέντα πέρατι παραδοθῆναι. εἰ δέ, ὅπερ οὐ πιστεύομεν, ἐναντίον τι ταύτης ἡμῶν τῆς γνώμης καὶ L III 1086 τοῦ οὕτως ὀρθοῦ βουλευμάτος φρονῆσαι ἰδίῳ τινὶ σκοπῷ καὶ ἐνστάσει ἀνθρωπίνου πά- 5 θους ἐπιχειρήσεως τῶν τε ἄλλων παρ' ἡμῶν κελευσθέντων ἀμελήσειας, σαυτῷ λογιῆ, ὡς τῆς προθυμίας τῆς περὶ τὴν συγκρότησιν τῶν τοῦ θεοῦ ἐκκλησιῶν ἢ σὴ ὀσιότης καταφρο- νήσασα ἀξίας ἀμοιβὰς ἀπενέγκηται.

121 = S 122 A 104. Latina uersio extat in Collectione C 141

Γράμμα βασιλικὸν ἀποσταλὲν τῷ μακαρίῳ Συμεῶνι τῷ στυλίτῃ

10

“Ὅλον τὸν τῆς σῆς εὐλαβείας βίον ἐπεστράφθαι πρὸς τὸν θεὸν καὶ οὕτως Ζῆν ὡστε δύνασθαι τῇ παρρησίᾳ καὶ τὴν περὶ ἡμᾶς προκαλεῖσθαι εὐμένειαν, ἀκριβῶς ἐπιστάμενοι, ἀναγκαίως νῦν ἐπὶ τὰδε τὰ γράμματα ἐλθεῖν προετράπημεν, ἵνα ἀληθῶς πράγμα τῆς τοῦ θεοῦ προνοίας ἐχόμενον ἐν τούτῳ μάλιστα τῷ χρόνῳ κατορθῶσαι σπουδάσῃς, φαμέν δὴ τὴν καλῶς ριζωθεῖσαν εἰρήνην βεβαιωθῆναι, τὴν δὲ διαβόλου τινὸς κακομηχανία ἐμβληθεῖσαν 15 μάχην ἐκποδῶν γενέσθαι παρασκευάσῃς. ἔσται δὲ τοῦτο, εὖ ἴσμεν πεποιθότες ταῖς τε εὐχαῖς τῆς σῆς ὀσιότητος καὶ τῇ πρὸς τοὺς δυναμένους ταύτην θεμελιῶσαι καὶ διεσπασμένην ἀνανεώσασθαι ἐνστάσει τε καὶ προτροπῇ. ὁ γὰρ εὐλαβέστατος Ἰωάννης ὁ τῆς M V 284 Ἄντιοχέων ἐπίσκοπος ἐὰν τῇ καθαιρέσει τοῦ ἐμβαλόντος τὰ τῆς φιλονεικίας σπέρματα ὑπογράψῃ βουληθῆ καὶ πείσῃ ὡς οὐ συναινέῃ τῷ κατὰ καινοτομίαν καὶ ἀφροσύνην ἐπι- 20 χειρηθέντι δόγματι, πάλιν ἢ τῶν ἀποσπασθέντων μελῶν ἐνωσις ἐπακολουθήσει, εἰς τοῦτο πάντων ὁμοῦ συντρεχόντων. εἰ γὰρ τοῦτο ποιήσῃ καὶ τῷ εὐλαβεστάτῳ ἐπισκόπῳ τῆς Ἀλεξανδρέων Κυρίλλῳ ὁμονοήσῃ, ὡπερ οἱ τε ἐν τῇ Δύσει καὶ οἱ ἐνταῦθα καὶ οἱ πανταχοῦ συντρέχουσιν, τὰ πάλαι τῇ τοῦ θεοῦ φιλανθρωπία συγκροτηθέντα καὶ νῦν ἀρ- μοσθήσεται. τὴν γὰρ ἀηδῖαν καὶ τὸν θόρυβον ἢ περιττὴ καὶ ἀνόνητος, μᾶλλον δὲ καὶ 25 ἐπιβλαβὴς διδασκαλία ἐνεγέννησεν, ἥτις ἐξωσθεῖσα καὶ πόρρω που τῶν ψυχῶν ἡμῶν ἐλα- θεῖσα ταῖς ὑμετέραις εὐχαῖς ἡμᾶς ἀναπαῦσαι, καθὼς εἰς τὴν τοῦ θεοῦ προστασίαν ἐλπίζομεν, καὶ ἀνακτήσασθαι δυνήσεται. οὕτω γὰρ ἡμᾶς ἢ νῦν διχόνοια καὶ φιλονεικία ταράττει, ὥστε καὶ πρώτην ταύτην αἰτίαν εἶναι τῶν συμβαινόντων δυσχερῶν λογίζεσθαι,

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWΛτcΛυ

1 καὶ² om. VPA^τ 2 ἀμνηστίας ὀργὴν D καταδέξασθαι SDW παραιτήσῃ] τισὶν P
2 τὰ om. W 3 ἔνεκα VP τῆς om. SDW ἀγίων SDW 4 ἐναντίον τί AJL^τc ἐναντία D
τὰ ἐναντία W ἐναντι S om. VPA^τ 5 οὕτως ἡμῶν SDW φρονῆσαι SDAJWΛτc καταφρονῆσαι
VΛ^τ καταφρονήσεως P τινὶ om. W καὶ SDAJWΛτc ἢ VPA^τ 6 ἐπιχειρήσας SDW
τε om. SDW ἄλλων VPA^τc om. SDAJW ἀλογήσεως S σαυτῷ V καὶ σαυτῷ P ἐαυτῷ SDAJW
λογιῆ SW 6/7 ὡς τῆς VP *quoniam* Λτc *quia* Λυ εἰ τῆς AJ τῆς γὰρ SDW 7 τῆς om. SDW

V, P [= hk], S, D [= mn], AL

ῥκᾶ V ριβ P ριε' D 10 γράμμα βασιλικὸν DA θεῖον γράμμα VPS ἀποσταλὲν διὰ τοῦ αὐτοῦ
[cf. A 104] A τῷ μακαρίῳ — στυλίτῃ DAL πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον βεροῖας [βερροῖας VP] VPS
11 σῆς DAL om. VPS εὐλαβείας DAL εὐσεβείας VPS τὸν om. P Ζῆς S 12 τὴν παρρησίαν AL
πρὸς A 13 πράγματα V 14 σπεύσῃς V φαμέν δὴ om. D 15 τῆς [καὶ τῆς η] — ριζωθεῖ-
σης εἰρήνησ D βεβαιωθῆναι om. SD δέ om. SD 16 τε A om. VPSD 17 τοῦς] τὰς S
18 ἀνανεώσασθαι AL ἀνακαλέσασθαι VPSD γὰρ AL μὲν γὰρ VPSD εὐσεβέστατος A
τῆς A om. VPSD 19 ἐμβαλόντος SD 20 βουληθεῖη VPSD πείσῃ AL πείσαι VPSD
23 τῆς ἀλεξανδρέων A τῆς ἀλεξανδρείας VP om. SD ὁμονοήσῃ κυρίλλῳ P ὁμονοήσῃ nA
ὁμονοῆσαι Sm ὡπερ VAL ὡπερ PSD τε AL om. VPSD 25 ἀνόνητος DAL ἀνόνητος
VPS καὶ VA om. PSDA 26 ἐνεγέννησεν AL ἐγέννησεν VPSD 27 ἀναπαῦσαι VAL
ἀναπαύσει PSD καθὰ P 28 καὶ om. V καὶ ἡμᾶς V ἢ νῦν P ἢ A om. VSD
29 ταύτην αἰτίαν VP αὐτὴν αἰτίαν A αἰτίαν ταύτην SD

θαρρεῖν δὲ ὡς πάντα τὰ τῆς ἡμετέρας βασιλείας κατὰ γνώμην τῆς τοῦ θεοῦ φιλανθρωπίας προβήσεται, τῶν τῆς ἐκκλησίας καὶ τῆς ὀρθοδόξου πίστεως μελῶν συναπτομένων τε καὶ ἐνουμένων. ἐπὶ τούτῳ τῷ κατορθώματι καὶ ἀγώνισαι ἀγῶνα τὸν κάλλιστον, ὥστε περιγενέσθαι τῶν τοῦ δαίμονος ἐπιχειρημάτων. λογισθήσεται γάρ σοι καὶ τοῦτο εἰς ἄθλον μέγιστον καὶ νίκην ἰσχυροτάτην, ἧς τευζόμενος σαυτῷ ἀκολουθήσεις, ταῦτα πράττων ἄπερ 5 ἐπαγγέλλη· οἷς δὴ καὶ πιστούμενος παρακέκλησο πρεσβείαις ταῖς συνήθεσιν ἀδιαλείπτως ἡμᾶς τε καὶ τὴν ἡμετέραν βασιλείαν πάντας τε τοὺς ὑφ' ἡμῶν ἀρχομένους τῷ θεῷ παρατίθεσθαι πρὸς τὸ ἡμῖν ἑξαιρέτως τοῖς ποιουμένοις τὴν ἀρμόζουσαν περὶ τὴν εἰρήνην τῆς αὐτοῦ θρησκείας φροντίδα τὰ ἀγαθὰ παρὰ τῆς αὐτοῦ δυνάμεως ἀφθονα χορηγεῖσθαι.

122 = S 87 A 109. Latina uersio extat in Collectione CT 70; Syriaca in appendice 10 [p. 563—565] libri 'Nestorius, le livre d'Héraclide par Bedjan', edita ex cod. Mus. Brit. 14557

L III 1090 Λίβελλος ἐπιδοθεῖς τῷ ἀρχιεπισκόπῳ Κυρίλλῳ παρὰ Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης τοῦ ἀποσταλέντος παρὰ Ἰωάννου Ἀντιοχείας
M V 288

Τῷ δεσπότῃ μου τῷ πάντων ἔνεκα ἀγιωτάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ 15 Παῦλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. Οἱ εὐσεβέστατοι καὶ καλλίνικοι ἡμῶν βασιλεῖς ἦν ἄνωθεν ἔχειν ἀξιούσι σπουδὴν καὶ ἐπιμέλειαν περὶ τὸ ὑπήκοον καὶ μάλιστα περὶ τὰς ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ τὴν εὐσεβῆ καὶ εἰλικρινῆ καὶ ὀρθὴν πίστιν ἦν ἐκ πατέρων διεδέξαντο, ep. 120 ἐνδεικνύμενοι γράμμα ἐξέπεμψαν διὰ τοῦ περιβλέπτου τριβούνου καὶ νοταρίου Ἀριστολάου πρὸς τε τὴν σὴν ὀσιότητα καὶ πρὸς τὸν ὀσιώτατον καὶ ἀγιώτατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην 20 ep. A 103 πρὸς τε τὸν ὀσιώτατον καὶ ἀγιώτατον πατέρα ἡμῶν Ἀκάκιον τὸν ἐπίσκοπον τῆς Βεροιαίων τὸ κελεύον ὥστε συνελθόντας ἢ κατὰ πρόσωπον ἢ γνώμην γοῦν λύσιν δοῦναι ταῖς ἀνακυψάσαις διαφοραῖς μεταξὺ τῶν θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων τῶν εἰς τὴν Ἐφεσον συνεληθότων καὶ ἡμῶν αὐτῶν καὶ ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις τὴν τῷ θεῷ φίλην εἰρήνην πρυτανεῦσαι παῦσαί τε τὰς ὁσημέραι ἐγγινομένας ταραχὰς ταῖς ἀγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις 25 συνθέσθαι τε τῇ Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἀναθεματίσει τὴν φαύλην αὐτοῦ διδασκαλίαν. δεξάμενοι οὖν τὸ εὐσεβὲς τοῦτο καὶ φιλόχριστον γράμμα ὃ τε προειρημένος ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης καὶ ὁ ἀγιώτατος ἐπίσκοπος Ἀκάκιος καὶ λογισάμενοι ὡς ἔστι πολλά δεόμενα τῆς κατὰ πρόσωπον ὑμῶν συντυχίας εἰς τὸ μὴ μακρὸν χρόνον ἐντριβῆναι τῇ

V, P [= hk], S, D [= mn], AL
1—9 θαρρεῖν — χορηγεῖσθαι om. PSD 4 εἰς om. V 5 νίκη ἰσχυροτάτη V
V, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛΙΛCΣ
ρκβ V ριγ P πδ' D 13 λιβελλος ἐπιδοθεῖς VPKΛΣ λιβελλος ἤγουν ὁμολογία ἐπιδοθείσα A
λίβελλοι ἐπιδοθέντες [δοθέντες S] SDW τῷ — κυρίλλῳ VPLΣ τῷ ἀγιωτάτῳ ἀρχιεπισκόπῳ [ἐπι-
σκόπῳ W] κυρίλλῳ SDW τῷ ἀγιωτάτῳ κυρίλλῳ A τῷ μακαρίῳ κυρίλλῳ ἐπισκόπῳ R ἐμίσησ VDA
13/14 τοῦ — Ἀντιοχείας om. A 13 τοῦ om. SDW 13/14 ἀποσταλέντες SD 14 Ἰωάννου
ἀντιοχείας SDWR *Iohanne Antioceno* Λ Ἰωάννου Σ ἰω ἀντιοχείας [τοῦ ἀντιοχείας I'] ἐπισκόπου VP
15 τῷ²] τῷ πανεντίῳ καὶ P 16 παῦλος VPRAΛΣ παῦλος ἐπίσκοπος SDW 17 τὰς] τῆς R
cf. Λ 18 περὶ τὴν R 19 γράμματα AΣ 20/21 τὴν σὴν — πρὸς τε om. A 20 πρὸς²
om. P 21 πρὸς τε] καὶ πρὸς VP ἀγιώτατον καὶ ὀσιώτατον AL ὀσιώτατον K βερροιαίων
VPD βερροιαίων πρὸς τε τὴν σὴν ὀσιότητα A 22 τὰ κελεύοντα AΣ ὥστε om. P γνώμη I'W
κατὰ γνώμην V γοῦν om. V λυσιτέλη R 22/23 ἀνακύψαι K 24 ὑμῶν PΛι
αὐτῶν om. A ut uidetur 25 ἐμπρυτανεῦσαι S ἐγγινομένας ταῖς — ἐκκλησίαις ταραχὰς R ταρα-
χὰς ἐγγινομένας A ἀγίαις om. A 26 συντεθείσθαι SDWΛC τε] δὲ καὶ AΣ 27 τοῦτο
τὸ εὐσεβὲς SDW ἀγιώτατος] ἀγιος V 28 ἐπίσκοπος!] ἀρχιεπίσκοπος A om. VP ἔτι
πολλά εἰσι καιροῦ W 29 ὑμῶν συντυχίας VA ἡμῶν συντυχίας P συντυχίας ὑμῶν DWR συντυχίας
ἡμῶν S μὴ μακρὸν] μικρὸν A χρόνον om. V συντριβῆναι I'

ὑποθέσει, ἀπέστειλάν με πρὸς τὴν σὴν ὀσιότητα ὥστε συσκοπήσαι σου τῆι ἀγιότητι τίνα δει τρόπον τὰ τῆς εἰρήνης ἀσφαλῶς διατεθῆναι καὶ τῆι ἀρίστηι ταύτηι πράξει τέλος τὸ δέον καὶ λυσιτελὲς ἐπιθεῖναι. ἐλθὼν οὖν καὶ συντυχῶν καὶ διαλεχθεὶς εὖρον τὴν σὴν ὀσιότητα παρεσκευασμένην ἡμέρωσ καὶ εἰρηνικῶσ καὶ ὡσ ἀρχιερεῦσι πρέπει, διαθεῖναι τὰ ἐν χερσίν καὶ δὴ γράμμα ἡμῖν ἐνεχείρισεν ἡ σὴ ἀγιότησ κηρύττον ἦν ἐκ πατέρων διεδεξάμεθα ὀρθὴν καὶ ἀκηλίδωτον πίστιν, ὃ πρῶτον ἦν καὶ ἄξιον πόνου καὶ σπουδῆσ. ἐπειδὴ δὲ ἔδει καὶ τὰ κατὰ Νεστόριον τύπον λαβεῖν τὸν ἄνωθεν ἡμῖν δόξαντα, πεποιήμαι παρῶν πρὸς παρούσαν σου τὴν ὀσιότητα τὸδε τὸ γράμμα, δι' οὗ ὁμολογῶ καταδεδέχθαι ἡμᾶσ τὴν κα- L III 1091 τᾶστασιν τοῦ ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, ἔχειν δὲ Νεστόριον τὸν πρὸ τούτου γεγονότα τῆσ μεγίστησ Κωνσταντινουπόλεωσ καθηρημένον. καὶ ἀναθεματίζομεν 10 τὰ ἐν διδασκαλίᾳ μέρει ἀσεβῶσ αὐτῶι εἰρημένα καὶ ἀσπαζόμεθα τὴν καθαρὰν καὶ εἰλικρινῆ πρὸς ὑμᾶσ κινωνίαν κατὰ τὴν ἐπιδοθεῖσαν τῆι σὴι θεοσεβείᾳ παρ' ἡμῶν διὰ βραχέων περὶ τῆσ τοῦ θεοῦ λόγου ἐνανθρωπήσεωσ ἔκθεσιν, ἦν καὶ ἐπήνεσασ καὶ ὡσ ἰδίαν ἐδέξω πίστιν' ἧσ καὶ τὸ ἴσον ἐντέτακται τῶιδε τῶι γράμματι. καὶ ταύτηι τῆι καθαρᾷ κοι- ep. 123. 127 νωνίᾳ λύσιν διδόαμεν ἅπασι τοῖσ ἐν μέσῳ παρ' ἐκατέρων τῶν μερῶν ὡσ ἐν ταραχαῖσ 15 γεγενημένοισ καὶ ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν προτέραν τῶν ἐκκλησιῶν τῆι τοῦ θεοῦ χάριτι γαλήνην.

123 = S 88 A 110. Latina uersio extat in Collectione CT 71 et ex Collectione T desumpta atque correcta in Collectione Veronensi 28; Syriaca ex cod. Mus. Britann. 14 557 edita habetur in libro laudato p. 565—568

Τῶι ἀγιωτάτῳ καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ Κυρίλλῳ Ἰωάννησ ἐν κυρίῳ χαίρειν. 20 M V 289 Πρῶτην ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων ἐκελεύσθη σύνοδος θεοφιλεστά- PG 77. 169 των ἐπισκόπων κατὰ τὴν Ἐφεσίῶν μητρόπολιν συναθροισθῆναι ἐκκλησιαστικῶν ἕνεκα πραγμάτων καὶ τῆσ ὀρθῆσ πίστεωσ. καταλαβόντων δὲ καὶ ἡμῶν τὴν μνημονευθεῖσαν

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRΛ'Λ'cΣ

1 ἀπέστειλάν με VPAWΣ ἀπέστειλαν μὲν Λ ἀπεστείλαμεν SDR συσκοπήσαι D σκοπήσαι S σου om. S τῆ ὀσιότητι D τὴν ἀγιότητα SAA 2 δεῖ PΣ δὴ VSDAR χρή W ἀσφαλῶσ τὰ τῆσ εἰρήνησ R εἰρήνησ ὀφείλει SDΛc πράξει om. R τὸ om. D 3 συντυχῶν διαλεχθεῖσ S εὖρον καὶ VP 4 παρασκευασμένην VR εἰλικρινῶσ W διατιθέναι W 5 καὶ δὴ καὶ A ἀγιότησ SDWRΣ ὀσιότησ VPA κηρύττον ἦν VPARΛΣ περιέχον ἦντινα κηρυτομένην SDW 6 ἀμύμητον S εἰλικρινῆ καὶ ἀκηλίδωτον A δ — σπουδῆσ om. W spat. rel. καὶ ἄξιον PSDRΛΣ ἄξιον VA τόνου R ἐπεὶ WR δὲ om. VS, corr. V 7 ἔδει καὶ τὰ κατὰ νεστόριον [τοῦ νεστορίου P] τύπον VPAR τὰ [om. SW] κατὰ νεστόριον [νεστορίου W] τύπον ἔδει SDW ὑμῖν V δοθέντα SDW 8 καὶ ὁμολογῶ R καταδέχεσθαι VPW 9 ὀσιωτάτου καὶ ἀγιωτάτου AΣ ἀγιωτάτου καὶ ὀσιωτάτου VPRΛ ἀγιωτάτου SDW ἀρχιεπισκόπου A om. V δὲ VSWR τέ A δὲ καὶ P τὸν om. S πρὸσ S 10 μεγάλῃσ P κωνσταντινουπόλεωσ ἐπίσκοπον P 11 τὰ] εἰ τι αὐτῶ A ἐκ διδασκαλίᾳ μέρη P ἀσεβῶσ om. W αὐτῶι εἰρημένα] εἴρηται A 12 δοθεῖσαν P ἐκδοθεῖσαν R παρ' ἡμῶν om. SDW διὰ βραχέων om. Σ 13 τῆσ om. P 15 διδόμεν R πᾶσι VPR ἀμφοτέρων VP ταραχῆ SD 16 γενομένοισ SD τῶν — χάριτι] τοῦ θῷ ἐκκλησιῶν χάριτι R τῆι om. A

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRH, X [usque ad p. 8, 3 μάλιστα], X₁ [inde a φροντίσαι], EΛ'Λ'cΛ'cΣ

ρκγ V ριδ P πέ' D inscr. om. SDWEΛ'c; ἐπιστολῆ ἰωάννου ἐπισκόπου [ἀρχιεπισκόπου HX om. Σ] ἀντιοχείασ πρὸσ κύριλλον [κύριλλον ἀλεξανδρείασ Σ κύριλλον ἀρχιεπίσκοπον ἀλεξανδρείασ περὶ ἐνύσεωσ H κύριλλον ἐπίσκοπον ἀλεξανδρείασ PX, in fine add. περὶ πίστεωσ X] VPHXΛ'cΣ ἐπιστολῆ [om. J] τοῦ μακαρίου ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ [τοῦ αὐτοῦ J] πρὸσ [πρὸσ τὸν αὐτὸν J] κύριλλον τὸν ἀγιώτατον AJ ἰωάννου ἐπισκόπου ἀντιοχείασ ἐπιστολῆ πρὸσ τὸν μακάριον κύριλλον R 20 τῶ ἀγιωτάτῳ [ὀσιωτάτῳ Σ ἀγαπητῶ R] καὶ θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ [WRΛ'cΣ ἀρχιεπισκόπῳ SD om. Λ'] SDWRΛ'cΣ τῶ δεσπότη μου τῶ [τῶ om. HX] θεοφιλεστάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ συλλειτουργῶ [pro συλλ. habent εὐλαβεστάτῳ HX] VPAJHXE cf. notam ad Λ'c 21/22 τῶν θεοφιλεστάτων P θεοφιλῶν HX 23 καὶ ἡμῶν VPAWRHEΛ'cΣ ἡμῶν SDXJΛ'c

- πόλιν καὶ ὑποστρεψάντων ἐκτὸς τῆς πρὸς ἀλλήλους συντυχίας (περιττὸν δὲ τὰς αἰτίας τῆς διχονοίας ἐν καιρῷ εἰρήνης νῦν εἰπεῖν), διηρημένων δὲ πρὸς διχονοίαν τῶν ἐκκλησιῶν PG 172 τούτῳ τῷ τρόπῳ, ἐπειδὴ τούτου μάλιστα φροντίσαι πάντας ἐχρῆν ὅπως συναφθεῖεν ἐκ μέσου γενομένης διχονοίας ἀπάσης, καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων αὐτὸ δὴ τοῦτο γενέσθαι θεσπισάντων τὸ ἐνώσαι τὰς τοῦ Χριστοῦ ἐκκλησίας καὶ εἰς αὐτὸ δὴ 5 τοῦτο ἀποστειλάντων τὸν κύριόν μου τὸν θαυμασιώτατον καὶ περίβλεπτον τριβούνον καὶ ep. 120 νοτάριον Ἀριστόλαον ἐπιφερόμενον τὸ εὐσεβὲς αὐτῶν γράμμα τὸ παρακελευόμενον ἐντεύθεν ἤδη συμβῆναι ἡμᾶς καὶ περιελεῖν τὰ σκάνδαλα ἐκ τοῦ μέσου καὶ κατευνάσαι πᾶσαν ταραχὴν καὶ πᾶσαν λύπην· ὡς εἰκόντες εὐσεβεῖ γράμματι εὐθὺς καὶ παραχρῆμα ἀπεστείλαμεν τὸν L III 1094 κύριόν μου καὶ κατὰ πάντα θεοφιλέστατον καὶ ἀγιώτατον ἐπίσκοπον Παῦλον, τοῦτο συνα- 10 ρέσαν καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ ὀσιωτάτῳ πατρὶ ἡμῶν Ἀκακίῳ καὶ τοῖς παρ' ἡμῖν θεοφι- λεστάτοις ἐπισκόποις (ὑπὲρ δὲ πλείονος συντομίας τοῦτο πεποιήκαμεν διὰ τὸ μὴ δύνασθαι ἡμᾶς συνελθόντας τὰ θεσπισθέντα ὑπὸ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων κατὰ πρόσωπον εἰς πέρας ἀγαγεῖν), ἐντειλάμενοι αὐτῷ ὥστε καὶ ἀνθ' ἡμῶν καὶ ὑπὲρ ἡμῶν καὶ εἰς πρό- σωπον ἡμέτερον τυπῶσαι μὲν τὰ περὶ τῆς εἰρήνης, ὅπερ ἐστὶ προηγούμενον, ἐγχειρίσαι δὲ 15 τῇ σῆι θεοσεβείᾳ τὴν ἐκθεσιν τὴν παρ' ἡμῶν συμφώνως γενομένην περὶ τῆς ἐνανθρωπή- σεως τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἣν ἀπεστείλαμεν τῇ σῆι θεοσεβείᾳ διὰ τοῦ προ- λεχθέντος θεοφιλεστάτου ἀνδρός· ἣτις ἐστὶν αὕτη
- M V 292 2 Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονούμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς ep. 127, 3· 4 ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκῃ μέρει, ἀλλ' ἐν 20 πληροφορίας εἶδει, ὡς ἄνωθεν ἕκ τε τῶν θείων γραφῶν ἕκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἁγίων πατέρων παρεληφότες ἐσχῆκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες ep. 96 τῇ τῶν ἁγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίᾳ ἐκτεθείσῃ πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες, πρὸς πᾶσαν ἔξαρκεί καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἰρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν. ἐροῦμεν δὲ οὐ κατατολμώντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῇ ὁμολογίᾳ τῆς οικείας ἀσθενείας 25 ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα.
- 3 Ὅμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν τὸν Χριστὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRH, X₁ [usque ad 12 θεοφιλεστάτοις], X [inde a 12 ἐπισκό- ποις], ΕΛ¹Λ^cΛ^υΣ

1 πρὸς ἀλλήλους] ἀλλήλων P περιττὸν] θάττον X δὲ om. HX 1/2 αἰτίας τῆς om. R
2 διανοίας X συντυχίας SDW νῦν εἰπεῖν VAJREΛ^{τε} εἰπεῖν PHXΣ προσειπεῖν W συνιδεῖν SD
ἐκκλησιῶν] ἐκκλινόντων HX · 3 ἐπειδὴ δὲ P τούτῳ X μάλιστα τούτου W 3—12 φρον-
τίσαι — θεοφιλεστάτοις spatio uacuo inserit X₁ 4 γενομένης R 5 τὸ VSDWΛ^{τε}Σ καὶ PAJR
HX₁ΕΛ^υ Χριστοῦ] θῷ RΛ^{τε} 6 ἀπέστειλαν H τὸν²] καὶ H 6/7 τριβούνον νοτάριον VP *tri-*
bunum notarium Λ^υ τριβούνον Σ 7 τὸ² om. SW παρακελευὸν SDW 8 τοῦ om. PW
καταπαῦσαι AJX₁E 9 ὡς WR τοῦτο H τῷ εὐσεβεῖ H εὐθὺ SD 10 καὶ om. AJX₁ΕΛ^υΣ
κατὰ πάντα VmAJRHX₁E τὰ πάντα PSn σύμπαντα W θεοφιλεῖ H 11 ὀσιωτάτῳ SDAJWRH
X₁Λ^{τε}Σ θεοσεβεστάτῳ E θεοφιλεστάτῳ P θεοφιλεστάτῳ ἐπισκόπῳ V ὑμῖν H 12 συντο-
μίας VPAJHXE ἀσφαλείας SDWRΛ^{τε}Σ πεπράχαμεν W 13 θεσπίσματα τῶν P εὐλα-
βεστάτων W βασιλέων ἡμῶν P 15 τὰ om. VPAJHXE ἐγχειρήσαι WR 16 καὶ τὴν ἐκ-
θεσιν W 17/18 λεχθέντος HX 18 θεοσεβεστάτου SWRHXΛ^υ ἐστὶν om. HX, corr. H
19 φρονούμεν καὶ λέγωμεν X 20 οὐκ ἀναγκαίως οὐκ P προσθίω S 21 εἶδει ὡς] ἰδίως HXΛ^υ
τέ¹ om. SWHX, corr. H 22 παρεληφότες ἐσχῆκαμεν] παρελήφαμεν H παρελήφατε X οὐδὲ X
23 τῶν²] τῇ RHXEΛ^υ 24 ἀρκεί SDW καί¹ om. AJ κακίας R 25 ἐφίκτων ἀνεφίκτων W
26 ἀποκλίνοντες E τοῦς — βουλομένουσ P ἀνθρώπους H, γρ ἔνθα τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον H
in mg. διασκεπτόμεθα R 27 ἰν ᾧ PWHXJ 28 τέλειον θῷ P 29 τοῦ om. PS
ἐσχάτου PRHXEΛ^{τε}Σ ἐσχάτων VSDJWH^{corr}Λ^υ abbreviatum A

ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο γὰρ φύσεων ἔνωσις γέγονεν· δι' ὃ ἓνα Χριστόν, ἓνα υἱόν, ἓνα κύριον ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυχύτου ἔνωσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἀγίαν παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσῃ καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἔνωσαι ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστολικὰς περὶ 5 τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιούντας ὡς ἐφ' ἑνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα αὐτοῦ παραδιδόντας.

4 Ἡς δεχθείσης, συνήρῃσεν εἰς ἀναίρεσιν ἀπάσης φιλονεικίας καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν οἰκου-
μενικὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς τοῦ θεοῦ ἀγίαις ἐκκλησίαις καὶ ἐκποδῶν τὰ ἀναφυέντα 10
γενέσθαι σκάνδαλα ἔχειν ἡμᾶς Νεστόριον καθηρημένον τὸν πάλαι γενόμενον ἐπίσκοπον τῆς
Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἀναθεματίζομεν τὰς φαύλας αὐτοῦ καὶ βεβήλους κenoφωνίας διὰ
τὸ τὰς παρ' ἡμῖν ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν καὶ ὑγιῆ ἐσχῆκεναι πίστιν καὶ ταύτην L III 1095
φυλάττειν καὶ παραδιδόναι τοῖς λαοῖς, καθὰ καὶ ἡ ὑμετέρα ὁσιότης. συναινούμεν δὲ καὶ
τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὁσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ τῆς Κωνσταντινου- 15
πόλεως ἀγίας τοῦ θεοῦ ἐκκλησίας καὶ κοινωνικοὶ πᾶσιν ἔσμεν τοῖς κατὰ πᾶσαν τὴν οἰ-
κουμένην θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις ὅσοι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσι τε καὶ τη-
ροῦσι πίστιν.

Ἐρρωμένος ὑπερευχόμενος ἡμῶν διατελοίης, δέσποτα θεοφιλέστατε καὶ ὁσιώτατε καὶ
πάντων ἐμοὶ γνησιώτατε ἀδελφέ. 20

124 = S 123 A 111

Ἐπιτομία Παύλου ἐπισκόπου Ἐμέσης λεχθεῖσα Χοιὰκ κϥ ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξαν- M V 293
δρείας, καθημένου τοῦ μακαρίου Κυρίλλου, εἰς τὴν γένναν τοῦ Χριστοῦ καὶ ὅτι θεοτόκος ἡ d. 25 m.
ἀγία παρθένος Μαρία καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοὺς λέγομεν, ἀλλ' ἓνα υἱὸν κύριον τὸν Χριστόν, καὶ Dec. 432
εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον ἐγκώμια 25

1 Εὔκαιρον σήμερον τὴν ὑμετέραν παρακαλέσαι εὐλάβειαν ἱερόν τινα χορὸν ἅμα ἡμῖν
συστήσασθαι καὶ μετὰ τῶν ἀγίων ἀγγέλων ἀναβοῆσαι δόξα ἐν ὑψίστοις θεῷ καὶ Lc. 2, 14

21 aliam ante hanc homiliam habet Collectio HX

V, P [= hk], S, D [= mn], AJWRHXEΛτλσ

1 ὁμοούσιον τῷ — ἀνθρωπότητα om. SmWRΛτσ τὸν αὐτὸν κατὰ² H in mg. 2 διὸ
καὶ SDW 3 δὴ τὴν P om. VX 5 ἑαυτὸν X συλληφθέντα P ναόν. τὰς] ἄγοντας X
καὶ περὶ S παρὰ J καὶ ἀποστολικὰς om. R 6 ἔσμεν X θεηγόρους SDW τὰς μὲν κοινο-
ποιούντας om. S τὰς] τοὺς J 8 ἐνανθρωπότητα S αὐτοῦ VPAJHXEΛτσ om. SDWRΛτ
παραδιδόντες R 9 τῆς τοιαύτης δὲ ὁμολογίας δεχθείσης E ἧς om. H πάσης SDWX
εἰς ἀπάσης E καὶ om. AJE 9/10 τῇ οἰκουμένῃ S 10 ἀγίαις τοῦ θῦ S τοῦ θῦ AJR
11 ἔχειν δὲ P 11/12 τῇ κωνσταντινουπόλει HX 11 τῆς om. SW 12 φαύλους HXE
καὶ βεβήλους αὐτοῦ HX κenoφωνίας DWR καινοφωνίας SΛτσ διδασκαλίας VPAJHXE 13 τὸ]
τε P ἡμῶν PHX, corr. k ὀρθὴ καὶ ὑγιεῖ H ὑγιᾶ SDE 13/14 ταύτην φυλάττειν]
ταύττειν V 15 ἀγιωτάτου AJHX καὶ θεοφιλεστάτου VP om. E μαξίμου HX 15/16 κων-
σταντινουπολιτῶν HX 16 ἐκκλησίας τοῦ θῦ S καὶ om. P κοινωνοὶ SDJ 17 θεοσε-
βεῖσιν HX τε καὶ SDW 17/18 τηροῦσι] κηρύττουσιν V 19/20 om. HX 19 ἔρρωμένους
καὶ R ἐρρώσθαι S θεοφιλέστατε om. P ἀγιώτατε AJ 20 ἐμοὶ om. EΛτσ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

ρκδ V ριε P ρις' D 22 Ἐπιτομία — λεχθεῖσα] τοῦ αὐτοῦ ἐπιτομία δευτέρα HX ___ ἐμίσησ V SAR
ἐμειψῶν E χοιὰκ [χοιὰθ SD] κϥ SDWRE χοιὰκ εἰκοστῇ ἐνάτῃ P ἀχιακ κε HX κϥ χοιὰκ V om. A
22/23 Ἀλεξανδρείας — Κυρίλλου om. HXE μακαρίου] ἀγιωτάτου ἐπισκόπου A 23 γέννησιν VA
τοῦ κῦ καὶ ὁρσ ἰῦ χῦ V 24 κύριον] ἰν AHXE τὸν om. HX 24/25 καὶ — ἐγκώμια omi V
25 ἀρχιεπίσκοπον κύριλλον A ἀρχιεπίσκοπον [ἐπίσκοπον HX] ἀλεξανδρείας HXE ἐγκώμια SRHXE
ἐγκώμιον PDAW 26 οὐ καιρὸς in εὐκαιροσ corr. S καὶ ἱερόν HX ὑμῖν RHX om. E
27 ἀγίων om. W

ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία. σήμερον γὰρ ἡμῖν παιδίον ἐγεννήθη ἐφ' ᾧ πάσα ἡ ὀρωμένη καὶ ἀόρατος κτίσις βεβαίως τὰς ἐλπίδας τῆς σωτηρίας κέκτηται· σήμερον ἡ ὑπερφυῆς λυεταί λοχεΐα καὶ τῆς ἀπειρογάμου παρθένου λύνονται αἱ ὕδινες. ὦ τοῦ θαύματος· τίκτει ἡ παρθένος καὶ μένει παρθένος· γίνεται μήτηρ καὶ οὐ πάντα τὰ μητρὸς ἀκριβῶς ὑπομένει. ἔτικτεν μὲν γάρ, ὡς νόμος γυναιξίν, ἡ παρθένος, ζμεινεν δὲ 5 παρθένος, ὡς οὐ νόμος ταῖς τικτούσαις γυναιξίν. ἄνωθεν προορώμενος ὁ προφήτης

Ies. 7, 14 Ἐσαΐας τὸ θαῦμα ἀνεβόα· ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέσουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ. τοῦτο διασαφῶν ὁ εὐαγγελιστῆς

Mt. 1, 23 εἶπεν ἐρμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ θεός. τίκτει οὖν ἡ θεοτόκος Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ. 10

2 Ἐβόησεν ὁ λαός· ἰδοὺ ἡ πίστις αὕτη ἐστίν, θεοῦ δῶρον Κύριλλε ὀρθόδοξε· τοῦτο ἀκοῦσαι ἐζητοῦμεν. ὁ μὴ οὕτω λέγων ἀνάθεμα ἔστω.

8 Λοιπὸν εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος· ὁ τοῦτο μὴ λέγων καὶ νοῶν καὶ φρονῶν ἀνάθεμα ἔστω ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας.

Ἔτεκεν οὖν ἡμῖν ἡ θεοτόκος Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ, Ἐμμανουήλ δὲ θεὸν ἕναν- 15 θρωπήσαντα. ὁ γὰρ πρὸ τῶν αἰώνων ἐκ πατρὸς ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως γεννηθεὶς θεὸς λόγος ἐπ' ἐσχάτου τῶν ἡμερῶν τίκτεται καὶ ἐκ γυναικός. τὴν γὰρ ἡμέτεραν τελείως ἀνειληφῶς φύσιν καὶ τὸ ἀνθρώπινον ἐκ πρώτης συλλήψεως οἰκειώσας ἑαυτῶι καὶ τὸ ἡμέτερον σῶμα ναὸν ἑαυτῶι κατασκευασάμενος, προήλθεν ἐκ τῆς θεοτόκου θεὸς τέλειος καὶ ἀνθρωπος τέλειος ὁ αὐτός. δύο γὰρ φύσεων τελείων συν- 20 δρομή, θεότητος φημί καὶ ἀνθρωπότητος, τὸν ἕνα ἡμῖν ἀπετέλεσεν υἱόν, τὸν ἕνα Χριστόν, τὸν ἕνα κύριον.

4 Ὁ λαὸς ἐβόησεν· καλῶς ἤλθες, ὀρθόδοξε ἐπίσκοπε. ὁ ἄξιός τῶι ἀξίωι. Χριστιανοὶ λέγουσιν, θεοῦ δῶρον Κύριλλε ὀρθόδοξε.

L III 1098 5 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· ἡδεῖν κάγῳ, ἀγαπητοί, ὡς πρὸς ὀρθόδοξον ἀφικόμην 25 M V 296 πατέρα.

Διὰ τοῦτο τριάδα, οὐ τετράδα προσκυνούμεν, πατέρα καὶ ἕνα υἱὸν καὶ πνεῦμα ἅγιον, ἀναθεματίζομεν δὲ τοὺς λέγοντας δύο υἱοὺς καὶ τῶν ἱερῶν τῆς ἐκκλησίας ἐκβάλλομεν περιβόλων. οὔτε οὖν δύο υἱοὺς λέγομεν οὔτε ψιλὸν ἀνθρωπὸν τὸν Ἐμμανουήλ τὸν ἐκ τῆς θεοτόκου γεννηθέντα οὔτε χάριτος ἠξιωμένον ὡς προφήτην ἢ ὡς δίκαιον πλέον τῶν ἄλλων. 30

Col. 1, 19. 2, 9 ἐν αὐτῶι γὰρ ἠυδόκησεν κατοικῆσαι πᾶν τὸ πλήρωμα τῆς θεότητος σωματικῶς, τουτέστιν ὡς ἐν ἰδίῳ σώματι· τὸ γὰρ ἡμέτερον ἴδιον ἐποιήσατο σῶμα. ἐπὶ ταύτῃ τῇ πίστει τεθεμελίωται ἡ ἐκκλησία τοῦ θεοῦ· ἐπὶ ταύτῃ τῇ προσδοκίᾳ ἐπὶ τῆς

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

1 γὰρ om. HX παιδίον ἡμῖν W 3 ἡ om. RE 4 καὶ μένει παρθένος om. HX
 4/5 ἀκριβῶς τὰ μητρὸς P 4 τὰ om. V 5 ἔτεκε VA μὲν om. HX 5/6 ἡ παρθένος
 — γυναιξίν om. SDW 5 ἔμεινεν RE μεμένηκε HX 6 προορών A προορώμενος δ' W 7 ἀνε-
 βόα ARHXE ἐβόα VPSDW 9 μεθερμηνευόμενον HXE 11 ἡ πίστις ἰδοὺ V 12 ἔστω
 ἀνάθεμα A ἀνάθεμα RHXE 13 εἶπε λοιπὸν HXE Παῦλος] παῦλος φησὶν SDR ὁ om. H
 φρονῶν καὶ νοῶν P φρονῶν E 14 ἔστω om. RHXE ἀπὸ τῆς ἐκκλησίας] τῇ ἐκκλησίᾳ HXE
 πάλιν εἶπεν ὁ ἐπίσκοπος παῦλος A 15 δὲ λέγομεν W 16 τῶν om. SDA 16/17 ἐκ πρῶ-
 — γεννηθεὶς θῶ [θῶ om. HX] λόγος VPWRHXE ἐκ πρῶ γεννηθεὶς θῶ λόγος ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως
 SD ἀρρήτως καὶ ἀνεκφράστως ἐκ πρῶ γεννηθεὶς θῶ λόγος A 17 ἐσχάτων VD καὶ om. SD
 18 ἀνθρώπειον SDW 20 τελείων om. D 21 τέ φημι W τὸν ἕνα Χριστόν om. HXE
 23 ἐβόησεν ὁ λαός A λαός ἐβόησε X ἤλθας R ἐπίσκοπε ὀρθόδοξε AHXE 23/24 ὁ ἄξιός
 — ὀρθόδοξε om. W 25 πάλιν λέγει ὁ ἐπίσκοπος παῦλος A ὁ [om. X] ἐπίσκοπος εἶπεν HXE 26 πρῶ
 πάλιν λέγει A 27 ἕνα PWRHXE om. VSDA ἅγιον πνῦ SD 28 δὲ om. P 28/29 περι-
 βόλων ἐκβάλλομεν SD 28 ἐβάλλομεν A 30 ἡ ὡς HXE ἡ καὶ ὡς D πλέον om. HXE
 31 γὰρ καὶ S om. A εὐδόκησε PDX 33 ἡ τοῦ θῦ ἐκκλησία P 33/p. 11, 1 ἐπὶ τῆς πέτρας
 PSDWRHE ἐπὶ τῇ πέτρᾳ X ἐπὶ ταύτῃ τῆς πέτρας VA, deleuerim

πέτρας ἔθετο τὰ θεμέλια ὁ δεσπότης θεός. ὅτε ἀνήιει ὁ δεσπότης, περὶ τὰ Ἱεροσόλυμα ἠρώτα τοὺς μαθητὰς λέγων· τίνα με λέγουσιν οἱ υἱοὶ τῶν ἀνθρώπων τὸν υἱὸν τοῦ ἀνθρώ- Mt. 16, 13-16
που; λέγουσιν οἱ ἀπόστολοι· οἱ μὲν Ἥλιαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν. λέγει· ὑμεῖς δέ, τουτέστιν ἢ ἐμὴ ἐκλογή, τὰς διεψευσμένας λέγετε δόξας ὅτι οἱ μὲν Ἥλιαν, ἕτεροι δὲ Ἱερεμίαν ἢ ἓνα τῶν προφητῶν· ὑμεῖς δὲ οἱ παρακολουθήσαντές μοι τρία ἔτη καὶ 5
ιδόντες μου τὴν δύναμιν καὶ τὰ τεράστια καὶ θεασάμενοί με ἐπὶ θαλάσσης περιπατοῦντα, οἱ τραπεζῶν μοι κοινωθήσαντες, τίνα με λέγετε; εὐθέως ὁ κορυφαῖος, τὸ στόμα τῶν ἀποστό-
λων, Πέτρος· σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος· σὺ εἶ ὁ Χριστός, ἢ διττὴ φύσις, ὁ ἐνανθρωπήσας· σὺ εἶ ὁ Χριστός, καὶ οὐκ εἶπεν υἱοί, ἀλλ' ὁ υἱὸς τοῦ
θεοῦ τοῦ ζῶντος· ἐπέγνω καὶ τὸ μοναδικὸν πρόσωπον. 10

Παρακαλέσωμεν τὸν πατέρα τὴν συνήθη παραθεῖναι ἡμῖν τράπεζαν καὶ τὰ πολυτελῆ καὶ ποικίλα τοῦ πνεύματος ὄψα, στεφανῶσαι τὸν κρατῆρα τῆς διδασκαλίας καὶ μεθύσαι ἡμᾶς μέθην σωφροσύνης μητέρα. εἶπωμεν ἐξεγέρθητι, ὦ πάτερ, ἐξεγέρθητι, ἢ δόξα μου· ἐξεγέρθητι, ψαλτήριον καὶ κιθάρα τοῦ ἁγίου πνεύματος· ὦ ἢ δόξα εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 15

125 = S 124 A 112. Latina uersio extat in Collectione Sichardiana 11

Τοῦ αὐτοῦ ὁμιλία λεχθεῖσα ἐν τῇ μεγάλῃ ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας Τυβὶ ζ̄ εἰς τὴν ἐνανθρώ- d. m. 1 Ian
πησιν τοῦ σωτῆρος ἡμῶν Χριστοῦ καὶ εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον Κύριλλον ἐγκώμια 433

- 1 Πρώτην πρὸς τὴν ὑμετέραν ἀγωνιστικώτερον διαλεγόμενοι ἀγάπην, πέρας ἐπιθεῖναι τῷ λόγῳ οὐκ ἰσχύσαμεν, στενοχωρία δὲ τῶν ἡμετέρων ἀδελφῶν ἐξῶσεν ἡμᾶς τῶν σκαμ- 20
μάτων. φέρε οὖν αὐθις ἀποδυσάμενοι τῶν αὐτῶν ἀψώμεθα παλαισμάτων, ὁ δὲ γενναῖος οὗτος πατήρ καὶ παιδοτρίβης ὅπερ τότε ἐποίει, καὶ αὐθις ποιείτω· κρινέτω τὰ παλαισματα. καὶ γὰρ τότε γεγανυμένῳ τῷ προσώπῳ καὶ φαιδρῷ τῷ μειδιάματι ἐδείκνυ χαίρων τοῖς ἀγῶσι τοῦ παιδὸς καὶ θαλλοῦ δίκην τὴν δεξιάν ἡμῖν ἐπισείων δῆλος ἦν ἡμῖν τιθέμενος καὶ ἐπιθυμῶν τὸν παῖδα ἀναρρηθῆναι καὶ στεφανίτην καὶ νικητὴν ἀποδειχθῆναι. 25

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE

1 θεμέλια τῆς ἐκκλησίας V θεός] $\bar{\chi}\sigma$ AW ὅτε ἀνήιει ARHX ὅτε ἀνεῖη E ὅταν ἦει SDW
ἔωσ ἂν εἶη P ὅτε οὖν ἤλθεν V δεσπότης $\bar{\chi}\sigma$ VA 2 οἱ υἱοὶ — τὸν VARHXE οἱ υἱοὶ — εἶναι
τὸν SD εἶναι οἱ $\bar{\alpha}\nu\sigma\iota$ τὸν P οἱ $\bar{\alpha}\nu\sigma\iota$ εἶναι τὸν W 4/5 λέγει — προφητῶν om. PW 4 λέγει R
καὶ λέγει V λέγει αὐτοῖς SDA om. HXE δέ om. V λέγεται RHX, corr. RH ἔλεγον SD
5 ἕτεροι] οἱ SD ἔτη τρία W 7/8 τὸ — ἀποστόλων SDWRHXE τῶν ἀποστόλων τὸ τοῦ $\chi\upsilon$
στόμα P τῶν ἀποστόλων τὸ στόμα τῶν μαθητῶν VA 8 ὁ πέτρος HXE πέτρος φησὶν W εἶπε P
9 οἱ υἱοὶ VAE υἱὸς SD 10 ἐπέγνωκε καὶ E ἐπέγνω γὰρ W ἐπέγνωκα P
11 παρακαλέσωμεν οὖν SDW τὸν om. HX, corr. X ἡμῖν παραθεῖναι A παραθεῖναι υἱὸν E
καὶ om. HXE 13 ἡμᾶς om. P ὑμᾶς HE ὦ — ἐξεγέρθητι² om. VP ὦ om. HX 14 δόξα
καὶ τὸ κράτος SD δόξα — κράτος καὶ ἡ προσκύνησις νῦν καὶ ἀεὶ καὶ H 14/15 εἰς — ἀμήν om. W
τῶν αἰώνων om. SDE 15 ἀμήν om. S

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEA

17 τοῦ αὐτοῦ εὐλαβεστάτου ἐπισκόπου παύλου A τοῦ εὐλαβεστάτου ἐπι-
σκόπου παύλου ἐμεσῶν E ὁμιλία $\bar{\gamma}$ HX τῇ αὐτῇ A Ἀλεξανδρείας om. AHXE τυβὶ ζ̄
RE τυβὶ καὶ HX spat. καὶ S τυβὶ ζ̄ καὶ V τυβὶ W om. PAA 18 τοῦ] τοῦ $\bar{\kappa}\upsilon$ καὶ V σωτῆρος
ἡμῶν om. HXE ἡμῶν Χριστοῦ om. A $\bar{\iota}\upsilon$ $\bar{\chi}\upsilon$ PW ἐγκώμια PSRHXE ἐγκώμιον VDW om. A
19 διαλεγόμενος S 20 ἡμᾶς om. V 21 ἀπωσάμενοι SD ἀναπαυσάμενοι P ἀψώμεθα P
22 οὗτος] RX οὗτος ex οὗτος εἰ corr. H πατήρ VPAWRHX ἀνὴρ SD καὶ — ποιείτω
om. E δεῖξάτω HX 23 γεγανυμένῳ PDARXE γεγανυμένῳ VS γεγανυμένῳ W ἐδείκνυ
PSWRXEA ἐδείκνυτο VDA χαιρεῖν W χρῆν HX 24 ἀγαπῶσι R τοὺς παῖδας HX τῶν
παίδων E τὴν δεξιάν δίκην SD ἐπισείω A δῆλος ἦν] δῆλωσιν HX 25 στεφανίτην]
κηρυχθῆναι στεφανίτην A ἀναδειχθῆναι VPAHX

M V 297 2 Ὁ λαὸς ἐβόησεν· θεοῦ δῶρον Κύριλλε, ὅλους ἐποίησας ὡς ἑαυτόν. ὁ ἄξιός τῳ
 L III 1099 ἀξίω. ὁ λαὸς σου εἶρηκεν. τῶν ἐπισκόπων τὸν πατέρα, κύριε, σῶσον. καλῶς
 ἤλθες, ἐπίσκοπε ὀρθόδοξε, τῆς οἰκουμένης παιδευτά. ὁ πιστεύων οὕτω φιλεῖται. μεγά-
 λου διδασκάλου μέγας ἐπαινέτης.

8 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· Ἐπανέλθωμεν οὖν ἐπὶ τὴν θεοτόκον Μαρίαν καὶ τὸν ἐξ 5
 αὐτῆς τεχθέντα Ἐμμανουήλ, τὸν θεὸν τὸν ἐνανθρωπήσαντα. ἔτεκεν γὰρ ἡμῖν ἡ παρ-
 θένος τὸν Ἐμμανουήλ, κατὰ μὲν τὴν θεότητα τῳ πατρὶ ὁμοούσιον, κατὰ δὲ τὴν ἀνθρω-
 Ies. 11, 1 πότητα τὸν αὐτὸν ἡμῖν ὁμοούσιον. ἐπεὶ πῶς ἂν λεχθεῖ ῥάβδος ἐκ τῆς ρίζης
 Gal. 3, 16 Ἰεσσαί; πῶς δὲ σπέρματος Ἀβραάμ; πῶς δὲ υἱὸς Δαυὶδ; πῶς δ' ἂν νοηθεῖ τὸ ἐξ αὐ-
 Rom 9, 5 τῶν κατὰ σάρκα Χριστὸς ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεός; τὸ δὲ τοῦ θεσπεσίου Παύλου 10
 Rom 1, 3 4 πῶς ἂν ἐκλάβωμεν περὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ τοῦ γενομένου ἐκ σπέρματος Δαυὶδ
 κατὰ σάρκα, τοῦ ὀρισθέντος υἱοῦ θεοῦ ἐν δυνάμει κατὰ πνεῦμα ἁγίωσύνης
 ἐξ ἀναστάσεως νεκρῶν, Ἰησοῦ Χριστοῦ τοῦ κυρίου ἡμῶν; ἔτεκεν οὖν ἡ
 Μαρία τὸν Ἐμμανουήλ, κατὰ μὲν τὴν θεότητα, καθὰ προειρήκαμεν, ὁμοούσιον τῳ πατρὶ,
 κατὰ δὲ τὴν ἀνθρωπότητα ἡμῖν ὁμοούσιον, κατὰ τὴν θεότητα ἀπαθῆ, κατὰ τὴν ἀνθρωπό- 15
 τητα παθητόν. εἰ γὰρ καὶ οἰκείουται τοῦ ἰδίου σώματος τὰ πάθη ὁ θεὸς λόγος καὶ εἰς
 ἑαυτὸν ἀναφέρει, ἀλλὰ γε αὐτὸς μεμένηκεν ἐν τοῖς τῆς ἀπαθείας ὄροις, κἂν ἀκούσης αὐ-
 Ies 50, 6 τοῦ λέγοντος ἔδωκα τὸν νῶτόν μου εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς
 ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμά-
 των, μηδὲν αὐτὸν πεπονθέναι εἰς τὴν ἰδίαν φύσιν ὑπολάβησις, οἰκειώσασθαι δὲ μᾶλλον τοῦ 20
 4 ἰδίου σώματος τὰς μάστιγας· ὁ γὰρ θεὸς λόγος μεμένηκεν ἀπαθῆς. οἱ δὲ ἀντιπαττόμενοι
 ταῖς θείαις γραφαῖς καὶ ταῖς ὀρθαῖς δόξαις ἐροῦσιν ἡμῖν· εἰ ἀπαθῆς ὁ θεὸς λόγος καὶ
 ἄτρεπτος καὶ ἀναλλοίωτος, πῶς ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; ἄκουε, ἀγαπητέ· ὁ λόγος σὰρξ
 ἐγένετο οὐ μεταπεπτωκῶς εἰς σάρκα· οὔτε γὰρ ὁ θεὸς λόγος μεταπέπτωκεν εἰς σάρκα
 οὔτε ἡ ἀναληφθεῖσα σὰρξ ἐχώρησεν εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνειληφότος. τί οὖν ἐστὶν ὁ 25
 Ioh 1, 14 λόγος σὰρξ ἐγένετο; τουτέστιν σάρκα ἀνέλαβεν, καὶ σάρκα οὐ ψιλήν, ἀλλὰ τὴν μετὰ
 ψυχῆς λογικῆς καὶ νοεράς, ὅπερ ἐστὶ τελεία ἡ ἡμετέρα φύσις. οὕτως ὁ λόγος σὰρξ
 ἐγένετο. ἐβουλόμην δὲ ὑμᾶς καὶ τὴν διάνοιαν τοῦ μεγαλοφωνοτάτου Ἰωάννου γινῶναι,
 Mc 3, 17 ἵνα εἰδῆτε τοῦ προειρημένου τὴν δύναμιν. ὁ θεολόγος Ἰωάννης ὁ τῆς βροντῆς υἱὸς ὁ
 Ioh 13, 23 καταξιωθεὶς ἐπὶ τοῦ δεσποτικοῦ στήθους κατακλιθῆναι κάκειθεν ἡμῖν τὰ ὑψηλότερα καὶ 30
 Ioh 1, 1-3 φιλανθρωπίαν καὶ πρῶτον εἰρηκῶς τὰ θεϊότερα (ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος καὶ ὁ λόγος

2 καλῶς — 3 φιλεῖται adfert Facundus 1, 5

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEA

1 ἐβεβόησε A ἐπεβόησεν H σαυτον REHcorr αὐτόν HX 2 σου om. VAWA εἰρήνευσε X
 εἰρήνευσε H 3 ὀρθόδοξε ἐπίσκοπε HX 3/4 μεγάλη διδασκαλία SD 5 Παῦλος om HXEA
 6/7 τον θεον — Ἐμμανουήλ om P ἔτεκεν — Ἐμμανουήλ om. V 8 ἡμῖν om X ἐπεὶ] εἰπέ HX
 ἡ ῥάβδος SHX, corr H 9 σπέρμα AHXEA ἐκ σπέρματος Wcorr υἱοῦ HX τὸ om PW
 9/10 αὐτῶν] ὢν το P ὢν λ 10 ὁ VPW ὁ ὁ A τὸν ὁ SDRHXE et *Christum* et *Christus* A
 12 τοῦ θῦ VPE 13 κυρίου] θῦ SD οὖν ἡμῖν HX 14 ἁγία μαρία DW ἁγία μαριάμ S καθάπερ
 εἰρήκαμεν P τω πρὶ ὁμοούσιον SD 15 τὴν ἀνθρωπότητα δὲ W κατὰ μὲν SD κατὰ δὲ SD
 16 θεός om P 17 αὐτόν HX αὐτὸς μεμένηκεν ARHXEA ὁ αὐτὸς μεμένηκεν P μεμένηκεν αὐ-
 τος V μεμένηκεν SD 18 τὸ νῶτον P 18/19 τας — ῥαπίσματα om. V 19 τὸ πρόσωπον S
 20 ὑπολάβοις A δὲ om E 21 οἰκείου P ὁ] ὅτι R ἀντιδιαπαττόμενοι HXE 22 θῦ
 D om R λογος] λέγεται S 23/24 ἄκουε — ἐγένετο om X 24 οὔτε — σάρκα om. VH
 25 οὔτε μῖν A ἀναλημφθεῖσα R εἰληφότος SD 26—28 τουτέστι — ἐγένετο om. W
 26 ἔλαβε VPSD 27 ὡπέρ A τελεία om V ὑμετέρα S 28 ἠβουλώμην H
 δὲ om W ἡμᾶς H 30 ἀνακλιθῆναι V ἡμῖν om W 31 θεία SD ὕδατα HX
 32 πρότερον W

ἦν πρὸς τὸν θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος. οὗτος ἦν ἐν ἀρχῇ πρὸς τὸν θεόν. πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν ὃ γέγονεν), ὅτε ἔδειξεν αὐτὸν συναϊδὸν τῷ πατρὶ (τοῦ γὰρ ἐν ἀρχῇ οὐδὲν πρεσβύτερον εὐρίσκομεν, κἂν ἀναδράμῃς τῇ διανοίᾳ, προλαμβάνει σε τὸ ἦν· τοῦ γὰρ ἦν οὐδὲν τέρμα εὐρίσκεται), ὅτε ταῦτα εἶρηκεν καὶ ἔδειξεν συναϊδὸν τῷ πατρὶ καὶ δημιουργὸν τῶν πάντων, τότε ἐπάγει ὁ λόγος L III 1102
σὰρξ ἐγένετο, μόνον οὐχὶ λέγων ὅτι ὁ συναϊδὸς τῷ πατρὶ καὶ τῶν πάντων κύριος καὶ Ioh. 1, 14
δημιουργὸς τοσοῦτον ἐταπεινώσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν, ὥστε σὰρξ M V 300
ἐγένετο, ἵνα ἀπὸ τοῦ εὐτελεστέρου τῆς φύσεως ἡμῶν μέρους τοὺς ὑπερβάλλοντας τοῦ θεοῦ
περὶ ἡμᾶς οἰκτιρμούς δείξῃ. ὁ λόγος οὖν, φησί, σὰρξ ἐγένετο, καὶ οὐκ ἔστη μέχρι 9
τούτου, ἀλλ' ἐπήγαγεν καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ πρώτου ἐρμηνεία Ioh. 1, 14
ἐστίν. τί ἐστὶν ὁ λόγος σὰρξ ἐγένετο; ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, τουτέστιν ἐν τῇ
ἡμετέρα φύσει. ὄρα καὶ τὸν Ἰωάννην δύο φύσεις κηρύττοντα καὶ ἓνα υἷον. ἕτερον
σκηνὴ καὶ ἕτερον τὸ σκηνοῦν· ἕτερον ναὸς καὶ ἕτερον ὁ ἐνοικῶν θεός. πρόσεχε τῷ
λεγομένῳ· οὐκ εἶπον ἕτερος καὶ ἕτερος ὡς ἐπὶ δύο προσώπων ἢ δύο Χριστῶν ἢ δύο υἰῶν,
ἀλλ' ἕτερον καὶ ἕτερον ὡς ἐπὶ δύο φύσεων. ὅτε οὖν εἶπεν ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν καὶ 15
ἐκήρυξεν τὰς δύο φύσεις, τότε ἐπήγαγεν καὶ ἐθεασάμεθα τὴν δόξαν αὐτοῦ, δόξαν Ioh. 1, 14
ὡς μονογενοῦς. οὐκ εἶπε δύο υἰῶν, ἀλλ' ὕς μονογενοῦς. Ἡσαίας οὖν κηρύσσει Ies. 7, 14
τὸν Ἐμμανουήλ, τουτέστι θεὸν ἐνανθρωπήσαντα· Πέτρος λέγει σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς Mt. 16, 15
τοῦ θεοῦ τοῦ ζῶντος, τὴν διττὴν φύσιν καὶ τὸ μοναδικὸν πρόσωπον τοῦ υἱοῦ· ὁ
θεολόγος Ἰωάννης λέγει καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν, δύο φύσεις καὶ τοῦ μονογενοῦς τὸ 20
ἐν πρόσωπον. ἔμεινεν δὲ ὁ θεὸς λόγος ἀπαθῆς (πάλιν γὰρ ἐπ' ἐκεῖνο ἔρχομαι· πρόσεχε
τῷ λεγομένῳ) καὶ τῶν μὲν θειοτέρων μεταδέδωκεν τῇ ἀνειλημμένῃ φύσει, τῶν δὲ τῆς
ἀνθρωπότητος οὐδενὸς μετέλαβεν. περιεπάτησεν ἐπὶ θαλάσσης, ἀλλὰ μετὰ τοῦ ἰδίου Mt. 14, 25
σώματος. ἐπετίμησε τοῖς ἀνέμοις καὶ τῇ θαλάσῃ, ἀλλὰ διὰ τοῦ ἰδίου σώματος. Mt. 8, 26
ἀπήντησεν αὐτῷ λεπρὸς λέγων· κύριε, ἐὰν θέλῃς, δύνασαι με καθαρίσαι. Mt. 8, 2. 3
λέγει· θέλω, καθάρισθητι· καὶ ἦψατο αὐτοῦ τὸ σῶμα τὸ δεσποτικὸν καὶ ἐδραπέτευ-
σεν τὸ νόσημα, ἀπεξύσθη ἡ λέπρα. ἔθρεψεν πεντακισχιλίους ἐκ πέντε ἄρτων, ἀλλὰ διὰ
τοῦ ἡμετέρου σώματος· λαβῶν γὰρ ἠὲχαρίστησεν τῷ πατρὶ καὶ κλάσας ἔδωκεν τοῖς μαθη- Ioh. 6, 11
ταῖς, οἱ δὲ μαθηταὶ τῷ πλήθει, καὶ ἐπερίσσευσαν δώδεκα κόφῖνοι κλασμάτων. μόνου Mt. 14, 19. 20
θεοῦ ἐστὶν ἀφιέναι ἀμαρτίας· λέγει ἵνα δὲ εἰδῆτε ὅτι ἐξουσίαν ἔχει ὁ υἱὸς τοῦ 30 Mt. 9, 6
ἀνθρώπου ἀφιέναι ἀμαρτίας. πάλιν λέγει· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν Ioh. 3, 13
εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρα-

9—12 cf. Eulog. ap. Phot. 230 p. 269a 38 11 τί ἐστὶν — 18 adfert Facundus 1, 5 cf 7, 7
12—17 adfert Eulog. l. c. p. 269b 2 12—15 adfert Leontius c. Monophys. [Mai, scriptt. uet. 7, 131]

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXEΛ

2 οὐδὲν SA 3 τοῦ] τούτου HX, corr. H εὐρίσκομεν πρεσβύτερον W ἐπ' ἄπειρον
ἀναδράμῃς A 5 τὸν E ἀπάντων AHX καὶ ὁ A 6 ἐγένετο καὶ ἐσκήνωσεν ἐν ἡμῖν A
ὁ om. HX τῶν om. P ἀπάντων AHX 7 τοσοῦτον] αὐτὸς οὗτος [οὕτως HX] HXEΛ
διὰ τὴν DA 8/9 περὶ ἡμᾶς τοῦ θῷ H περὶ ἡμᾶς XcorrA 9—11 οὐκ — ἐγένετο om. V 9 οὐκ
ἔστι SH οὐκέτι X 10/11 τὸ δὲ — ἡμῖν om. PWA 10 δὲ RHXE om. SDA 11 ἐσκήνω-
σεν R καὶ ἐσκήνωσεν VSDAHXE Fac. 12 κηρύσσοντα ARHX 12/13 ἕτερον — σκηνοῦν om. HX
13 τὸ om. E τὸν A 14 εἶπον ARA Eulog. Leont. Fac. εἶπεν VPSDWHXE 15 καὶ ἐσκή-
νωσεν HXΛ 17 οὐκ — μονογενοῦς om. R ἀλλ' ὡς AHXEΛ Fac. ἀλλὰ VPSDW κηρύττει AX
18 πέτρος ARHXEΛ πέτρος δὲ VPSDW 20 καὶ² om. E cf. A τὸ om. V 22 καὶ om. R
23 ἐπὶ] διὰ τῆς W θαλάττης E 23/24 μετὰ — ἀλλὰ om. W 24 ἐπετίμησε — σώματος
om. R 25 θελήσῃς S 26 λέγει αὐτῷ SDW 27 καὶ [superscr. W] ἀπεξύσθη WΛ καὶ
ἐξύσθη HX 28 εὐχαρίστησε PAWX 28/29 μαθηταῖς αὐτοῦ V 29 τοῖς δαχλοῖς W
ἐπερίσσευσεν HXE περιέσσευσαν W κῶφῖνοι D κοφίνους [κοφῆνους H κωφίνους X] RHXE,
corr. R 30/31 λέγει — ἀμαρτίας om. VRA 30 δὲ om. SD 31/32 ἀφιέναι — ἀνθρώπου om. HX

- νῶι. ὁραῖς; τῶν θειοτέρων μεταδέδωκεν. ὅταν δὲ ἴδῃς αὐτὸν πεινῶντα καὶ διψῶντα, κοπιῶντα ἰδρῶντα, παραδιδόμενον Πιλάτῳ, ἀγόμενον καὶ περιηγόμενον χερσὶ δημίῳν, ἀγῶ-
 Mt. 27, 46 νῶντα, εὐχόμενον ἑλωῖ ἑλωί, λιμᾶ σαβαχθανί, τουτέστιν θεέ μου θεέ μου,
 Mt. 26, 39 ἵνα τί με ἐγκατέλιπες; καὶ πάλιν πάτερ, εἰ δυνατόν, παρελθέτω ἀπ' ἐμοῦ τὸ
 ποτήριον τοῦτο· πλὴν οὐχ ὡς ἐγὼ θέλω, ἀλλ' ὡς σύ, ὅταν ἴδῃς αὐτὸν ἀνασκο- 5
 Ioh. 19, 34 λοπιζόμενον, ὅταν ἴδῃς ἡλούς ἐπὶ τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, κεκεντημένον τὴν πλευράν,
 τότε νόει ὅτι ὁ θεὸς λόγος ἀπαθῆς μεμένηκεν, ταῦτα δὲ πάντα οἰκιοῦται τὰ γινόμενα εἰς
 τὸ ἴδιον αὐτοῦ σῶμα. ἵνα δὲ δείξῃ ὅτι οὔτε ἐν τῷ καιρῷ τοῦ πάθους ἀπέστη τοῦ
 Mt. 27, 45 ἰδίου ναοῦ, ὅτε οἱ Ἰουδαῖοι ταῦτα ἐδραματοῦργουν κατὰ τοῦ δεσπότη, ἀπέσβεσεν ὡς θεὸς
 L III 1103 ἀκτίνα ἡλιακὴν, σκότον κατέχεεν τοῦ κόσμου, ἔσχισεν τὸ καταπέτασμα τοῦ ναοῦ, πέτρας 10
 M V 301 διέρρηξεν, νεκροὺς ἤγειρεν. ταῦτα πάντα εἰργάσατο, ἵνα γνῶις ὅτι συνῆν τῷ πάσχοντι
 Mt. 27, 51. 52 καὶ τὰ μὲν πάθη ὠικιοῦτο, αὐτὸς δὲ ἀπαθῆς ἅπαντα εἰργάζετο.
- 6 Τὰ ὑμῶν ὑμῖν παρεθήκαμεν· αὕτη γὰρ τοῦ πατρὸς ἡ διδασκαλία· οὗτος ὁ θησαυρὸς προγονικὸς ὑμῶν, τοῦ μακαρίου Ἀθανασίου τὰ δόγματα, τοῦ μεγάλου Θεοφίλου τὰ διδάγματα, τῶν στύλων τῆς ὀρθοδοξίας. ἀλλ' ἐπειδὴ μακροθύμως τῶν ἡμετέρων ἠνέσχεσθε 15
 φελλισμάτων, ἀναμείνατε τοῦ πατρὸς τὴν σοφίαν. ἠκούσατε καλάμου ποιμενικοῦ· ἀκούσατε καὶ σάλπιγγος μεγαλοφωνοτάτης.
- 7 Ὁ λαὸς εἶπεν· υἱὲ Θεοφίλου καὶ Ἀθανασίου, Κυρίλλου σοφίας ἀκούσωμεν
- 8 Ὁ ἐπίσκοπος Παῦλος εἶπεν· ἡμῶν μὲν τῶν ὁμοδόξων τὰ φρονήματα διεγειρούσης, τῶν δὲ ἐναντίων τῆς ἐκκλησίας τὰ στίφη καταβαλλούσης. τῷ θεῷ τοίνυν δόξαν ἀνα- 20
 πέμψωμεν νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

126 = S 125 A 113. alterius homiliae recensio uersio Latina extat in Collectione Sichardiana 12

Κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν προεξηγησάμενον καὶ εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ κυρίου 25

Ies. 12, 3 Ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας τῶν ἐν Χριστῷ διδασκάλων τὰς εὐστομίας προανακηρύττων ἔλεγεν ἀντλήσατε ὕδωρ μετ' εὐφροσύνης ἐκ τῶν πηγῶν τοῦ σωτη-

27—p. 15, 3 adfert Facundus 1, 5

V, P [= lk], S, D [= mn], AWRHXEA
 1 ὁράσ πῶσ VA ὁράσ ὄπωσ E *uides quia* Λ μετέδωκεν VPSDW καὶ οπ. HXEA
 2 καὶ κοπιῶντα A κοπιῶντα καὶ VA ἰδρῶντα WHX περιηγόμενον] παραγόμενον P ἐν χερσὶ A
 3/4 ἑλωί ἑλωί—ἐγκατέλιπες om. V 3 ἑλωί alterum om. P λιμα SH λιμᾶ E λιμᾶσ DAX
 λιμᾶ P λιμᾶ R λέγοντα λιμᾶ W *helima* Λ σαβαχθανῆ PH σαβακχθανι X ἀβαχθανῆ A 4 ἐγκατέ-
 λειπασ H ἐγκατέλιπασ X πάλιν βουῶντα AHXEA εἰ δυνατόν *περ* V παρελθάτω R ἀπελ-
 θέτω S 5/6 ἀνασκολαπιζόμενον R 6 καὶ κεκεντημένον VPA καὶ λόγῃ κεκεντημένον W
 7 ὁ om. SD 8 αὐτοῦ om. PR δὲ om. W οὔτε ἐν τῷ om. V οὐκ R 9 καὶ γὰρ ὅτε W
 καὶ οἱ V om. SDW κατὰ τοῦ δεσπότη om. D ὡς] ὁ RHXEA, corr. H 10 σκότος PAHX
 τῷ κόσμῳ AHXE 11 ἠργάσατο P γνῶ HX 12 ἀπαθῆσ ὦν PA ἀπαθῶσ WE ἠργάζετο P
 εἰργάσατο HX 13 ἡμῶν VPX παρέθηκα HX 14 ἡμῶν X μακαρίου πάπα HX
 14/15 τοῦ μεγάλου—διδάγματα om. E δόγματα HX 15 τοῦ στύλου E 15—22 ἀλλ'
 —ἀμήν om. E 15 ἐπεὶ ARH om. X ἠνέχεσθαι H νῦν ἔχεσθε X 18 εἶπεν om. HX
 υἱοὶ HXA κυρίλλου om. X 19 Παῦλος om. HXA μὲν om. W ὀρθοδόξων VSDHX
 20/21 ἀναπέμπομεν X 21 αἰῶνας—ἀμήν om. S τῶν αἰώνων om. DRX
 ῥκς V ριζ P ριγ' D 24/25 ὁμιλία κυρίλλου τοῦ ἀγιωτάτου βηθεῖσα μετὰ τὸ ὁμιλῆσαι
 τὸν μακάριον παῦλον τὸν ἐπίσκοπον A 24 ἐπισκόπου D 25 τοῦ κυρίου om. HXE 26 ὁ
 μὲν HX τὰς [τὰ X] τῶν—διδασκάλων εὐστομίασ HXE εὐσταθμίασ W 26/27 ἀνακηρύτ-
 των SW

ρίου. ἰδοὺ τοίνυν ἠντλήσαμεν ὑμῖν ὕδωρ ἐξ ἀγίας πηγῆς, τοῦ προλαβόντος φημί
 διδασκάλου, ὃς καὶ ταῖς διὰ τοῦ πνεύματος δαιδουχίαις λελαμπρυσμένος διεσάφησεν ἡμῖν
 τὸ μέγα καὶ σεπτὸν τοῦ σωτῆρος μυστήριον, δι' οὗ σεσώσμεθα πιστεύσαντες εἰς αὐτὸν
 καὶ ἀπεφορτισάμεθα τὴν δυσαχθὴ καὶ δυσφόρητον ἀμαρτίαν καὶ πρὸς ἔτι τούτοις τὰ τοῦ 4
 θανάτου διαρρήξαντες δεσμὰ ἐκεῖνο φαμέν τὸ προφητικὸν ποῦ ἡ νίκη σου, θάνατε; Os. 13, 14
 ποῦ τὸ κέντρον σου, αἰδη; οὐκοῦν ὁ ὢν ἐν ἀρχῇ θεὸς λόγος, ὁ ἐν κόλποις ὢν Ioh. 1, 1. 18
 τοῦ πατρός, ὁ δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἐν ᾧ τὰ πάντα, τὴν δι' ἡμᾶς κένωσιν ὑπέμεινεν ἐκὼν
 καὶ γέγονεν σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος. ἔταπείνωσεν ἑαυτὸν δι' ἡμᾶς καὶ κεχημάτικεν
 υἱὸς ἀνθρώπου, ἵνα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτὸν πλουτήσωμεν πατέρα τὸν θεόν. δεδιδάγμεθα γὰρ
 λέγειν ἐν προσευχαῖς πάτερ ἡμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς. οὐκοῦν διὰ τοῦτο γέγονεν 10
 ὁ μονογενὴς πρωτότοκος, ἵνα ἡμεῖς, ὡς ἔφην, τὰ αὐτοῦ πλουτήσωμεν· ὑπέμεινε σταυρὸν Hebr. 12, 2
 αἰσχύνης καταφρονήσας καὶ δέδωκεν ἐκὼν τῷ θανάτῳ τὸ ἴδιον σῶμα, οὐχ ἵνα μεθ' ἡμῶν
 τῶν ὑπὸ θάνατον ἀπομείνη νεκρός, ἀλλ' ἵνα ἡμᾶς ἑαυτῷ συναναστήσῃ, πατήσας τοῦ
 θανάτου τὸ κράτος. εὐχαριστήσωμεν τῷ δι' ἡμᾶς ἐνανθρωπήσαντι λόγῳ νῦν καὶ αἰ
 καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν. 15

127 = S 89 A 114. extat praeterea in Gestis Chalcedonensibus [$\Delta^w \Delta^m \Delta^p \Delta^s$] et singu-
 lariter in codicibus [$\Theta^p \Theta^r$] ex his Gestis desumptis; codicum Δ et Θ hic non exhibeo
 lectiones nisi selectas. Latinae uersiones habentur in Collectione Quesneliana [Λ^q]
 et in Collectione CT 72 [Λ^c], unde desumpta est uersio Collectionis Veronensis 29
 [Λ^u], qua utuntur Gesta Chalcedonensia in Actionibus i et ii [iii] [$\Lambda^k \Lambda^r$] uersio- 20
 nem Syriacam edidit P. Bedjan in appendice Nestorii libri Heraclidae p. 569—577

Ἐπιστολὴ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην

L III 1106

Κυρίω μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Ἰωάννηι Κύριλλος ἐν κυρίῳ χαίρειν. PG 77, 173
 1 Εὐφραινέσθωσαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· λέλυται γὰρ τὸ μεσότοιχον Ps. 95, 11
 τοῦ φραγμοῦ καὶ πέπαυται τὸ λυποῦν καὶ διχονοίας ἀπάσης ἀνήρηται τρόπος, τοῦ πάντων Eph. 2, 14
 ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ ταῖς ἑαυτοῦ ἐκκλησίαις τὴν εἰρήνην βραβεύοντος, κεκληκότων δὲ M V 304
 πρὸς τοῦτο ἡμᾶς καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ θεοφιλεστάτων βασιλέων, οἱ προγονικῆς εὐσε-

16 cf. Eutherium Tyanensem in Coll. Cas. 291, 2 et Nestorium ibid. 209

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRHXE, Λ [usque ad 3 μυστήριον]
 1 ὑμῖν om. AHXEA φημί] ἡμῖν SD 2 ταῖς διὰ] διὰ τῆς P διὰ om. AE δαδου-
 χίας P ὑμῖν E 3 τῆς σωτηρίας W τοῦ $\overline{\sigma\rho\sigma}$ ἡμῶν SD 4 ἀπεφορτισάμεθα PSDW
 προσεπι W 5 ἐκεῖνα S νίκη] δίκη SWH διαθήκη X 8 ἑαυτὸν ἔταπείνωσε SD καὶ
 ἐχημάτισεν VPSDW κεχημάτικεν ARHX 9 δι' αὐτὸν καὶ ἡμεῖς E δι' om. HX αὐτοῦ W
 πατέρα πλουτήσωμεν A τὸν om. HX 10 τὸ πάτερ AR 12 καὶ om. D ἡμῶν] ὢν E 13 ἀπὸ X
 σαυτῷ HX συναναστήσῃται VP 14 οὖν τῷ VW τοίνυν τῷ AHE τῷ νῦν αὐτῷ X 15 καὶ
 εἰς — ἀμήν om. E 15 εἰς τοὺς — ἀμήν om. W τῶν — ἀμήν om. A τῶν αἰώνων om. R

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXW $\Delta^w \Delta^m \Delta^p \Delta^s \Theta^p \Theta^r \Lambda^q \Lambda^c \Lambda^u \Lambda^k \Lambda^r \Sigma$

ρκζ V ριη P πς' D 22 Ἐπιστολὴ — ἰωάννην VP τοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἀρχιεπισκό-
 που ἀλεξανδρείας ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον B κυρίλλου τοῦ ἀγιωτάτου [τοῦ
 αὐτοῦ U] πρὸς τὸν μακάριον ἰωάννην τὸν [τὸν om. U] ἀντιοχείας ἐπιστολὴ σταλείσα διὰ τοῦ εὐλαβε-
 στάτου ἐπισκόπου παύλου AJU τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ πρὸς ἰωάννην ἐπίσκοπον ἀντιοχείας ἀποσταλείσα
 διὰ παύλου ἐπισκόπου ἐμίσησ R τοῦ αὐτοῦ ἐπιστολὴ γραφείσα πρὸς ἰωάννην ἀρχιεπίσκοπον ἀντιοχείας
 περὶ τῆς εἰρήνης HX ἐπιστολὴ τοῦ ἐν ἀγίοις $\overline{\pi\rho\sigma}$ ἡμῶν κυρίλλου πρὸς τὸν μακαριώτατον πατριάρχην
 ἀντιοχείας ἰωάννην καὶ τοὺς τῆς ἀνατολῆς ἐπισκόπους περὶ εἰρήνης W om. SDE 23 τῷ κυρίῳ P
 Κυρίῳ — ἀγαπητῷ] τῷ εὐλαβεστάτῳ καὶ θεοσεβεστάτῳ B Κύριλλος — χαίρειν om. V 26 βρα-
 βεύσαντος VSDAJU 27 ἡμᾶς πρὸς τοῦτο AJU $\Lambda^q \epsilon\upsilon\kappa\rho$ θεοφιλεστάτων καὶ εὐσεβεστάτων P
 θεοφιλέακτων HX ἡμῶν βασιλέων VP Λ^r οἱ καὶ S

βείας ἄριστοι ζηλωταὶ γεγονότες ἀσφαλῆ μὲν καὶ ἀκατάσειστον ἐν ἰδίαις ψυχαῖς τὴν ὀρθὴν φυλάττουσι πίστιν, ἐξαίρετον δὲ ποιοῦνται φροντίδα τὴν ὑπὲρ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, ἵνα καὶ διαβόητον ἔχωσιν εἰς αἰῶνα τὴν δόξαν καὶ εὐκλεεστάτην ἀποφῆνωσι τὴν ἑαυτῶν βασιλείαν, οἷς καὶ αὐτὸς ὁ τῶν δυνάμεων κύριος πλουσίαι χειρὶ διανέμει τὰ ἀγαθὰ καὶ δίδωσι

PG 176 μὲν κατακρατεῖν τῶν ἀνθεστηκότων, χαρίζεται δὲ τὸ νικᾶν. οὐ γὰρ ἂν διαφεύσαιτο 5
1 Reg. 2, 30 λέγων ἧ ἐγώ, λέγει κύριος, ὅτι τοὺς δοξάζοντάς με δοξάσω.

2 Ἀφικομένου τοίνυν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου ἀδελφοῦ καὶ συλλειτουργοῦ Παύλου, θυμηδίας ἐμπεπλήσμεθα καὶ σφόδρα εἰκότως, ὡς ἀνδρὸς τοιοῦτου μεσιτεύοντος καὶ τοῖς ὑπὲρ δυνάμιν πόνοις ἐλομένου προσομιλεῖν, ἵνα τὸν τοῦ διαβόλου νικήσῃ φθόνον καὶ συνάψῃ τὰ διηρημένα καὶ τὰ μεταξὺ διερριμμένα σκάνδαλα περιελῶν 10 ὁμονοῖαι καὶ εἰρήνη στεφανώσῃ τὰς τε παρ' ἡμῖν καὶ τὰς παρ' ὑμῖν ἐκκλησίας. τίνα μὲν γὰρ διήρηται τρόπον, περιττὸν εἰπεῖν· χρῆναι δὲ μᾶλλον ὑπολαμβάνω τὰ τῷ τῆς εἰρήνης πρέποντα καιρῶι καὶ φρονεῖν καὶ λαλεῖν. ἦσθημεν τοίνυν ἐπὶ τῇ συντυχίᾳ τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου ἀνδρός, ὅς τάχα που καὶ ἀγῶνας ἔξειν οὐ μικροὺς ὑπενόησεν ἀναπέιθων ἡμᾶς ὅτι χρῆ συνάψαι πρὸς εἰρήνην τὰς ἐκκλησίας καὶ τὸν τῶν ἑτεροδόξων 15 ἀφανίσει γέλωτα ἀπαμβλῦναί τε πρὸς τούτῳ τῆς τοῦ διαβόλου δυστροπίας τὸ κέντρον. ἐτοίμως δὲ οὕτως ἔχοντας εἰς τοῦτο κατέλαβεν, ὡς μηδένα πόνον ὑποστῆναι παντελῶς·

Ioh. 14, 27 μεμνήμεθα γὰρ τοῦ σωτήρος λέγοντος εἰρήνην τὴν ἐμὴν δίδωμι ὑμῖν· εἰρήνην

Ies. 26, 12 τὴν ἐμὴν ἀφήμι ὑμῖν, δεδιδάγμεθα δὲ καὶ λέγειν ἐν προσευχαῖς κύριε ὁ θεὸς ἡμῶν, εἰρήνην δὸς ἡμῖν, πάντα γὰρ ἀπέδωκας ἡμῖν, ὥστε εἴ τις ἐν μεθέξει γένοιτο 20

3 τῆς παρὰ θεοῦ χορηγουμένης εἰρήνης, ἀνευδεῆς ἔσται παντὸς ἀγαθοῦ. ὅτι δὲ περιττὴ παντελῶς καὶ οὐκ εὐάφορος τῶν ἐκκλησιῶν ἡ διχοστασία γέγονεν, νυνὶ μάλιστα πεπληροφόρημεθα, τοῦ κυρίου μου τοῦ θεοσεβεστάτου Παύλου τοῦ ἐπισκόπου χάρτην προκομίσαντος ἀδιάβλητον ἔχοντα τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ ταύτην συντετάχθαι διαβεβαιουμένου παρά τε τῆς σῆς ὁσιότητος καὶ τῶν αὐτόθι θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων. ἔχει δὲ οὕτως ἡ 25 συγγραφή καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐντέθειται τῆδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ·

11/12 adferuntur ibid. p. 214, 20 21—23 adferuntur ibid. p. 214, 28. 29 et p. 150, 31. 32
23—25 adferuntur ibid. p. 214, 36—38 et p. 151, 6sq. 21—26 Facund. I, 5, 6, 1

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔ^wΔ^mΔ^pΔ^sΘ^pΘ^rΛ^qΛ^tΛ^cΛ^uΛ^kΛ^tΣ

1 ἄριστοι] ἄξιοι B οὔτοι E ἰδίαις ἔχειν ψυχαῖς SDRB ἰδίαις P ταῖς ἰδίαις H 2 φυλάττουσι] σπουδάζουσι B 3 καὶ om. DΔ^mpsΛ^qukr ἀδιαβόητον S *inenarrabilem* Λ^q ἔχουσιν X τὸν αἰῶνα W αἰῶνας VPUΛ^{ukr} ὀρθοδοξίαν U ἀποφαίνωσι HX 4 οἷς] ὁ εἰς X τῶν ἄνω SDB 5 διαφεύσαιτο ἢ ἀλήθεια R [cf. Λ^q], διαφεύσεται HX διαφεύσεται Δ^mps διεψεύσατο Δ^wΘ^r 6 ὁ λέγων W ὅτι ἀλλ' ἢ SDB δοξάζω mR 7 ἀφικνουμένου VAJU μου om. R τοῦ] καὶ PR θεοσεβεστάτου PSRBEXΘ^rΛ^qtu θεοφιλεστάτου VDAJUWΔ^mpsΘ^rΣ 7/8 καὶ συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ Λ^r (1) συλλειτουργοῦ ἀδελφοῦ Δ^mps *consacerdote ac fratre* Λ^tukΛ^r (11) 8 παύλου καὶ συλλειτουργοῦ SD τοῦ τοιοῦτου X 9 τόνους S 10 τὰ² om. SΘ^r διερριμμένα] γεγονότα VP om. W 11 καὶ στεφανώσῃ X ὑμῖν X τὰς om. AJUWΔ^mpsΘ^r ἡμῖν X 12 γὰρ om. P διήρηται PS διήρητο WΔ^wΘ^r διήρειντο HX τρόπῳ H μᾶλλον om. HXΔ^mps τὰ τῷ] ταυτῷ HX 13 εἰρήνησ μὲν E πρέποντι J καὶ¹ om. P λέγειν R ἐντυχία W 14 ἀνδρὸς θεοσεβεστάτου B ἀνδρὸς SΔ^s δς] ὡς HXΔ^wpsΘ^r, corr. Δ^m ἔχειν SD οὐ μικροὺς] μακροὺς WΔ^wΘ^rΣ ἀπενόησεν X πρὸς ἐδόκησεν R 16 δὲ AJUΛ^{ukr}Σ τοῦτο EHXΔ^mps τούτῳ καὶ W 17 οὕτως om. HX καταλαβεῖν B γρ καταλαμβάνει Ems μὴ δὲ WΘ^r 18 εἰρήνην²] εἰρήνην καὶ X 19 δὲ καὶ AJRBUHXWΔ^mpsΘ^rΛ^tukrΣ δὲ SΔ^s γὰρ καὶ E καὶ VΛ^q om P προσευχῇ E 20 πάντα—ἡμῖν om. PS 21 χ^υ WΔ^wΘ^r *domino* Λ^tuk ἔστι DJ εἴτε HX 22 παντελῶς om. E οὐκ om. HX νῦν B 22/23 πεπληροφόρημαι U 23 μου om. REHXΘ^r θεοφιλεστάτου WΔ^wΘ^rΣ ἐπισκόπου παύλου D προκομίσαντος DJBXΔ^mps προκομισαμένου E 24 ἔχοντος SR διαβεβαιουμένου PΛ^q 25 τε om. SDR θεοφιλεστάτων WΔ^wpsΘ^rΛ^tΣ θεοφυλάκτων HX 25/26 ἔχει — ἐπιστολῇ] καὶ αὐταῖς λέξεσιν ἐντεθεῖσθαι τῆδε ἡμῶν τῇ ἐπιστολῇ ἔχει δὲ οὕτως SD 26 ἡμῶν om. VPAJEUΣ *meae* Λ^tukr

- 4 Περὶ δὲ τῆς θεοτόκου παρθένου ὅπως καὶ φρονοῦμεν καὶ λέγομεν, τοῦ τε τρόπου τῆς L III 1107
ἐνανθρωπήσεως τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ ἀναγκαίως, οὐκ ἐν προσθήκης μέρει, ἀλλ' ἐν ep. 123, 2. 3
πληροφορίας εἶδει, ὡς ἄνωθεν ἕκ τε τῶν θείων γραφῶν ἕκ τε τῆς παραδόσεως τῶν ἀγίων
πατέρων παρειληφότες ἐσχήκαμεν, διὰ βραχέων ἐροῦμεν, οὐδὲν τὸ σύνολον προστιθέντες
τῇ τῶν ἀγίων πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι ἐκτεθείσῃ πίστει. ὡς γὰρ ἔφθημεν εἰρηκότες, 5
πρὸς πᾶσαν ἔξαρκεί καὶ εὐσεβείας γνῶσιν καὶ πάσης αἰρετικῆς κακοδοξίας ἀποκήρυξιν.
ἐροῦμεν δέ, οὐ κατατολμῶντες τῶν ἀνεφίκτων, ἀλλὰ τῇ ὁμολογίαι τῆς οἰκείας ἀσθενείας
ἀποκλείοντες τοῖς ἐπιφύεσθαι βουλομένοις ἐν οἷς τὰ ὑπὲρ ἄνθρωπον διασκεπτόμεθα. M V 305
- 5 Ὁμολογοῦμεν τοιγαροῦν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ τὸν
μονογενῆ, θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον ἐκ ψυχῆς λογικῆς καὶ σώματος, πρὸ αἰώνων 10 PG 177
μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν τὸν αὐτὸν
δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα,
ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρω-
πότητα. δύο γὰρ φύσεων ἔνωσις γέγονεν· δι' ὃ ἓνα Χριστόν, ἓνα υἱόν, ἓνα κύριον
ὁμολογοῦμεν. κατὰ ταύτην τὴν τῆς ἀσυγχύτου ἐνώσεως ἔννοιαν ὁμολογοῦμεν τὴν ἀγίαν 15
παρθένον θεοτόκον διὰ τὸ τὸν θεὸν λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς
συλλήψεως ἐνωσαὶ ἑαυτῷ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν. τὰς δὲ εὐαγγελικὰς καὶ ἀποστο-
λικὰς περὶ τοῦ κυρίου φωνὰς ἴσμεν τοὺς θεολόγους ἄνδρας τὰς μὲν κοινοποιούντας ὡς
ἐφ' ἐνὸς προσώπου, τὰς δὲ διαιροῦντας ὡς ἐπὶ δύο φύσεων, καὶ τὰς μὲν θεοπρεπεῖς κατὰ
τὴν θεότητα τοῦ Χριστοῦ, τὰς δὲ ταπεινὰς κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα [αὐτοῦ] παραδιδόντας. 20
- 6 Ταύταις ὑμῶν ἐντυχόντες ταῖς ἱεραῖς φωναῖς οὕτω τε καὶ ἑαυτοὺς φρονοῦντας
εὐρίσκοντες (εἷς γὰρ κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα), ἐδοξάσαμεν τὸν τῶν ὅλων Eph. 4. 5
σωτήρα θεόν, ἀλλήλοις συγχαίροντες ὅτι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς καὶ τῇ παραδόσει τῶν
ἀγίων ἡμῶν πατέρων συμβαίνουσιν ἔχουσι πίστιν αἱ τε παρ' ἡμῖν καὶ αἱ παρ' ὑμῖν ἐκκλη-
7 σίαι. ἐπειδὴ δὲ ἐπυθόμην τῶν φιλοσοφεῖν εἰωθότων τινὰς σφηκῶν ἀγρίων δίκην περι- 25
βομβεῖν καὶ μοχθηροὺς ἐρεύγεσθαι κατ' ἐμοῦ λόγους, ὡς ἐξ οὐρανοῦ κατακομισθὲν καὶ οὐκ

9—25 Fcyr 8 ἐκ τῆς πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχείας ἀρχιεπίσκοπον ἐπιστολῆς, ἧς ἡ ἀρχὴ· Εὐφραινέσθω-
σαν οἱ οὐρανοὶ καὶ ἀγαλλιάσθω ἡ γῆ· ὁμολογοῦμεν—ἐκκλησῖαι· adferuntur Latine uersa in Inno-
centii Maronitae epistula de collatione cum Seuerianis 41. 42 [t. IIII 2 p. 176] et Facund. I, 5
9—14 Coll. Casin. p. 215, 14—18 9—12 Coll. Cas. p. 153, 16—18 14—17 Theodoret. eran. 2, 168
[= flor. Chalc. 15] 15—17 Coll. Casin. p. 215, 32—34 17—20 Coll. Cas. p. 153, 12—14 21 Coll.
Casin. p. 216, 28

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔ^αΔ^βΔ^γΔ^δΘρΘρΛγΛτΛεΛυΛεΛεΣ

1 δὲ om. S ὅπως φρονοῦμεν SAJRU 2—20 υἱοῦ — παραδιδόντας om. S, in mg
adnotando τὰ λοιπὰ ζῆτει ὄπισθεν εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἰωάννου τοῦ ἀντιοχείας 3 εἶδει ὡς] ἰδίως
HXΛγ τῶν θείων — ἕκ τε om. B 5 τῇ παρὰ τῶν V τῶν²] τῇ AJRBEUHXW^αΘρ om. W
6 ἀρκεί D πᾶσι καὶ πάσης HX, corr. H κακίας ἀποδίωξιν E 7 κατὰ τολμοῦντες H 8 τοῦς
— βουλομένου P ἐν οἷς τὰ] ἐνθα τὰ H ἐνταῦθα X 9 τὸν χν DRB 11 τοῦ om. X ἐσχά-
του PAJRHBUD^αΔ^βΔ^γΔ^δΘρ ἐσχάτων VDEH^αcorrXWΔ^αΘρ 12 διὰ om. PAJEUΘρ κατὰ τὴν ἀν-
θρωπότητα] καὶ ἐνανθρωπήσαντα Fcyr 13/14 ὁμοούσιον¹ — ἀνθρωπότητα om. JUW 13 τὸν αὐ-
τὸν τῷ πρὶ EΘρ τῷ πατρὶ ΛαυκFcyr ἡμῖν τὸν αὐτὸν RBHXΘρΛγ (11) Fcyr 14 ἓνα κν ἓνα
υἱόν [τῷ Fcyr] EFcyr ἓνα υἱόν om. Λγ 15 τὴν om. BEX ὁμολογοῦμεν δὲ E 16 ἀληθῶς
θεοτόκον Hcorr τῆς om. W Theod. flor. Chalc. 17 συλλήψεως R συλληφθέντα WΘρ
18 κυρίου] υἱοῦ HX θεηγόρους DB 20 αὐτοῦ HXWΔ^αΔ^βΔ^γΔ^δΘρΛγικεΣ om. VPDAJRBEUFcyr
παραδιδόντας B 21 ταῦτας R 22 εὐρίσκοντες V κύριος] χσ W 23 θεόν] ἰν HX
χαίροντες S 24 πρῶν ἡμῶν VB τὴν πίστιν S αἱ] ἢ E αἱ τε παρ' ὑμῖν καὶ παρ' ἡμῖν
Fcyr uestrae et nostrae Λτῷ καὶ παρ' ὑμῖν HXWΔ^α, Δ^α in mg., Θρ om. Δ^αΔ^β 25 ἐπεὶ PΘρ
δὲ ὡς J φιλοσοφεῖν VAJD^α ἀγρίων δίκην σφηκῶν B 26 κατ' ἐμοῦ ἐρεύγεσθαι PΔ^α λόγους
κατ' ἐμοῦ B κατακεκομίσαι VP κατὰ κεκομείσθαι H γρ κατακομισθὲν H^α κατακεκομειῖσθαι X

ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου λέγοντος τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ, δεῖν ὠιήθην ὀλίγα περὶ τούτου πρὸς αὐτοὺς εἰπεῖν. ὡ ἀνόητοι καὶ μόνον εἰδότες τὸ συκοφαντεῖν, πῶς εἰς τοῦτο παρηνέχθητε γνῶμης καὶ τοσαύτην νενοσήκατε τὴν μωρίαν; ἔδει γὰρ ἔδει σαφῶς ἐννοεῖν ὅτι σχεδὸν ἅπας ἡμῖν ὁ ὑπὲρ τῆς πίστεως ἁγίων συγκεκριμένηται διαβεβαιουμένοις ὅτι θεοτόκος ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος. ἀλλ' εἴπερ ἔξ οὐρανοῦ καὶ οὐκ ἔξ αὐτῆς τὸ ἅγιον σῶμα γεγεν- 5 νῆσθαι φαμέν τοῦ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ, πῶς ἂν ἔτι νοοῖτο θεοτόκος, τίνα γὰρ ὄλως τέτοκεν, εἰ μὴ ἐστὶν ἀληθὲς ὅτι γεγέννηκε κατὰ σάρκα τὸν Ἐμμανουήλ; γελά- 8 σθωσαν τοίνυν οἱ ταῦτα περὶ ἐμοῦ πεφλυαρηκότες. οὐ γὰρ ψεύδεται λέγων ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας ἰδοὺ ἡ παρθένος ἐν γαστρὶ ἔξει καὶ τέξεται υἱὸν καὶ καλέ- I. III 1110 Ies 7, 14 Mt 1, 23 σουσι τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἐμμανουήλ, ὃ ἐστὶ μεθερμηνευόμενον μεθ' ἡμῶν ὁ 10 θεός. ἀληθεύει δὲ πάντως καὶ ὁ ἅγιος Γαβριήλ πρὸς τὴν μακαρίαν παρθένον εἰπών· Lc. 1, 30 31 μὴ φοβοῦ, Μαριάμ· εὗρες γὰρ χάριν παρὰ τῷ θεῷ, καὶ ἰδοὺ συλλήψῃ ἐν Mt 1, 21 γαστρὶ καὶ τέξῃ υἱὸν καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰησοῦν· αὐτὸς γὰρ M V 308 σώσει τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπο τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν. ὅταν δὲ λέγωμεν ἔξ οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν τὸν κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, οὐχ ὡς ἄνωθεν καὶ ἔξ οὐρανοῦ 15 PG 180 κατενεχθείσης τῆς ἁγίας αὐτοῦ σαρκὸς τὰ τοιαῦτα φαμέν, ἐπόμενοι δὲ μᾶλλον τῷ θεσπε- i Cor 15, 47 σίω Παύλῳ διακεκραγῶτι σαφῶς ὁ πρῶτος ἄνθρωπος ἐκ γῆς χοϊκός, ὁ δευτε- ρος ἄνθρωπος ὁ κύριος ἔξ οὐρανοῦ. μεμνήμεθα δὲ καὶ αὐτοῦ τοῦ σωτήρος Ioh 3, 13 λέγοντος οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανὸν εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρανοῦ κατα- βάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου, καίτοι γεγέννηται κατὰ σάρκα, καθάπερ ἔφην ἀρτίως, ἐκ 20 τῆς ἁγίας παρθένου. ἐπειδὴ δὲ ὁ ἄνωθεν καὶ ἔξ οὐρανοῦ καταφοιτήσας θεὸς λόγος Phil 2, 7 κεκένωκεν ἑαυτὸν μορφὴν δούλου λαβὼν καὶ κεχημάτικεν υἱὸς ἀνθρώπου μετὰ τοῦ μῆναι ὃ ἦν, τουτέστι θεὸς (ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν), ὡς εἰς ἡδὴ νοούμενος μετὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἔξ οὐρανοῦ λέγεται κατελθεῖν, ὠνόμασται δὲ καὶ ἄν- θρωπος ἔξ οὐρανοῦ, τέλειος ὢν ἐν θεότητι καὶ τέλειος ὁ αὐτὸς ἐν ἀνθρωπότητι καὶ 25 ὡς ἐν ἐνὶ προσώπῳ νοούμενος εἰς γὰρ κύριος Ἰησοῦς Χριστός, κἂν ἡ τῶν φύσεων

3—7 F^{cyt} 9 ἔδει γὰρ — Ἐμμανουήλ 21—p 19, 1 Coll Cas p. 152, 18 sq 24—p. 19, 3
F^{evr} 10 ὠνόμασται — ἐπιστοιῖζειν 26/p 19, 1 Theodoret eran 2, 168 = flor Chalc 13 εἰς — φαμέν

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔwΔmΔrΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ
1 λέγοντας EΔpΘr το σῶμα τὸ ἅγιον AJU τοῦ χῦ VAJRU κυρίου Λq 2 τὸ] τοῦ E
τῷ X 2/3 προηνέχθητε V 3 τοσαύτη E τὴν μωρίαν] τημωρίαν R τιμωρίαν Δ^m [in τὴν
μωρίαν corr], Θr τιμωρία E μωρίαν BΔp, Θr corr τὴν ἄνοιαν VAJU σοφῶς DHXΛcFcyt
4 σχεδόν] περ SD περ σχεδόν B ἅπασιν Fcyt περὶ PΔmpς τῆς om. P ἁγίων συγκεκριμένηται]
συγκεκριμένηται λόγος W συγκεκριμένηται S διαβεβαιούμενος PW 5 οὐρανῶν HX 5/6 γε-
γεννησθαι [γεγενῆσθαι S] φαμέν τοῦ — χῦ τὸ πανάγιον σῶμα SD γεγενῆσθαι VAJ, B [corr B],
EHX, Δ^wp [αὐτοῦ γεγενῆσθαι Δ^w], Θr [φαμέν γεγενῆσθαι Θr], ΛtcukrΣ γεγενῆσθαι et γεγενῆσθαι
Fcyt codd cf notam Rustici *ita GR natum, hoc est ΓΕΓΕΝΝΗΣΘΑΙ et non ΓΕΓΕΝΗΣΘΑΙ* 6 ἡμῶν
om E iῦ χῦ WΘr κυρίου Λq om Fcyt 7 γεγέννηκε S 8 περὶ ἐμοῦ ταῦτα S
9 προφήτης om VP 11 πάντως om E ἅγιος] ἄγγελος S μακάριος mWΣ om VΔs τὴν
μακαρίαν] τὴν μαρίαν P μαρίαν τὴν R 12 τῷ om VPBHX συλλήψῃ R 13 τέξῃ RB
τέξῃ Δs καλεσοῦσι V 14 αὐτοῦ AJUΔ^ws, corr J 15 τὸν χῦ VDR οὐρανῶν R
16 τα om. SDBHX οἰόμενοι X 17 κεκραγῶτι AJ 18 ἄνθρωπος ὁ κύριος om AJR
ο κύριος om Λtcukr καὶ αὐτοῦ om P 19 οὐδεὶς VSPAJUWΔwΘpΛtcukrΣ καὶ οὐδεὶς
DRBEHXΔmpςΛr (1) ὡς οὐδεὶς Θr, cf notam Rustici *GR istud et in multis non est* 20 ἀνθρω-
που ὁ ὢν ἐν τῷ οὐρανῷ E 20/21 καίτοι — παρθένου om X 20 γεγέννηται hSJBΣ, corr JB
21 ὁ om AJRI'Δmpς ὁ θῶ VAJUΔs 22 κεκοινῶνῃκεν S καὶ om Λq ἀνθρώπου
om. WΔ^w τὸ E 23 εἶναι RE γὰρ om EΛtcukr ὡς om. WΔ^wΘp 24 ἰδίας
αὐτοῦ SDB ἔξ οὐρανοῦ om R 25 ἐν ἀνθρωπότητι ὁ [καὶ Θr] αὐτὸς PWΔwΘrΛr ὢν ἐν
ἀνθρωπότητι SD ἐν ἀνθρωπότητι AJL'Λtcukr Fcyt καί² om X 26 ἐν om PR Ἰη-
σοῦς] ὁ ΗΣ

9 μὴ ἀγνοῖται διαφορὰ, ἐξ ὧν τὴν ἀπόρρητον ἔνωσιν πεπράχθαι φαμέν. τοὺς δὲ λέγοντας ὅτι κράσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμός ἐγένετο τοῦ θεοῦ λόγου πρὸς τὴν σάρκα, καταξισάτω ἢ σὴ ὀσιότης ἐπιστομίζειν. εἰκὸς γὰρ τινὰς καὶ ταῦτα περὶ ἐμοῦ θρυλεῖν ὡς ἢ πεφρονη- 4 κότης ἢ εἰρηκότος, ἐγὼ δὲ τοσοῦτον ἀφέστηκα τοῦ φρονῆσαι τι τοιοῦτον, ὥστε καὶ μαί- 4 νεσθαι νομίζω τοὺς οἰθηέντας ὅλως ὅτι τροπῆς ἀποσκίασμα περὶ τὴν θείαν τοῦ λόγου Iac. 1, 17 φύσιν συμβῆναι δύναται. μένει γὰρ ὃ ἐστίν, αἰεὶ καὶ οὐκ ἡλλοίωται, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἄλλοι- Mal. 3, 6 ωθεῖν πώποτε καὶ μεταβολῆς ἔσται δεκτικῆ. ἀπαθῆ δὲ πρὸς τούτῳ τὸν τοῦ θεοῦ λόγον ὑπάρχειν ὁμολογοῦμεν ἅπαντες, κἂν εἰ πανσόφως αὐτὸς οἰκονομῶν τὸ μυστήριον ἑαυτῷ προσνέμων ὀρώιτο τὰ τῆι ἰδίαι σαρκὶ συμβεβηκότα πάθη. ταύτηι τοι καὶ ὁ πάνσοφος 1 Petr. 4, 1 Πέτρος Χριστοῦ οὖν φησὶ παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν σαρκὶ καὶ οὐχὶ τῆι φύσει τῆς 10 ἀρρήτου θεότητος. ἵνα γὰρ αὐτὸς τῶν ὄλων σωτῆρ εἶναι πιστεῦνται, κατ' οἰκείωσιν οἰκονομικὴν εἰς ἑαυτὸν, ὡς ἔφην, τὰ τῆς ἰδίας σαρκὸς ἀναφέρει πάθη, ὁποῖόν ἐστίν τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς προαναφωνούμενον ὡς ἐξ αὐτοῦ τὸν νῶτόν μου δέδωκα Ies. 50, 6 εἰς μάστιγας, τὰς δὲ σιαγόνας μου εἰς ῥαπίσματα, τὸ δὲ πρόσωπόν μου 10 οὐκ ἀπέστρεψα ἀπὸ αἰσχύνης ἐμπτυσμάτων. ὅτι δὲ ταῖς τῶν ἀγίων πατέρων 15 δόξαις ἐπόμεθα πανταχοῦ, μάλιστα δὲ ταῖς τοῦ μακαρίου καὶ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου, τὸ κατὰ τι γοῦν ὅλως ἔξω φέρεσθαι παραιτούμενοι, πεπεισθῶ μὲν ἢ σὴ ὀσιότης, ἐνδοιαζέτω δὲ τῶν ἄλλων μηδεὶς. παρέθηκα δ' ἂν καὶ χρήσεις αὐτῶν πολλάς, τοὺς L III 1111 ἐμαυτοῦ λόγους ἐξ αὐτῶν πιστούμενος, εἰ μὴ τὸ μήκος ἐδεδίδεν τοῦ γράμματος, μὴ ἄρα πως γένηται διὰ τοῦτο προσκορές. κατ' οὐδένα δὲ τρόπον σαλεύεσθαι παρά τινων ἀνεχόμεθα 20 τὴν ὀρισθεῖσαν πίστιν ἥτοι τὸ τῆς πίστεως σύμβολον παρά τῶν ἀγίων ἡμῶν πατέρων τῶν ἐν Νικαίαι συνεληθόντων κατὰ καιροὺς οὔτε μὴν ἐπιτρέπομεν ἑαυτοῖς ἢ ἑτέροις ἢ λέξιν ἀμείψαι τῶν ἐγκειμένων ἐκεῖσε ἢ μίαν γοῦν παραβῆναι συλλαβὴν, μεμνημένοι τοῦ λέγοντος PG 181 μὴ μέταιρε ὄρια αἰώνια, ἃ ἔθεντο οἱ πατέρες σου. οὐ γὰρ ἦσαν αὐτοὶ οἱ M V 309 λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, ὃ ἐκπορεύεται μὲν ἐξ αὐτοῦ, ἐστίν δὲ οὐκ Prou. 22, 28 ἀλλότριον τοῦ υἱοῦ κατὰ τὸν τῆς οὐσίας λόγον. καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς οἱ τῶν ἀγίων 26 μυσταγωγῶν πιστοῦνται λόγοι. ἐν μὲν γὰρ ταῖς Πράξεσιν τῶν ἀποστόλων γέγραπται ἐλθόντες δὲ κατὰ τὴν Μυσίαν ἐπείραζον εἰς τὴν Βιθυνίαν πορευθῆναι, Act. 16, 7 καὶ οὐκ εἶασεν αὐτοὺς τὸ πνεῦμα Ἰησοῦ. ἐπιστέλλει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος

7—12 Fcyr 11 ἀπαθῆ — πάθη

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHΧWΔωΔmΔrΔpΔsΘpΘrΛqΛtΛcΛuΛkΛrΣ

1 πεπράχθαι] γεγενῆσθαι E 2 ὅτι om. Fcyr σύγχυσις] οὐ χύσις X γέγονε B
2/3 σου ἢ AJU 3 θεοσέβεια R ἐπιστομίζειν AJU θρυλεῖν VPDBcorrUXW θρυλλοῦν S
3/4 πεφλυαρηκότος ΛqΛr (1) 4 τοιοῦτο A 5 θείαν τοῦ] τοῦ θύ ΔmψΛtκr 5/6 φύσιν τοῦ
λόγου B 6 μένει — ἀλλ' om. V ἐστίν] ἦν R 7 καὶ] οὐδὲ VAJUΛq ἢ EΛtκrΣ δεκτικὸς
SDB τοῦτο BEHΧWΛq 8 πάντες HX om. AJUΣ εἰ] ἢ X 9 ὀρώιτο τὰ] ὄρω τὰ ὅτε X
ὄρω τὰ H ὄρω τὰ Λq τῆι om. Δmψ Fcyr συμβαίνοντα S 9/10 ταύτη — σαρκὶ post 11 θεό-
τητος coll. HX 10 οὖν om. ΔmψΛqtkΛr (1) παθόντος φησὶν ὑπὲρ ἡμῶν AJR παθόντος ὑπὲρ
ἡμῶν φησὶ U παθόντος ὑπὲρ ἡμῶν SD Fcyr 11 ἀπορρήτου PΘrFcyr αὐτὸς ὁ RWΔωrΘr εἶναι
om. HX πιστεῦνται X 12 εἰς] ὡς R ἔφη B 13 ὡς om. HX 14 ῥάπισμα S
15 ἀπεστράφη SΔs 16 ἐπόμεθα δόξαις VAJU πανταχοῦ ἐπόμεθα B ἐπόμενοι Λq δὲ om.
HX ταῖς] τῆς HX πανευφήμου καὶ μακαρίου EΘr ἀγίου καὶ [καὶ om. S] πανευφήμου SI
17 ὅλως om. U ἔξω φέρεσθαι] ἀντιφέρεσ . P 18 ἄλλων] ὄλων R δ'] γὰρ P καὶ om. P
χρήσεις αὐτῷ VD χρήσεις ἀγίων E αὐτῶν ῥήσεις P 19 τὸ] γε HX ἐδεδοίκειν X ἐδεδίκην H
20 γένοιτο VPAJEU διὰ τοῦτο om. E δὲ om. DU γὰρ B 21 τὸ] τὸν R συ-
μβολον τὸ VPB πατέρων ἡμῶν BW πατέρων JE 22 συνεληλυθόντων AJU οὐδὲ R
ἑτέροις λέξιν RΛqtkr 23 γοῦν om. U 24 μετάβαινε ΔsΛtκr αὐτοῖ] οὔτοι AJU
25 μὲν] μόνον HX, corr. X 26 τοῦ υἱοῦ om. V κατὰ γε VSD 27 μυσταγωγῶν R ταῖς
om. S 28 ἐπείραθον U 29 εἶα P τοῦ ἰω D δὲ om. AJUΛq μακάρισσ WΔωrΘr

Rom. 8, 8.9 οἱ δὲ ἐν σαρκὶ ὄντες θεῶι ἀρέσαι οὐ δύνανται· ὑμεῖς δὲ οὐκ ἐστὲ ἐν σαρκί, ἀλλ' ἐν πνεύματι, εἴπερ πνεῦμα θεοῦ οἰκεῖ ἐν ὑμῖν· εἰ δέ τις πνεῦμα Χριστοῦ οὐκ ἔχει, οὗτος οὐκ ἐστὶν αὐτοῦ. ὅταν δὲ τινὲς τῶν τὰ ὀρθὰ διαστρέφειν εἰωθότων τὰς ἐμὰς παρατρέπωσι φωνὰς εἰς τὸ αὐτοῖς δοκοῦν, μὴ θαυμαζέτω τοῦτο ἢ σὴ ὀσιότης, εἰδυῖα ὅτι καὶ οἱ ἀπὸ πάσης αἰρέσεως ἐκ τῆς θεοπνεύστου 5 γραφῆς τὰς τῆς ἑαυτῶν πλάνης συλλέγουσιν ἀφορμάς, τὰ διὰ τοῦ ἀγίου πνεύματος ὀρθῶς εἰρημένα ταῖς ἑαυτῶν κακονοίαις παραφθείροντες καὶ ταῖς ἰδίαις κεφαλαῖς τὴν ἄσβεστον ἐπαντλοῦντες φλόγα.

11 Ἐπειδὴ δὲ μεμαθήκαμεν ὅτι καὶ τὴν πρὸς τὸν μακάριον Ἐπίκτητον ἐπιστολὴν τοῦ πανευφήμου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου ὀρθοδόξως ἔχουσαν παραφθείραντες τινὲς ἐκδεδώκασι, 10 ὡς ἐντεῦθεν ἀδικεῖσθαι πολλούς, διὰ τοῦτο, χρήσιμόν τι καὶ ἀναγκαῖον ἐπινοοῦντες τοῖς ἀδελφοῖς, ἔξ ἀντιγράφων ἀρχαίων τῶν παρ' ἡμῖν καὶ ἀπλανῶς ἐχόντων ἀπεστείλαμεν τὰ ἴσα τῇ σῆι ὀσιότητι.

128 = S 90 A 127. Latina uersio extat in Collectione CT 76 cf. Coll. Casin. 172a [uol. 1111 p 119]. ultimae partis inde a p. 25, 22. altera uersio adnexa est Dionysianae 15 translationi Cyrilli epistulae alterius ad Successum [Coll. Sichard. 9]

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Μελιτηνῆς

1 Κυρίω μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Ἀκακίω Κύριλλος ἐν κυρίω χαίρειν. Χρῆμα μὲν ἀδελφοῖς ἢ πρόσρησις γλυκὺ τε καὶ ἀξιάγαστον καὶ τοῦ παντὸς ἄξιον λόγου παρά γε τοῖς ἀρτίφροσιν ἀληθῶς· χρῆμα δὲ φημί τοὺς ὀμοπίστους τε καὶ ὀμοψύχους 20 ἀδιαλείπτως ἐπέγεισθαι τοῦτο δρᾶν, οὐδενὸς ὄντος ἐμποδῶν οὔτε μὴν ἀνακόπτοντος τὴν εἰς γε τοῦτο θερμὴν ἔφεσιν τε καὶ προθυμίαν. ἀλλ' ἔσθ' ὅτε βασκαίνει καὶ οὐχ ἐκούσιν PG 184 ἡμῖν ἢ τῶν μεταξὺ διαστημάτων τὸ μῆκος ἢ τῶν τοῦ γράμματος διακομιστῶν ἢ σπάνις· καιροῦ δὲ τὸ δύνασθαι προσεπειν εἰσφέροντος, εὔρημα ποιεῖσθαι προσήκει τὸ πρᾶγμα καὶ Coll Cas 172 τοῖς τριποθήτοις ἀσμένως ἐπιπηδᾶν. ἡσθεῖς δὴ οὖν ἄγαν ἐπὶ τοῖς παρὰ τῆς σῆς τελειό- 25

17—19 Foyt 29 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον τὸν Μελιτηνῆς ἐπίσκοπον ἐπιστολῆς ἧς ἡ ἀρχὴ Χρῆμα — πρόσρησις

V, P [= hk], S, D [= mn], AJRBEUHXWΔ^wΔ^mΔ^pΔ^sΘ^pΘ^rΛ^qΛⁱΛ^cΛ^uΛ^kΛ^rΣ
4 στρέφειν WΘ^r φρονεῖν R ἐμὰς] ὀρθῶς S παρατρέπουσι R διαστρέφωσι S διαστρέ-
φουσι HX παρατρέχωσι P εἰς — δοκοῦν om PAJU αὐταῖς S 5 τοῦτο om EHXΘ^r
6 πλάνης] αἰρέσεως S ὀρθῶς] καλῶς S 7 αὐτῶν UΔ^s ἀσεβεστάτην W 9 ἐπεὶ WΔ^wΘ^r
δέ om. E τὴν om B 10 παραφθείραντος S 11 ὡς om S ἀδίκησεν H ἠδίκησε X διὰ τοῦτο]
καὶ τοῦτο SDRBHX το P τι] τε VPU 12 καὶ VPAJREUHXWΔ^mpsΛ^c (1) om. SDBΔ^wΛ^quΛ^k
Λ^r (11) Σ 12/13 τὰ ἴσα — ὀσιότητι om P in fine add ἔρρωμένον σε καὶ ὑπερευχόμενον ἡμῶν ὁ
κ̄σ διαφυλάξει [διαφυλάξει σε X^com] τιμιώτατε ἀδελφέ HXWΔ^wΘ^rΛ^r (11), cf notam Rustici G^r non
habent, unus habet adiectum, ἔρρωσο VSD ἔρρωσθαί σε καὶ μνημονεύειν ἡμῶν τῷ κ̄ω εὐχομαι ἀνα-
πητέ καὶ ποθεινότατε E

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛⁱΛ^c

17 Τοῦ — μελιτηνῆς VPWRU' ἐπιστολῆ κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας γραφεῖσα πρὸς ἀκάκιον·
ἐπίσκοπον [add μελιτηνῆς Smg] μεμψάμενον αὐτὸν δι' ἐπιστολῆς ὡς συνθέμενον τοῖς ἀνατολικοῖς SD
τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον μελιτηνῆς μεμψάμενον αὐτῷ ὅτι συνέθετο A τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἀκάκιον ἐπίσκοπον
μεμψάμενον αὐτὸν ὡς συνθέμενον τοῖς ἀνατολικοῖς B ρ̄κῆ V ρ̄ιθ P πζ' D 18 Κυρίω
— χαίρειν] κύριλλος ἀκακίω W τῷ κυρίω P 19 πρόσρησις R ἀξιάγαστον B τοῦ
om R τοῦτο SD 20 ἀρτίφροσιν W ἄρτια φρονούσιν P ὀμοψύχους] ὀμοτίμους S 22 θερ-
μὴν om WR τε om. WR προθυμίαν U βασκαίνειν S 23 μεταξὺ om. SD τοῦ μεταξὺ V
24 καιροῦ S τοῦ S εὔρημα U ποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα προσήκει A προσηνῆ [προσηνὲς D]
ποιεῖσθαι τὸ πρᾶγμα SD προσήκει ποιεῖσθαι τὸ γράμμα WRB 25 τριποθήτοις PSDWRBΛ^c οὕτω
τριποθήτοις VAU ἡσθην SD δὴ om. W δὴν U 25/p 21, 1 ὀσιότητος 3DU

τητος ἐπεσταλμένοις καὶ τεθουμακῶς τὴν διάθεσιν, δεῖν ὠιήθην τῆς τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης L III 1112 καταμηνῦσαι τὸν τρόπον ἕκαστά τε ὅπως γέγονεν, διειπεῖν.

2 Ὁ εὐσεβέστατος καὶ φιλόχριστος βασιλεὺς τὴν ὑπὲρ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν φροντίδα πλείστην τε ὄσῃν καὶ ἀναγκαίαν ποιούμενος οὐ φορητὴν ἠγεῖτο τὴν τούτων διχόνοιαν· μεταπεμψάμενος τοίνυν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον τῆς ἀγίας Κων- 5 σταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Μαξιμιανόν, καὶ ἑτέρους δὲ πλείστους τῶν αὐτόθι κατειλημμένων, τίνα δὴ τρόπον ἐκ μέσου μὲν γένοιτ' ἂν τῶν ἐκκλησιῶν ἢ διαφορά, κεκλήσονται δὲ M V 312 πρὸς εἰρήνην οἱ τῶν θείων μυστηρίων ἱεουργοί, διεσκέπτετο. οἱ δὲ ἔφασκον ὡς οὐκ ἂν ἑτέρως γένοιτο τοῦτο ποτε οὐδ' ἂν εἰς ὁμοψυχίαν ἔλθοιεν τὴν πρὸς ἀλλήλους οἱ περὶ ὧν ὁ λόγος, μὴ προανατείλαντος αὐτοῖς καὶ οἰονεῖ προεισκεκομισμένου τοῦ συνδέσμου τῆς 10 ὁμοπιστίας, ἔφασκόν τε ὅτι τὸν τῆς Ἀντιοχείας θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἀναθεματίσαι χρὴ τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ἐγγράφως ὁμολογήσαι τὴν καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ τό γε ἦκον εἰς λύπας ἰδίας ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ἀμνημονήσει τε διὰ τὴν ἀγάπην καὶ παρ' οὐδὲν ἠγήσεται τὸ ὑβρίσθαι κατὰ τὴν Ἐφεσίων, καίτοι παγγάλεπόν τε καὶ δύ- 8 σοιστον ὄν. συναινέσαντος τοίνυν καὶ ἡσθέντος ἄγαν ἐπὶ τούτοις τοῦ εὐσεβεστάτου 15 βασιλέως, ἀπεστάλη τοῦτο αὐτὸ κατορθώσων ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβούνος καὶ νοτάριος Ἀριστόλαος. ἐπειδὴ δὲ τοῖς κατὰ τὴν Ἐΰϊαν τὸ βασιλικὸν ἐνεφανίσθη θέσπισμα ep. 120 καὶ ὡς μετὰ γνώμης γεγονὸς τῶν εὐρεθέντων ἐπισκόπων κατὰ τὴν μεγάλην Κωνσταντινουπολιν, οὐκ οἶδ' ὅτι σκοπήσαντες συνήχθησαν μὲν πρὸς τὸν ὀσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον τῆς Βεροιαίων ἐπίσκοπον Ἀκάκιον γράψαι τε πρὸς με παρεσκεύασαν ὅτι τὸν τῆς συμβάσεως 20 A 105 τρόπον ἦτοι τὸν τῆς εἰρήνης τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν οὐχ ἑτέρως γενέσθαι προσήκει, εἰ μὴ κατὰ τὸ αὐτοῖς δοκοῦν. ἦν δὲ δὴ ἄρα τοῦτο φορτικὸν καὶ βαρὺ τὸ αἴτημα. ἠθελον γὰρ ἀργῆσαι μὲν σύμπαντα τὰ παρ' ἐμοῦ γραφέντα ἔν τε ἐπιστολαῖς καὶ τόμοις καὶ βιβλιδίοις, μόνῃ δὲ ἐκείνῃ συνθέσθαι τῇ ἐν Νικαίαι παρὰ τῶν ἀγίων ἡμῶν πατέρων ὀρισθείσῃ πίστει. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα ἔγραφον ὅτι τῇ μὲν ἐκθέσει τῆς πίστεως τῇ ὀρισθείσῃ 25 A 107 παρὰ τῶν ἀγίων πατέρων κατὰ τὴν Νικαέων πόλιν ἐπόμεθα πάντες, οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν ἐν αὐτῇ κειμένων παρασημαίνοντες (ἔχει γὰρ πάντα ὀρθῶς καὶ ἀλήπτως καὶ τὸ περιεργον ἔτι μετ' ἐκείνην οὐκ ἀσφαλές), ἃ δὲ γεγράφαμεν ὀρθῶς κατὰ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν, οὐδεὶς ἡμᾶς ἀναπέσει λόγος ὡς οὐκ εὖ γεγόνασιν, εἰπεῖν, χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς PG 185 κατὰ γε τὸ δόξαν καὶ τῷ εὐσεβεστάτῳ καὶ φιλοχρίστῳ βασιλεῖ, καὶ αὐτῇ δὲ τῇ ἀγίαι 30

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRB, U [usque ad 10 προανατεί-], Λ¹Λ^c

1 ἀπεσταλμένοις P τεθουμακόσι S τεθουμακῶς σοι D 2 διαμηνῦσαι W τε] δὲ SDWR 3 εὐλαβέστατος P ἡμῶν βασιλεὺς WR ἀγίων om. VP 4 τε om. VP καὶ om. VP ἀναγκαιοτάτην BU ἠγεῖται P 5 θεοφιλέστατον καὶ θεοσεβέστατον P 6 δὲ om. WRB 6/7 κατειλεγμένων B 7 δὴ om. SDB τρόπον ἕκαστά τε οἷς V μὲν VPAUL^c om. SDWRB κεκλήσθαι SD 8 οἱ τῶν θείων ἱεουργοὶ μυστηρίων V τῶν θείων μυστηρίων οἱ ἱεουργοὶ SDB διεσκέπτοντο SD ὡς om. SDWRB 9 καὶ οὐδ' SD εἰς] εἰ V ἔλθοιεν ποτέ S 10—p. 24, 7 -λαντος αὐτοῖς — τῆς ἐνού- om. U propter folii defectum 11 ὁμοψυχίας καὶ ὁμοπιστίας SD ὅτι om. P τὸν τῆς θεοσεβείας ἔμπλεων ἐπίσκοπον ἰωάννην τὸν ἀντιοχείας V θεοσεβέστατον om. WR 12 χρῆν P 13 ἀλεξανδρέων SD τε om. WR δι' ἀγάπην P 14 ὑβρίσθηναι WR τε om. SD 15 ὄν om. SD τούτῳ WR 16 αὐτὸ τοῦτο V κατορθωκῶς B^{corr} 18 γεγονότος SD ἀγίων ἐπισκόπων A ἐπισκόπων om. R 19 συνήχθησαν S ὀσιώτατον καὶ θεοσεβέστατον] ἀγιώτατον καὶ ὀσιώτατον SDB 20 τῆς βεροιαίων [βερροιέων W βεροιέων RB] ἐπίσκοπον VPAWRB ἐπίσκοπον τῆς βεροιαίων SD δὲ D ἐμέ SD παρασκευάσαντες P συμβιβάσεως VP 22 τε καὶ PA 23 μὲν γὰρ ἀργῆσαι SD ἐπιστολῇ S καὶ τόμοις om. R 23/24 βιβλίοις DA βίβλοισ S 24 πρῶν ἡμῶν PWRB 25 ἔγραψα SD γέγραφα WR 26 πάντες ἐπόμεθα B τὸ παράπαν] τῶν πάντων S 27 παρασημαίνοντες VPA *transgredientes* [= παραβαίνοντες] Λ^c παρασαλεύοντες SDWRB *destruentes* Λ^t καὶ ἀλήπτως om. V 28 γεγραφήκαμεν SDB 29 ἡμᾶς om. V λόγος] ὄλωσ SD 30 καί¹ om. WR

συνόδωι τῆι κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν συναγηγεμένηι ποιείσθαι μὲν ἀποκήρυκτον τὸν τῆι
 τοῦ σωτήρος δόξηι μεμαχημένον, ἀναθεματίσαι δὲ τὰς ἀνοσίους αὐτοῦ δυσφημίας ὁμολο-
 γῆσαι τε τὴν καθαιρέσιν αὐτοῦ καὶ συναινέσαι τῆι χειροτονίαι τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσε-
 4 βεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ. τούτων τοίνυν αὐτοῖς τῶν γραμμάτων ἀποδοθέντων,
 πεπόμφασιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον ἐπίσκοπον Παῦλον 5
 τῆς Ἐμεσηνῶν· πρὸς ὃν πλείστοι μὲν ὅσοι καὶ μακροὶ γεγόνασι λόγοι περὶ τῶν κατὰ τὴν
 L III 1115 Ἐφεσίων ὡμῶς καὶ ἀκαθηκόντως εἰρημένων τε καὶ πεπραγμένων. ἐπειδὴ δὲ τούτων
 ἀμνημονήσαντας τῶν ἀναγκαιοτέρων ἔχουσιν μᾶλλον ἐχρῆν σπουδασμάτων, ἡρώτων εἰ ἐπι-
 A 108 κομίζεται γράμματα τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου. εἰτὰ μοι προεκόμισεν ἐπιστο-
 λήν, ἃ μὲν ἐχρῆν ἔχειν, οὐκ ἔχουσιν, ὑπαγορευθεῖσαν δὲ μᾶλλον οὐ καθ' ὃν ἔδει τρόπον (παρο- 10
 Ξυσμοῦ γάρ, οὐ παρακλήσεως εἶχεν δύναμιν, καὶ ταύτην οὐ προσηκάμην), καίτοι γε δέον
 ταῖς ἀπολογίαις τὴν ἐμὴν καταγοητεῦσαι λύπην τὴν ἐπὶ γε τοῖς φθάσασι καὶ παρ' αὐτῶν
 γεγονόσι κατὰ τὴν Ἐφεσίω. καὶ εὐαφόρμωσ ἔφασκον παρωξύνθαι κατ' ἐμοῦ διὰ τοι τὸν
 M V 313 Ζῆλον τὸν ὑπὲρ γε τῶν ἱερῶν δογμάτων. ἀλλ' ἤκουον ὅτι οὔτε Ζῆλος αὐτοῦς κекίνηκεν
 θεῖος οὔτε τῶν τῆς ἀληθείας δογμάτων ὑπερμαχόμενοι συνεφράττοντο κατ' ἐμοῦ, ἀλλὰ ταῖς 15
 ἀνθρώπων εἴξαντες κολακείαις καὶ τὰς τῶν ἰσχύοντων τὸ τηνικάδε φιλίας ἐφ' ἑαυτοῦς
 ἀρπάζοντες. ὁμωσ τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου φάσκοντος ἐτοίμωσ ἔχειν ἀναθεματίζειν
 τὰς Νεστορίου δυσφημίας καὶ ὁμολογεῖν αὐτοῦ τὴν καθαιρέσιν ἐγγράφωσ καὶ τοῦτο δρᾶν
 ὑπὲρ πάντων καὶ ὡσ ἐκ προσώπου πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολήν θεοσεβεστάτων
 ep. 122 ἐπισκόπων, ἀντενήνεγμαὶ λέγων τὸν παρ' αὐτοῦ περὶ τούτου προκομιζόμενον χάρτην ἀρκέ- 20
 σιν αὐτῶι καὶ μόνωι πρὸς τὸ χρῆναι τυχεῖν τῆς παρὰ πάντων ἡμῶν κοινωνίας, διεβεβαι-
 ούμην δὲ ὅτι πάντη τε καὶ πάντωσ ἐγγραφον ὁμολογίαν περὶ τούτων ἐκθέσθαι προσήκει
 τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοσεβέστατον τῆς Ἀντιοχέων ἐπίσκοπον Ἰωάννην· ὃ δὴ καὶ γέγονεν,
 καὶ πέπαυται τὸ μεσολαβοῦν καὶ ἀποφοιτᾶν ἀλλήλων ἀναπέιθον τὰς ἐκκλησίας.
 5 Ἄλλ' ἦν οὐδαμόθεν ἀμφίβολον ὅτι τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν τοὺς ὑπασπιστάς κατα- 25
 τήξειν ἔμελλεν τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ἢ εἰρήνη. καὶ μοι δοκοῦσι τοιοῦτόν τι παθεῖν ὁποῖόν
 τι συμβαίνειν ἔθος τοῖς νήχεσθαι μὲν οὐκ εἰδόσι, νεῶσ γε μὴν ἀδοκῆτωσ ἀπολισθήσασιν·
 οἱ ἐπειδὰν καταπνίγωνται, πόδας τε καὶ χεῖρας ὡδε κάκεισε διαρριπτοῦντες ἀτάκτωσ τοῦ
 παρατυχόντος ἀπλῶσ ἐπιδράττονται φιλοψυχοῦντες οἱ δεῖλαιοι. ἢ οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡσ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBΛΙΛϞ

1 τὴν τῶν V πόλει VS μητρόπολιν Λ συνειλεγμένη S ποιῆσαι V τὸν om S
 2 μεμηχανημένον P τέ SWR φωνάσ S 2/3 ὁμολογήσαι — αὐτοῦ om. S 3 δὲ WR
 ὀσιωτάτου] ἀγιωτάτου B 4 μαξιμιανοῦ τοῦ ἐπισκόπου WR αὐτῶν [αὐτῶ D] τῶν γραμμά-
 των SD τῶν γραμμάτων αὐτοῖσ A 5 πεπόμφαμεν S τὸν om. B καὶ θεοσεβέστατον om.
 SDB καὶ θεοφιλέστατον WR παῦλον ἐπίσκοπον W ἐπίσκοπον VP 5/6 τῆσ ἐμεσινῶν παῦλον B
 6 ἐμησηνῶν VA καὶ om. VP τὴν τῶν V τῶν R 7 ὁμωσ P ἀνόμωσ SD τέ καὶ WR
 ἀκαθηκόντωσ SABΛιϞ οὐ καθηκόντωσ VDWR οὐ καθηκόντων P τῶν τοιοῦτων A 8 ἀμνημονή-
 σαντες S μᾶλλον ἔχουσιν WRB 8/9 ἐπικομίζετε ΛιϞ ἐπικομίζονται V 9 τὰ γράμματα R
 μοι AWB μὴ R ἐμοῖ VP om. SD προεκόμιζεν WR προσεκόμισεν I 10 ἐχρῆν ἔχειν]
 ἔχειν B ἔχειν δέον B^{corr} 11 ἔχει SD γε VA γάρ PWRBΛϞ om. SD 12 ἐπὶ τοῖσ VP ἐπὶ
 τοῖσ γε B 13 ἔφασκον γάρ A παρωξύνθηναι SD 14 γε om. VPWR ἤκουσαν V
 ὁ Ζῆλος V αὐτοῦσ om S 15 ὁ θεῖος V συνεφράξαντο SDB 16 τό om. S ἑαυ-
 τοῖσ DRB 17 θεοφιλέστατου PΛιϞ ἐπίσκοπου φάσκοντος A ἐπίσκοπου παύλου φάσκοντος
 PDBΛιϞ παύλου ἐπίσκοπου φάσκοντος V παύλου φάσκοντος S ἐπίσκοπου φάσκοντος παύλου WR
 18 καὶ ὁμολογεῖν — ἐγγράφωσ om. V 20 προκείμενον WR 20/21 ἀρέσκειν D οὐκ ἀρκέσειν WR
 21 καὶ om. VP μόνον P παρὰ — ἡμῶν] παρ' αὐτοῦ S ἡμῶν om. B 22 δὲ] τέ PΛιϞ
 πάντωσ τε καὶ πῆντη V ἔγραφον P περὶ om. V ἐκθέσθαι περὶ τούτων WR 23 θεοφι-
 λέστατον R ἐπίσκοπον τῆσ [τῆσ om. WR] ἀντιοχέων SDVR 25 ἀμφιβολία V ἀμφιβολία ἢ P
 ἀμφίλογον B 25/26 καταλήξειν SD 26 ἀγίων om W τοιοῦτό WR 27 τι om. D
 εἰδόσι νεῶσ VAWRBΛιϞ εἰδόσιν ἕωσ P εἰδόσιν ὁμωσ SD γε μὴν] δ' ἡμῖν h δὲ ἡμῖν k 28 δια-
 ρίπτοντες S

τεθορύβηται λίαν, ἐκπεσόντες καὶ μεμονωμένοι καὶ ἔξω γεγονότες ἐκκλησιῶν, ἃς ἐνόμιζον
 ἔσεσθαι πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῖς; ἢ οὐκ ἀσχάλλουσι, καὶ τοῦτο οὐ φορητῶς, ἀποπη- PG 188
 δώντας αὐτῶν τοὺς ἡπατημένους ὀρώντες καὶ λοιπὸν ἀνανήφοντας εἰς ἀλήθειαν τοὺς ταῖς
 παρ' αὐτῶν βεβήλοις κενοφωνίαις οἰοεὶ πως ἐκμεμεθυσμένους; καίτοι φαίη τις ἂν
 αὐτοῖς καὶ λίαν ἐπὶ καιροῦ τὸ διὰ τῆς τοῦ προφήτου φωνῆς συνάχθητε καὶ συνδέ- Sophon. 2, 1
 θητε, τὸ ἔθνος τὸ ἀπαιδευτον, πρὸ τοῦ γενέσθαι ὑμᾶς ὡσεὶ ἄνθος παρα- 6
 πορευόμενον. διὰ τί γὰρ ὅλως γεγονάσιν ἀλλοτρίων ἐμέτων παράσιτοι, οὐκ αἰσχύ-
 νονται δὲ τοῖς ἐτέρου βορβόροις τὰς ἑαυτῶν καρδίας καταμιαίνοντες; οἱ κωφοὶ ἀκούσατε Ies. 42, 18
 καὶ οἱ τυφλοὶ ἀναβλέψατε ἰδεῖν· φρονήσατε περὶ τοῦ κυρίου ἀληθῆ καὶ Sap. Sal. 1, 1
 ἐν ἀπλότητι καρδίας ζητήσατε αὐτόν. ποῖα γὰρ χρεῖα πολυπλόκων ὑμῖν εὐρη- 10
 μάτων καὶ λόγων διεστραμμένων; τί τὴν ἐπ' εὐθὺ περιυβρίζοντες τρίβον καμπύλας ποιεῖτε
 τὰς ἑαυτῶν τροχιάς; νεώσατε ἑαυτοῖς νεώματα καὶ μὴ σπεύρετε ἐπ' ἀκάνθαις. Ier. 4, 3
 6 ἀλύνοντες γάρ, ὡς ἔφην, ἐπὶ τῇ εἰρήνῃ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν, τοὺς μὴ ἀνασχομένους τὰ I. III 1118
 ἴσα φρονεῖν αὐτοῖς κακουργότατα διασύρουσιν καὶ καταγορεύουσι πικρῶς τῆς ἀπολογίας τῶν
 ἀγίων ἐπισκόπων, τῶν ἀπὸ γε τῆς 'Ε῰ιας φημί· εἶτα περιέλκοντες αὐτὴν πρὸς τὸ αὐτοῖς 15
 ἡδύ τε καὶ φίλον καὶ νοοῦντες οὐκ ὀρθῶς, οὐκ ἀπαιδόντως γενέσθαι φασὶ ταῖς Νεστορίου
 κενοφωνίαις. συγκαταπέγουσι δὲ καὶ ἡμᾶς ὡς οἷς ἤδη γεγράφαμεν, πεφρονηκότας τὰ
 ἐναντία. μανθάνω δὲ ὅτι κάκεινό φασιν ὅτι πίστεως ἔκθεσιν ἦτοι σύμβολον καινὸν
 ἀρτίως κατεδεξάμεθα, τάχα που τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο καὶ σεπτὸν ἀτιμάσαντες. καὶ ὁ μὲν
 μωρὸς μωρὰ λαλήσει καὶ ἡ καρδία αὐτοῦ μάταια νοήσει, πλὴν ἐκεῖνο φασὶν· 20 Ies. 32, 6
 οὐ πίστεως ἔκθεσιν ἢ ἐζήτηνται παρ' ἡμῶν τινες ἢ γοῦν καινοτομηθεῖσαν παρ' ἐτέρων κα- M V 316
 τεδεξάμεθα. ἀπόχρη γὰρ ἡμῖν ἢ θεόπνευστος γραφή καὶ τῶν ἀγίων πατέρων ἢ νῆψις
 καὶ τὸ πρὸς πᾶν ὀτιοῦν τῶν ἐχόντων ὀρθῶς ἐκτετορνευμένον τῆς πίστεως σύμβολον.
 7 ἐπειδὴ δὲ ἦσαν οἱ κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὀσιώτατοι ἐπίσκοποι διχονοήσαντες πρὸς ἡμᾶς κατὰ
 τὴν Ἐφεσίων καὶ γεγονάσι πως ἐν ὑποψίαις τοῦ καὶ ἐναλῶναι βρόχοις τῶν Νεστορίου 25
 δυσφημιῶν, ταύτηι τοι καὶ μάλα ἐμφρόνως ἀπαλλάττοντες ἑαυτοὺς τῆς ἐπὶ τούτοις αἰτίας
 καὶ τοὺς τῆς ἀμωμήτου πίστεως ἐραστὰς πληροφορεῖν σπουδάζοντες ὅτι τῆς ἐκεῖνου βδε-
 λυρίας ἀμοιρεῖν ἐγνώκασιν, πεποιήνται τὴν ἀπολογία, καὶ τὸ χρῆμά ἐστι φόγου τε παντὸς
 καὶ μώμου μακράν. ἄρα γὰρ εἰ καὶ αὐτὸς Νεστόριος κατ' ἐκεῖνο καιροῦ καθ' ὃν αὐτῷ
 προετίειτο παρὰ πάντων ἡμῶν τὸ χρῆναι καταψηφίσασθαι τῶν ἑαυτοῦ δογμάτων καὶ ἀν- 30
 θελέσθαι τὴν ἀλήθειαν, ἔγγραφον ἐποιήσατο τὴν ἐπὶ τούτοις ὁμολογίαν, καὶ αὐτὸν ἂν τις
 ἔφη πίστεως ἡμῖν καινοτομῆσαι σύμβολον; τί τοῖνυν διαλοιδροῦνται μάτην, ἔκθεσιν συμ-
 βόλου καινὴν ὀνομάζοντες τὴν συναίνεσιν τῶν κατὰ τὴν Φοινίκην θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων,
 ἣν πεποιήνται χρησίμως τε καὶ ἀναγκαίως ἀπολογούμενοί τε καὶ θεραπεύοντες τοὺς οἰη- PG 189

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBΛιΛc

1 γενόμενοι A	τῶν ἐκκλησιῶν SD	2 οὐ φορητῶς] ἀφορητῶς WR	3 ὀρώντες
τοὺς ἡπατημένους B	4 καινοφωνίαις SD	ἂν τις SDB	5/6 συνδεήθητε P
6 τὸ ¹	om. P	ὡς SDWRB	7 ὅλως AWRBΛιΛc
om. P	ὡς SDWRB	7 ὅλως AWRBΛιΛc	om. VPSD
ἐτέρου] ἐκεῖνου WR	9 χῦ BΛι	10 ἐκζητήσατε S	ἡμῖν VSMB
11 ἐπ' εὐθὺ] εὐθῆ SD	περιυβρίσαντες SDB	13 τὴν εἰρήνην V, corr. V	τῶν ἐκκλησιῶν
τῶν ἀγίων P	ἀνεχομένους WR	13/14 αὐτοῖς τὰ ἴσα φρονεῖν B	15 ἐπισκόπων] ἐκκλη-
σιῶν B	γε om. VP	ἑαυτοῖς V	16 φασὶ γενέσθαι SDWRB
νοφωνίαις S	καινοφωνίαις D	ὡς οἷς] ὄσοις S	21 ἢ om. VPLi
γοῦν om. W	24 ἦσαν om. S	25 τὴν τῶν V	καὶ om. S
ὑποψίαις superscr. S	ὑποψία VP	ἀλῶναι SD	26 βλασφημιῶν P
27 ἀμώμου D	28 ἀμοιρεῖν] καταφρονεῖν S	28/29 παντὸς καὶ] καὶ παντὸς WR	29 γὰρ
om. P	γε W	κἂν SD	30 παρ' ἡμῶν S
31 ἐπὶ γε SDB	32 τοῖνυν ταύτη W	ἔκθεσιν εἶναι B	33 σύνεσιν VP
			τὴν om. A

θέντας ὅτι ταῖς Νεστορίου κατακολουθοῦσι φωναῖς; ἡ μὲν γὰρ ἀγία καὶ οἰκουμενικὴ
 A 77 σύνοδος ἢ κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν συνειλεγμένη προενόησεν ἀναγκαίως τοῦ μὴ δεῖν ταῖς
 ἐκκλησίαις τοῦ θεοῦ πίστεως ἔκθεσιν ἑτέραν εἰσκρίνεσθαι παρά γε τὴν οὖσαν, ἣν οἱ τρισμα-
 κάριοι πατέρες ἐν ἀγίῳ πνεύματι λαλοῦντες ὠρίσαντο. οἱ γε μὴν ἄπαξ οὐκ οἶδ' ὅπως
 πρὸς αὐτὴν διχονοήσαντες, γεγονότες δὲ καὶ ἐν ὑποψίαις τοῦ μὴ ὀρθῶς ἐλέσθαι φρονεῖν 5
 μήτε μὴν τοῖς ἀποστολικοῖς τε καὶ εὐαγγελικοῖς ἔπρασθαι δόγμασιν ἀρα σιωπῶντες ἀπηλλά-
 γησαν ἂν τῆς ἐπὶ τούτῳ δυσκλείας ἢ μᾶλλον ἀπολογούμενοι καὶ τῆς ἐνούσης αὐτοῖς δόξης
 1 Petr. 3, 15 τὴν δύναμιν ἐμφανίζοντες; καίτοι γέγραφεν ὁ θεσπέσιος μαθητῆς· ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς
 ἀπολογία πάντῳ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος· ὁ δὲ
 τοῦτο δρᾶν ἠρημένος καινουργεῖ μὲν οὐδέν, ἀλλ' οὐδὲ πίστεως ἔκθεσιν ὁράται καινοτομῶν, 10
 ἐναργῆ δὲ μᾶλλον καθίστησιν τοῖς ἐρομένοις αὐτὸν ἦν ἂν ἔχοι πίστιν περὶ Χριστοῦ.

8 Ἐπυθόμην δὲ πρὸς τούτοις ὅτι ταῖς τῶν θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων ὁμοψυχίαις οὐ
 L III 1119 μετρίως ἐπιστυγνάζοντες οἱ τῆς ἀληθείας ἐχθροὶ ἄνω τε καὶ κάτω διακυκῶσι [τὰ πάντα]
 καὶ τοῖς ἀνοσίοις ἑαυτῶν εὐρήμασι συμβῆναί φασιν τῆς παρ' αὐτῶν γεγεννημένης ὁμολογίας
 τὴν δύναμιν, ἣν ἐπὶ τῇ ὀρθῇ πεποιήνται πίστει, καινοτομοῦντες μὲν, ὡς ἔφην, ἢ γοῦν προ- 15
 σεπάγοντες τοῖς πάλαι διωρισμένοις τὸ σύμπαν οὐδέν, ἐπόμενοι δὲ μᾶλλον τοῖς τῶν ἀγίων
 πατέρων ἀνεπιπλήκτοις δόγμασιν. ἵνα δὲ ψευδοεποῦντας ἐλέγχωμεν, φέρε, παραγάγωμεν
 εἰς μέσον τὰς Νεστορίου φλυαρίας καὶ τὰς τούτων φωνάς. ἐκδείξειε γὰρ ἂν ὡδὲ τε
 9 καὶ οὐχ ἑτέρως τὸ ἀληθὲς ἢ βάσανος. οὐκοῦν Νεστόριος μὲν ἀναιρῶν εἰς ἅπαν εὐρίσκεται
 τοῦ μονογενοῦς υἱοῦ τοῦ θεοῦ τὴν κατὰ σάρκα γέννησιν· οὐ γάρτοι τετέχθαι φησὶν αὐτὸν 20
 ἐκ γυναικὸς κατὰ τὰς γραφάς. ἔφη γὰρ οὕτως·

Loofs, Nesto-
 riana p. 277,
 25—278, 2
 M V 317
 ibid. p. 278,

Τὸ παρελθεῖν τὸν θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου παρθένου παρὰ τῆς θείας ἐδιδάχθη γρα-
 φῆς· τὸ δὲ γεννηθῆναι θεὸν ἐξ αὐτῆς οὐδαμοῦ ἐδιδάχθη.

Ἐν ἑτέροις δὲ πάλιν ἐξηγήσει· Οὐδαμοῦ τοίνυν ἡ θεία γραφή θεὸν ἐκ τῆς Χριστοτόκου
 5-7 παρθένου λέγει γεγενῆσθαι, ἀλλὰ Ἰησοῦν Χριστὸν υἱὸν κύριον. 25

Ἐπισημαστέον δὲ ταῦτα λέγων εἰς υἱοὺς δύο μερίζει τὸν ἕνα καὶ ἕτερον μὲν ἰδικῶς εἶναι φησὶν
 υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα λόγον, ἕτερον δὲ πάλιν ἀνά
 μέρος τε καὶ ἰδικῶς υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, πῶς ἂν ἐν-
 ep. 127 10 δοιάσειε τις, αὐτὸ δὴ τοῦτο σαφῶς μόνον οὐχὶ βωῶντος ἐκείνου; οἱ δὲ θεοτόκον ὀνομά-
 ζουσι τὴν ἀγίαν παρθένον ἕνα τε εἶναι φασὶν υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον, τέλειον ἐν θεό- 30

1—4 adfert Timoth. arm. p. 256 19—p. 27, 24] Doctr. patr. 23, 5 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον
 ἐπιστολῆς· οὐκοῦν Νεστόριος — καὶ ἐν ταυτῷ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRB, U [inde a 7 -σησ αὐτῷ δόξης], RL¹Λ^c
 1 κενοφωνίασ V τὲ καὶ AWR 2 γε τὴν A γε τῶν V 4 πατέρες ἡμῶν SD
 5 εἰσ WR καὶ ἐν ὑποψίαις δὲ γεγονότεσ V ὑπεροψίασ S γρ ὑποψίασ superscr. S ἐλέσθαι
 om. S 6 σιωπήσαντες WR 6/7 ἀπηλλάχθησαν PAB 7 ἂν om. WR τούτοις S δυσκλείας
 VAWR δυσκολίας SDB διδασκαλίασ P 8 ἐμφανίσαντες WR ἔτοιμος S 9 ἀπαιτοῦντι PAB
 τῆσ οὔσης WRB ἡμῖν BΛ^c ὁ VAU αὐτὸ SDWRB ὁ αὐτὸσ P δὴ WR 10 δρᾶν
 τίσ B οὖν δρᾶν τίσ WR 11 μᾶλλον om SD ἔχη h ἔχει k $\bar{\chi}\nu$ B 13 τὰ πάντα
 VAWRU om. PSDBA^c 14 αὐτῶν V εὐρέμασι DB om. S τῆσ om. S γενομένησ
 PWR ἀπολογίασ WRB 17 ἀνεπιπλήπτοισ P δὲ om. R ψευδοποιούντας W
 ἐλέγχωμεν VP ἐλέγχωμεν αὐτοῦσ WRB 18 τούτου V ἐκδείξειε γὰρ ἂν A¹ ἐκδείξειε γὰρ S
 ἐκδείξει γὰρ DWR ἐκδείξειε γὰρ ἂν VP ἐκδεξώμεθα ἔχει γὰρ B τε om. SDB 19 τὸ] ὅτι S
 εἰσ ἅπαν ἀναιρῶν SDB 22 παρθένου om. WR ἐδιδάχθημεν SD 23 γεγενῆσθαι DB
 γεγενῆσθαι S οὐδαμοῦ VAWRL^c οὐδαμῶσ PSDBU 24 καὶ ἐν ἑτέροις δὲ WR 25 γεγεν-
 νῆσθαι λέγει P γεγενῆσθαι VSRU, corr. RU $\bar{\chi}\nu$ $\bar{\iota}\nu$ VP $\bar{\kappa}\nu$ AWRBU Doctr. καὶ $\bar{\kappa}\nu$
 VPSD om. Λ^c 26 εἶναι ἰδικῶσ S φησὶν εἶναι S 27 θεοῦ — λόγον] τῆσ ἀγίας παρθέ-
 νου B 28 υἱὸν — παρθένου] τὸν ἐκ θῷ $\bar{\pi}\rho\sigma$ γεννηθέντα λόγον B 29/30 ὁμολογοῦσι A
 30 $\bar{\kappa}\nu$ καὶ $\bar{\chi}\nu$ B

τητι, τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι, ἄτε δὴ καὶ ἐψυχωμένης αὐτοῦ τῆς σαρκὸς ψυχῇ νοεράι. ὅτι γὰρ οὐχ ἕτερον εἶναι φασιν υἷον τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ πάλιν τὸν ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου, καθὰ Νεστορίωι δοκεῖ, ἓνα δὲ μᾶλλον καὶ τὸν αὐτὸν, σαφές ἂν γένοιτο PG 192 καὶ μάλα βραδύως διὰ γε τῶν ἐφεξῆς. προσεπάγουσι γάρ, τίς ἂν εἴη σημαίνοντες ὁ 4 τέλειος ὡς θεός, τέλειος δὲ καὶ ἄνθρωπος, >τὸν πρὸ αἰώνων μὲν ἐκ τοῦ πατρὸς γεννηθέντα ep. 123. 127 κατὰ τὴν θεότητα, ἐπ' ἐσχάτου δὲ τῶν ἡμερῶν δι' ἡμᾶς καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν ἐκ Μαρίας τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, ὁμοούσιον τῷ πατρὶ τὸν αὐτὸν κατὰ τὴν θεότητα καὶ ὁμοούσιον ἡμῖν κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα<. οὐκοῦν ἴκιστα μὲν εἰς δύο διαιροῦσι τὸν ἓνα υἷον καὶ Χριστὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν, τὸν αὐτὸν δὲ εἶναι φασιν τὸν πρὸ αἰῶνος καὶ ἐν ἐσχάτοις, δῆλον δὲ ὅτι τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς ὡς θεὸν καὶ ἐκ γυναικὸς κατὰ 10

11 σάρκα ὡς ἄνθρωπον. πῶς γὰρ ἂν νοοῖτο πρὸς ἡμᾶς ὁμοούσιος εἶναι κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα, καίτοι γεννηθεὶς ἐκ πατρὸς, κατὰ γε φημί τὴν θεότητα, εἰ μὴ νοοῖτο καὶ λέγοιτο θεός τε ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός; ἀλλ' οὐχ ὡδε ταῦτ' ἔχειν Νεστορίωι δοκεῖ, τέτραπται δὲ μᾶλλον ὁ σκοπὸς αὐτῷ πρὸς πᾶν τούναντίον. ἔφη γοῦν ἐπ' ἐκκλησίας ἐξηγούμενος'

15

Διὰ τοῦτο καὶ Χριστὸς ὁ θεὸς λόγος ὀνομάζεται, ἐπειδήπερ ἔχει τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῇ. Loofs, Nestoriana p. 275, 9-11

Καὶ πάλιν Ἀσύγχυτον τοίνυν τὴν τῶν φύσεων τηρῶμεν συνάφειαν ὁμολογῶμεν τὸν ἐν ἀνθρώπῳ θεόν ἰσέβωμεν τὸν τῇ θείᾳ συναφείᾳ τῷ παντοκράτορι θεῷ συμπροσκυνούμενον ἄνθρωπον. ibid. p. 249, 1-4

20

Ὅραίς οὖν ὅσον ἔχει τὸ ἀπηχῆς ὁ λόγος αὐτῷ; δυσσεβείας γὰρ τῆς ἀνωτάτω μεμέστῳται. Χριστὸν μὲν γὰρ ἰδικῶς ὀνομάσθαι φησὶν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ἔχειν δὲ τὴν συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστὸν διηνεκῇ. ἄρ' οὖν οὐ δύο Χριστοὺς ἐναργέστατα λέγει; οὐκ ἄνθρωπον θεῷ συμπροσκυνούμενον σέβειν οὐκ οἶδ' ὅπως ὁμολογεῖ; ταῦτ' οὖν ἀδελφὰ τοῖς παρ' ἐκείνων ὁράται; οὐκ ἀντεξάγουσαν ἔχει πρὸς ἄλληλα τῶν ἐννοιῶν τὴν 25 δύναμιν; ὃ μὲν γὰρ δύο φησὶν ἐναργῶς, οἱ δὲ Χριστὸν ἓνα καὶ υἷον καὶ θεὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσι προσκυνεῖν, τὸν αὐτὸν ἐκ πατρὸς κατὰ τὴν θεότητα καὶ ἐκ τῆς ἁγίας παρθένου κατὰ τὴν ἀνθρωπότητα. δύο μὲν γὰρ φύσεων ἔνωσιν γενέσθαι φασίν, πλὴν ἓνα Χριστόν,

L III 1122

11—13 ibid. 7. 19 ἐκ τῆς πρὸς Ἀκάκιον ἐπιστολῆς ἰπῶς γάρ — ὁ αὐτός'

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBU, Λδ [inde a 22 Χριστὸν μὲν], ΛτΛε

1 καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι A καὶ τέλειον ἐν ἀνθρωπότητι τὸν αὐτὸν WR Doctr. τὸν αὐτὸν B ἐμψυχωμένης D τῆς σαρκὸς αὐτοῦ DWRB τῆς ψυχῆς αὐτοῦ S 2 γάρ] δὲ WRB φασιν εἶναι V υἷον om. WR 4 δ] ὅτι VPA 5 ὡς om. P ὡν U καὶ ὡς V 5/6 καὶ ἄνθρωπος — θεότητα] τὴν ἀνθρωπότητα S 5 ὡς ἐκ WR 6 ἐσχάτων VD ἡμερῶν] αἰώνων SWRB διὰ om. UΛτ 8 εἰς δύο om. P 9 χῶν καὶ ὑῶν B καὶ Χριστὸν om. P 10 αἰῶνος VASDU αἰώνων PWRB ἐπ' WR δηλονότι SDB 11 ἂν om. S Doctr. 12 γε φημί om. Doctr. φημί om. PΛτ 13 ἀλλ' οὐχ ὡδε [οὕτω B] — νεστορίω VPAWRBUΛτ ἀλλ' ὡδε ταῦτ' ἔχειν νεστορίω οὐ D ἄλλως δὲ ταῦτα ἔχειν νεστορίω οὐ S 14 ὁ om. SD τούναντίον] ὅτιοῦν S 14/15 ἐκκλησία διηγούμενος WR 16 ἐπειδὴ παρέχει D ἐπειδὴ ἔχει S 17 τὸν om. S 18 τηρῶμεν [τηροῦμεν WΛτ, τηροῦμεν et τηρῶμεν Doctr.] τὴν τῶν φύσεων WR Doctr. ὁμολογούμεν SDW Doctr. Λτ ὁμολογοῦντες V 19 ἐν ἀνθρώπῳ] ἓνα V σέβωμεν VW Doctr. Λτ σέβω SD 19/20 σὺν προσκυνούμενον R 21 οὖν VPAWRCoPΛτ om. SDRBU ὁ λόγος τὸ ἀπηχῆς WR ἀνωτάτω] νεωτάτης Λτ 22 Χριστόν] θῶν SD γάρ VAWRUΛτ Doctr. om. PSDB ὀνομάζεσθαι SDWΛτ ὀνομαζέειν V τοῦ] ἐκ τοῦ WR 23 ἐναργέστατα R 24 οὐκ² — ὁμολογεῖ σέβειν B Doctr. 25 ἀδελφῆ ἃ Λδ ἀδελφοὶ Doctr. οἱ κατεξάγουσαν R ἔχειν Doctr. 26 οἱ] ὁ S ἓνα ὑῶν BΛτ κῶν καὶ θῶν SDΛδ κῶν W 27 κατὰ θεότητα U 28 γεγενῆσθαι B φημὲν SDΛδ 28/p. 26, 1 χῶν ἓνα ὑῶν ἓνα κῶν SDAWRUΛτ χῶν ἓνα κῶν ἓνα ὑῶν BΛτ χῶν καὶ ἓνα ὑῶν καὶ ἓνα κῶν V χῶν καὶ ἓνα κῶν P

Acta conciliorum oecumenicorum. 11. 4.

Ioh. 1, 14 ἓνα υἷον, ἓνα κύριον ὁμολογοῦσιν σαφῶς. γέγονε γάρ σὰρξ ὁ λόγος κατὰ τὰς γραφὰς
καὶ σύμβασιν οἰκονομικὴν καὶ ἀπόρητον ἀληθῶς πεπράχθαι φαμέν ἀνομοίων πραγμάτων
M V 320 12 εἰς ἔνωσιν ἀδιάσπαστον. οὐ γάρτοι κατὰ τινὰς τῶν ἀρχαιοτέρων αἰρετικῶν ἐξ ἰδίας
λαβόντα φύσεως, τουτέστι τῆς θεικῆς ἐαυτῷ κατασκευάσαι τὸ σῶμα τὸν τοῦ θεοῦ λόγον
ὑπονόησομεν, ἐπόμενοι δὲ πανταχῇ ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου 5
λαβεῖν αὐτὸν διαβεβαιούμεθα. ταύτηι τοι τὰ ἐξ ὧν ἐστὶν ὁ εἰς καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος
Ἰησοῦς Χριστός, ὡς ἐν ἐννοίαις δεχόμενοι, δύο μὲν φύσεις ἠνώσθαι φαμέν, μετὰ δὲ γε τὴν
ἐνωσιν, ὡς ἀνηρημένης ἤδη τῆς εἰς δύο διατομῆς, μίαν εἶναι πιστεύομεν τὴν τοῦ υἱοῦ
PG 193 φύσιν ὡς ἐνός, πλὴν ἐνανθρωπήσαντος καὶ σεσαρκωμένου. εἰ δὲ δὴ λέγοιτο σαρκω-
θῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι θεὸς ὧν ὁ λόγος, διερρίφθω που μακρὰν τροπῆς ὑποψία (μεμέ- 10
13 νηκε γὰρ ὅπερ ἦν), ὁμολογείσθω δὲ πρὸς ἡμῶν καὶ ἀσύγχυτος παντέλως ἡ ἔνωσις. ἀλλὰ
γὰρ ἴσως ἐκεῖνο φαίεν ἂν οἱ δι' ἐναντίας· ἰδοὺ δὲ σαφῶς οἱ τῆς ὀρθῆς πίστεως τὴν
ὁμολογίαν ποιούμενοι δύο μὲν ὀνομάζουσι φύσεις, διηρηθῆσθαι δὲ τὰς τῶν θεηγόρων φωνὰς
διατείνονται κατὰ γε τὴν διαφορὰν αὐτῶν· εἶτα πῶς οὐκ ἐναντία ταῦτα τοῖς σοῖς;
οὐδὲ γὰρ ἀνέχηι προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν ὑποστάσεσιν τὰς φωνὰς διανέμειν. ἀλλ', ὦ 15
ep. 6, 12, 4 βέλτιστοι, φαίην ἂν, γέγραφα μὲν ἐν τοῖς κεφαλαίοις· εἴ τις προσώποις δυσὶν ἢ γοῦν
ὑποστάσεσι διανέμει τὰς φωνὰς καὶ τὰς μὲν ὡς ἀνθρώπῳ παρὰ τὸν ἐκ θεοῦ λόγον ἰδικῶς
νοουμένῳ προσάπτει, τὰς δὲ ὡς θεοπρεπῆς μόνῳ τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, οὗτος ἔστω
κατάκριτος· φωνῶν δὲ διαφορὰν κατ' οὐδένα τρόπον ἀνηρήκαμεν, εἰ καὶ ἀπόβλητον
πεποιήμεθα τὸ μερίζειν αὐτὰς ὡς υἱῷ κατὰ μόναν τῷ ἐκ πατρὸς λόγῳ καὶ ὡς ἀνθρώπῳ 20
πάλιν κατὰ μόναν υἱῷ νοουμένῳ τῷ ἐκ γυναικός. μία γὰρ ὁμολογουμένως ἡ τοῦ λόγου
14 φύσις, ἴσμεν δὲ ὅτι σεσάρκωταί τε καὶ ἐνηθρώπησε, καθάπερ ἤδη προεῖπον. τίνα δὲ
τρόπον ἐσαρκώθη τε καὶ ἐνηθρώπησεν, εἰ περιεργάζοιτό τις, καταθρήσειεν ἂν τὸν ἐκ
Phil. 2, 7 θεοῦ θεὸν λόγον δούλου τε λαβόντα μορφήν καὶ ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον, καθὰ
γέγραπται. καὶ κατ' αὐτὸ δὴ τουτὶ καὶ μόνον νοηθεῖη ἂν ἡ τῶν φύσεων ἢ γοῦν 25
ὑποστάσεων διαφορὰ· οὐ γάρτοι ταυτὸν ὡς ἐν ποιότητι φυσικῇ θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης.
L III 1123 ἐπεὶ πῶς κεκένωται θεὸς ὧν ὁ λόγος, καθεὶς ἐαυτὸν ἐν μείοσιν, τουτέστιν ἐν τοῖς καθ'

1—7 Fygr 29 γέγονε — φαμέν 11—21 Fcyt 30 ἀλλὰ — γυναικός 19—22 ἐνηθρώπησε
Tim. arm. p. 107. 196 19 Doctr. patr. p. 25, 8 πρὸς Ἀκάκιον ἔγραψεν· ἴσως — ἀνηρήκαμεν
22—26 Fcyt 31 τίνα δὲ τρόπον — ἀνθρωπότητος 22 τίνα δὲ — 26 διαφορὰ Facund. 11, 17

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛΔΛιC

1 ὁμολογοῦμεν SDΛΔ γὰρ σὰρξ] σὰρξ VcortR γὰρ V 2 οἰκουμένην P 3 ἀρχαίον
WRBΛΔtcFcyt 4 κατεσκευάσαι R τὸ om. SDB 5 ὑπονόησομεν SR πανταχοῦ PU
πανταχοῖ R 6 αὐτὸν VARΛtc Fcyt Doctr. αὐτὸ PWBU αὐτὸν τὴν σάρκα SD corpus eum ΛΔ
7 ἐν om. DBFcyt 8 δὲ γε om. D γε om. SB 9 πλὴν ὡς WR 10 τὲ SDABU om.
VPWR ὧν om WR μακρὰ R 11 ὁμολογείσθω — ἡμῶν ὅτι μεμένηκεν ὅπερ ἦν καὶ
ἀσύγχυτος B καὶ om. WR ἀσύγχυτος SR 12 ἐκεῖνο ἴσως Doctr. ἴσως SDWRB
τὴν τῆς ὀρθῆς πίστεως B 13 διηρηθῆσθαι VP διαιρηθῆσθαι SDΛΔtcFcyt Doctr. δὲ om. V
15 οὐ Fcyt ἂν ἔχοι P ἔχοι V τὰς φωνὰς ἀπονέμειν WR διανέμειν [διανέμει m] τὰς φωνὰς Sm
16 βέλτιστε SFcyt γέγραψεν Fcyt 17 θῦ πρὸ SDWRB 18 ὡς om. SDWRB, corr. B
πατρὸς om VPLtc οὕτως ScortR ὅς Fcyt 19 δὲ om. W 20 θῦ πρὸ WRBΛΔ Doctr.
ὡς om. P 21 κατὰ μόναν πάλιν V λόγου AWRBUΛΔtc θῦ λόγου SD υἱοῦ VP Tim. 22 τε
om. SDWR 22/23 καθάπερ — ἐνηθρώπησεν om. SD Doctr. 22 ἤδη καὶ WRB 22/23 τίνα
δὲ τρόπον WRBUΛΔtcFcyt Fac. τὸν δὲ τρόπον ὃν VPA 23 καταθροῖσειεν P ἂν] αὐτὸν W
23/24 θεοῦ θεὸν] τοῦ θῦ PLΔ θεοῦ Fcyt 24 τε om. SD ἀνοῦ W 25 κατ' αὐτὸ] κατὰ
WR δι] om. SWR τοῦτο VPB τοῦτο τουτὶ R 25/26 ἡ — ὑποστάσεων om. W 26 οὐ]
σοῖ Fcyt γὰρ που VP γὰρ δι] Doctr. ταυτὸν [ταυτὸ W] ὡς AWRBUΛΔFcyt ταυτὸν VPSDΛtc
θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος SDFcyt 27 μειώσει VPLtc

ἡμᾶς; ὅταν τοίνυν ὁ τῆς σαρκώσεως πολυπραγμονῆται τρόπος, δύο τὰ ἀλλήλοις ἀπορρήτως τε καὶ ἀσυγχύτως συνενηνεγμένα καθ' ἑνωσιν ὁρᾶι δὴ πάντως ὁ ἀνθρώπινος νοῦς, ἐνωθέντα γε μὴν διίστησιν οὐδαμῶς, ἀλλ' ἓνα τον ἕξ ἀμφοῖν καὶ θεὸν καὶ υἱὸν καὶ
15 Χριστον καὶ κύριον εἶναι τε πιστεύει καὶ ἀραρότως εἰσδέχεται. ἑτέρα δὲ παντελῶς παρὰ ταύτην ἡ Νεστορίου κακοδοξία ὑποκρίνεται μὲν γὰρ ὁμολογεῖν ὅτι καὶ ἐσαρκώθη ⁹ 5 καὶ ἐνηθρώπησε θεὸς ὧν ὁ λόγος, τὴν δὲ γε τοῦ σεσαρκώσθαι δύναμιν οὐκ εἰδῶς δύο μὲν ὀνομάζει φύσεις, ἀποδιίστησι δὲ ἀλλήλων αὐτάς, θεὸν ἰδίαι τιθεὶς καὶ ὁμοίως ἀνθρωπον ἀνὰ μέρος συναφθέντα θεῷ σχετικῶς κατὰ μόνην τὴν ἰσοτιμίαν ἢ γοῦν αὐθεντίαν. ἔφη γὰρ οὕτως

Ἀχώριστος τοῦ φαινομένου θεός. διὰ τοῦτο τοῦ μη χωριζομένου τὴν τιμὴν οὐ χωρίζω χωρίζω τὰς φύσεις, ἀλλ' ἐνῶ τὴν προσκύνησιν. ⁹ Loofs, Nestor p. 262, 4-6

Οἱ δὲ γε κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν ἀδελφοὶ τὰ μὲν ἕξ ὧν νοεῖται Χριστός, ὡς ἐν ψιλαῖς καὶ μόναις ἐννοίαις δεχόμενοι, φύσεων μὲν εἰρήκασι διαφορὰν, ὅτι μὴ ταυτόν, ὡς ἔφην, ἐν ποιότητι φυσικῆι θεότης τε καὶ ἀνθρωπότης, ἓνα γε μὴν υἱὸν καὶ Χριστον καὶ κύριον καί, ὡς ἑνος ὄντος ἀληθῶς, ἐν αὐτοῦ καὶ πρόσωπον εἶναι φασιν, μερίζουσι δὲ κατ' οὐδένα ^{M V 311 PG 196} 15 τρόπον τὰ ἡνωμένα οὔτε μὴν φυσικὴν παραδέχονται τὴν διαίρεσιν, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε **16** τῷ τῶν ἀθλίων εὐρημάτων εἰσηγητῆι. διαιρεῖσθαι δὲ μόνας διατείνονται τὰς ἐπὶ τῷ κυρίῳ φωνὰς πρέπειν τέ φασιν αὐτάς οὐ τὰς μὲν ὡς υἱῷ κατὰ μόνας τῷ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγῳ, τὰς δὲ ὡς ἑτέρῳ πάλιν υἱῷ τῷ ἐκ γυναικός, ἀλλὰ τὰς μὲν τῆι θεότητι αὐτοῦ, τὰς δὲ τῆι αὐτοῦ πάλιν ἀνθρωπότητι (θεὸς γὰρ ἐστὶν ὁ αὐτὸς καὶ ἀνθρωπος), εἶναι δὲ 20 φασιν καὶ ἑτέρας κοινοποιηθείσας τρόπον τινὰ καὶ οἶον ἐπ' ἀμφω βλεπούσας, θεότητά τε καὶ ἀνθρωπότητα λέγω, οἶον δὴ τι φημί· αἱ μὲν γὰρ εἰσι τῶν φωνῶν ὅτι μάλιστα θεοπρεπεῖς, αἱ δὲ οὕτω πάλιν ἀνθρωποπρεπεῖς, αἱ δὲ μέσην τινὰ τάξιν ἐπέχουσιν, ἐμφανίζουσαι τον υἱὸν θεὸν ὄντα καὶ ἀνθρωπον ὁμοῦ τε καὶ ἐν ταυτῷ ὅταν μὲν γὰρ τῷ Φιλίππῳ λέγη ²⁴ 24 τοσοῦτον χρόνον μεθ' ὑμῶν εἰμί, καὶ οὐκ ἔγνωκάς με, Φίλιππε; οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ πατρὶ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐμοί ἐστιν, ὁ ἑωρακῶς ^{Ioh 14, 9 10 9} 9 ἐμὲ ἑώρακε τὸν πατέρα. ἐγὼ καὶ ὁ πατὴρ ἐν ἐσμέν, θεοπρεπεστάτην εἶναι δια- ^{Ioh 10, 30} 30 ββαιούμεθα τὴν φωνήν. ὅταν δὲ τοῖς Ἰουδαίων ἐπιπλητῆι δῆμοις, ἐκεῖνο λέγων εἰ ^{Ioh 8, 39 40} 40 τέκνα τοῦ Ἀβραάμ ἦτε, τὰ ἔργα τοῦ Ἀβραάμ ἐποιεῖτε ἄν νῦν δὲ ζητεῖτέ με ἀποκτεῖναι, ἀνθρωπον ὃς τὴν ἀλήθειαν ὑμῖν λελάληκα τοῦτο Ἀβραάμ ³⁰ 30

1—4 Ephr ap Phot 229 p 262b 15 ἐν τῆι προς Ἀκακίον τον Μελιτηνῆς 'ὅτε — εἰσδέχεται'
 1—3 Fcyr 32 ὅταν — οὐδαμῶς 22—24 Fcyr 33 οἶον — αὐτῷ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUAdAtAc

1 ὅτε B Ephr πολυπραγμονεῖται VB Ephr 2 τε καὶ — πάντως ὁ om S καθ']
 προσ WR ὁρᾶι δη] ὁρᾶται Bcorr ὁρᾶ U 3 καὶ¹ om WR 3/4 καὶ Χριστόν om S 4 τε
 PAUAtc om SDWRB Ephr τέ καὶ V ἀρρήτως P ἀναρρήτως S ἐνδέχεται SD ἐκδέχεται WR
 πάλιν S 5 παρ' αὐτὴν SD κενοδοξία S καὶ om S 6 οὐ συνειδῶς U 7 ἀπο-
 διαιρεῖ V ἄνῶν δυοῖωσ A 10 ὁ θῶ B 11 αἰνῶ S 13 ἐννοίαις om Ad φύσεωσ R
 μὲν om WR ὡς ἐν Ad 14 θεοτητος τε καὶ ἀνθρωπότητος R τέ om SD κῶ καὶ
 χῶ SD 15 το προσωπον VP 16 φυσικῶσ P τὴν om W 17 ευρεματων VPSDWB
 εὐρυματων U δογματων Doctr Atc διαιρεῖσθαι VPSDBAtc διηρῆσθαι AWRU Doctr 17/18 τῷ
 κυρίῳ] κῶ P χῶ WRB 18 τε VPABU δὲ SDWRAtc Doctr αὐτὰσ φασὶν B ὡς om SD
 κατα μονασ ὡσ υἱῷ P 19 δὲ καὶ ὡσ V ἐν ἑτέρῳ B τὰσ om A 20 τὰσ] τὰ λ
 παλιν τῆ ἀνθρωποτητι αὐτοῦ V παλιν τῆ αὐτοῦ ἀνθρωπότητι P καὶ ἄνῶσ ὁ αὐτοσ B εἰδέναι S
 21 καὶ ἑτέρας φασὶ B καινοποιηθειςασ D κοινωθεισασ W κοινωνηθεισασ R τε om SDB
 22 δὲ δη VPRB τι om Fcyr 23 αἱ δὲ — ἀνθρωποπρεπεῖς om VWR ουτως] αὐτῷ Fcyr
 ὅτι υαλιστα υέσην SD ἐπέχουσαι P 24 τέ ὄντα VFcyr αὐτῷ Fcyr λέγει VR 25 το
 σοῦτω χρόνω R 26 ἐστὶν om SAdt 27 καὶ ἐγὼ καὶ U εἰδέναι S 28 τῶν ιουδαίων SD
 δῆμοις ἐπιπλήττη B ἐκεῖνο om SAd 28/29 εἰ τέκνα — ἐποιεῖτε ἄν om B 30 λελαληκα ὑμῖν U

οὐκ ἐποίησεν, ἀνθρωποπρεπῶς εἰρῆσθαι τὰ τοιαύδε φαμέν, πλὴν τοῦ ἐνὸς υἱοῦ τὰς θεο-
 πρεπεῖς καὶ μέντοι τὰς ἀνθρωπίνας. θεὸς γὰρ ὢν γέγονεν ἄνθρωπος, οὐ τὸ εἶναι θεὸς
 ἀφείς, ἐν προσλήψει δὲ μᾶλλον σαρκὸς καὶ αἵματος γεγονώς· ἐπειδὴ δὲ εἷς ἐστὶν Χριστὸς
 17 καὶ υἱὸς καὶ κύριος, ἐν αὐτοῦ καὶ πρόσωπον εἶναι φαμέν ἡμεῖς τε κἀκεῖνοι. μέσας
 Hebr. 13, 8 δὲ εἶναι φωνὰς ἐκείνας διαβεβαιούμεθα, οἷον ὅταν ὁ μακάριος γράφηι Παῦλος Ἰησοῦς 5
 L III 1126 Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον, ὁ αὐτὸς καὶ εἷς τοὺς αἰῶνας. καὶ πάλιν·
 1 Cor. 8, 5, 6 εἶπερ εἰσὶ θεοὶ πολλοὶ καὶ κύριοι πολλοὶ ἔν τε τῷ οὐρανῷ καὶ ἐπὶ τῆς
 γῆς, ἀλλ' ἡμῖν εἷς θεὸς ὁ πατήρ, ἐξ οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς ἐξ αὐτοῦ, καὶ
 εἷς κύριος Ἰησοῦς Χριστός, δι' οὗ τὰ πάντα καὶ ἡμεῖς δι' αὐτοῦ. καὶ
 Rom. 9, 3-5 πάλιν· ἠυχόμεν γὰρ αὐτὸς ἐγὼ ἀνάθεμα εἶναι ἀπὸ τοῦ Χριστοῦ ὑπὲρ τῶν 10
 ἀδελφῶν μου τῶν συγγενῶν μου κατὰ σάρκα, οἵτινές εἰσιν Ἰσραηλίται,
 ὧν ἐστὶν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἡ δόξα, ὧν οἱ πα-
 τέρες καὶ ἐξ ὧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογη-
 τὸς εἷς τοὺς αἰῶνας. ἀμήν. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ Χριστὸν Ἰησοῦν ὀνομάσας, χθὲς καὶ
 σήμερον τὸν αὐτὸν εἶναι φησι καὶ εἷς τοὺς αἰῶνας καὶ δι' αὐτοῦ γενέσθαι τὰ 15
 πάντα καὶ τὸν κατὰ σάρκα ἐξ Ἰουδαίων ἐπὶ πάντων ὀνομάζει θεὸν καὶ μὴν καὶ
 PG 197 εὐλογητὸν εἶναι φησιν εἷς τοὺς αἰῶνας. μὴ τοίνυν διέληις ἐν τούτοις τὰς ἐπὶ τῷ
 κυρίῳ φωνὰς (ἔχουσι γὰρ ἐν ταυτῷ τὸ θεοπρεπὲς καὶ τὸ ἀνθρώπινον), ἐφάρμοσον δὲ
 μᾶλλον αὐτὰς ὡς ἐνὶ τῷ υἱῷ, τουτέστιν τῷ θεῷ λόγῳ σεσαρκωμένῳ. ἕτερον τοίνυν
 ἐστὶν τὸ διαιρεῖν τὰς φύσεις, καὶ τοῦτο μετὰ τὴν ἐνώσιν, καὶ κατὰ μόνην ἰσοτιμίαν συ- 20
 M V 324 18 νῆφθαι λέγειν ἄνθρωπον θεῷ καὶ ὁμοίως ἕτερον τὸ φωνῶν εἶδέναι διαφορὰν. ποῦ τοι-
 γαροῦν ταῖς Νεστορίου κενοφωνίαις τὰ ἐκείνων συντρέχει; εἰ γὰρ καὶ τισιν δοκεῖ τῶν
 λέξεων ἢ συνθήκη καὶ τῶν ῥημάτων ἢ προφορὰ τῆς ἰσχυρῆς ἄγαν ἀκριβείας ἀπολιμπάνεσθαι,
 Eph. 6, 10 θαυμαστὸν οὐδέν· δυσκεφώνητα γὰρ τὰ τοιαύδε λίαν. ταύτηι τοι καὶ ὁ θεοπέσιος Παῦλος
 ἐζήτηι παρὰ θεοῦ λόγον ἐν ἀνοιῖξει τοῦ στόματος αὐτοῦ. ὅτι γὰρ οὐ μερίζουσιν 25
 εἷς δύο τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, χρῆναι λέγοντες ἐφαρμόζεσθαι τὰς φωνὰς, τῆ
 μὲν θεότητι αὐτοῦ τὰς θεοπρεπεῖς, τῆ δὲ ἀνθρωπότητι πάλιν αὐτοῦ τὰς ἀνθρωπίνας, πῶς
 οὐχ ἅπασιν ἐναργές; διαβεβαιοῦνται γὰρ, ὡς ἔφην, ὅτι αὐτὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός λόγος.
 γεννηθεὶς πρὸ αἰώνων, καὶ ἐν ἐσχάτοις καιροῖς ἐγεννήθη κατὰ σάρκα ἐκ τῆς ὑγίας παρ-
 ep. 123. 127 θένου· προσεπάγουσι δὲ ὅτι διὰ τὴν ἄφραστον τε καὶ ἀσύγχυτον ἐνώσιν καὶ θεοτόκον 30

14—19 Fcyt 34 ἰδοὺ γὰρ — υἱῷ

25—p. 29, 15 Doctr. patr. 23, 6 ὅτι γὰρ — πάσας ἐνὶ

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUΛ^dΛ^tΛ^c

1 τοιαῦτα VPS τοῦ om. WR τὰς τε ABL^c 2 ὧν om. V 3 μᾶλλον om. WR
 ἐστὶ om. VP 3/4 χθ̄ καὶ ῡθ̄ καὶ κ̄θ̄ VPAUL^c ῡθ̄ καὶ θ̄θ̄ καὶ κ̄θ̄ SDWRB *filius et dominus et*
deus Λ^d 4 ἐν αὐτῷ S καὶ om. SD προσώποις S εἶναι om. WR 5 ἐκείνας om. WR
 οἷον om. VS ὅταν om. R παῦλος γράφη [γράφει R] VWR 7 καὶ γὰρ εἶπερ AUΛ^d τε
 om. SDB τῷ om. AWRU 7/8 ἐν τῇ γῆ V 8 θ̄θ̄ καὶ π̄ηρ̄ WR κ̄θ̄ θ̄θ̄ π̄ηρ̄ S κ̄θ̄ θ̄θ̄ καὶ π̄ηρ̄ D
 καὶ — ἐξ αὐτοῦ om. VP, corr. Vmg 9/10 καὶ πάλιν om. S 10 τοῦ om. P 11 τῶν κατὰ U
 12 καὶ ἡ νομοθεσία om. W αὶ διαθήκαι SD 13 καὶ om. S τὸ κατὰ σάρκα χθ̄ VP
 14 ἀμήν om. Λ^c ἐχθ̄ς R 15 γεγενῆσθαι SDB τὰ om. SD 16 ἐπὶ πάντων om. WRU ἐπὶ
 πάντα BFCyt 17 εἷς τοὺς αἰῶνας εἶναι φησιν R φασίν S τοίνυν] οὖν WR διέληις
 ἐν] διάλασσε S διέλυσε U, corr. S τούτῳ SDWRB, corr. S, αὐτῷ Fcyt 18 ἐφήρ-
 μωσε U 19 μᾶλλον om. WR ἐν ἐνὶ SR 20 διελεῖν SDB τὴν ἰσοτιμίαν WR
 21/22 τοίνυν SD 22 καινοφωνίαις SDΛ^c συμβαίνει S δοκεῖ τισὶ B 23 ῥημάτων]
 νοημάτων SD διαφορὰ V ἄγαν] αὐ̄ ἄν W ἀπολιμπάνεσθαι] ἐστὶ καταλιμπάνεσθαι S D
 24 οὐδέν om. S λίαν] λέγειν U μακάρισ WR 25 ἐζήτηι R ἐξαιτεῖ B λόγον
 παρὰ θῦ WR τοῦ θῦ ABU τοῦ om. S χωρίζουσιν S 26 δύο υἱοῦ WRΛ^d Doctr.
 ἐφαρμόζοντες U 27 ἀνθρωπίνῃ S αὐτοῦ πάλιν PBU πάλιν WRΛ^d 28 αὐτὸς om. WR
 29 κατὰ σάρκα om. W 30 τε om. V

- εἶναι πιστεύουσι τὴν ἁγίαν παρθένον, καὶ ἕνα υἱὸν καὶ Χριστὸν καὶ κύριον ὁμολογοῦσι σαφῶς. ἀπίθανον δὲ παντελῶς τὸ καὶ ἕνα λέγειν καὶ διατέμνειν εἰς δύο τὸν ἕνα νομίζειν αὐτούς. οὐ γὰρ ἂν εἰς τοῦτο προῆλθον ἀποπληξίας, ὡς παραβάτας ἑαυτοὺς συνιστάνειν, ἃ κατέλυσαν ὀρθῶς, οἰκοδομοῦντες ἀβούλως. εἰ γὰρ ταῖς Νεστορίου συμφέρονται δόξαις, 5
- 19 πῶς αὐτὰς ἀναθεματίζουσιν ὡς βεβήλους καὶ μισαρὰς; οἶμαι δὲ δεῖν καὶ τὰς αἰτίας εἰπεῖν, 5 δι' ἃς εἰς τοῦτο προῆλθον ἰσχυρομυθίας. ἐπειδὴ γὰρ οἱ τῆς Ἀρείου δυσσεβείας ὑπασπισταί, τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν ἀνοσίως ἐκκατηλεύοντες, τὸν ἐκ θεοῦ φασὶ λόγον γενέσθαι μὲν ἄνθρωπον, πλὴν ἀψύχῳ προσχρήσασθαι σώματι (πράττουσι δὲ τοῦτο φιλοκακούργως, ἵνα τὰς ἀνθρωπίνας φωνὰς αὐτῷ προσνέμοντες ὡς ἐν μείοσιν ὄντα τῆς τοῦ πατρὸς ὑπεροχῆς τοῖς παρ' αὐτῶν πλανωμένοις καταδεικνύωσιν ἑτεροφυᾶ τε αὐτὸν εἶναι λέγωσιν), ταύτη 10
- τοι δεδιότες οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, μὴ ἄρα πως ἢ τοῦ θεοῦ λόγου κατασμικρύνοιτο δόξα τε καὶ φύσις ἀπὸ γε τῶν ἀνθρωπίνως εἰρημένων διὰ τὴν μετὰ σαρκὸς οἰκονομίαν, διορίζουσι L III 1127 τὰς φωνὰς, οὐκ εἰς [πρόσωπα] δύο τέμνοντες, ὡς ἔφην, τὸν ἕνα υἱὸν καὶ κύριον, ἀλλὰ τὰς μὲν τῇ θεότητι αὐτοῦ προσνέμοντες, τὰς δὲ τῇ ἀνθρωπότητι πάλιν τῇ αὐτοῦ, πλὴν τὰς πάσας ἑνός. 15
- 20 Ἐπιθύμη δὲ ὅτι γέγραφεν τισὶ τῶν ἐπιτηδείων ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης ὡσανεὶ ἐμοῦ σαφῶς διδάξαντος καὶ λαμπραὶ τῇ φωνῇ ὁμολογεῖν μὲν PG 200 τῶν φύσεων τὸ διάφορον, διαιρεῖν δὲ τὰς φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν, καὶ ἐπ' αὐτῷ ep. A 119 δὴ τούτῳ σκανδαλίζονται τινες. ἦν οὖν ἀναγκαῖον καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς εἰπεῖν. οὐκ ἠγνόησεν ἡ σὴ τελειότης ὅτι τῆς Ἀπολιναρίου δόξης τὸν μῦμον τῶν ἐμῶν καταχέοντες 20 ἐπιστολῶν ὑψήθησαν ὅτι καὶ ἄψυχον εἶναι φημί τὸ ἅγιον σῶμα Χριστοῦ καὶ ὅτι κρᾶσις ἢ σύγχυσις ἢ φυρμός ἢ μεταβολὴ τοῦ θεοῦ λόγου γέγονεν εἰς τὴν σάρκα ἢ γοῦν τῆς σαρκὸς μεταφοίτησις εἰς φύσιν θεότητος, ὡς μηδὲν ἔτι σώιζεσθαι καθαρῶς μήτε μὴν εἶναι ὃ ἐστίν. ὑψήθησαν δὲ πρὸς τούτῳ καὶ ταῖς Ἀρείου με συμφέρεσθαι δυσφημίαις διὰ τοι τὸ μὴ θέλειν διαφορὰν εἶδέναι φωνῶν καὶ τὰς μὲν εἶναι λέγειν θεοπρεπεῖς, τὰς δὲ ἀνθρωπίνας καὶ πρε- 25
- πούσας μᾶλλον τῇ οἰκονομίᾳ τῇ μετὰ σαρκὸς. ἐγὼ δὲ ὅτι τῶν τοιούτων ἀπήλλαγμα, M V 325 μαρτυρήσειεν ἂν ἑτέροις ἢ σὴ τελειότης, πλὴν ἔδει σκανδαλισθεῖσιν ἀπολογήσασθαι. ταύτη

19—p. 30, 6 Fcyt 35 ἦν — ἄνθρωπος

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBUA^dΛι^c

1 τὴν ἁγίαν παρθένον πιστεύουσι WR $\bar{\chi}\nu$ καὶ $\bar{\upsilon}\nu$ SDWR υἱὸν Λ^d 2 καὶ om WRU
 Doctr. λέγειν ἕνα Doctr. λέγειν VP ὀνομάζειν SD 3 ἂν om. V προῆλθεν A
 ἑαυτοῦ P 4 οἰκοδομοῦντες ἀβούλωσ P ἀβούλωσ οἰκοδομοῦντες SD 5 μαρθσ B δὲ om. U
 6 ἰσχυρομυθίας S ἰσχυροφωνίας V 7 ἐκκατηλεύοντες S λόγον φασὶ WR γεγενῆσθαι
 SDWB γεγενῆσθαι R 8 ἄνθρωπον] ἀλλ' ἐκ γυναικὸς S δὲ om. P 9 αὐτῷ φωνὰς
 SDB Doctr. μείωσιν WΛ^c ὄντι P 10 καταδεικνύωσιν AWRB Doctr. καταδεικνύουσιν U
 ἐπιδεικνύωσιν V ἐπιδεικνύουσιν P ὑποδεικνύωσιν D ὑποδεικνύουσιν S τέ VPAU^ΛΛ^c δὲ WRB
 δὲ ὄντως SD παρ' αὐτὸν AU Doctr. οὕτως εἶναι WRB λέγουσι SR 11 τοι γὰρ VP
 ἢ ἐκ τοῦ WR κατασμικρύνεται SD Doctr. 12 γε om. W τε R εἰρημένων ἀνθρωπίνως B
 ἀνθρωπίνως S 13 πρόσωπα AWRBUA^d Doctr. om. VPSDΛ^c ὡς ἔφην om. WR τὸν
 ἕνα om. SD υἱὸν] $\bar{\chi}\nu$ WR 14 αὐτοῦ om. WR τῆ⁹ om. WRB 15 ἀπάσας SD
 ἐνόσ VPAWRUΛ^c ἐνὶ SD Doctr. ἐνὶ υἱῷ B 16 γεγράφηκε B 17 ἐπίσκοπος τῆς ἀντιοχείων SΛ^d
 ὡσεὶ W λαμπραὶ τῇ] λαμπροτάτῃ WR 18 αὐτὸ V 19 τοῦτο PSR 20 ἠγνόηκεν
 VP Fcyt ἠγνόησε δὲ WR δόξης ἀπολιναρίου B ἀπολιναρίου S 21 ἅγιον om. W ἢ]
 καὶ V 22 ἢ²] καὶ Fcyt θεοῦ om. Fcyt γοῦν om. W 23 μεταφοιτησάσης Fcyt ἔτι]
 τι SD μὴν om. S 24 δέ] τε τινέσ WRB τούτοις WRΛ^d καὶ om. WR με
 συμφέρεσθαι A συμφέρεσθαί με WR βλασφημίαις Fcyt τοι] τε U τό] τοῦτο τὸ S
 ἐθέλειν VPFcyt 25 λέγειν εἶναι U 26 τῶν τοιούτων] τούτων WR 27 μαρτυρήσει ἂν
 ἐν V μαρτυρήσει ἐν Ic μαρτυρήσειεν h κὰν Λ^c ἀπολογήσασθαι VR

ep. 127 τοι γέγραφα προς τὴν θεοσέβειαν αὐτοῦ ὡς οὔτε πεφρόνηκά ποτε τὰ Ἀρείου τε καὶ Ἀπολιναρίου οὔτε μὴν μεταπεποιήσθαι τὸν τοῦ θεοῦ λόγον εἰς σάρκα φημί, ἀλλ' οὐδὲ εἰς φύσιν θεότητος μεταφύναί τὴν σάρκα διὰ τὸ ἄτρεπτον εἶναι καὶ ἀναλλοίωτον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον· ἀνεφικτον δὲ καὶ τὸ ἕτερον οὔτε μὴν ἀνήρηκά ποτε φωνῶν διαφοράς, ἀλλ' οἶδα τον κύριον θεοπρεπῶς τε ἅμα καὶ ἀνθρωπίνως διαλεγόμενον, ἐπεὶ ἐστὶν ἐν ταύτῳ θεὸς καὶ ἄν- 5 θρωπος. οὐκοῦν αὐτὸ δὴ τουτὶ κατασημῆναι θέλων γέγραφεν ὅτι ἐδίδαξεν ὁμολογεῖν τῶν φύσεων τὸ διάφορον καὶ διαιρεῖν τὰς φωνὰς καταλλήλως ταῖς φύσεσιν· αἱ δὲ τοιαῦται διαλέξεις ἐμαί μὲν οὐκ εἰσιν, ἐξεφωνήθησαν δὲ παρ' αὐτοῦ.

21 Κάκεῖνο δέ, οἶμαι, τοῖς εἰρημένοις προσεπενεγκεῖν ἀναγκαῖον. ἀφίκετο γὰρ πρὸς με ὁ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τῆς Ἑμεσηνῶν, εἶτα λόγου κεκινημένου περὶ τῆς 10 ὀρθῆς τε καὶ ἀμωμῆτου πίστεως διεπυνθάνετό μου καὶ μάλα ἐσπουδασμένως εἰ συναινῶ τοῖς γραφεῖσιν παρὰ τοῦ τῆς αἰοιδίμου μνήμης καὶ τρισμακαρίου πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον ἐπίσκοπον τῆς Κορινθίων. ἐγὼ δὲ ἔφην ὅτι εἰ σώζεται παρ' ὑμῖν οὐ νενοθευμένον το γράμμα (παραπεποιήται γὰρ τῶν ἐν αὐτῷ πολλὰ παρὰ τῶν τῆς ἀληθείας εχθρῶν), συναινέσαιμι ἂν πάντῃ τε καὶ πάντως. ὁ δὲ πρὸς τοῦτο ἔφασκεν ἔχειν μὲν 15

καὶ αὐτὸς τὴν ἐπιστολὴν, βούλσθαι δὲ ἐκ τῶν παρ' ἡμῖν ἀντιγράφων πληροφορηθῆναι καὶ μαθεῖν πότερον ποτε παρεποιήθη τὰ αὐτῶν βιβλία ἢ μή. καὶ δὴ καὶ λαβῶν ἀντίγραφα παλαιὰ καὶ οἷς ἐπεφέρετο, συμβαλῶν, ἠύρισκεν ταῦτα νενοθευμένα καὶ προέτρεψε ἐκ τῶν L III 1130 παρ' ἡμῶν βιβλίων ἴσα ποιῆσαι πέμψαι τε τῇ Ἀντιοχέων ἐκκλησίαι· ὁ δὴ καὶ γέγονεν.

A 119 καὶ τοῦτό ἐστιν ὃ γέγραφεν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Ἰωάννης τῷ 20 PG 201 Καρρηνῶν περὶ ἐμοῦ ὅτι >ἐξέθετο τὰ περὶ τῆς ἐνανθρωπήσεως, συνυφάνας ἡμῖν καὶ τὴν πατριαν παράδοσιν, μικροῦ καὶ ἐξ ἀνθρώπων, ἴν' οὕτως εἴπω, γενέσθαι κινδυνεύσασαν.

22 Ἐὰν δὲ περικομίζωσι τινες ἐπιστολὴν ὡς γραφεῖσαν παρὰ τοῦ εὐλαβεστάτου πρεσβυτέρου τῆς Ῥωμαίων ἐκκλησίας Φιλίππου ὡσανεὶ τοῦ ὀσιωτάτου ἐπισκόπου Ξύστου χαλεπήναντος ἐπὶ τῇ Νεστορίου καθαιρέσει καὶ ἐνήξαντος αὐτῷ, μὴ πιστευέτω ἢ σὴ ὀσιότης· 25 σύμφωνα γὰρ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ γέγραφεν καὶ πάντα ἐβεβαίωσεν τὰ παρ' αὐτῆς πραχθέντα καὶ ἐστὶν ὁμόφων ἡμῖν. εἰ δὲ δὴ καὶ ὡς παρ' ἐμοῦ γραφεῖσα παρακομίζοιτο πρὸς τινῶν ἐπιστολῇ ὡς μετανουόντος ἐφ' οἷς πεπράχαμεν κατὰ τὴν Ἐφεσίων, γελᾶσθω καὶ

V, P [= hk], S, D [= ni], AWRBUΛ^dΛι^c

1/2 πεφρόνηκα ποτέ τὰ [τὰ om R] ἀρείου τε [τε om. WR] καὶ ἀπολιναρίου VPAWRUFcyt πεφρόνηκα τα ἀρείου ποτέ καὶ ἀπολιναρίου D τὰ ἀρείου καὶ ἀπολλιναρίου πεφρόνηκα S πεφρόνηκα τα ἀρείου B 2 τον τοῦ θῦ λόγον εἰς σάρκα μεταπεποιήσθαι B 3 μεταφυῆναι V καὶ ἀναλλοίωτον εἶναι B 4 τὸ om B διαφορὰν WRBFcyt 5 θεοπρεπῶς ἅμα καὶ ἀνθρωπίνως P θεοπρεπῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως αμα V θεοπρεπῶς τε καὶ ἀνθρωπίνως WR τούτῳ S θεός τε διουὶ Feyt 6 αὐτῷ P τοῦτο VSD om P κατα tum spat rel. P ὅτι δὲ R ἐδίδαξεν ὁμολογεῖν VPARBUΛ^c ἐδίδαξεν W ἔδει νῦν συνιδεῖν SD 7 καταλλήλων R 8 λέξεις P 9 οἶμαι om VP ἀναγκαῖον προσεπενεγκεῖν B προσεπενεγκεῖν PSD προσεπινοεῖν W ἄξιον VS, cogt Vwis μὲν γὰρ AU 10 παῦλος ὁ WRB om V τῆς] τῶν S ἐμισσηνῶν VA 11 τε om VPSD καὶ μάλα ἐσπουδασμένως om SD συναινῶ] ἄρα συμφωνῶ SD 12 καὶ — Ἀθανασίου] ἀθανασίου τοῦ τρισμακαρίστου ἡμῶν πρῶ SD 13 τῆς om WR ὅτι om. W ἡμῖν P 14 παραπεποιήνται WRU πολλὰ τῶν ἐν αὐτῷ WR αὐτοῦ πολλὰ P διὰ S τῆς om P 15 τε om R τούτοις D 16 δὲ καὶ ἐκ SD πληροφορηθῆναι τοῦτο S 17 τὰ αὐτῶν βιβλία παρεποιήθη V καὶ δὴ καὶ VAU καὶ δὴ PSDB καὶ WR 18 συνεφέρετο D εὔρισκε PDBU *deprehendi* Λ^d 19 ἴσα] τοῦτο S πέμψας S 20 τὸ V 21 καρρηνῶ SARΛ^c καρρήνῳ PD καρῖνῳ VWBU *Careno pontifici* Λ^d τὰ om WRB περὶ om P συνηφῆνας AU 22 κινδυνεύσασαν VW κινδυνεύσασαν ex κινδυνεύσαν cogt. R 23 παρακομίζωσι D προκομίζωσι B^{cogt} ὡς om D τοῦ om V εὐλαβεστάτου om. WR 24 ἐυστάτου B 25 καθαιρέσει νεστορίου S ἐνήξαντος [ἐναρήξαντος U] αὐτῷ [αὐτὸ W] PSDWRU *incerepaverit ei* Λ^c ἀρήξαντος αὐτῷ VB ἀρήξαντος αὐτοῦ A *scripserit ei* Λ^t *eamque irritam duxerit* Λ^d πιστευέτω τοῦτο [τουτῳ S] SDBΛ^d 26 παρ' αὐτῆς om A 27 ὁμόφωνῶν SD δὴ om I' 28 ἐφεσίων πόλιν VP γενέσθω V

τούτο· ἔσμεν γὰρ διὰ τὴν τοῦ σωτῆρος χάριν ἐν καλῶι φρενὸς καὶ τοῦ εἰκότος οὐκ ἐκπεφορήμεθα λογισμοῦ.

Πρόσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα σὲ ἢ σὺν ἡμῶν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

129 = S 126 A 129. Latina uersio extat in Collectione Casinensi 295

Τοῦ αὐτοῦ πρὸς Δυνατὸν ἐπίσκοπον Νικοπόλεως Παλαιᾶς Ἡπείρου ἐπιστολή 5

- 1 Κυρίωι μου ἀγαπητῶι ἀδελφῶι καὶ συλλειτουργῶι Δυνατῶι Κύριλλος ἐν κυρίωι χαίρειν. L III 1151
Δεῖν ωῆθην τῆι σῆι θεοσεβείαι τὰ παρακολουθήσαντα ἐπὶ τῆι εἰρήνηι τῶν ἐκκλησιῶν καταστήσαι M V 348
γνώριμα. ἀφίκετο τοίνυν ὁ κύριός μου ὁ θαυμασιώτατος τριβούνος καὶ νοτάριος Ἀριστόλαος PG 77, 249
εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐπιφερόμενος καὶ βασιλικὰς συλλαβὰς, αἱ παρεκελεύοντο τὸν εὐλαβέστατον ep. 120
τῆς Ἀντιοχέων ἐκκλησίας ἐπίσκοπον Ἰωάννην ἀναθεματίσαι μὲν τὰ μιὰρὰ Νεστορίου δόγματα, 10
καταψηφίσασθαι δὲ καὶ τὴν καθαιρέσιν αὐτοῦ καθ' ὁμοιότητα τῆς ἀγίας συνόδου Ζητησαί τε
οὕτω τὴν παρ' ἡμῶν κοινωνίαν. καὶ ἡ μὲν δύναμις τῶν γεγραμμένων αὕτη· τινὲς δὲ
τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολήν ἐπισκόπων, οὕτω τάχα Νεστορίου καταγινώσκοντες ἢ καὶ προστα-
σίαν αὐτῶι νέμοντες τὴν ὀρθὴν ἡμῶν λυπούσαν πίστιν καὶ τῆι δόξει τοῦ πάντων ἡμῶν
σωτῆρος Χριστοῦ προσκρούουσιν οὐ μετρίως, παρεσκεύασαν γράψαι πρὸς με τὸν θεοσε- 15 ep. A 105
βέστατον καὶ ὀσιώτατον τῆς Βεροιαίων ἐπίσκοπον Ἀκάκιον εἰκαῖά τινα, ὡς αὐτῶν αἰτούν-
των χρῆναι μὲν ἅπαντα τὰ παρ' ἡμῶν γραφέντα κατὰ Νεστορίου παραλύεσθαι καὶ ὡς
ἄκυρα ῥίπτεσθαι, συνθέσθαι δὲ μόνωι τῶι συμβόλωι τῆς πίστεως τῆς ὀρισθείσης παρὰ τῶν
ἀγίων ἡμῶν πατέρων ἐν τῆι Νικαέων πόλει. οἶδε δὲ ἡ σῆ ὀσιότης ὅτι τοιαῦτοι πάλαι αὐτῶν ep. 9
2 αἱ προτάσεις ἦσαν κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν. ἐγὼ δὲ πρὸς ταῦτα γέγραφα ὅτι πράγμα 20 ep. A 107
αἰτοῦσιν οὐκ ἐνδεχόμενον· γεγράφαμεν γὰρ ὀρθῶς ἃ γεγράφαμεν, τῆι ὀρθῆι καὶ ἀμωμήτῳι
 συναγορεύοντες πίστει, καὶ οὐδὲν τὸ παράπαν τῶν ἰδίων ἀρνούμεθα. οὐ γὰρ εἴρηται τι,
καθάπερ αὐτοὶ φασιν, ἀτημελῶς, ἀλλὰ τῆς ὀρθότητος ἐχόμενα πανταχοῦ καὶ τῆι τῆς ἀλη-
θείας δυνάμει συντρέχοντα· χρῆναι δὲ μᾶλλον αὐτοὺς μὴ περιδρομαῖς τισι καὶ ἀναβολαῖς
κεχρῆσθαι τοιαύταις μῆτε μὴν ἕξω φέρεσθαι τῶν ἀναγκαίων, ἀλλὰ κατὰ τὸ δόξαν εὐ ἔχειν 25 M V 349
καὶ αὐτῶι τῶι εὐσεβεστάτῳι καὶ θεοφιλεστάτῳι βασιλεῖ καὶ τῆι ἀγίαι συνόδωι τὰς Νεστορίου PG 252
φλυαρίας καὶ τὰς κατὰ Χριστοῦ γενομένας δυσφημίας ἀναθεματίσαι ὁμολογήσαι τε τὴν
καθαίρεσιν αὐτοῦ καὶ συνθέσθαι τῆι χειροτονίαι τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου
3 Μαξιμιανοῦ. τούτων τοίνυν παρ' ἐμοῦ διαπεμφθέντων αὐτοῖς τῶν γραμμάτων, συνευ-
ρακότες ὅτι οὐκ ἂν λάβοιεν τὴν κοινωνίαν, μὴ εἰς πείρας ἐνηγεμένων ὧν ἔδει ποιεῖν αὐτοὺς, 30
ἀποστέλλουσιν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τὸν εὐλαβέστατον καὶ θεοφιλέστατον ἐπίσκοπον τῆς
Ἐμεσηνῶν Παῦλον ἐπικομιζόμενον πρὸς με γράμματα κοινωνικὰ μὲν, ὑπαγορευθέντα δὲ οὐ ep. A 108
σφόδρα καθηκόντως. προσεποιούντο γὰρ καὶ μέμψεις πρᾶσάγειν ὡς οὐκ ὀρθῶς τινων
εἰρημένων καὶ πεπραγμένων ἐν τῆι ἀγίαι συνόδωι. καὶ τὰς μὲν τοιαύτας ἐπιστολάς οὐ
προσηκάμην, ἀλλ' ἔφην ὅτι οἱ καὶ συγγνώμην αἰτεῖν ὀφείλοντες ἐπὶ τοῖς φθάσασι πῶς καὶ 35

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBU'Λ'Λ'Λ'

1 φρενὶ D 2 λογισμοῖς B 3 οἱ WR

V, P [= hk], S, D [= mn], AA

5 Τοῦ αὐτοῦ VPSD Κυρίλλου A δοναίτον VP ἐπιστολή om mΛ 6 δονάτω VI'
7 ρκθ V ρκ P ρθ' D ωῆθην] *orinon peculiariter* Λ τῆ παρακολουθήσαντι S 10 νεστορίου
μιὰρὰ SD δόγματα καὶ V 11 καὶ om SD αὐτοῦ om. SD 12 ἡμῖν P δὲ καὶ SD
13 ἢ] οἱ P 14 ἡμῶν om. P 14/15 λυπούσαν — προσκρούουσιν Λ λυπούσι — προσκρούουσιν
[προσκυνοῦσιν S οὐ προσκυνοῦσιν D] VPSDA 15 Χριστοῦ om. P οὐ μετρίως αἱ A οἱ οὐ
μετρίως D παρεσκεύασάν τε V 16 βεροιαίων VDA 19 ἡμῶν om VPSD 20 καὶ
κατὰ Λ τὴν τῶν V γέγραφα] ἔφην P 22 εἴρηται τι] εἴρητί V 23 πανταχοῦ PSLAA
παντελῶς καὶ πανταχοῦ V 26 εὐσεβεστάτῳι AA θεοσεβεστάτῳι VPSD 30 ἀνηγεμένιον Λ
32 ἐμισσηνῶν VSA γράμματα VAA om. PSD που οὐ SD 35 οἱ] εἰ P

δευτέρας ἐπάγουσιν ὕβρεις; ἀπολογουμένου δὲ τοῦ μνημονευθέντος θεοσεβεστάτου
 I. III 1154 ἐπισκόπου ἐνωμότως τε διαβεβαιουμένου μὴ τοιοῦτον ἐσχηκέναι σκοπὸν αὐτοῦς, ἐξ ἀπλό-
 τητος δὲ μᾶλλον ἐπὶ τὸ γράμμα ἐλθεῖν, παρήκα μὲν διὰ τὴν ἀγάπην καὶ τοῦτο, οὐ πρό-
 ep. 122 τερον δὲ συναχθῆναι αὐτῷ συγκεχώρηκα, εἰ μὴ βιβλίον ἐπιδοὺς ἐγγράφως ἀνεθεμάτισε τὰ
 Νεστορίου δόγματα καὶ ὠμολόγησεν ἔχειν αὐτὸν καθηρημένον καὶ συντίθεσθαι τῇ χειρο- 5
 4 τονίαι τοῦ εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ. καὶ ἡξίου μὲν ὡς
 ὑπὲρ πάντων τῶν κατὰ τὴν Ἀνατολὴν ὄντων θεοσεβεστάτων ἐπισκόπων τὰ τοιαῦτα βιβλία
 δούς, μηδὲν ἕτερον ἡμᾶς προσαπαιτῆσαι ἠνεσχόμην δὲ οὐδαμῶς, ἀλλὰ γὰρ συνεξέπεμψα
 τῷ κυρίῳ μου τῷ θαυμασιωτάτῳ τριβούνῳ καὶ νοταρίῳ Ἀριστολάῳ δύο τῶν ἡμετέρων
 κληρικῶν εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, ἐγχειρίσας χάρτην καὶ εἰπὼν ὅτι ἐὰν υπογράψῃ ὁ θεοσε- 10
 βέστατος ἐπίσκοπος τῆς Ἀντιοχείων Ἰωάννης καὶ δέξεται τοῦτον, τότε ἀπόδοτε τὰ κοινω-
 νικά. ἐδυσχέρανε γὰρ ἐπὶ τῷ βράδει ὁ μνημονευθεὶς θαυμασιώτατος τριβούνος Ἀριστό-
 λαος. ὑπογράψαντος τοίνυν τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ
 ἐπιφανεστέρων, ἀναθεματίσαντων δὲ τὰ Νεστορίου δόγματα καὶ ὁμολογησάντων ἔχειν αὐτὸν
 καθηρημένον συνθεμένων τε τῇ χειροτονίαι τοῦ θεοσεβεστάτου ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ, 15
 ep. 95 ἀποδεδώκαμεν τὴν κοινωνίαν· ταῦτα γὰρ αὐτοῖς καὶ κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν προε-
 5 τείνεται παρὰ τῆς ἀγίας συνόδου. ἴστω δὲ κάκεινο ἢ σὴ ὀσιότης· ἐνέστη μὲν γὰρ ἐν
 ἀρχαῖς πλείστα παρακαλῶν ὁ εὐλαβέστατος καὶ θεοσεβέστατος ἐπίσκοπος Παῦλος τῶν
 καθηρημένων ἕνεκα, Ἑλλαδίου τε φημί καὶ Εὐθηρίου καὶ Ἰμερίου καὶ Δωροθέου καὶ ἡξίου
 τὰ ἐπ' αὐτοῖς ἀργῆσαι, διατεινόμενος μὴ ἐτέρως δύνασθαι τὴν εἰρήνην τῶν ἐκκλησιῶν 20
 ἐνεχθῆναι πρὸς πέρας, εἰ μὴ προστεθῆ καὶ τοῦτο. ἐγὼ δὲ ἔφην ἀδυνάτῳ πράγματι
 ἐπιχειρεῖν αὐτὸν καὶ τοῦτο οὐκ ἔσσεσθαι ποτε παρ' ἡμῶν. μεμενήκασι τοίνυν ἐν ᾧ καὶ
 PG 253 νῦν εἰσι σχήματι, καὶ οὐδεμία γέγονεν αὐτῶν μνήμη ἐν ταῖς συνθήκαις ταῖς περὶ τῆς εἰρήνης
 ep. 130 6 τῶν ἐκκλησιῶν. γεγράφασι δὲ τὴν αὐτὴν ἐπιστολὴν ἣν ἔπεμψαν πρὸς με, καὶ πρὸς τοὺς
 M V 352 θεοσεβεστάτους καὶ ὀσιωτάτους ἐπισκόπους τὸν τε τῆς μεγάλης Ῥώμης Ξύστον καὶ τὸν 25
 τῆς ἀγίας Κωνσταντινουπολιτῶν ἐκκλησίας Μαξιμιανόν. καὶ ἦν ἀναγκαῖον ἀκριβῶς
 διδαχθῆναι ταῦτα τὴν σὴν τελειότητα, ὡς ἂν μὴ τινες ἕτερα ἀνθ' ἐτέρων φλυαρεῖν εἰω-
 θότες ταράξωσι τινὰς τῶν ἀδελφῶν ὡς ἡμῶν ὀρησαμένους ἃ γεγράφαμεν κατὰ τῶν
 ep. 127 Νεστορίου δυσφημιῶν. ἀπέστειλα δὲ τὰ ἴσα τῶν ἐπιστολῶν τῆς τε παρ' ἐμοῦ γρα-
 φείσης πρὸς τὸν εὐλαβέστατον τῆς Ἀντιοχείων ἐπίσκοπον Ἰωάννην καὶ τῆς παρ' αὐτοῦ 30
 ep. 123 γραφείσης πρὸς με ἐπὶ τῷ ἀναθεματισμῷ τῶν Νεστορίου δυσφημιῶν καὶ τῇ καθαιρέσει
 αὐτοῦ πρὸς εὐμάθειαν ἀκριβῆ τῆς σῆς τελειότητος. καὶ ἐτέρως ἐπιστολὰς παρὰ ταύτας
 προκομιζέτω μηδεὶς.

Πρόσσειπε τὴν παρὰ σοὶ ἀδελφότητα. σὲ ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίῳ προσαγορεύει.

V, P [= hk], S, D [= mn], AL

2 ἐνωμότως VD   τὲ A τὲ καὶ VSD δὲ P   3 πρὸς D   παρήκα μὲν P παρήκαμεν AL
 παρηκάμην V προσηκάμην SD   4 δούς V   6 καὶ θεοσεβεστάτου SDAAL om. VP   8 γὰρ om. VP
 συνέπεμψα SD   9/10 Ἀριστολάῳ — Ἀντιόχειαν om. SD   10 τὴν om. P   ἐγχειρήσας PA
 11 ἐπίσκοπος om. A   δέξῃσθε SDA   12 ἐδυσχέραν δὲ superscr. γὰρ V   μνημονευθεὶς
 om. SD   14 δὲ VP τὲ SDAAL   15 συνθεμένων τὲ VAA καὶ συνθεμένων P καὶ συντί-
 θεσθαι SD   εὐλαβεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου SD   16 καὶ om. D   18 θεοφιλέστατος V
 19 παλλαδίου V   φημί om. V   εὐθηρίου ἱερίου V   ἡμερίου SD   21/22 ἐγὼ — τοῦτο
 om. V   22 ἐσόμενον V   23 σχήματι D   24 τῶν ἀγίων V   καὶ τοὺς S καὶ τοῖς D
 25 θεοφιλέστατους P θεοσεβεστάτους D   ὀσιωτάτους ἐπισκόπους D   ἐπισκόπους om. V   τῷ
 — Ξύστῳ D   25/26 τῷ — μαξιμιανῷ D   27 ταῦτα om. V   29 ἀπεστείλαμεν A   δὲ καὶ SD
 30/31 τὸν εὐλαβέστατον — πρὸς om. V   30 ἀντιοχέας D   31 σὲ V   31/32 καὶ — αὐτοῦ
 om. A   33 κομιζέτω P   34 σὺν V   σὲ.— προσαγορεύει om. V

130 = S 127 A 122

Ἰωάννου ἐπισκόπου Ἀντιοχείας καὶ τῶν λοιπῶν τῶν σὺν αὐτῷ ἐπιστολῇ πρὸς Ξύστον L III 108
ἐπίσκοπον Ῥώμης καὶ πρὸς Κύριλλον ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας καὶ Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον M V 285
Κωνσταντινουπόλεως

Τοῖς ὀσιωτάτοις καὶ θεοφιλεστάτοις ἀδελφοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Ξύστῳ Κυρίλλῳ 5
καὶ Μαξιμιανῷ Ἰωάννης καὶ οἱ λοιποὶ πάντες οἱ σὺν ἐμοὶ ἐν κυρίῳ χαίρειν. Καὶ σπουδῆ
καὶ σκοπὸς πᾶσι τοῖς ἱεράσθαι λαχοῦσι καὶ τὴν θεῖαν τῆς ἐπισκοπῆς λειτουργίαν πεπιστευ-
μένους παρὰ τοῦ πάντων ἡμῶν σωτῆρος Χριστοῦ τὸ ἐν ὀρθῇ πίστει διαπρέπειν οὕτω τε
διδάσκειν τοὺς ὑπὸ χεῖρα λαοὺς. οὕτω τοίνυν ἔχοντας τοῦ πράγματος, κατὰ τὸ παρῳ-
χηκὸς ἔτος ἐκ θεσπίσματος τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων ἀγία σύνοδος 10
θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων συνήχθη κατὰ τὴν Ἐφεσίων μητρόπολιν τῆς κατὰ Νεστόριον
ὑποθέσεως χάριν, οἱ καὶ συνεδρεύσαντες ἅμα τοῖς ἀποσταλεῖσιν ἐκδίκους παρὰ τοῦ τῆς
μακαρίας μνήμης Κελεστίνου τὸ γενομένου ἐπισκόπου τῆς ἀγίας Ῥωμαίων ἐκκλησίας ψήφῳ
καθαιρέσεως ὑποβελήκασιν τὸν μνημονευθέντα Νεστόριον ὡς βεβήλῳ διδασκαλίᾳ χρησά-
μενον καὶ σκανδαλίσαντα πολλοὺς καὶ οὐκ ὀρθοποδήσαντα περὶ τὴν πίστιν· συνεδραμη- 15
κότες δὲ καὶ ἡμεῖς, εἶτα τοῦτο γεγονός ἐυρόντες λελυπήμεθα. ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας
διαφορᾶς μεταξὺ γενομένης ἡμῶν τε καὶ τῆς ἀγίας συνόδου καὶ πολλῶν μεταξὺ πεπραγμένων
τε καὶ εἰρημένων, ὑπεστρέψαμεν εἰς τὰς ἑαυτῶν ἐκκλησίας τε καὶ πόλεις, οὐ συνενεχθέντες
τὸ τῆνικαδὲ τῇ ἀγίᾳ συνόδῳ δι' ὑπογραφῆς εἰς τὴν ἐξενεχθεῖσαν κατὰ Νεστορίου τῆς
καθαιρέσεως ψήφον. διηρημένων δὲ πρὸς διχὸν ἰαν τῶν ἐκκλησιῶν, ἐπειδὴ τούτου 20
μάλιστα πάντας φροντίσαι ἐχρῆν ὅπως συναφθεῖεν ἐκ μέσου γενομένης διχονοίας ἀπάσης,
καὶ τῶν εὐσεβεστάτων καὶ φιλοχρίστων βασιλέων αὐτὸ δὴ τοῦτο γενέσθαι θεσπισάντων ep. 120
καὶ εἰς τοῦτο πεπομφότων τὸν θαυμασιώτατον τριβούνον καὶ νοτάριον Ἀριστόλαον, συνή- L III 1090
ρυσεν εἰς ἀναίρεσιν ἀπάσης φιλονεικίας καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν εἰρήνην βραβευθῆναι ταῖς ἐκκλη-
σίαις τοῦ θεοῦ καὶ ἡμᾶς αὐτοὺς νῦν συνθέσθαι τῇ ψήφῳ τῆς ἀγίας συνόδου τῇ ἐξενεχθείσῃ 25
κατὰ Νεστορίου ἔχειν τε αὐτὸν καθιρημένον καὶ ἀναθεματίσαι τὰς δυσφήμους αὐτοῦ
διδασκαλίας διὰ τὸ τὰς παρ' ἡμῖν ἐκκλησίας τὴν ὀρθὴν αἰεὶ καὶ ἀβέβηλον ἐσχικῆναι πίστιν,
καθὰ καὶ ἡ ὑμετέρα ὀσιότης, καὶ ταύτην αἰεὶ φυλάττειν καὶ παραδιδόναι τοῖς λαοῖς. συναι-
νούμεν δὲ καὶ τῇ χειροτονίᾳ τοῦ ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Κωνσταντινουπολιτῶν
ἀγίας ἐκκλησίας ἐπισκόπου Μαξιμιανοῦ καὶ κοινωνικοὶ πᾶσιν ἐσμέν τοῖς κατὰ τὴν οἰ- 30
κουμένην θεοσεβεστάτοις ἐπισκόποις, ὅσοι τὴν ὀρθὴν καὶ ἀμώμητον ἔχουσί τε καὶ τηροῦσι
πίστιν.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

ρλ V ρκα P ρκ' D 2 Ἰωάννου — Ἀντιοχείας] τοῦ αὐτοῦ A λοιπῶν] λοιπῶν ἐπισκόπων A
3 πρὸς om. A 5/6 Ξύστῳ — χαίρειν om. D 6 οἱ λοιποὶ — ἐμοὶ] οἱ σὺν ἐμοὶ πάντες S
7 ἅπασιν DA 10 θεσπισμάτων A 11 θεοφιλεστάτων — συνήχθη SDA ἠθροίσθη θεοφιλεστάτων
ἐπισκόπων P θεοφιλεστάτων ἐπισκόπων V 12 χάριν γέγονεν V 13 ἀγίας om. SD 14 διδα-
σκάλῳ S 14/15 χρώμενον VPSD 15 καὶ² om. SD ὀρθοποδίσαντα SD 17 γενομένης
μεταξὺ P γενομένης V 18 εἰς τὰς — πόλεις ὑπεστρέψαμεν V εἰς τὰς — πόλεις P συναχθέν-
τες P 19 τῆνικαδὲ V 19/20 τῆς κατὰ νεστορίου καθαιρέσεως A 19 τοῦ νεστορίου SD
20 δὲ om. V ἐπειδὴ δὲ V τοῦτο PS 21 πάντας om. V 22 θεοσεβεστάτων V
γενέσθαι om. P 23 θαυμάσιον V 24 εἰς — φιλονεικίας] ἀπάσης φιλονεικίας ἔξαιρεθείσης P
25 καὶ νῦν SD om. V τῆδε τῇ VSD 29 ὀσιωτάτου καὶ θεοσεβεστάτου] θεοσεβεστάτου καὶ
θεοφιλεστάτου P 30 ἀγίας om. SD ἀνά SD πᾶσαν τὴν A 31 ὀρθόδοξον V

131 = S 128 A 125. Latina uersio extat in Collectione CT 74

L III 1155 Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Μαξιμιανὸν ἐπίσκοπον Κωνσταντινουπόλεως
 M V 352 ἐπιστολή
 PG 77, 253

Κυρίω μου ἀγαπητῷ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Μαξιμιανῷ Κύριλλος ἐν κυρίῳ
 χαίρειν. Οὐκ ἦν ἀμφίβολον ὅτι πάντῃ τε καὶ πάντως αἱ τῆς σῆς ὀσιότητος ἰσχύουσι 5
 προσευχαί· κατανεύει γὰρ ἐτοίμως τοῖς ἀγαπῶσιν αὐτὸν ὁ πάντων ἡμῶν σωτὴρ ὥστε
 Ps. 17, 7 ἕκαστον καὶ ἐπὶ τούτῳ χαίροντά τε καὶ ἀνασκιρτῶντα λέγειν· ἤκουσεν ἐκ ναοῦ ἁγίου
 αὐτοῦ φωνῆς μου καὶ ἡ κραυγὴ μου ἐνώπιον αὐτοῦ εἰσελεύσεται εἰς τὰ
 ᾠτα αὐτοῦ. ἰδοὺ γὰρ ἰδοὺ τὰ διεσπασμένα μέλη τοῦ τῆς ἐκκλησίας σώματος συνήφθη
 πάλιν ἀλλήλοις καὶ διατέμνει μὲν οὐδὲν εἰς διχόνοιαν τοὺς ἱεουργοῦντας τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 10
 Χριστοῦ, μᾶι δὲ οἱ πάντες στεφανούμεθα πίστει, τὸν τῶν ἀνοσίων εὐρετὴν Νεστόριον ἔξω
 τῶν ἱερῶν ἐλάσαντες περιβόλων καὶ ἀγέλης εὐγενοῦς ἀποστήσαντες τὸν ψευδοποιμένα·
 γέγονε δὲ καὶ τοῦτο [ἐν] τῶν σῶν κατόρθωμα προσευχῶν. ἐπεὶ τοίνυν φροντὶς ἀναγκαία
 γέγονε καὶ τοῖς εὐσεβεστάτοις βασιλευσιν ἢ περὶ τῶν ἐκκλησιῶν εἰρήνης, εὐχόμεθα δὲ καὶ
 ἡμεῖς αὐτοὶ γενέσθαι μὲν ἐκ μέσου τὸ διατειχίζον καὶ διατέμονον ἡμᾶς εἰς διαφορὰν, ἀνα- 15
 ep. 123 λάμψαι δὲ φωτὸς δίκην τὴν θεῷ φιλότιμην εἰρήνην, ὁμολογησάντων ἐγγράφως τοῦ θεοφι-
 λεστάτου καὶ θεοσεβεστάτου τῆς Ἀντιοχείων ἐπισκόπου Ἰωάννου καὶ τῶν σὺν αὐτῷ εὐλα-
 βεστάτων ἐπισκόπων ὅτι καὶ καθηρημένον ἔχουσι Νεστόριον καὶ ἀναθεματίζουσι τὰς ἀνοσίους
 ep. 127 αὐτοῦ δυσφημίας, πέπομφα γράμματα πρὸς τε τὴν θεοσεβείαν αὐτοῦ καὶ τοὺς ἄλλους κοι-
 PG 256 νωνικὰ καὶ συνήφθημεν εἰς ὁμόνοιαν, πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σῆς συναινούσης ὀσιότητος καὶ 20
 ἀπάντων τῶν ἄλλων ἔξ ὧν τὸ τῆς ἁγίας συνόδου γέγονε πλήρωμα. οὐ γὰρ ἔρις καὶ
 φιλονεικία κρατεῖ παρ' ἡμῖν, ἀλλ' ἓνα σκοπὸν οἱ πάντες ἐσχέκαμεν πρὸς εἰρήνην βλέποντα,
 καὶ εἴπερ ἠθέλησαν οἱ ἐξ ἀρχῆς διχονοήσαντες καὶ ἑαυτοὺς ἡμῶν ἀποτεμόντες, οὐδ' ἂν
 ὄλως γέγονέ τις ἔρις καὶ διαφορὰ τῶν ἐκκλησιῶν. πλὴν εὐλογητὸς ὁ σωτὴρ ὁ τὸν
 χειμῶνα καταπαύσας καὶ τὴν τῆς ὁμοψυχίας ἡμῖν ἀπλώσας γαλήνην εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις 25
 τῆς σῆς ὀσιότητος, καὶ τῶν ἄλλων δὲ ἀπάντων ὅσοι πίστιν ἔχοντες ὀρθὴν καὶ εἰλικρινῆ
 Ioh. 3, 23 τὴν ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ προσκύνῃσιν καὶ λατρείαν τελούσιν αὐτῷ.

V, P [= hk], S, D [= mn], AJΛ^c

ρλα V ρκβ P ρκα' D 2/3 Κυρίλλου — ἐπιστολή VPSDA κυρίλλου πρὸς τὸν αὐτὸν μαξιμιανὸν
 σταλεῖσα διὰ ἀριστολάου AJ 3 in fine add. *qui ordinatus est post Nestorium* Λ^c *qui — Nestorium*
directa post pacem Λ^c 4/5 Κυρίω — χαίρειν om. V 4 κυρίω — συλλειτουργῷ AJ *reuerentissimo et*
deosantissimo comministro Λ τῷ ὀσιωτάτῳ καὶ ἀγιωτάτῳ δεσπότῃ ἐμῷ ἀρχιεπισκόπῳ πατρὶ PSD
 5 ἰσχύουσι VD 7 καὶ om. P τε om. D 7/8 αὐτοῦ ἁγίου S 9 διεσπασμένα VPAJΛ^c
 διεσπαρμένα SΔΛ^c 12 ἐλάσαντα S ἀγενοῦς S ἀποστήσαντα S 13 ἐν om. VAJΛ
 ἐπεὶ δὲ τοίνυν V 14 παρὰ J εἰρήνης Λ εἰρήνη VPSDAJ 15/16 ἀναλάμψαι — εἰρήνην om.
 SD 16 τὴν AJ om. VP τοῦ τε P 17 εὐσεβεστάτου P 18 καὶ¹ AJΛ om. VPSD
 ἀνοσίους] *insensatas* [= ἀνοήτους] Λ^c 19 δυσφημίας αὐτοῦ SD καὶ πέπομφα P ἄλλους
 AJΛ ἄλλους ἐπισκόπους VPSD 20 συντρεχούσης πρὸς τοῦτο καὶ τῆς σῆς ὀσιότητος D ὀσιό-
 τητος συναινούσης P 22 οἱ πάντες AJ ἅπαντες VPSD 23 ἡμῖν διχονοήσαντες D 25 κατα-
 παύσας VAJ καταστήσας PS κατασιγήσας D ἡμῖν DAJΛ ἡμῶν VPS 26 πάντων VP
 27 πνεύματι τε καὶ AJ

132 = S 91 A 131. Latina uersio extat in Collectione CT 75

Ὑπομνηστικὸν Εὐλόγιωι πρεσβυτέρω Ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ
τοῦ ἀγιωτάτου ἐπισκόπου Κυρίλλου

L III 1147
M V 344
PG 77, 224
PG 225
ep. 123, 127

Ἐπιλαμβάνονται τινὲς τῆς ἐκθέσεως ἧς πεποίηται οἱ Ἀνατολικοί, καὶ φασιν· διὰ τί
δύο φύσεις ὀνομαζόντων αὐτῶν ἠνέσχετο ἢ καὶ ἐπήνεσεν ὁ τῆς Ἀλεξανδρείας; οἱ δὲ τὰ
Νεστορίου φρονούντες λέγουσιν κάκεινον οὕτω φρονεῖν, συναρπάζοντες τοὺς οὐκ εἰδότας
τὸ ἀκριβές. χρῆ δὲ τοῖς μεμφομένοις ἐκεῖνα λέγειν ὅτι οὐ πάντα ὅσα λέγουσιν οἱ
αἰρετικοί, φεύγειν καὶ παραιτεῖσθαι χρῆ· πολλὰ γὰρ ὁμολογοῦσιν ὧν καὶ ἡμεῖς ὁμολο-
γοῦμεν. οἷον Ἀρειανοὶ ὅταν λέγωσιν τὸν πατέρα ὅτι δημιουργὸς ἐστὶ τῶν ὄλων καὶ
κύριος, μὴ διὰ τοῦτο φεύγειν ἡμᾶς ἀκόλουθον τὰς τοιαύτας ὁμολογίας; οὕτω καὶ ἐπὶ 10
Νεστορίου, κἂν λέγηι δύο φύσεις τὴν διαφορὰν σημαίνων τῆς σαρκὸς καὶ τοῦ θεοῦ λόγου·
ἑτέρα γὰρ ἢ τοῦ λόγου φύσις καὶ ἑτέρα ἢ τῆς σαρκὸς. ἀλλ' οὐκέτι τὴν ἔνωσιν ὁμολογεῖ
μεθ' ἡμῶν. ἡμεῖς γὰρ ἐνώσαντες ταῦτα ἓνα Χριστόν, ἓνα υἷόν, τὸν αὐτὸν ἓνα κύριον ὁμο-
λογοῦμεν καὶ λοιπὸν μίαν τὴν τοῦ υἱοῦ φύσιν σεσαρκωμένην, ὁποῖόν ἐστιν καὶ ἐπὶ τοῦ
κοινοῦ εἰπεῖν ἀνθρώπου· ἐστὶν μὲν γὰρ ἐκ διαφόρων φύσεων, ἀπὸ τε σώματος φημί καὶ 15
ψυχῆς, καὶ ὁ μὲν λόγος καὶ ἡ θεωρία οἶδεν τὴν διαφορὰν, ἐνώσαντες δέ, τότε μίαν ποιούμεν
ἀνθρώπου φύσιν. οὐκοῦν οὐ τὸ εἰδέναι τῶν φύσεων τὴν διαφορὰν διατέμνειν ἐστὶν εἰς
δύο τὸν ἓνα Χριστόν. ἐπειδὴ δὲ πάντες οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς νομίζουσιν ἡμᾶς τοὺς M V 345
ὀρθοδόξους ταῖς Ἀπολιναρίου δόξαις ἀκολουθεῖν καὶ φρονεῖν ὅτι σύγκρασις ἐγένετο ἢ
σύγχυσις (τοιαύταις γὰρ αὐτοὶ κέχρηται φωναῖς, ὡς τοῦ θεοῦ λόγου μεταβεβηκότος εἰς 20
φύσιν σαρκὸς καὶ τῆς σαρκὸς τραπέισης εἰς φύσιν θεότητος), συγκεχωρήκαμεν αὐτοῖς οὐ
διελεῖν εἰς δύο τὸν ἓνα υἷόν, μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὁμολογήσαι μόνον ὅτι οὔτε σύγχυσις ἐγένετο

2 Fcyt 12 ἐν τῆς πρὸς Εὐλόγιον ἐπιστολῆς τὸν ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀποκρισιάριον, ἧς ἡ ἀρχή·
Ἐπιλαμβάνονται — Ἀνατολικοὶ 4—14 σεσαρκωμένην Doctr. patr. 23, 1 4—8 χρῆ Eulogius ap.
Phot. bibl. 230 p. 270^b 23 7 οὐ πάντα — 12 σαρκὸς Coll. c. Seuer. 47 [t. IIII 2 p. 177] 11 κἂν
— 14 σεσαρκωμένην Eulogius p. 270^b 35 17/18 οὐκοῦν — Χριστόν Doctr. patr. 23, 1 οὐ τὸ — Χριστόν
Fcyt 15 18—p. 36, 2 Fcyt 12 ἐπειδὴ — φωνήν

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZΛ^cΛ^c

2/3 ὑπομνηστικὸν εὐλόγιω πρεσβυτέρω ἀλεξανδρείας [ἀλεξανδρείας om. SD] παραμένοντι — τοῦ
ἀγιωτάτου [ἀγιωτάτου om. SD] ἐπισκόπου [ἀρχιεπισκόπου SDA] κυρίλλου SDRΛ τοῦ αὐτοῦ ἀγίου κυ-
ρίλλου ὑπομνηστικὸν εὐλόγιω διακόνω ἀλεξανδρείας παραμένοντι ἐν κωνσταντινουπόλει ὄντι ἀποκρι-
σεαρίω Z τοῦ αὐτοῦ [ἐπιστολή τοῦ αὐτοῦ V κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας E] πρὸς εὐλόγιον
πρεσβύτερον [ἐπίσκοπον P] ἀλεξανδρείας [hic finem facit inscriptionis V] στατιζόντα [στασιαζόντα E]
ἐν κωνσταντινουπόλει VPAEU τοῦ αὐτοῦ ἀγίου κυρίλλου πάπα ἀλεξανδρείας πρὸς εὐλόγιον πρε-
σβύτερον ἀλεξανδρείας ἐπιστολή περὶ πίστεως W τοῦ αὐτοῦ ἐν ἀγίοις κυρίλλου ἐπιστολή πρὸς
εὐλόγιον πρεσβύτερον χρηματίζοντα ἐν κωνσταντινουπόλει B ρλβ V ρκγ P πη' D 4 διὰ τί]
ὅτι SD 5 ἀλεξανδρείας ἐπίσκοπος ZΛ 5/6 τὰ Νεστορίου] *qualia* [Λι qui Λ^c] *Nestorum sunt* Λ^c
6 φρονούντες om. SDA^c συναρπάζοντα R 7 ἐκεῖνα VWRBEUΛ Eulog. ἐκεῖνο PSDAZ
ὅτι om. D 8 ὧν] ὡς Λ 9 οἱ ἀρειανοὶ VE ὅτε λέγουσι E ὅτι om. P τῶν
ὄλων om. Z 10 ἡμᾶς φεύγειν SDWRZ ἀκόλουθον ἦν P ἀκολουθεῖν E ἀκόλουθον καὶ ἀρ-
νεῖσθαι Z ταῖς τοιαύταις ὁμολογίαις E ταῦτα τὰς ὁμολογίας VP 11 λέγει R λέγοι Z
σημαίνων om. V 12 οὐκέτι] οὐ κατὰ SD 13 Χριστόν] κν E 14 τὴν om. VP υἱοῦ]
θῷ SD σεσαρκωμένην φαμέν WR 15 μὲν om. WR φημί om. WRBE 16/17 ἐνώ-
σαντες — διαφορὰν om. S 16 τότε] ταῦτα Z ποιούμεν μίαν DZ μίαν V 17 οὐκοῦν αὐ B
18 ἐκ om. Fcyt 18/19 τοὺς ὀρθοδόξους ἡμᾶς ἀκολουθεῖν ταῖς — δόξαις B 19 ἀπολλιναρίου S
κακοδοξίαις Fcyt ἢ καὶ φρονεῖν Z 20 τοιαύταις γάρ] καὶ τοιαύταις Z καὶ αὐτοὶ D
μεταβεβηκότος DAWRBEUZΛ^c Fcyt καταβεβηκότος S μεταβεβηκότος VPΛ^c εἰς om. Λ^c 20/21 εἰς
— τραπέισης] τὴν σάρκα P 21 συνεχωρήσαμεν VPAU αὐτοῦς SDWRL μὴ SD 22 τὸν
ἓνα χν εἰς δύο Z υἷόν SDAWRBEUΛ^c Fcyt χν VPU (Z)

οὔτε κράσις, ἀλλ' ἡ μὲν σὰρξ σὰρξ ἦν ὡς ἐκ γυναικὸς ληφθεῖσα, ὁ δὲ λόγος ὡς ἐκ πατρὸς
 loh. 1, 14 γεννηθεὶς λόγος ἦν· πλὴν εἰς ὁ Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος κατὰ τὴν Ἰωάννου φωνὴν ὡς
 γεγονότος σαρκὸς τοῦ λόγου. παρασκευάζε δὲ αὐτοὺς προσέχειν τῇ ἀναγνώσει τῆς
 ἐπιστολῆς τοῦ μακαρίου πάπα Ἀθανασίου, ὅτι ἐκεῖ φιλονεικούντων τινῶν καὶ λεγόντων ὅτι
 ἐκ τῆς ἰδίας φύσεως ὁ θεὸς λόγος μετεποίησεν ἑαυτῷ σῶμα, ἄνω καὶ κάτω ἰσχυρίζεται 5
 ὅτι οὐχ ὁμοούσιον ἦν τῷ λόγῳ τὸ σῶμα. εἰ δὲ οὐχ ὁμοούσιον, ἕτερα πάντως καὶ
 ἕτερα φύσις, ἕξ ὧν ὁ εἷς καὶ μόνος νοεῖται υἱός. κάκεινο δὲ μὴ ἀγνοείτωσαν· ὅπου
 γὰρ ἔνωσις ὀνομάζεται, οὐχ ἑνὸς πράγματος σημαίνεται σύνοδος, ἀλλ' ἡ δύο ἢ καὶ πλειόνων
 καὶ διαφόρων ἀλλήλοις κατὰ τὴν φύσιν. εἰ τοίνυν λέγομεν ἔνωσιν, ὁμολογοῦμεν ὅτι
 L III 1150 σαρκὸς ἐψυχωμένης νοερῶς καὶ λόγου, καὶ οἱ δύο λέγοντες φύσεις οὕτω νοοῦσι· πλὴν τῆς 10
 ἐνώσεως ὁμολογουμένης οὐκέτι δίστανται ἀλλήλων τὰ ἐνωθέντα, ἀλλ' εἰς λοιπὸν υἱός, μία
 φύσις αὐτοῦ, ὡς σαρκωθέντος τοῦ λόγου. ταῦτα ὁμολόγησαν οἱ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς, εἰ
 ep. 123. 127 καὶ περὶ τὴν λέξιν ὀλίγον ἐσκοτίσθησαν. οἱ γὰρ ὁμολογοῦντες ὅτι ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς
 PG 228 γεννηθεὶς μονογενὴς λόγος ἐγεννήθη ὁ αὐτὸς καὶ κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς, καὶ ὅτι θεοτόκος
 ἐστὶν ἡ ἁγία παρθένος, καὶ ὅτι ἐν αὐτοῦ τὸ πρόσωπον, καὶ ὅτι οὐ δύο υἱοί, οὐ δύο 15
 Χριστοί, ἀλλ' εἷς, πῶς ταῖς Νεστορίου συμφέρονται δόξαις; Νεστόριος μὲν γὰρ ἐν ταῖς
 ἑαυτοῦ ἐξηγήσεσιν προσποιεῖται λέγειν ἕξ υἱὸς καὶ εἷς κύριος, ἀλλ' ἀναφέρει τὴν υἰότητα
 καὶ τὴν κυριότητα ἐπὶ μόνον τὸν τοῦ θεοῦ λόγον, ὅταν δὲ ἔλθῃ εἰς τὴν οἰκονομίαν, πάλιν
 ὡς ἕτερον κύριον τὸν ἐκ γυναικὸς ἰδίᾳ ἀνθρωπὸν φησιν συναφθέντα τῇ ἀξίᾳ [τῇ ἰσο-
 τιμίᾳ]. τὸ γὰρ λέγειν ὅτι διὰ τοῦτο ὁ θεὸς λόγος Χριστὸς ὀνομάζεται, ὅτι ἔχει τὴν 20
 συνάφειαν τὴν πρὸς τὸν Χριστόν, πῶς οὐκ ἐναργῶς ἐστὶν δύο λέγειν Χριστούς, εἰ Χριστὸς
 πρὸς Χριστόν ἔχει συνάφειαν ὡς ἄλλος πρὸς ἄλλον; οἱ δὲ ἐκ τῆς Ἀνατολῆς οὐδὲν
 εἰρήκασιν τοιοῦτον, τὰς δὲ φωνὰς διαιροῦσι μόνον. διαιροῦσι δὲ κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον,
 ep. 123. 127 ὡς τὰς μὲν θεοπρεπεῖς εἶναι λέγειν, τὰς δὲ ἀνθρωπίνας, τὰς δὲ κοινοποιηθείσας, ὡς ἐχούσας
 ὁμοῦ καὶ τὸ θεοπρεπὲς καὶ τὸ ἀνθρώπινον, πλὴν εἰρημένας παρ' ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ καὶ 25
 οὐχ ὡς Νεστόριος τὰς μὲν τῷ θεῷ λόγῳ ἰδικῶς ἀπονέμει, τὰς δὲ τῷ ἐκ γυναικὸς ὡς

3 παρασκευάζε — 7 νοεῖται Χριστός Coll. c. Seuer. 47 παρασκευάζε — φύσις Fcyt 13 7—11 Fcyt 14
 κάκεινο — ἐνωθέντα 7 κάκεινο — 10 νοοῦσι Coll. c. Seuer. 48; 7—10 λόγου Ephraim ap. Phot. 229
 p. 251^a 8 7 κάκεινο — 9 φύσιν Coll. c. Seuer. 45 11/12 εἷς — λόγου adferuntur ab Eulogio
 Phot. p. 273^a 13, falsata dicuntur in Coll. c. Seuer. 49 13 οἱ γὰρ — 16 δόξαις Coll. c. Seuer. 49
 22 οἱ δὲ — p. 37, 2 καὶ ἐτέρῳ adferuntur Doctr. patr. 23, 4 et in Coll. c. Seuer. 49

V, P [= hk], S, D [= mn], AWRBEUZA¹Λ^c

1 σύγκρασις VP σὰρξ alterum om. PSDZ, corr. S ληφθεῖσα R ὡς] ὁ R τοῦ πρῶ A
 2 ὁ om. S καὶ υἱὸς om. WR εἷς υἱὸς S 3 σαρκὸς — αὐτοὺς om. P παρασκευάζε
 DWRBEUZA¹ Coll. Fcyt *procuravit* Λ^c παρασκευάζεσθαι VSA 4 μακαριωτάτου A πάππα D
 ἐκείνων P τινῶν om. P 5 μετεποίησεν ὁ θεὸς λόγος Z ὁ om. E αὐτῷ E δισχυ-
 ρίζεται WRB δισχυρίζεται λέγων Fcyt Coll. 6 οὐκ R σῶμα ἄνω V οὐκ R 7 ἡ φύσις
 SDWR υἱὸς VPABEUΛ θῶ καὶ υἱὸς Z χῶ SDWR Coll. μὴ ἀγνοείτωσαν] μανθανέτωσαν VP
 7/8 οὐ γὰρ E ὅτι ὅπου Z ὅπου γὰρ ὄλωσ SDA 8 ἡ² om. Fcyt καὶ om. VPR, corr. R
 9 ἀλλήλων SD τὴν om. SDWR 10 ἐψυχωμένης DZ νοερῶς WE τοῦ λόγου Z
 11 δίσταται SZ 12 τοῦ λόγου] ἐπινοεῖται B λόγου S καθωμολόγησαν B ὁμολογεῖτωσαν Z
 ἐκ om. SDWRBEZ 13 καὶ om. U οἱ] εἰ WR 13/14 ὅτι ἐκ — γεννηθεὶς ὁ WR 14 λόγος
 μονογενὴς S αὐτὸς κατὰ σάρκα καὶ S 15 ἐστὶν om. Z αὐτῷ S τὸ om. VP οὐ
 δύο²] οὐδὲ Z 17 αὐτοῦ P αὐτοῦ Z λέγειν προσποιεῖται B λέγειν ὅτι SD υἱὸς
 εἷς VP 18 καὶ τὴν κυριότητα om. Λ τὴν¹ om. E 19 ὡς om. kSDWR 19/20 τῇ
 ἰσοτιμίᾳ VPABEUZA ἢ τῇ ἰσοτιμίᾳ WR τῆς ἰσοτιμίας SD *dittographiam antiquissimam deleui*
 20 ὅτι om. P Χριστὸς om. SR τὴν om. Z 21 χῶ διηνεκὴ Z ἐναργῶς VP λέ-
 γειν δύο W υἱοῦς ἢ χριστοῦς Z εἰ Χριστὸς om. E εἰ γὰρ S 23 μόνος VPE
 25 καὶ¹ om. WRBU παρ'] περὶ V καὶ⁴ om. U

ἐτέρωι υἱῶι. ἕτερον δέ ἐστι τὸ φωνῶν εἶδέναι διαφορὰν καὶ ἕτερον τὸ μερίζειν δύο προσώποις, ὡς ἐτέρωι καὶ ἐτέρωι.

Ἡ δὲ ἐπιστολὴ ἢ πρὸς Ἀκάκιον μάλιστα ἢς ἢ ἀρχὴ Ἐρημία μὲν ἀδελφοῖς ἢ πρόσρησις M V 348
 γλυκὺ τε καὶ ἀξιάγαστον' καλὴν ἀπολογίαν ἔχει περὶ πάντων. ἔχεις δὲ πλείστας ἐπιστολάς ep. 128
 ἐν τῷι γλωσσοκόμωι, ἃς ὀφείλεις σπουδαίως δοῦναι. προσάγαγε δὲ τῷι μεγαλοπρε- 5
 πεστάτῳ πραιποσίτῳ τὰ ἀπυσταλέντα παρ' ἐμοῦ δύο βιβλία, ἐν μὲν κατὰ τῶν Νεστορίου
 δυσφημιῶν, ἕτερον δὲ ἔχον τὰ ἐν τῇ συνόδῳ πεπραγμένα κατὰ Νεστορίου καὶ τῶν τὰ A 73-79
 αὐτοῦ φρονούντων καὶ ἀντιρήσεις παρ' ἐμοῦ γενομένας πρὸς τοὺς γράψαντας κατὰ τῶν A 24
 κεφαλαίων· δύο δὲ εἰσὶν ἐπίσκοποι, Ἀνδρέας καὶ Θεοδώρητος. ἔχει δὲ ἐπὶ τέλει τὸ αὐτὸ V 167-169
 βιβλίον καὶ συντόμους ἐκθέσεις περὶ τῆς κατὰ Χριστὸν οἰκονομίας, σφόδρα καλὰς καὶ 10
 ὠφελῆσαι δυναμένας. προσάγαγε δὲ ὁμοίως αὐτῷ ἐκ τῶν ἐχουσῶν δέρμα ἐπιστολάς
 πέντε, μίαν μὲν τοῦ μακαρίου πάπα Ἀθανασίου πρὸς Ἐπίκτητον καὶ ἄλλην πρὸς Ἰωάννην ep. 127
 παρ' ἡμῶν καὶ πρὸς Νεστόριον δύο, μίαν τὴν μικρὰν καὶ μίαν τὴν μεγάλην, καὶ τὴν πρὸς ep. 4 ep. 6
 Ἀκάκιον. ταῦτα γὰρ ἐζήτησεν παρ' ἡμῶν. ep. 128

133 = S 92 A 132

15

Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον I. III 1206
 M V 408

Οὐκ ἠρέμησεν ὁ δράκων ὁ ἀποστάτης, τὸ παγχάλεπον ἀληθῶς καὶ θεομάχον θηρίον, PG 77, 332
 οὔτε μὴν κατέληξε πώποτε τῆς ἐνούσης αὐτῷ δυστροπίας, ἀκατάπαυστον δὲ τὸν φθόνον PG 333
 τὸν κατὰ τῶν ἀγίων ἐκκλησιῶν ὠδίνων ἐν ἑαυτῷ γλώσσας ἀκρατεῖς ἀνοσιῶν καὶ βεβήλων
 ἀνθρώπων κεκαυτηριασμένην ἐχόντων τὴν συνείδησιν ἀνταναστήσαι τετόλμηκεν τοῖς τῆς 20
 ἀληθείας δόγμασιν. ἀλλ' ἤλω πανταχοῦ καὶ νενίκηται, ἄπρακτον αὐτοῦ τὴν σκαιότητα M V 409
 καὶ τῶν ἐγχειρημάτων τὴν δύναμιν ἀποφάναντος τοῦ πάντων ἡμῶν σωτήρος Χριστοῦ.
 πλείστοι μὲν οὖν οἱ πρὸ ἡμῶν τοῖς ἀγίοις ἡμῶν πατράσι μεμαχημένοι καὶ κατὰ τῆς ἀρρή-
 του δόξης τὰ τῆς ἑαυτῶν ἀθυροστομίας ὄπλα κινήσαντες, ἀλλ' ἠλέγχοντο θρασεῖς ὄντες
 καὶ ἀμαθεῖς καὶ κενολογούντες μᾶλλον ἢ γοῦν ἐγνωκότες τι κατὰ ἀλήθειαν τῶν ὅσα ἐστὶν 25
 ἐξ αὐτῆς τῆς ἀληθείας μαρτυρούμενα ὡς εἶεν ὀρθὰ καὶ ἀμώμητα καὶ διαβολῆς ἀπάσης ὡς
 ἀπωτάτω· ἐπειδὴ δὲ πρὸς ἐκείνοις ὁ δυσσεβείας ἀπάσης εὔρετής καὶ διδάσκαλος ἦγειρεν

17—22 adferuntur in Gestis Concilii quinti collationis V [Σ] L V 483 = M VIII 265

V, P [= hk], S, D [= nin], AWRBEUZΛι^c

1 τὸ om. WR εἶδέναι φωνῶν B δυοῖ WR 3—14 ἢ δὲ — ἡμῶν om. WU 3 ἢ² om. P
 4 γλυκὺ τε] γλυκύτατον E περὶ πάντων ἀπολογίαν ἔχει B ὁμολογίαν A περὶ πάντων
 ἔχει SD ἔχει D ἐπιστολάσ τοιαύτας [τοσαύτας R] SDR 5 γλωσσοκομίω RBE γλωσ-
 σοκομίω SD ἐπιδοῦναι VP προσάγαγε δὲ om. SD 6 πρεποσίτω E πρεποσίτο R
 καὶ τὰ SD δύο om. E τοῦ νεστορίου P 7 τῇ om. V 8 ἀντιρήσεις S γράψαντας] κατὰ
 τῶν γραψάντων RBE 9 κεφαλαίων ὧν ἐξεθέμην Z θεοδώριτος PDABE 11 αὐτῷ ὁμοίωσ R
 12 ἔ R μὲν SDRBEZΛ^c om. VPA πάππα D om. BE ἀθανασίου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξαν-
 δρείας BE 13 καὶ¹ om. VPE τῶν⁹ om. E 14 ἀκάκιον ἐπίσκοπον τῆς μελιτηνῆς [μελι-
 τῆς E] BE ταῦτα VPAE ταύτας BZ αὐτάσ SDA αὐτὸ R

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

ῥλγ V ρκδ P πθ' 16 Κυρίλλου om. AR πρὸς R ἐπισκόπου ἀλεξανδρείας πρὸς VP
 ἐπιστολῇ [ἐπιστολῇ ἕτερα W] γραφεῖσα [om. A] πρὸς SDAW τὸν ἀντιοχείας ἐπίσκοπον SDAW
 ἐκείσε SW 17 ἀληθῶς om. D 18 ἀκατάπαυστον R *infinitam* Σ εὐκατάγνωστον SDAW
 ἀκαταγώνιστον VP 19 ἀγίων om. SDAW ὠδίνων ἐν] ὠδινε ἐν A ὠδινεν SD γλώττω
 VPR 20 κεκαυτηριασμένην AR ἀναστήσαι P 21/22 ἀλλ' — Χριστοῦ om. S 21 εἴλω I
 αὐτῷ A 22 ἀποφαίνοντος VPR 23 ἡμῶν² om. AW μεμηχανημένοι W 24 δόξης]
 οἰκονομίας S 25 καινολογούντες S 26/27 ὡς ἀπωτάτω AR ὡς [om. S] ἀνωτάτω SD ἀνί-
 τερα W ὑπέρτερα V ἐκτόσ P 27 ἀπδήσ om. A

ἡμῖν τὰς Νεστορίου κενοφωνίας, ἰδοὺ δὴ σύμπαντες διὰ τὴν τοῦ θεοῦ χάριν καὶ τὴν
δοθεῖσαν ἡμῖν παρ' αὐτοῦ σύνεσιν μιᾷ γλώττηι τὸν ἀποστάτην ἀναθεματίζομεν, τὸν εὐκλεᾶ
τῶν πατέρων ἰχνηλατοῦντες ζῆλον καὶ κατανδριζόμενοι τῶν ἐχθρῶν τοῦ σταυροῦ τοῦ
Χριστοῦ καὶ τὴν ἀληθῆ πρεσβεύοντες πίστιν καὶ διδάσκοντες ἐν ἐκκλησίαις μὴ ταῖς ἐκείνου
δυσσεβείαις προστίθεσθαι μᾶλλον δύο λέγοντος Χριστοὺς καὶ υἱούς, ἓνα μὲν φύσει καὶ 5
ἀληθῆ, τὸν ἐκ θεοῦ πατὸς λόγον, ἕτερον δὲ θέσει καὶ χάριτι, τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ
Δαυὶδ, ἀλλὰ κατὰ τὴν ἀνωθεν καταβαίνουσαν εἰς ἡμᾶς ἀκραιφνή καὶ ἀνεπίληπτον πίστιν
ἓνα υἱὸν καὶ κύριον Ἰησοῦν Χριστὸν τὸν ἐκ θεοῦ πατὸς λόγον ἐνανθρωπήσαντα καὶ
σεσαρκωμένον κατὰ τὴν τῶν ἁγίων πατέρων ὁμολογίαν, ὥστε τὸν αὐτὸν εἶναι τε καὶ
λέγεσθαι καὶ ἐκ θεοῦ πατὸς θεικῶς, ὡς λόγον αὐτοῦ καὶ ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ προελθόντα 10
φυσικῶς, καὶ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ κατὰ σάρκα ἢ γοῦν ἐκ τῆς ἁγίας καὶ θεοτόκου
Luc. 1, 2 Μαρίας. οὐ γὰρ ἕτερον καὶ ἕτερον, ὡς ἔφην, παρέδωκαν οἱ [ἀπ' ἀρχῆς] αὐτόπται
καὶ ὑπηρέται, γινόμενοι τοῦ λόγου, ἀλλ' ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν θεόν τε ὁμοῦ καὶ ἄν-
Rom. 8, 29 θρωπον, μονογενῆ καὶ πρωτότοκον, ἵνα τὸ μὲν ἔχοι θεικῶς, τὸ δὲ ἀνθρωπίνως, ὅτε γέγονεν
ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς, τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑπελθὼν καὶ οὐκ ἀνθρωπον ἄλλον συνάψας 15
ἑαυτῷ, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισίν, ἀλλ' αὐτόχρομα γινόμενος ἀνθρωπος καὶ οὐκ ἀποστάς
τοῦ εἶναι ὃ ἦν. θεὸς γὰρ ὢν φύσει καὶ ἀπαθής, διὰ τοῦτο σαρκὶ τῆι ἰδίᾳ πέπονθεν
ἐκύν. οὐ γὰρ τὸ ἐτέρου τινὸς σῶμα δέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν, ἀλλ' αὐτὸς ἑαυτὸν ὁ μονο-
Hebr. 9, 14 γενῆς τοῦ θεοῦ λόγος γινόμενος ἀνθρωπος ὡς ἄμωμον ἱερεῖον προσεκόμισε τῷ θεῷ καὶ
L III 1207 πατρί. ἦν οὖν ἀναγκαῖον λαμπρὰν ἡμᾶς ἐπὶ τούτοις ἄγειν ἑορτήν, συνεκβεβλημένης 20
δηλονότι ταῖς Νεστορίου κακοδοξίαις καὶ φωνῆς ἀπάσης παρ' ὄτουοῦν, εἰ ταῖς ἐκείνου
συμβαίνοι ψευδηγορίαις. κενώρηκε γὰρ κατὰ πάντων τῶν τὰ ἴσα φρονούντων ἐκείνῳι,
PG 336 ἢ γοῦν καὶ πεφρονηκότων πῶποτε τὸ ἀπολύτως ἡμᾶς τε καὶ τὴν ὀσιότητα ὑμῶν εἰπεῖν
ὅτι ἀναθεματίζομεν τοὺς υἱοὺς λέγοντας δύο καὶ δύο Χριστοὺς· εἰς γάρ, ὡς ἔφην, κηρύττεται
πρὸς τε ἡμῶν καὶ ὑμῶν Χριστὸς καὶ υἱὸς καὶ κύριος ὁ μονογενῆς τοῦ θεοῦ λόγος ἐν 25
Phil. 2, 7 ὁμοιωμάτι ἀνθρώπων γινόμενος καὶ σχήματι εὐρεθεὶς ὡς ἀνθρωπος κατὰ
τὴν τοῦ σοφωτάτου Παύλου φωνήν. ὅτι δὲ τὴν τοῦ κυρίου σάρκα ἐψυχώσθαι φαιμέν
t. III 2 ψυχῆι νοεραῖ, δέδεικται πλεισταχοῦ· ταῦτα καὶ ἐν τῆι πρὸς Ἀρμενίους ἐπιστολῆι τὸν τῆς
P. 187^{sq.}
M V 412 ἀληθείας λόγον ὀρθοτομῶν διεκήρυξε σαφῶς ὁ ὀσιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀδελφὸς ἡμῶν
καὶ συνεπίσκοπος Πρόκλος, ἀνὴρ εὐσεβῆς καὶ τοῖς τὰ ὀρθὰ διαστρέφουσιν ἀνταποδύεσθαι 30
μεμελετηκῶς, ὃ τι καὶ νικᾶν ἔθος αὐτῷ πρεσβεύοντι τὴν ἀλήθειαν. διαβεβλημένας δὲ
Coll Sichard. δόξας, Διοδώρου τε φημί καὶ Θεοδώρου ἢ καὶ ἐτέρων τινῶν, οὓς ἦν ἄμεινον οὐκ ἐπαινεῖν,
14, 7 ἵνα μὴ τι λέγοιμι φορτικόν, διὰ τὸ ὅλοις ὡςπερ ἰστίοις κατενεχθῆναι τῆς δόξης Χριστοῦ,

20—27 ἦν — φωνὴν adferuntur in Gestis Concilii quinti collationis V [L V 483 = M VIII 265]
et VIII [L V 565 = M VIII 372]; 31—p. 39, 6 διαβεβλημένας — γεγράφασιν in collatione V [L V 484
= M VIII 265]

V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

1 καινοφωνίας S	σύμπαντα S	3 πατέρων] ἀνθρώπων P	4 ἐκκλησία VS	5 λέ-
γοντες VSA λέγωσι W	6 ἀληθῶς SDAW	τὸν ² om. S	τοῦ om. SW	7 ἀνεπίληκτον AR
8 τὸν $\bar{\chi}$ v τὸν S	10 καὶ ¹ om. VW	11 τοῦ R om. VPSDAW	12 ἀπ' ἀρχῆς om.	
VPR	14 ἔχη mAW ἔχει Sn	ὅτε R ὅτι VPSDAW	16 καθ' ὃ R	17 ὃ ἦν] ὁ $\bar{\sigma}$ R
18 ἡμᾶς S	20 ἡμᾶς λαμπρὰν SDAW	ἑορτήν ἄγειν W	συμβεβλημένης S	21 τῆς
— κακοδοξίας V	κενοδοξίας A καινοφωνίας SD	παρ' ὄτουοῦν V	παρ' ὀτιοῦν P	παρ' οὐ-
τουοῦν D	παρ' ὄτουοῦν S	ἐκείνων S	22 συμβαίνει VPSDV	τὰ om. A
23 ἀκολύτως h	24 λέγοντας υἱοῦς R	δύο λέγοντας W	κηρύσσεται R	25 ἡμῶν αὐ-
τῶν SDAW	καὶ ² om. DW	υἱός] ἰ $\bar{\sigma}$ W	ὁ VPR Σ καὶ SDAW	27 ἐμψυχώσθαι D
28 πανταχοῦ P	πλείστα πανταχοῦ R	29 τε καὶ SDAW	30 τὸ om. R	32 ἢ om. SDAW
μὴ SD	33 μῆτι VPR Σ μὴ καὶ τι DW	μηκέτι SA	ὡς περιεστίοις W	τῆς τοῦ $\bar{\chi}$ v δόξης S

μηδεις ἐπιφημιζέτω, παρακαλοῦμεν, τοῖς ἀγίοις καὶ ὀρθοδόξοις ἡμῶν πατράσιν, Ἀθανασίω τε φημί καὶ Βασιλείω Γρηγορίοις τέ καὶ Θεοφίλω καὶ τοῖς λοιποῖς, μὴ ἄρα πως σκανδάλου πρόφασιν τὸ χρῆμα γένηται τισὶν οἰηθείσιν κατὰ ἀλήθειαν οὕτω φρονῆσαι καὶ διδάξαι τοὺς ἀπάσης ὀρθότητος ἐπιμελητὰς καὶ οὐ ταῖς Νεστορίου μόναίς κακοδοξίαις ἀντεγειρομένης ἀφέντας βίβλους, ἀλλὰ γὰρ καὶ ταῖς τῶν ἐτέρων, οἳ τὰ Νεστορίου πρὸ αὐτοῦ πεφρονήκασι 5 τε καὶ γεγράφασιν. εὐχόμεθα δὲ πάντας ἰδιοπραγεῖν καὶ μῆτε θορύβους ταῖς ἐκκλησίαις ἐγείρειν τοὺς ἤδη κατηρεμήσαντας χάριτι τοῦ Χριστοῦ καὶ διὰ τῆς νήψεως τῶν ἀπανταχόσε μυσταγωγῶν μῆτε μὴν ἀνασκαλεῖν ἑαυτοῖς ἢ ἐτέροις πράγματα. χρῆ δὲ καὶ τοὺς τὰ Νεστορίου πεφρονηκότας πώποτε μεταγινώσκοντας κατὰ ἀλήθειαν καὶ ἀποφοιτῶντας μὲν τῶν ἐκείνου φλυαριῶν, μεθοριζομένους δὲ πρὸς γε τὸ ἐθέλειν τὴν ἀμώμητον καὶ ὀρθὴν 10 ἐλέσθαι πίστιν δεκτοὺς εἶναι καὶ μὴ ὀνειδίζεσθαι τῶν παρωιχηκότων ἕνεκα, μὴ ἄρα πως ὄκνου πρόφασιν τισὶ τῆς εἰς τὰ ἀμείνω μεταδρομῆς ἐνεργάσῃται τοῦτο. εἰ γὰρ τοὺς ὄντας ἐν ἀρρωστίαις σωματικαῖς ἀπαλλάττεσθαι τούτων εὐχόμεθα καὶ συνηδόμεθα τούτου συμβάντος αὐτοῖς, πῶς οὐ πολὺ μᾶλλον ἡσθεῖη τις ἂν ἐπιστρέφοντος τοῦ πεπλανημένου καὶ πρὸς τὸ τῆς ἀληθοῦς γνώσεως μετὰ συνειδήσεως ἀγαθῆς αἰττοντος φῶς; ὅτι γὰρ τὴν 15 ἐπὶ τούτοις ἑορτὴν ἐπιτελεῖν ἔθος καὶ τοῖς ἀγίοις ἀγγέλοις, οἳδεν ὑμῶν ἢ ὀσιότης, τοῦτο διδάσκουσα καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἐκκλησίαις ἐξηγουμένη καὶ τὰς τοῦ σωτῆρος ἡμῶν οὐκ Luc. 15, 10 ἀγνοοῦσα φωνάς. ἐκείνο μέντοι παρακαλοῦμεν ὡς ἀδελφοὺς καὶ συνδιδασκάλους παρεγγυῆσαι τοῖς κλήροις μὴ ἕτερον λαλεῖν, ἐν ἐκκλησίαις μάλιστα, παρὰ τὰ ὀρθὰ καὶ δεδοκιμασμένα καὶ εὖ ἔχειν δόξαντα, ἔπεσθαι δὲ μᾶλλον τῇ τῆς ὀρθῆς πίστεως ὁμολογίαι καὶ 20 PG 337 μάλιστα μὲν μὴ ἐπιτρέχειν τοῖς περὶ τούτων λόγοις, εἰ δὲ που τις ἀνάγκη γένοιτο διὰ τοι L III 1210 τὸ χρῆναι μυσταγωγείσθαι τινὰς, μηδαμοῦ παροχετεύεσθαι τῆς ὀρθότητος ἐὰν τὸν ἐπὶ τῇ πίστει λόγον. ἐπειδὴ δὲ τὰς τῶν θορύβων ἀφορμὰς ἀποκείρεσθαι χρῆ διὰ τῆς νήψεως τῆς ὑμῶν ὀσιότητος, ὅπερ ἐνομίσαμεν εἶναι καλόν, τοῦτο καὶ γεγράφαμεν. ἂν τοίνυν τινὲς ἢ κληρικῶν ἢ μοναστῶν ἐγκαλῶνται παρὰ τινῶν ὡς κοινωνήσαντες μὲν τῇ ἐκκλησίαι, 25 φρονούντες δὲ καὶ εἰς δεῦρο τὰ τοῦ δυσσεβοῦς Νεστορίου, προκείσθω τούτοις ἀκρόασις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις μᾶλλον καὶ παρ' ὑμῖν τοῖς ἰθύνουσιν αὐτὰς καὶ Ζήτησις ἀκριβῆς τῶν λεγομένων. εἰκὸς γὰρ τοὺς ἐγκαλεῖν ἐθέλοντας, ὡς οὐδενὸς ἀνεχομένου τοὺς παρ' αὐτῶν προσίεσθαι λόγους, τοῖς ἔξω δικαστηρίοις παρενοχλεῖν, πολλῶι δὲ ἄμεινον καὶ δικαιότερον MI V 413 τὰς ἐκκλησιαστικὰς Ζητήσεις ἐν ταῖς ἐκκλησίαις κινεῖσθαι καὶ τυποῦσθαι καὶ μὴ παρ' ἐτέροις 30 τισὶν, οἷς ἂν εἴη καὶ ἀνάρμοστος παντελῶς ἢ ἐπὶ τούτοις δίαιτα.

Προσείπατε τὴν παρ' ὑμῖν ἀδελφότητα ὑμᾶς ἢ σὺν ἡμῖν ἐν κυρίωι προσαγορεύει.

· V, P [= hk], S, D [= mn], AWR

2 φαμέν PR	καὶ om. SΣ	γρηγορίοις PAS	γρηγορίω VSDWR	τε καὶ om. SDAW
λοιποῖς] ἄλλοις RΣ	που P	4 ἀπὸ πάσης V	ὀρθότητος] ὀρθῶς S	ἀντεγειρομένουσ V
5 ἀφέντες P	γὰρ om. V	τάσ WR	τιῶν om. A	5/6 πεφρονήκασι τε πρὸ αὐτοῦ I)
6 ἰδιοπράττειν S	μὴ δὲ SDAW	7 καθηρεμήσαντας SDW	τοῦ om. PW	καὶ om. D
ἀπανταχοῦ VP	ἀπανταχοῦσε R	8/9 τὰ τοῦ νεστορίου D	10 μεθοριζομένουσ SW	δὲ]
τέ A	πρὸς γε om. S	γε] τε V	καὶ ὀρθὴν om. V	11 μὴ ¹ om. P
12 ἐπεργάσθηται V	ἐργάσθηται SDAW	13 τούτων Vcom	τούτουσ VPSDAWR	14 συμβαίνοντουσ R
15 μετὰ συνειδήσεως om. SDAW	ἀγαθῶσ SD	καὶ ἀγαθῆσ A om. W	16 ἀγίοις om. VPD	οἳδεν]
οὐδὲν S	ἢ ὀσιότησ ὑμῶν W	τούτο R	αὐτὰ VPSDAW	17 ἐν] θῶ P
18 πάσαις D	ταῖς om. W	19 κληρικοῖσ VP	ἐκκλησία P	21 περὶ om. W
22 δὲ ἂν D	δὲ ἄρα W	22 ὀρθοτάτησ SA	ἐὰν] κατὰ P	23 ἐπεὶ SW
24 ἀποκείρασθαι PDAW	24 καὶ om. SW	γράφομεν W	25 ἢ om. P	τῶν κληρικῶν A
26 ἐγκαλοῦνται VS	μέν] ἐν SW	26 προσκείσθω SD	ἀκρόασιν R	27 ἰθύνουσιν VPWR
28 συνοῦσι SDA	29 προίεσθαι SD	προίεσθαι R	30 καὶ τυποῦσθαι om. A	31 τισὶν om. SDAW
32 περὶ τούτων SDAW	32 προείπατε S	πρόσειπε VP	παρὰ σοὶ VP	ὕμας
— προσαγορεύει om. V	ὕμας — ἡμῖν] ἢ ἡμῶν σὺν ἐμοὶ W	προσαγορεύει] χαιρειν P		

134 = S 129 A 155

L III 1130 Ἰσον ἐπιστολῆς γραφείσης παρὰ τοῦ αὐτοῦ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον περὶ τοῦ ἀποπομπαίου
M V 328

PG 77, 201 1

Τοῖς παρὰ τῆς σῆς ὀσιότητος ἀρτίως ἐπεσταλμένοις ἐντυχὼν ἤσθην ἄγαν, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ περιφύς ἤσπαζόμεν. γνώμης γὰρ εἰς τοῦτο προήλθον, ὡς τάχα που μηδὲ ἀπεῖναι δοκεῖν. αἱ γὰρ τῶν γνησίων προσρήσεις ἰκαναὶ τοιαύτην ἐμποιῆσαι διάθεσιν. 5 τὰ ἐμὰ μὲν ἐν τούτοις, πέπεισμαι δὲ ὅτι καὶ τὰ τῆς σῆς θεοσεβείας οὐχ ἑτεροτρόπως ἔχει. ἐπειδὴ δὲ μηνῦσαι κατηξίωσας ὡς χρή παρ' ἐμοῦ γενέσθαι τινὰς λόγους περὶ τοῦ ἀποπομπαίου, δι' ὧν ἔσται καταφανὲς τὸ ἐπ' αὐτῷ μυστήριον, ἀναγκαίως ἐκεῖνο φημί· τῆς σῆς ἀγχινοίας ἀποχρῶν ἐχούσης τὸ εὐμαθὲς καὶ τῶν ἱερῶν γραμμάτων εὐφυᾶ καὶ οὐκ ἀθαύμαστον ἐπιστήμην, περιττὸν μὲν ἴσως τὸ λέγεσθαί τι παρ' ἐτέρου περὶ τῶν ζητούμε- 10 νων· ἐπειδὴ δὲ τὸ λυποῦν οὐδὲν καὶ τὰ εἰς νοῦν ἰόντα καὶ τὸν ἐμὸν εἰπεῖν, γεγράφαμεν· οὐ γὰρ ἦν ἀνήνασθαι τὸ ἐπιταχθέν. εἰ δὲ δὴ τῆς εἰς λήξιν ἀκριβείας βραχὺ πως ἡμᾶς ἀφαρματεῖν συμβαίνοι, συγγνώμων ἔσο. τὰ γάρτοι δυσπρόσιτα τῶν θεωρημάτων δυσχερῆ πρὸς διασάφησιν καὶ οὐ βραδύαν ἐλείν τὴν κατάληψιν ἔχει. πλὴν ἐλπίδος ἐσμέν οὐ μακρὰν ὡς διὰ τῶν τῆς σῆς θεοσεβείας εὐχῶν καὶ πρὸς γε τοῦτο ἡμᾶς κατευθυνεῖ 15

Job 12, 22 Χριστὸς ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα ἐκ σκότους καὶ σοφῶν τυφλοὺς καὶ ῥῆμα διδούς
Psal. 145, 8. ὡς λόγος.
67, 12

2

Lev. 16, 7-10
PG 204

Γέγραπται τοίνυν ἐν τῷ Λευιτικῷ περὶ τοῦ ἀποπομπαίου· καὶ λήψεται τοὺς δύο χιμάρους καὶ στήσει αὐτοὺς ἔναντι κυρίου παρὰ τὴν θύραν τῆς σκηνῆς τοῦ μαρτυρίου, καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν ἐπὶ τοὺς δύο χιμάρους, καὶ 20 κλῆρον ἓνα τῷ κυρίῳ καὶ κλῆρον ἓνα τῷ ἀποπομπαίῳ, καὶ προσάξει Ἀαρὼν τὸν χιμάρων ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τῷ κυρίῳ, καὶ προσοίσει περὶ ἁμαρτίας, καὶ τὸν χιμάρων ἐφ' ὃν ἐπῆλθεν ἐπ' αὐτὸν ὁ κλῆρος τοῦ ἀποπομπαίου, στήσει αὐτὸν ζῶντα ἔναντι κυρίου τοῦ ἐξιλάσασθαι ἐπ' αὐτοῦ, ὥστε ἀποστεῖλαι αὐτὸν εἰς τὴν ἀποπομπήν· ἀφήσει 25 αὐτὸν εἰς τὴν ἔρημον.

L III 1131 3

Lev. 16, 15.
16 cf. p. 44.
10-16

Καὶ μεθ' ἕτερα· καὶ σφάζει τὸν χιμάρων τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ ἔναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπετάσματος καὶ ποιήσει τὸ αἷμα αὐτοῦ ὃν τρόπον ἐποίησε τὸ αἷμα τοῦ μόσχου, καὶ βανεῖ τὸ αἷμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἱλαστήριον κατὰ πρόσωπον 30 τοῦ ἱλαστηρίου καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν. καὶ οὕτω ποιήσει τῇ σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῇ ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν.

Phot. 169 p. 116b 19 συμπεριείχετο δὲ καὶ ἡ πρὸς Ἀκάκιον ἐπίσκοπον Σκυθοπόλεως περὶ τοῦ ἀποπομπαίου Fot 21 ἐκ τῆς ἐρμηνείας τοῦ ἀποπομπαίου ἧς ἐποίησε πρὸς Ἀκάκιον τὸν Σκυθοπόλεως ἐπίσκοπον, ἧς ἡ ἀρχὴ· Τοῖς παρὰ—ἄγαν Ephr. ap. Phot. 229 p. 253a 9 Κύριλλος . . πρὸς Ἀκάκιον Σκυθοπόλεως γράφων, καὶ ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ δὲ τοῦ ἀποπομπαίου. scripta est in ultimis uitae annis cf. Theodoret. ep. 83

V, P [= hk], S, D [= mn], A

ρλδ V ρκῆ P ρκβ' D 2 γραφείσης παρὰ om. PA αὐτοῦ] ἀγίου κυρίλλου A ἐπίσκοπον
μελιτηνῆς P 3 ἀρτίως om. V 3/4 μονουοχι δὲ A μονουοχι V 4 περιφύεις V 6 καὶ
τά] κατὰ S 7 καταξίωσας S 9 ἀποχρόντως V 10 τι om. SD 13 συμβαίνει D
15 κατιθυνεῖ SD 19 χιμάρου S et ita usque ad 27 24 ἔναντι κῦ ζῶντα P 24/25 ἐξι-
λάσκεσθαι SD 25 ἀφίσει V 27 σφάζει P τὸν παρὰ om. P παρὰ VA περὶ SD
31 τὸ ἅγιον] τὸ αἷμα τὸ ἅγιον V 33 αὐτῷ D

- 4 Καὶ ταῦτα μὲν περὶ τοῦ σφαζομένου χιμάρου καὶ ἀγιάζοντος τῷ αἵματι τὴν ἀγίαν σκηνήν, περὶ δὲ γε τοῦ ζῶντος καὶ ἀφιεμένου πάλιν ᾧδὲ φησι· καὶ προσάξει τὸν χιμαρον τὸν ζῶντα καὶ ἐπιθήσει Ἀαρὼν τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγορεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου ἐτοίμου εἰς τὴν ἔρημον καὶ λήψεται ὁ χίμαρος ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἀδικίας αὐτῶν εἰς τὴν ἄβατον καὶ ἐξαποστελεῖ τὸν χιμαρον εἰς τὴν ἔρημον. Lev. 16, 20-22
cf. P. 45, 4-9
- 5 Πάσα μὲν οὖν γραφὴ θεόπνευστός τε καὶ ὠφέλιμος· ὁ γὰρ ἂν φθέγγαιτο θεός, τοῦτο δὴ πάντως ἐστὶ σωτήριον. καὶ τοῖς μὲν οὖσιν οἷοις τε συνιδεῖν τῆς ἀληθείας τὴν δύναμιν τὸ ταύτης κάλλος ὑπαντάει φωτὸς δίκην ἐναστράπτων τῷ νῶι τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου τὴν γνῶσιν, τοῖς γε μὴν οὐκ ἔχουσιν εὖ βεβηκότα τὸν νοῦν, ἀλλ' οἷον ἔτι σκάζοντά τε καὶ νηπιάζοντα, τούτοις ἂν εἶεν καὶ τὰ ἐξαιρέτα τῶν θεωρημάτων ὑπὸ μῶμον ἔσθ' ὅτε καὶ γραφὴν. καὶ ταῦτα φημι τοῖς παρὰ τῆς σῆς θεοσεβείας γραφεῖσιν οὐκ ἄβασανίστως ἐντυχῶν. ὠιήθησαν γὰρ ἴσως τῶν αὐτόθι τινὲς τὸν μὲν ἕνα τῶν χιμάρων ἦτοι τῶν τράγων τῷ ἐπὶ πάντων ἐκνεμηθῆναι θεῷ πρὸς καθιέρωσιν καὶ θυσίαν, τὸν γε μὴν ἕτερον ἀποπομπαίωσι τινὶ καὶ πονηρῷ καὶ ἀκαθάρτῳ δαίμονι πεμφθῆναι κατὰ τὴν ἔρημον, καὶ τοῦτο διὰ χειρὸς ἱεράς καὶ ἐκ νομικοῦ θεσπίσματος. αὐτόθεν μὲν οὖν τὸ χρῆμά ἐστιν εὐηθές τε καὶ καταγέλαστον, φαίη δ' ἂν τις τοῖς οὕτω ταῦτα ἔχειν ὑπειληφόσι· καίτοι πῶς οὐκ ἔδει μᾶλλον ἐκεῖνο περινοεῖν; ὁ γάρτοι τῶν ὄλων δημιουργὸς ὁ παντὸς ἐπέκεινα καὶ νοῦ καὶ λόγου καὶ μόνος ὢν φύσει θεὸς καὶ κύριος πῶς ἂν ἠνέσχετο κοινῶν ὡσπερ τινὰ τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας καὶ δόξης τὸν ἀποστάτην εἰσδέξασθαι σατανᾶν; καίτοι λέγοντος ἀκηκόαμεν ἐναργῶς δι' ἑνὸς τῶν ἀγίων προφητῶν τὴν δόξαν μου ἐτέρῳ οὐ δώσω. εἰ δὲ αὐτῷ καὶ μόνῳ τὸ χρῆναι καθιεροῦν ἅ ἂν βούλοιτο τις, ὁ διὰ τοῦ πανσόφου Μωυσέος προστέταχε νόμος, εἴτα αὐτὸς ὁ λαλήσας τὸν νόμον κατεχρησμίδησε δεῖν καὶ πνεύμασι πονηροῖς τὴν αὐτῷ καὶ μόνῳ πρεπωδεστάτην ἀπονέμεσθαι δόξαν, πῶς οὐχὶ τοῖς ἰδίοις ἀντιτάσσεται λόγοις; ὁ γὰρ ἀπέφησε δρᾶν, τοῦτο γενέσθαι προστέταχεν. ἀλλ' ἐστὶ τῶν ἄγαν ἐκτοπωτάτων τὸ οἶεσθαι μὲν ἀλογεῖν τῆς ὀφειλομένης αὐτῷ τιμῆς τε καὶ δόξης τὸν τῶν ὄλων κατεξουσιάζοντα θεόν, ἀνάψαι δὲ καὶ ἑτέροις ἐθέλειν αὐτήν, καίτοι σαφῶς λέγοντα διὰ Μωυσέος· κύριον τὸν θεόν σου προσκυνήσεις καὶ αὐτῷ μόνῳ λατρεύσεις· καὶ οὐκ ἔσονταί σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ. διὰ τοῦτο καὶ ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς ταῖς ἀνωθεν καὶ παρὰ θεοῦ ψήφοις εὖ μάλα συμπλάττεται καὶ δὴ καὶ φησι τοῖς ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ· καὶ ταῦτα τὰ προστάγματα καὶ τὰ κρίματα, ἃ φυλάξεσθε ποιεῖν ἐπὶ τῆς γῆς ἧς κύριος ὁ θεὸς τῶν πατέρων ἡμῶν δίδωσιν ὑμῖν ἐν κλήρῳ πάσας τὰς ἡμέρας ἃς ὑμεῖς ζητεῖτε ἐπὶ τῆς γῆς. ἀπωλείαι ἀπολεῖτε πάντας τοὺς τόπους ἐν οἷς ἐλάτρευσαν

V, P [= hk], S, D [= mn], A

6 αὐτῶν om. VPA 7 ἐξαποστελεῖ P ἀποστελεῖ A χειρὶ κῦ ἀνω V 10 τε om. VSD
φθέγγαιτο VSDA 11 δὴ om. SD καὶ σωτήριον SD μέν οὖσιν SD θέλουσιν VPA
οἷα τέ V οἷά τις P 12 δίκην φωτὸς SD 13 εὖ βεβηκότα] ἐμβεβηκότα P τὸν νοῦν om.
SD 14 εἶεν ἂν V ἀπορημάτων P ὑπὸ μῶμον om. SD 17 πάντας PSA 18 καί¹
om. SD 19 μὲν om. D 20 ὑποειληφόσι S 21 δ²] καὶ V 22 καὶ νοῦ] καιροῦ S
24 ἐναργῶς om. D ἀγίων om. D οἰκείων S 25 εἰ δέ] οὐδέ S καθιεροῦν] καὶ ἱεροῦν P
26 μωυσέω SD 26/27 κατεχρησμίδευσε D 28 ἀντιτετάσσεται VSA λόγοις om. VPA
γενέσθαι om. D 31 θέλειν V αὐτήν om. P διὰ μωυσέω σαφῶς λέγοντα SD μωυ-
σέω VS, corr. S 35 φυλάξεσθε P φυλάξεσθαι S 36 ὑμῖν Vn ἡμῖν PSmA ἐν κλή-
ρω] τὸν κληρον A ὑμεῖς om. D Ζητεῖτε V 37 πάντας om. D

Acta conciliorum oecumenicorum. I 1, 4.

ἐκεῖ τὰ ἔθνη τοῖς θεοῖς αὐτῶν, οὓς ὑμεῖς κληρονομεῖτε αὐτούς, ἐπὶ τῶν ὀρέων τῶν ὑψηλῶν καὶ ἐπὶ τῶν θινῶν καὶ ὑποκάτω δένδρου δασέος. καὶ κατασκάψετε τοὺς βωμοὺς αὐτῶν καὶ συντρίψετε τὰς στήλας αὐτῶν καὶ τὰ ἄλση αὐτῶν ἐκκόψετε καὶ τὰ γλυπτὰ τῶν θεῶν αὐτῶν κατακαύσετε πυρὶ καὶ ἀπολεῖτε τὸ ὄνομα αὐτῶν ἐκ τοῦ τόπου ἐκείνου. εἶτα πῶς ἦν 5 εἰκὸς τὸν ἕξ ἀπάτης Ἑλληνικῆς πρὸς τὸ τῆς ἀληθείας μεθορμίζεσθαι φῶς διὰ Μωυσέος προστάττοντα καὶ εἰδώλοις ὁμοῦ τὰ τεμένη καταπιμπρᾶν καὶ ἀναβοθεύειν βωμοὺς ἄλση τε ἐκκόπτειν, ὡς μηδὲν τῆς ἐκείνων βδελυρίας ἀπομείναι λείψανον, μερίζεσθαι πρὸς αὐτὰ τὴν δόξαν, καθάπερ ἤδη προεῖπον, καὶ εἰς τοῦτο γνώμης ἐλθεῖν, ὥστε καὶ αὐτοὺς τοὺς

M V 332 ἐκνεμηθέντας αὐτῶι πρὸς ἱερουργίαν θύειν αὐτοῖς ἐπιτάξαι, ἀφιέντας εἰς τὴν ἔρημον τὸν 10 ἕτερον τῶν χιμάρων; καίτοι μοσχοποιήσαντα μὲν ἐν τῇ ἐρήμῳ τὸν Ἰσραὴλ κατητιᾶτο

Exod. 32, 7 8 σφόδρα, τῶι θεσπεσίῳι λέγων Μωυσῆι· βάδιζε, κατάβηθι τὸ τάχος ἐντεῦθεν· ἠνόμησε γὰρ ὁ λαὸς σου, οὓς ἐξήγαγες ἐκ γῆς Αἰγύπτου· ἐποίησαν ἑαυ- 8 τοῖς εἶδωλον. καὶ μὴν καὶ τοῖς τελεσθεῖσι τῶι Βεελφεγῶρ, ὅτε ταῖς Μωαβιτῶν συνε-

Num. 25, 1-9 πλέκοντο γυναιζί, ταῖς τῶν σωμάτων ὤραις σεσαγηνευμένοι πρὸς ἀπόστασιν, πικρὰν ἐπαρ- 15 τήσας ὁράται δίκην· ἀπολύλασι γὰρ οὐκ ὀλίγοι τὸν ἀριθμὸν ταύτης ἕνεκα τῆς αἰτίας. γένοιτο δ' ἂν οὐ μικρὰ κατὰ τῆς θείας τε καὶ ἀκαταψέκτου βουλῆς κατάρρησις, εἰ πεπτῶ- κασι μὲν καὶ ἀπώλοντό τινες θεοῖς ἑτέροις προσκυνήσαντες, αὐτὸς γε μὴν ὁ τοῖς ἀποστά-

PG 208 ταῖς ἐπιμηνίσας θεὸς γερῶν ἀξιουθῆσαι καὶ θυσιῶν προστέταχε πονηρὰν καὶ ἀντικειμένην δύναμιν, ἣν ἀποπομπᾶιον ὠνομάσθαι φαῖεν ἂν ἴσως τινὲς τὴν τῶν ἱερῶν γραμμάτων 20 9 δύναμιν τοῖς εἰς νοῦν ἔσω κεκρυμμένοις οὐχ ὀρῶντες ὄμμασιν. ἡμεῖς δὲ τοῖς θεοῖς θεσπίσμασιν ἐπαφιέντες τὸν νοῦν οὐκ ἀτημελῆ καὶ ῥάθυμον, ἀκριβῆ δὲ μᾶλλον καὶ καθ' ὅσον οἶόν τε, φιλογρήγορον τῆς ἀληθείας τὸ ἀξιάγαστον κάλλος φιλοθηρεῖν εὐ μάλα σπουδάσομεν. καὶ δὴ καὶ φαμέν ὡς ὁ τῶν ὄλων θεὸς ἐπ' ἀνατροπῇ τῆς πολυθέου πλάνης καὶ ἐπὶ φωτισμῶι τῶν ἐν σκότῳι καταχρησμιωδῆσας τὸν νόμον τοῖς πάλαι διὰ Μωυσέος 25 ἠνέσχετο ἂν οὐδαμῶς ὁδὸς γενέσθαι καὶ θύρα, μᾶλλον δὲ καὶ διδάσκαλος τοῦ χρῆναι τιμᾶν τοὺς ἀκαθάρτους δαίμονας. πολυπραγμονοῦντες δὲ τὰ ἐν ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς κεκρυμμένην εὐρήσομεν τὴν ἀλήθειαν, πρέποι δ' ἂν ταῖς τοῦ νόμου σκιαῖς ἐνορῶντας εἰπεῖν

Os 14, 10 τὸ δι' ἐνος τῶν ἀγίων προφητῶν ὀρθῶς εἰρημένον· τίς σοφός, καὶ συνήσει ταῦτα; Hebr. 10, 1 καὶ συνετός, καὶ ἐπιγνώσεται αὐτά; σκιὰν γὰρ ὁ νόμος ἔχει τῶν μελλόν- 30 των ἀγαθῶν καὶ οὐκ αὐτὴν τὴν εἰκόνα τῶν πραγμάτων, καθὰ γέγραπται· πλήν

L III 1135 ὠδίνουσιν αἱ σκιαὶ τὴν ἀλήθειαν καὶ οὐκ αὐτὸ που πάντως εἰσὶ τὸ ἀληθές. διὰ τοῦτο 2 Cor 3, 13 καὶ ὁ θεσπέσιος Μωυσῆς κάλυμμα ἐτίθει ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ προσελάλει τε οὕτω τοῖς υἱοῖς Ἰσραὴλ, μόνον οὐχὶ δι' αὐτοῦ κεκραγῶς τοῦ πράγματος ὅτι τῶν δι' αὐτοῦ θεσπισμά- των τὸ κάλλος κατίδοι τις ἂν οὐκ ἔν γε τοῖς ἐξωφανέσι τύποις, ἀλλ' ἐν τοῖς ἔσω κεκρυμ- 35 10 μένοις θεωρήμασι. φέρε δὴ οὖν περιελόντες τοῦ νόμου τὸ κατασκίασμα καὶ τῶν ἔξωθεν ἐπιβλημάτων τὸ Μωυσέος πρόσωπον ἀπαλλάττοντες γυμνὴν ἴδωμεν τὴν ἀλήθειαν.

V, P [= hk], S, D [= mn], A

3 κατασκάψατε Pn	συντρίψατε P	4 τὰ om. V	ἐκκόψατε P	κατακαύσατε P
5 ἀπολείται PS	αὐτοῦ SD	6 ἀπάτης] ἀπάσης τῆς P	καθορμίζεσθαι P	μωυσέως S
7 προστάττοντος S	τὰ om. VA καὶ P	τεμένει V	11 μοσχοποιήσαντος SD	τοῦ D
12 θαυμασίῳ SD	13 σου om. A	γῆς] τῆς S	13/14 αὐτοῖς S	14 ὅτε PA ἄτε SD
ὅτι V	14/15 ἐνεπλέκοντο A	15 σεσαλευμένοι SD	πικρὰν om. D	15/16 ἐπαρτίσας D
17 ἀκαθέκτου A	19 θυσίας P	21 καὶ κεκρυμμένοι PSD	23/24 σπουδάσωμεν P σπου-	
δάζομεν SD	25 ἐπὶ A	σκότει D	μωσέως V	26 καὶ ² om. D
SD ἐνορῶντες S	30 καὶ ² om. D	31 καθὰ] ὡς V	32 οὐκ αὐτὸ που SD	αὐτὸ οὐ
VA αὐταὶ οὐ P	33 προσελάλει V	34 γράμματος P	35 ἔξω φανέσει V	τόποις SD
τούτοις P	35/36 καὶ κεκρυμμένοι SD	36 σκίασμα SD	37 ἐπιβλημάτων] συγκαλυπτῶν-	
των P				

δύο μὲν γὰρ χιμάρους προσκομισθῆναι προστέταχε καὶ δύο γράφεισθαι κλήρους ἐπ' αὐτοῖς, ὡς
 τὸν μὲν ἓνα τῶν χιμάρων ὀνομασθῆναι κύριον, τὸν γε μὴν ἕτερον ἀποπομπαῖον. οὐκοῦν
 ὀνόματα τοῖς χιμάρους κύριός τε καὶ ἀποπομπαῖος, σημαίνεται δὲ δι' ἀμφοῖν ὁ εἷς καὶ μόνος
 υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστός. καὶ τίνα τρόπον; ἐροῦμεν ὡς ἔνι, τῇ τῶν θεωρημάτων
 ἀκριβείαι προσβάλλοντες. αἰῆ τοίνυν ἢ τράγος ἢ γοῦν ἔριφος ἦν ὑπὲρ ἁμαρτίας τὸ θύμα 5
 κατὰ γε τὸ τῷ νόμῳ δοκοῦν. προβάτῳ μὲν γὰρ ἀφομοιοῖ πλεισταχοῦ τὸν δίκαιον ἢ θεό-
 πνευστος γραφή, αἰγί δὲ τὸν φιλαμαρτήμονα. καὶ διὰ ποίαν αἰτίαν; πλήρης μὲν γὰρ ὁ
 δίκαιος ἀχημάτων τῶν εἰς ἀρετὴν, ἔγκαρπος δὲ διὰ τοῦτο νοοῖτ' ἂν εἰκότως· ἐριοφορεῖ M V 333
 δὲ τὸ πρόβατον· ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως προβάτῳ παρεικάζεται. γυμνὴν δὲ καὶ
 ἄκαρπον καὶ ἀγαθοεργίας ἀπάσης ἐρήμην τὴν τοῦ πλημμελοῦντος ψυχὴν κατίδοι τις ἂν. 10
 αἰῆ οὖν ἄρα τύπος αὐτῆς, ἄπρακτον δὲ τὸ ζῶιον καὶ τῆς τοῦ προβάτου τιμῆς κατόπιν
 ἔρχεται. διὰ τοῦτο καὶ ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστός, ὅταν καθίσῃ, φησὶν, ὁ υἱὸς Mt. 25.31-34.
 τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ θρόνου δοξῆς αὐτοῦ, στήσει τὰ μὲν πρόβατα ἐκ δεξιῶν, PG 209
 τὰ δὲ ἐρίφια ἐξ εὐωνύμων. καὶ τοῖς μὲν ἐκ δεξιῶν, ἅτε δὴ τοὺς τῆς δικαιοσύνης
 ἔχουσι καρπούς, τὴν ἡτοιμασμένην αὐτοῖς ἀποκαθίστησι βασιλείαν, τοῖς γε μὴν ἐξ εὐωνύ- 15
 11 μων πῦρ καὶ κόλασιν καὶ τὰς τῷ διαβόλῳ πρεπούσας ἐποίσει ποινάς. ἐσφάζετο τοίνυν
 ὑπὲρ ἁμαρτίας ἔριφος, καὶ τοῦτο μαθήσῃ τοῦ νόμου λέγοντος ἐναργῶς· ἐὰν δὲ ὁ ἄρχων Leu. 4. 22. 23
 ἀμάρτη καὶ ποιήσῃ μίαν ἀπὸ πασῶν τῶν ἐντολῶν κυρίου τοῦ θεοῦ
 αὐτῶν ἢ οὐ ποιηθήσεται, ἀκουσίως καὶ ἀμάρτη καὶ πλημμελήσῃ καὶ
 γνωσθῇ αὐτῷ ἢ ἁμαρτία ἦν ἡμαρτεν ἐν αὐτῇ, καὶ προσοίσει τὸ δῶρον 20
 αὐτοῦ χιμαρον ἐξ αἰγῶν, ἄρσεν ἄμωμον. ἔφη δὲ που καὶ αὐτὸς ὁ ἐπὶ πάντων
 θεὸς περὶ τῶν ἱεράσθαι λαχόντων κατὰ τὸν νόμον· ἁμαρτίας λαοῦ μου φάγονται, Os. 4, 8
 τουτέστι τὰ ὑπὲρ ἁμαρτιῶν θύματα· μερὶς γὰρ καὶ κλήρος τοῖς ἱερεῦσι κάρπωμα κυρίῳ Deut. 18, 1
 κατὰ τὸ γεγραμμένον. γέγονε τοίνυν σφάγιον ὁ Χριστὸς ὑπὲρ τῶν ἁμαρτιῶν ἡμῶν
 κατὰ τὰς γραφὰς ταύτης τε ἕνεκα τῆς αἰτίας ἁμαρτίαν αὐτὸν ὀνομάσθαι φαμέν. γράφει 25
 γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος ὅτι τὸν μὴ γνόντα ἁμαρτίαν ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν 2 Cor. 5, 21
 ἐποίησεν, ὁ θεὸς καὶ πατὴρ δηλονότι. οὐ γάρτοι φαμέν ἁμαρτωλὸν γενέσθαι Χριστόν,
 μὴ γένοιτο, ἀλλ' ὄντα δίκαιον, μᾶλλον δὲ αὐτόχρημα δικαιοσύνην (οὐ γὰρ οἶδε πλημμελεῖν),
 σφάγιον ἐποίησεν ὁ πατὴρ ὑπὲρ τῶν τοῦ κόσμου πλημμελημάτων καὶ ἐν τοῖς ἀνόμοις Ies. 53, 12
 ἐλογίσθη, ψῆφον ὑπομείνας τὴν τοῖς ἀνόμοις πρεπωδεστάτην. καὶ πιστώσεται λέγων 30 L III 1138
 ὁ θεσπέσιος προφήτης Ἡσαίας ὅτι πάντες ὡς πρόβατα ἐπλανήθημεν, ἕκαστος Ies. 53, 6
 τῇι ὁδῷ αὐτοῦ ἐπλανήθη, καὶ κύριος παρέδωκεν αὐτὸν ταῖς ἁμαρτίαις
 ἡμῶν καὶ αὐτὸς ὑπὲρ ἡμῶν ὀδυνᾶται καὶ τῷ μύλωπι αὐτοῦ ἡμεῖς ἰάθημεν. Ies. 53, 5
 γράφει δὲ καὶ ὁ πάνσοφος Πέτρος ὅτι τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀνήνεγκεν ἐν τῷ 1 Petr. 2, 24
 12 σώματι αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ξύλον. οὐκοῦν ἐπεκρέματο μὲν τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς ὁ κλήρος, 35
 τὸ χρῆναι παθεῖν τὸν θάνατον διὰ τε τὴν ἐν Ἀδὰμ παράβασιν καὶ τὴν ἐξ ἐκείνου μέχρις
 ἡμῶν τυραννήσασαν ἁμαρτίαν, ἀλλ' ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος ὁ πολὺς εἰς ἡμερότητα καὶ

1—4 Fcyt 21 δύο μὲν — Χριστός

V, P [= hk], S, D [= mn], A [usque ad 3 ἀποπομπαῖος]

1 προκομισθῆναι P προστετάχειν Fcyt κλήροις Fcyt 2 γε μὴν VPAFcyt δὲ γε SD
 3 καὶ¹ om. Fcyt 3—p. 44, 34 σημαίνεται δὲ — ἁμαρτίας ἡμῶν om. A propter folii defectum
 5 προσβαλόντες SD θαῦμα SD 6 τὸ om. V μὲν om. P ἀφομοιοῦν P ἕκαστα-
 χοῦ P 6/7 θεία D 7 καὶ — αἰτίαν om. V μὲν om. VP 8 τούτου VP ἔριον
 φορεῖ P 10 ἀγαθοεργίας V ἐρήμην ἀπάσης D 11 δὲ] γάρ P 13 στήσει SD καὶ
 στήση VP δεξιῶν αὐτοῦ V 14 τοῖς] τοὺς S 15 γε μὴν PSD δὲ V 16 ποινάς]
 φωνάσ P 18 ἀπὸ πασῶν] ἀπασῶν P 19 πλημμελήσει SD 21 ἄρρεν V 22 περὶ]
 ἐπὶ D 23 κῶ SD κῶ VP 25 τε om. SD ὀνομάσθαι P 26 ὑπὲρ — ἁμαρτίαν om. V
 30 ἀνόμοις] νόμοισ P 31 θεσπέσιος om. P 32 ἀνομίαισ V 36 τὸ VP τοῦ SD ἐν] ἐξ D
 37 τυραννήσασαν V

- φιλανθρωπίαν γέγονε σάρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος σύμμορφός τε ἡμῖν τοῖς ὑφ' ἁμαρτίαν
Hebr. 2, 9 καὶ τὸν ἡμῶν ὑπέστη κλήρον. ὡς γὰρ ὁ πανάριστος γράφει Παῦλος, χάριτι θεοῦ
 ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου καὶ τῆς ἀπάντων ζωῆς ἀντάλλαγμα τὴν ἑαυτοῦ ψυχὴν
 ἐποίησατο καὶ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἵνα οἱ πάντες θεῶι ζήσωμεν, ἀγιαζόμενοι τε καὶ
 ζωοποιούμενοι διὰ τοῦ αἵματος αὐτοῦ δικαιούμενοι τε δωρεάν τῆι παρ' αὐτοῦ χάριτι. ὡς **5**
- 1 Ioh. 1, 7** γάρ φησιν ὁ μακάριος εὐαγγελιστῆς Ἰωάννης, τὸ αἶμα Ἰησοῦ Χριστοῦ καθαρίζει
18 ἡμᾶς ἀπὸ πάσης ἁμαρτίας. ὄνομα δὴ οὖν τῷ σφαζομένῳ χιμάρῳ κύριος, καὶ
 PG **212** κληρωτὴν ἐδέχετο τὴν σφαγὴν ἅγιόν τε θύμα καὶ ἱερὸν ἦν εἰς τύπον Χριστοῦ, οὐ δι' ἑαυτὸν
 M V **336** ἀποθνήσκοντος, ἀλλ' ὑπὲρ ἡμῶν, ὡς ἔφην, καὶ ἀγιάζοντος τὴν ἐκκλησίαν τῷ ἰδίῳ αἵματι.
- Leu. 16, 15.** σφάζει γὰρ τὸν χιμαρον, φησίν, τὸν περὶ τῆς ἁμαρτίας τὸν παρὰ τοῦ λαοῦ **10**
16 cf. P. **40,**
27-34 ἔναντι κυρίου καὶ εἰσοίσει τοῦ αἵματος αὐτοῦ ἐσώτερον τοῦ καταπε-
 τάσματος καὶ βανεῖ τὸ αἶμα αὐτοῦ ἐπὶ τὸ ἰλαστήριον κατὰ πρόσωπον
 τοῦ ἰλαστηρίου καὶ ἐξιλάσεται τὸ ἅγιον ἀπὸ τῶν ἀκαθαρσιῶν τῶν υἱῶν
 Ἰσραὴλ καὶ ἀπὸ τῶν ἀδικημάτων αὐτῶν περὶ πασῶν τῶν ἁμαρτιῶν αὐτῶν.
 καὶ οὕτως ποιήσει τῆι σκηνῇ τοῦ μαρτυρίου τῆι ἐκτισμένῃ ἐν αὐτοῖς ἐν **16**
- Hebr. 9, 12** μέσῳ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν. εἰσῆλθε γὰρ ὁ Χριστὸς εἰς τὰ ἅγια τῶν ἁγίων, οὐ δι'
 αἵματος τράγων καὶ μόσχων, διὰ δὲ τοῦ ἰδίου αἵματος αἰωνίαν λύτρωσιν
 εὐράμενος καὶ ἀγιάζων, ὡς ἔφην, τὴν ἀληθεστέραν σκηνὴν, τουτέστι τὴν ἐκκλησίαν, καὶ
- Hebr. 13, 12** ἅπαντας δὲ τοὺς ἐν αὐτῇ. γράφει γοῦν ὁ θεσπέσιος Παῦλος ποτὲ μὲν ὅτι διὸ καὶ
 Ἰησοῦς, ἵνα ἀγιάσῃ τῷ ἰδίῳ αἵματι τὸν λαόν, ἔξω τῆς πύλης ἔπαθε, **20**
- Eph. 5, 1. 2** ποτὲ δὲ πάλιν γίνεσθε οὖν μιμηταὶ τοῦ θεοῦ ὡς τέκνα ἀγαπητὰ καὶ περι-
 πατεῖτε ἐν ἀγάπῃ, καθὼς καὶ ὁ Χριστὸς ἠγάπησεν ἡμᾶς καὶ ἑαυτὸν
 παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν προσφορὰν καὶ θυσίαν εἰς ὁσμὴν εὐωδίας. ἀθρη-
 τέον δὴ οὖν ἐν τῷ σφαγέντι χιμάρῳ γενόμενον μὲν ἐν θανάτῳ σαρκὸς τὸν Ἐμμανουήλ,
 πλὴν ἐπὶ λύσει θανάτου καὶ ἁμαρτίας. ἦν γὰρ ἐν νεκροῖς ἐλεύθερος, τουτέστιν ἀνάλωτος **25**
 ἁμαρτίας καὶ οὐκ ἔνοχος μεθ' ἡμῶν τῆι τοῦ θανάτου δίκῃ.
- 14** Ἰδωμεν <οὖν> αὐτὸν ἐν τῷ ἐτέρῳ χιμάρῳ τῷ ζῶντι καὶ ἀφιεμένῳ καὶ ἐν τῷ
 παθεῖν ἀνθρωπίνως μὴ πάσχοντα θεικῶς καὶ ἐν τῷ τεθνάναι σαρκὶ θανάτου κρείττονα καὶ
 οὐ κατὰ τὴν Ἰουδαίων ὑπόνοιαν ἀπομείναντα μεθ' ἡμῶν ἐν μνήματι καὶ κάτοχον γεγονότα
- L III 1139** ταῖς αἰδοῦ πύλαις τοῖς ἄλλοις ὁμοῦ. ὡς γὰρ ὁ αὐτοῦ φησι μαθητῆς, οὔτε ἐγκατε- **30**
Act. 2, 31 λείφθη εἰς αἰδοῦ ἢ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ἢ σὰρξ αὐτοῦ εἶδε διαφθοράν· ἀνεβίω
- Ies. 49, 9** γὰρ σκυλεύσας τὸν αἶδην καὶ τοῖς ἐν δεσμοῖς εἰπὼν ἐξέλθετε, καὶ τοῖς ἐν τῷ
 σκότει ἀνακαλύφθητε, καὶ πρὸς τὸν ἄνω καὶ ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ εἰς τὴν
 ἀνθρώποις ἄβατον ἀνεπήδησε χώραν, αὐτὸς ἐφ' ἑαυτῷ τὰς ἁμαρτίας ἡμῶν ἀναλαβὼν καὶ
 ἰλασμός ὑπάρχων περὶ αὐτῶν. γράφει γοῦν ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης τοῖς εἰς αὐτὸν **35**
- 1 Ioh. 2, 1. 2** πιστεύσασι· τεκνία, ταῦτα γράφω ὑμῖν, ἵνα μὴ ἁμαρτάνητε. καὶ ἐάν τις
 δὲ ἁμάρτη, παράκλητον ἔχομεν πρὸς τὸν πατέρα Ἰησοῦν Χριστὸν δι-

23—28 Fcyr 22 ἀναθετόν οὖν — κρείττονα

V, P [= hk], S, D [= mn], A [inde a 34 ἀναλαβίων]					
1 ἁμαρτίας SD	2 γὰρ om. P	4 ἀποθανεῖν S	Ζήσωσιν SD	τε] δὲ P	6 Ἰη-
σοῦ] τοῦ P	7 οὖν τῷ D οὖν τὸ S οὕτω V οὕτω τῳ P	9 ὡς om. S	10 σφάζει VPSD		
φησί om. P	19 γράφει γοῦν ὁ scripsi γράφει οὖν ὁ VSD ὁ οὖν P	23/24 ἀθρητέον] ἀναθετόν Fcyr	27 οὖν Fcyr om. VPSD	αὐτῷ P	
om. PD	22/23 παρέδωκεν ὑπὲρ ἡμῶν ἑαυτὸν P	26 ἁμαρτίας Fcyr	οὐκ ἔνοχος] οὐχ ἑνός Fcyr	29 τῶν P	30 αὐτόσ SD
χιμάρῳ om. P	ἀφιερωμένῳ P	31 αἶδην SD	οἶδε V	34 ἀνεπήδησε V ἀπεπήδησε P ἀπεδήμησε SD	τάς om. SD
35 ὑπάρχει SD	οὖν V	36 πιστεύουσι P	37 δὲ om. P		

καιον, καὶ αὐτὸς ἰλασμός ἐστι περὶ τῶν ἀμαρτιῶν ἡμῶν, οὐ περὶ τῶν
 15 ἡμετέρων δὲ μόνον, ἀλλὰ καὶ περὶ ὅλου τοῦ κόσμου. οἶμαι δὲ δεῖν καὶ
 αὐτὴν ποιήσασθαι τὴν παράθεσιν τῶν νομικῶν γραμμάτων εἰς ἀνάμνησιν τοῖς ἀκρωμένοις,
 ἔχει δὲ οὕτως· καὶ προσάξει τὸν χιμάρων τὸν ζῶντα καὶ ἐπιθήσει Ἀαρῶν Leu. 16, 20.
 τὰς χεῖρας αὐτοῦ ἐπὶ τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαγο- 21 cf. p. 41,
 ρεύσει ἐπ' αὐτοῦ πάσας τὰς ἀνομίας τῶν υἱῶν Ἰσραὴλ καὶ πάσας τὰς 2-9
 ἀδικίας αὐτῶν καὶ πάσας τὰς ἀμαρτίας αὐτῶν καὶ ἐπιθήσει αὐτὰς ἐπὶ 6 PG 213
 τὴν κεφαλὴν τοῦ χιμάρου τοῦ ζῶντος καὶ ἐξαποστελεῖ ἐν χειρὶ ἀνθρώπου
 ἑτοίμου εἰς τὴν ἔρημον. ἄθρει δὴ οὖν ὅπως, καίτοι τοῦ πρώτου σφαγέντος χιμάρου,
 ζῶντα πλεισταχοῦ τὸν ἕτερον ὀνομάζει· ἦν γὰρ, ὡς ἔφην, ἐν ἀμφοῖν γραφόμενος ὁ εἰς 10
 καὶ μόνος υἱὸς καὶ κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς ὡς ἐν πάθει σαρκὸς ἰδίας καὶ ἔξω πάθους, ὡς
 ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὲρ θάνατον. ἔζη γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ γενομένης θανάτου τῆς
 ἀγίας αὐτοῦ σαρκὸς, καὶ μεμένηκεν ἀπαθῆς, καίτοι τοῦ ἰδίου σώματος τὸ πάθος οἰκειού-
 μενος καὶ εἰς ἑαυτὸν ἀναφέρων αὐτό.

16 Ἴδοι δ' ἂν τις τοῦτο τὸ μέγα καὶ βαθὺ μυστήριον καὶ ἑτεροτρόπως ἡμῖν γραφόμενον M V 337
 ἐν τῷ Λευιτικῷ. μεμολυσμένον μὲν γὰρ ἀποφαίνει τὸν λεπρὸν ὁ διὰ Μωυσέος νόμος, 16
 ἐκπέμπεσθαι δὲ προστέταχε τῆς παρεμβολῆς ὡς ἀκάθαρτον. εἰ δὲ συμβαίῃ καταλωφῆσαι
 τὸ πάθος, τότε δὴ τότε παράδεκτον γενέσθαι κελεύει καὶ δὴ καὶ φησιν· οὗτος ὁ νόμος Leu. 14, 2-7
 τοῦ λεπροῦ· ἢ ἂν ἡμέραι καθαρισθῆι, καὶ προσαχθήσεται πρὸς τὸν ἱερέα.
 καὶ ἐξελεύσεται ὁ ἱερεὺς ἔξω τῆς παρεμβολῆς καὶ ὄψεται ὁ ἱερεὺς. καὶ 20
 ἰδοὺ ἰάται ἢ ἀφή τῆς λέπρας ἀπὸ τοῦ λεπροῦ, καὶ προστάζει ὁ ἱερεὺς καὶ
 λήφονται τῷ κεκαθαρισμένῳ δύο ὀρνίθια ζῶντα καθαρὰ. καὶ προστάζει
 ὁ ἱερεὺς καὶ σφάζουσι τὸ ὀρνίθιον τὸ ἐν εἰς ἀγγεῖον ὀστράκινον ἐφ'
 ὕδατι ζῶντι, καὶ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν, λήψεται αὐτὸ καὶ βάψει εἰς τὸ αἷμα
 τοῦ ὀρνιθίου τοῦ σφαγέντος ἐφ' ὕδατι ζῶντι καὶ περιρρανεῖ ἐπὶ τὸν 25
 καθαρισθέντα ἀπὸ τῆς λέπρας ἐπτάκις, καὶ καθαρὸς ἔσται. καὶ ἐξαπο-
 στελεῖ τὸ ὀρνίθιον τὸ ζῶν εἰς τὸ πεδῖον. δύο μὲν οὖν τὰ πτηνὰ καὶ ἀκίβδηλα,
 τουτέστι καθαρὰ καὶ μηδεμίαν ἔχοντα διαβολήν, τὴν ἀπό γε φημί τοῦ νόμου. καὶ τὸ
 μὲν ἐν ἐσφάζετο ἐφ' ὕδατι ζῶντι, τὸ γέ μὴν ἕτερον, ἔξω μένον σφαγῆς, εἶτα βαπτισθὲν
 ἐν τῷ αἵματι τοῦ τετελευτηκότος καὶ ἐφ' ὕδατι ζῶντι, κατὰ τὸν ἴσον τῷ χιμάρῳ τρόπον 30
 εἰς τὴν ἔρημον ἐξεπέμπετο. ὑπεμφήνεια δ' ἂν ὁ τύπος ἡμῖν κἀν τούτῳ δὴ πάλιν τὸ
 17 μέγα καὶ σεπτὸν τοῦ σωτήρος ἡμῶν μυστήριον. ἦν μὲν γὰρ ἄνωθεν, τουτέστιν ἐκ L III 1142
 τοῦ πατρὸς καὶ ἐξ οὐρανῶν ὁ λόγος (ταύτηι τοι καὶ μάλα εἰκότως πτηνῷ παρεικάζεται),
 καταπεφοίτηκε δὲ οικονομικῶς εἰς ὁμοίωσιν τὴν πρὸς ἡμᾶς καὶ ἔλαβε δούλου μορφήν·
 πλὴν καὶ οὕτως ἄνωθεν ἦν. καὶ γοῦν ἔφασκεν ἐναργῶς, Ἰουδαίους προσλαλῶν· ὑμεῖς Ioh. 8, 23
 ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ἐγὼ οὐκ εἰμι ἐκ τοῦ κόσμου τοῦ- 36
 του. καὶ πάλιν· οὐδεὶς ἀναβέβηκεν εἰς τὸν οὐρανόν, εἰ μὴ ὁ ἐκ τοῦ οὐρα- Ioh. 3, 13

2—14 F^{eyr} 23 οἶμαι — αὐτό

V, P [= hk], S, D [= mn], A
 1 ἐστι om. P 2 μόνον] μᾶλλον P τοῦ ὅλου V 3 αὐτῶν P 4 δέ] γὰρ P
 5—8 καὶ ἐξαγορεύσει — ζῶντος om. S 6/7 ἀνομίας — τὰς om. F^{eyr} 10 ἐν] δι' F^{eyr}
 ὁ om. V 12 θανάτῳ] ἀθανάτῳ F^{eyr} 12/13 ἐν θανάτῳ — πάθος om. D 12 γευόμενος P
 13 ἀγίας — σαρκός] ἰδίας σαρκὸς αὐτοῦ P 15 βαθὺ καὶ μέγα VPA 16 μὲν om. VP μω-
 σέως A 17 συμβαίῃ S συμβαίνει P συνέβη V 21—23 καὶ λήφονται — ἱερεὺς om. P 22 κε-
 καθαρμένῳ VP καθαρὰ om. SD 23 σφάζουσι P τὸ ὀρνίθιον om. D 25 ἐν SD
 περιρρανεῖ VPA 26/27 ἐξαποστελεῖ P 28 ἀπὸ τοῦ νόμου φημί V 29 ἐν om. V
 ἐν SD 33 ὁ om. V 34 τῆς P 35 πλὴν om. P ἄνωθεν οὕτως ἦν V οὕτως P
 καὶ — ἔφασκεν] αὐτό δὴ τοῦτο ἀπέδειξεν P τοῖς ἰουδαίοις P 36 ἐγώ*] καὶ P

νοῦ καταβάς, ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. ὡς γὰρ ἔφην ἀρτίως, καὶ σὰρξ γεγονώς ἢ γοῦν τέλειος ἄνθρωπος, οὐ γήινος ἦν ἢ χοϊκός καθ' ἡμᾶς, ἀλλ' οὐράνιος τε καὶ ὑπερκόσμιος καθὼ νοεῖται θεός. πλὴν ἔστιν ἰδεῖν ἐν τοῖς ὄρνιθίοις, καθὰ καὶ ἐν τοῖς χι-
 1 Petr. 4, 1 μάροις, σαρκὶ μὲν παθόντα κατὰ τὰς γραφάς, μείναντα δὲ καὶ ἐπέκεινα τοῦ παθεῖν καὶ
 PG 216 ἀποθνήσκοντα μὲν ἀνθρωπίνως, ζῶντα δὲ θεικῶς· ζωὴ γὰρ ὁ λόγος ἦν. καὶ γοῦν ὁ 5
 18 πάνσοφος μαθητὴς θανατωθῆναι μὲν αὐτὸν ἔφη σαρκί, ζωοποιηθῆναι δὲ πνεύματι. πλὴν
 1 Petr. 3, 18 ὅτι κὰν εἰ τοῦ παθεῖν τὸν θάνατον εἰς ἰδίαν φύσιν ἄμοιρος ἦν ὁ λόγος, ἀλλ' οὖν οἰκειού-
 ται τὸ πάθος τῆς ἑαυτοῦ σαρκός, ὡς ἤδη προεῖπον. ἐβαπτίζετο γὰρ τὸ ὄρνιθιον τὸ
 ζῶν ἐν τῷ αἵματι τοῦ τετελευτηκότος, πεφυρμένον δὲ τῷ αἵματι, μόνον δὲ οὐχὶ καὶ κοι-
 νωνῆσαν τοῦ πάθους εἰς τὴν ἔρημον ἐξεπέμπετο. ἀναπεφοίτηκε γὰρ ἐν τοῖς οὐρανοῖς 10
 ὁ μονογενὴς τοῦ θεοῦ λόγος μετὰ τῆς ἐνωθείσης αὐτῷ σαρκός καὶ ξένον ἦν ἐν οὐρα-
 νοῖς τὸ θέαμα. κατεπλήττετο γοῦν ἡ τῶν ἀγίων ἀγγέλων πληθὺς ἐν εἶδει βλέπουσα
 τῷ καθ' ἡμᾶς τὸν βασιλέα τῆς δόξης καὶ τῶν δυνάμεων κύριον. καὶ δὴ καὶ ἔφασκον·
 Ies. 63, 1 τίς οὗτος ὁ παραγενόμενος ἐξ Ἐδῶμ, τουτέστιν ἐκ γῆς, ἐρύθημα ἱματίων ἐκ
 Βοσόρ; διερμηνεύεται δὲ τὸ Βοσόρ σὰρξ ἥτοι συνοχὴ καὶ θλίψις. εἶτα τούτῳ προ- 15
 M V 340 σεπυθάνοντο· τί αὐταὶ αἱ πληγαὶ ἀνὰ μέσον τῶν χειρῶν σου; ὁ δὲ πρὸς αὐ-
 Zach. 13, 6 τούς· ὡς ἐπλήγην ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ ἀγαπητοῦ μου. ὡσπερ γὰρ ἀπιστήσαντι
 Ioh. 20, 27 τῷ Θωμαῖ οικονομικώτατα λίαν καὶ μετὰ τὴν ἐκ νεκρῶν ἀναβίωσιν ἐπεδείκνυ τὰς χεῖρας
 καὶ τοὺς ἐν αὐταῖς τῶν ἡλίων τύπους, ἐκέλευσε δὲ ψηλαφᾶν καὶ τὰς ἐν τῇ πλευρᾷ δια-
 τρήσεις, οὕτω καὶ ἐν οὐρανῷ γεγονώς πεπληροφόρηκε τοὺς ἀγίους ἀγγέλους ὅτι δικαίως 20
 τῆς πρὸς αὐτοὺς οἰκειότητος ἐκβέβληται καὶ ἀπώλισθεν ὁ ἡγαπημένος Ἰσραὴλ. διὰ
 τοῦτο πεφυρμένον αἵματι τὸ ἄμφιον καὶ τὰς ἐν χερσὶν ἐπεδείκνυ πληγὰς, οὐκ ἀναποβλή-
 τους ἔχων αὐτάς (ἐγηγεμένους γὰρ ἐκ νεκρῶν ἀπεδύσατο τὴν φθορὰν καὶ σὺν αὐτῇ
 Eph. 3, 10. 11 πάντα τὰ ἐξ αὐτῆς), ἀλλ' ἵνα, ὡς ἔφην, οικονομικῶς γνωρισθῆι νῦν ταῖς ἀρχαῖς
 καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανοῖς διὰ τῆς ἐκκλησίας ἡ πολυποί- 25
 κίλος σοφία τοῦ θεοῦ, ἣν ἐποίησεν ἐν τῷ Χριστῷ κατὰ πρόθεσιν τῶν
 αἰώνων· γράφει γὰρ οὕτως τισὶν ὁ ἱερώτατος Παῦλος.
 19 Ὡσπερ οὖν ἐν τοῖς χιμάροις ἐγράφετο σοφῶς τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον, οὕτως καὶ
 ἐν τοῖς ὄρνιθίοις. ἀλλ' ἴσως ἐρεῖ τις· πῶς οὖν ἓνα καὶ τὸν αὐτὸν φῆς εἶναι υἱὸν καὶ
 κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, καίτοι δύο χιμάρων παρενηνεγμένων ὄρνιθίων τε δύο; ἢ τάχα 30
 L III 1143 που καταδείξειεν ἂν οὐκ ἀσυμφανῶς ὁ νόμος ὡς δύο που πάντως εἰσὶν υἱοὶ καὶ Χριστοὶ;
 καὶ δυσσεβείας μὲν εἰς τοῦτο κατεβιβάσθησαν ἤδη τινές, ὥστ' οἶεσθαί τε καὶ λέγειν ἕτερον
 μὲν εἶναι Χριστόν ἰδικῶς τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἕτερον δὲ αὐτὸν ἐκ σπέρματος τοῦ
 Δαυίδ· ἡμεῖς δὲ φαμέν τοῖς ὡδε ταῦτ' ἔχειν ἐξ ἀμαθίας ὑπειληφόσιν· ὁ θεσπέσιος γράφει

3—12 Feyr 24 πλὴν — θέαμα 28/29 Feyr 25 ὡσπερ — ὄρνιθίοις 29 cf. Theodoret. quaest.
 in Leuit. 16 p. 260 Schulz

V, P [= hk], S, D [= mu], A
 2 τελείωσ SD οὐχὶ SD 8 αὐτοῦ Feyr οὐ βαπτίζεται S 9 πεφυρμένον Feyr
 πεφυραμένον VPSDA μονονουχὶ δὲ VA μόνον οὐ Feyr καὶ om. Feyr 11 λόγος om. S
 παῖς D αὐτό V 12 γοῦν] γὰρ V 13 τῷ] τὸ P καὶ] τὸν D κ̄ S καὶ³
 om. VI) ἔφασκε D 14 παραγινόμενος SD τῆς γῆς SD 15 ἥτοι] εἶτε S τοῦτο
 SD 15/16 προσεπυθάνετο D 17 ἄς] ὡς P γὰρ om. V 18 Θωμαῖ] θῶ μᾶλλον S
 ἀνάστασιν V ἐδείκνυ D om. V 20 ἐν om. S 21 αὐτὸν P 23 ἔχον S γὰρ post
 ἀπεδύσατο iterum habet S 25 οὐρανοῖς P 26 τῶν om. SD 28 οὖν VPA γὰρ SD om. Feyr
 ἐγγραφή Feyr σαφῶς SD Feyr 29 τοῖς δυσὶν ὄρνιθίοις SD Feyr τίς ἐρεῖ V φῆσ
 εἶναι A φησιν εἶναι D εἶναι φῆσ V εἶναι φησὶν PS 30 ἢ] εἰ SD 31 καὶ καταδείξειεν P
 ὁ νόμος οὐκ ἀσυμφανῶς SD ἀσύμφωνος k ἀσύμφωνον li ὡς VPA εἰ D εἰς S 32 ὥστ'
 SD ὡς VPA τε om. V 33 τοῦ om. SD 34 ὡς ὁ D

Παῦλος ὅτι εἷς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα. οὐκοῦν εἰ δύο φασὶν υἱούς, Eph. 4, 5 δύο που πάντως ἂν εἶεν οἱ κύριοι, δύο δὲ καὶ πίστεις, τοσαῦτα δὲ καὶ βαπτίσματα. PG 217 ψευδομυθήσει δὴ οὖν ὁ Χριστὸν ἔχων ἐν ἑαυτῷ λαλοῦντα, καθά φησιν αὐτός. ἀλλ' 2 Cor. 13, 3 οὐκ ἔστι ταῦτα, μὴ γένοιτο. οὐκοῦν εἷς κύριος καὶ μία πίστις, ἐν βάπτισμα· πιστεύομεν γὰρ εἰς ἓνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν, τουτέστι τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον ἐνανθρωπή- 5 σαντα καὶ σεσαρκωμένον. διὰ τοῦτο καὶ εἰς τὸν θάνατον αὐτοῦ βαπτιζόμεθα καὶ μόνον Rom. 6, 3 ἴσμεν αὐτὸν κύριον ὡς θεόν, οὐκ ἀνά μέρος τιθέντες ἄνθρωπον καὶ θεόν, ἀλλ' αὐτόν, ὡς ἔφην, τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον ἄνθρωπον γενέσθαι διαβεβαιούμενοι μετὰ τοῦ μέναι θεόν.

20 ἄτρεπτος γὰρ καὶ ἀναλλοίωτος κατὰ φύσιν ἐστίν. ἐπεὶ φραζέτωσαν οἱ δι' ἐναντίας· εἰ δύο φασὶν υἱούς, ἓνα μὲν ἰδικῶς τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ, ἕτερον δὲ αὐ καὶ ἀνά 10 μέρος τὸν ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγον, ἄρ' οὐκ ἀμείνων κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος τοῦ ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ καὶ ἀσυγκρίτοις διαφοραῖς; τί γὰρ ἀνθρώπου φύσις ὡς πρὸς γὰρ τὴν θείαν καὶ ὑπερτάτην; ἀλλ', οἶμαι, καὶ οὐχ ἐκόντες ἐροῦσιν ὡς ἀμείνων ἐστὶ κατὰ φύσιν ὁ ἐκ θεοῦ πατρὸς λόγος. εἶτα τί δράσομεν τοὺς χιμάρους ὀρῶντες οὐχ ἑτεροφυεῖς ὄντας ἀλλήλοις, ὁμοειδῆς δὲ μᾶλλον καὶ κατ' οὐδὲν ἀλλήλων διαφέροντας κατὰ γὰρ τὸ εἶναι 15 τοῦθ' ὅπερ εἰσίν; ὁ αὐτὸς δ' ἂν γένοιτο λόγος καὶ ἐπὶ τοῖς δυσὶν ὀρνιθίοις. οὐκοῦν συγχωρεῖτωσαν διὰ τὸ τῶν χιμάρων ἢ γοῦν ὀρνιθίων ὁμοειδῆς μηδὲν ἀνθρώπου διαφέρειν τὸν τοῦ θεοῦ λόγον. ἀλλ' οὐκ ἀνέξονται, καθάπερ ἐγώ μαι, τοῦ τοιοῦτου λόγου· πλείστον M V 341 γὰρ ὅσον τὸ μεταξὺ θεότητος τε καὶ ἀνθρωπότητος. ἐφώμεν δὴ οὖν τοῖς παραδείγμασι κατὰ τὸν αὐτοῖς πρέποντα νοεῖσθαι λόγον· ἡττάται γὰρ λίαν τῶν ἀληθῶν καὶ μερικὴν ἔσθ' 20 ὅτε ποιεῖται τῶν σημαινομένων τὴν ἔνδειξιν. φαμέν δὲ ὅτι σκιά καὶ τύπος ὁ νόμος ἦν καὶ οἷον τις γραφὴ παρατιθείσα πρὸς θεῶν τοῖς ὀρώσι πράγματα, αἱ δὲ σκιαὶ τῆς τῶν γραφόντων ἐν πίναξί τεχνῆς τὰ πρῶτα τῶν χαραγμάτων εἰσίν, αἷς εἶπερ ἐπενεχθεῖεν τῶν χρωμάτων τὰ ἄνθη, τότε δὴ τότε τῆς γραφῆς ἀπαστράπτει τὸ κάλλος. ἔδει δὴ οὖν τὸν διὰ Μωυσέως νόμον καταγράψαι σαφῶς ἐθέλοντα τὸ τοῦ Χριστοῦ μυστήριον οὐχ ἐνὶ τῶν 25 χιμάρων ἢ τοῖς ὀρνιθίων ἀποθνήσκοντά τε ὁμοῦ καὶ ζῶντα καταδεικνύειν αὐτόν, ἵνα μὴ τερατοποιία σκηλικὴ δόξῃ πως εἶναι τὸ δρώμενον, ἀλλ' ἐδέχετο μὲν ὡς ἐν ἐνὶ παθόντα τὴν σφαγὴν, κατεδείκνυ δὲ τὸν αὐτὸν ἐν ἐτέρῳ ζῶντά τε καὶ ἀφιέμενον.

21 Ἀποφῆναι δὲ τὸν ἐπὶ τῷδε λόγον οὐκ ἔξω βαίνοντα τοῦ εἰκότος οἰήσομαι δεῖν καὶ ἑτέραν οἷς ἔφην, ἐπεισφρήσας εἰκόνα. γέγραπται τοίνυν ἐν τῷ τῆς κοσμοποιίας βιβλίῳ· 30 καὶ ἐγένετο μετὰ τὰ ῥήματα ταῦτα, ὁ θεὸς ἐπέειραζε τὸν Ἀβραάμ καὶ εἶπε Gen. 22, 1-6 πρὸς αὐτόν· Ἀβραάμ Ἀβραάμ. ὁ δὲ εἶπεν· ἰδοὺ ἐγώ. καὶ εἶπε· λάβε τὸν I. III 1116 υἱόν σου τὸν ἀγαπητόν ὃν ἠγάπησας, τὸν Ἰσαὰκ καὶ πορεύθητι εἰς τὴν γῆν τὴν ὑψηλὴν καὶ ἀνένεγκε αὐτόν ἐκεῖ εἰς ὄλοκάρπωσιν ἐφ' ἐν τῶν ὀρέων ὧν ἂν σοι εἶπω. ἀναστὰς δὲ τὸ πρῶτον, ἐπέσειξε τὴν ὄνον αὐτοῦ, 35 PG 220 παρέλαβε δὲ μεθ' ἑαυτοῦ δύο παῖδας καὶ Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ καὶ σχίσας

11—19 Fcyr 26 ἄρ' οὐκ — ἀνθρωπότητος

24—27 Fcyr 27 ἐπειδὴ οὖν — δρώμενον

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1 φασὶν ex φαμέν corr. V   2 εἶεν ἂν SD   3 ἐφ' ἑαυτὸν V   4 καὶ om. SD
5 γὰρ] δὲ καὶ P   7 οὐκ — θεόν om. P   9 φραζέτωσαν ἡμῖν A   12 σπέρματος δὰδ D¹F²evr
σπέρματος τοῦ δὰδ ἕτερον δὲ αὐ καὶ ἀνά μέρος S   14 δράσομεν P   15 κατὰ — εἶναι om.
SD   17 τῶν ὀρνιθίων Fcyr   18 ἀλλ' — λόγου om. SD   ἐγώ μαι] πρότερον ἔφην P ἠγοῦμαι
Fcyr   τοιοῦτου A τοιοῦδε VPFcyr   21 τὴν ἔνδειξιν τῶν σημαινομένων SD   22 παρατεθείσα
VSD   τὰ πράγματα VSD   24 ἀπαστράπτει SD   ἔδει δὴ] ἐπειδὴ Fcyr   25 μωσέως ex
μωσέως corr. S   σοφῶς Fcyr   τοῦ om. Fcyr   οὐχ om. VP   ἐν ἐνὶ Fcyr   26 ἢ D
ὀρνιθίων P   καταδεικνύει Fcyr   27 σκηλική - - εἶναι VPA σκηλικὴ πως εἶναι δόξῃ S σκηλίπως
εἶναι δόξῃ n σκηλικὴ πως δόξῃ m   μὲν om. P   ἐν om. P   29 δὲ καὶ P   32 πρῶς
αὐτόν] αὐτῷ V   35 εἶπω VPA δείξω SD   τὸ om. SD

ξύλα εἰς ὀλοκάρπωσιν, ἀναστὰς ἐπορεύθη. καὶ ἦλθεν ἐπὶ τὸν τόπον δν
εἶπεν αὐτῷ ὁ θεός, τῆι ἡμέραι τῆι τρίτηι. καὶ ἀναβλέψας Ἀβραὰμ τοῖς
ὀφθαλμοῖς εἶδε τὸν τόπον μακρόθεν καὶ εἶπεν Ἀβραὰμ τοῖς παισὶν αὐ-
τοῦ· καθίσατε αὐτοῦ μετὰ τῆς ὄνου, ἐγὼ δὲ καὶ τὸ παιδάριον διελυσσό-
μεθα ἕως ὧδε καὶ προσκυνήσαντες ἀναστρέψομεν πρὸς ὑμᾶς. ἔλαβε δὲ 5
τὰ ξύλα τῆς ὀλοκαρπώσεως καὶ ἐπέθηκεν Ἰσαὰκ τῷ υἱῷ αὐτοῦ, ἔλαβε δὲ
μετὰ χεῖρας τὸ πῦρ καὶ τὴν μάχαιραν καὶ ἐπορεύθησαν οἱ δύο ἅμα. καὶ
Gen. 22, 9. 10 μεθ' ἕτερα· καὶ ὠικοδόμησεν ἐκεῖ Ἀβραὰμ θυσιαστήριον καὶ ἐπέθηκε τὰ
ξύλα καὶ συμποδίσας Ἰσαὰκ τὸν υἱὸν αὐτοῦ, ἐπέθηκεν αὐτὸν ἐπὶ τὸ
θυσιαστήριον ἐπάνω τῶν ξύλων. καὶ ἐξέτεινεν Ἀβραὰμ τὴν χεῖρα αὐτοῦ 10
22 λαβεῖν τὴν μάχαιραν σφάξαι τὸν υἱὸν αὐτοῦ. ἄρ' οὖν εἶπερ τις τῶν καθ' ἡμᾶς
ἐπεθύμησεν ἰδεῖν καταγεγραμμένην ἐν πίνακι τὴν ἐπὶ γε τῷ Ἀβραὰμ ἱστορίαν, πῶς ἂν αὐτὸν
ἐχάραξεν ὁ ζωγράφος; ἄρ' ἐν ἐνὶ πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα ἢ ἀνά μέρος καὶ ἑτεροίως
ἢ γοῦν ἑτεροειδῶς πλεισταχοῦ τὸν αὐτόν; οἷόν τι φημί, ποτὲ μὲν ἐφιζήσαντα τῆι ὄνῳ,
συμπαρηληφθέντος τοῦ παιδαρίου καὶ ἐπομένων τῶν οἰκετῶν, ποτὲ δὲ αὐτὸν πάλιν ἀπομεινάσης 15
τῆς ὄνου κάτω τοῖς οἰκέταις ὁμοῦ, καταφορτίσαντα μὲν τοῖς ξύλοις τὸν Ἰσαὰκ, ἔχοντα δὲ
μετὰ χεῖρας τὴν μάχαιραν καὶ τὸ πῦρ, καὶ μὴν καὶ ἐτέρωθι τὸν αὐτόν ἐν εἶδει πάλιν ἐτέρωι,
συμποδίσαντα μὲν τὸ μειράκιον ἐπὶ τὰ ξύλα, ὀπλίσαντα δὲ τῆι μαχαίραι τὴν δεξιάν, ἴν'
ἐπαγάγοι τὴν σφαγὴν. ἀλλ' ἦν οὐχ ἕτερος καὶ ἕτερος Ἀβραὰμ πλεισταχοῦ τῆς γραφῆς
M V 344 ὀρώμενος ἑτεροίως, ἀλλ' ὁ αὐτὸς πανταχοῦ, ταῖς τῶν πραγμάτων χρεῖαις συγκαθισταμένης 20
ἀεὶ τῆς τοῦ γράφοντος τέχνης. οὐ γὰρ ἦν εἰκὸς ἢ γοῦν τῶν ἐνδεχομένων ἐν ἐνὶ κατιδεῖν
23 αὐτὸν πάντα δρῶντα τὰ εἰρημένα. γραφὴ τοιγαροῦν ὁ νόμος ἦν καὶ τύποι πραγμάτων
ᾧδίνοντες τὴν ἀλήθειαν, ὥστε κἂν εἰ δύο χιμάρους παρεκόμισεν ἢ χρεῖα πρὸς παράδειξιν
τοῦ κατὰ Χριστὸν μυστηρίου, κἂν εἰ δυὰς ὀρνιθίων ἦν, ἀλλ' εἰς ἦν ὁ ἐν ἀμφοῖν, καὶ ὡς
ἐν πάθει καὶ ἔξω πάθους, καὶ ἐν θανάτῳ καὶ ὑπὲρ θάνατον καὶ ἀναβαίνων εἰς οὐρανοὺς 25
ἀπαρχὴ τις ὡσπερ δευτέρα τῆς ἀνθρωπότητος ἀνανεωθείσης εἰς ἀφθαρσίαν. αὐτὸς γὰρ
ἡμῖν ἀνεκαίνισε τὴν εἰς τὰ ἄνω τρίβον, καὶ ἐφόμεθα κατὰ καιροὺς αὐτῷ. πορεύσομαι
Ioh. 14, 2. 3 γάρ φησιν, καὶ ἐτοιμάσω τόπον ὑμῖν καὶ πάλιν ἔρχομαι καὶ παραλήψομαι
ὑμᾶς μεθ' ἑαυτοῦ, ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ, ἐκεῖ καὶ ὑμεῖς μετ' ἐμοῦ ἦτε. ταύ-
τας ἔχομεν τὰς ἀληθεῖς ἐλπίδας. 30

24 Ἐγὼ μὲν οὖν ἄπερ ἠίδειν, γέγραφα, τῆς δὲ σῆς θεοσεβείας ἐστὶν ἀκριβεστέραν τοῖς
γεγραμμένοις ἐπενεγκεῖν τὴν βάσανον, ἵν' εἶπερ τι τῶν ἀμεινόνων εὑρεθῆναι συμβῆι, ἡμᾶς
PG 221
Ioh 12, 22
Col. 2, 3 τε καὶ τοὺς αὐτόθι λαοὺς ὠφελῆι. Χριστὸς γὰρ ἐστὶν ὁ ἀποκαλύπτων βαθέα καὶ ἀπό-
κρυφα καὶ σύνεσιν καρδίαις ἐνείεις· ἐν αὐτῷ γὰρ καὶ παρ' αὐτοῦ πάντες εἰσὶν οἱ θη-
σαυροὶ τῆς σοφίας καὶ γνώσεως ἀπόκρυφοι δι' αὐτοῦ τε καὶ σὺν αὐτῷ τῷ 35
θεῷ καὶ πατρὶ δόξα καὶ τὸ κράτος σὺν ἀγίῳ πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

23—27 F^{eyt} 28 ὥστε — αὐτῷ

V, P [= hk], S, D [= mn], A

1—3 καὶ ἦλθεν — μακρόθεν om. V	4 παιδίον SD	5 δὲ om. A	7 μετὰ — μάχαι-
ραν] καὶ τὸ πῦρ μετὰ χεῖρας P	8 ἀβραὰμ ἐκέισε V	11 μάχαιρα S	τοῦ σφάξαι SD
εἴ τις D	12 ἀναγεγραμμένην SD	γε om. V	13 ἄρ' οὖν P
ξύλα SD	18 τῶν ξύλων P	τῆι om. P	16 μὲν τοῖς VA μέντοι PSD
20 ὀρώμενον S	22 δρῶντα om. VPA	23 εἰ om. V	19 ἐπάγοι P
Χριστὸν F ^{eyt}	24 μυστηρίου om. S	εἰ om. V	καὶ ἕτερος om. P
25 ἐν — θάνατον] ὑπὲρ θάνατον ἐν θανάτῳ V	23/24 παράδειξιν μυστηρίου τοῦ κατὰ	27 ἐνεκαίνισε	
PSD F ^{eyt}	τὸ S	πορεύσομαι D	28 καὶ ἐτοιμάσω VPA ἐτοιμάσαι SD
29 μεθ' ἑαυ-			29 μεθ' ἑαυ-
τοῦ VA μετ' ἐμοῦ P μετ' ἑαυτοῦ SD	ἐκεῖ om. V	31 ἠίδειν] ἤδη V	33 τε om. P
ὠφελεί P	33/34 κρύφια SD	34 καρδίας SD καρδία P	παρ' αὐτῷ D om. P
SD	τῶν αἰώνων om. SD		36 ἡ δόξα

135 = A₄. Latina uersio extat in Collectione Winteriana I

Τοῦ αὐτοῦ εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον

- 1 Τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ ποθεινοτάτοις Ἀναστασίῳ Ἀλεξάνδρῳ Μαρτινιανῶι Ἰωάννη Πα- L III 1179
ρηγορίῳ πρεσβυτέροις καὶ Μαξίμῳ διακόνῳ καὶ λοιποῖς ὀρθοδόξοις πατράσι μοναχῶν καὶ M V 384
τοῖς σὺν ὑμῖν τὸν μονήρη βίον ἀσκούσι καὶ ἐν πίστει θεοῦ ἰδρυμένοις Κύριλλος ἐν κυρίῳ PG 77, 289
χαίρειν. Τὸ φιλομαθὲς καὶ φιλόπονον τῆς ὑμετέρας ἀγάπης καὶ νῦν οὐ μετρίως ἐπαι- 0
νέσας ἔχω καὶ ἄξιον εἶναι φημί τοῦ παντὸς λόγου. τὸ γάρτοι θείων ἐφίεσθαι μαθη-
μάτων καὶ τῆς τῶν ἱερῶν δογμάτων ὀρθότητος μεταποιεῖσθαι φιλεῖν πῶς οὐκ ἂν ὑπερα-
γάσαιτό τις; καὶ γὰρ ἐστὶ ζωῆς τῆς ἀπεράντου καὶ μακαρίας τὸ χρῆμα πρόξενον καὶ
οὐκ ἄμισθος ἢ ἐν γε τούτοις σπουδῇ· φησὶ γάρ που πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα 10
καὶ θεὸν ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστός· αὕτη δὲ ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ ἵνα Ioh. 17, 3
γινώσκωσι σὲ τὸν μόνον ἀληθινὸν θεὸν καὶ ὃν ἀπέστειλας Ἰησοῦν Χριστόν.
- 2 ὀρθὴ γὰρ πίστις καὶ ἀκατάσκηπτος, σύνδρομον ἔχουσα τὴν ἐξ ἔργων ἀγαθῶν φαιδρότητα,
παντὸς ἡμᾶς ἐμπύλησιν ἀγαθοῦ καὶ διαπρεπῆ λαχόντας τὴν δόξαν ἀποφαίνει· πράξεων δὲ
λαμπρότης εἰ ἀμοιροῦσα φαίνοιτο δογμάτων ὀρθῶν καὶ ἀδιαβλήτου πίστεως, ὀνήσειεν ἂν, ὡς 15
γε οἶμαι, κατ' οὐδένα τρόπον τὴν τοῦ ἀνθρώπου ψυχὴν. ὡσπερ γὰρ ἡ πίστις χωρὶς Iac. 2, 20
τῶν ἔργων νεκρὰ ἐστὶν, οὕτως εἶναι φαμέν ἀληθὲς καὶ τὸ ἔμπαλιν. οὐκοῦν συνα-
ναλαμπέτω τοῖς τῆς εὐζωίας αὐχήμασι καὶ τὸ ἀμώμητον ἐν πίστει· ἄρτιοι γὰρ οὕτως
ἐσόμεθα κατὰ τὸν τοῦ πανσόφου Μωυσέος νόμον. τέλειος γὰρ φησιν, ἔσῃ ἐναντίον Deut. 18, 13
κυρίου τοῦ θεοῦ σου. οἱ δὲ τοῦ πιστῖν ἔχειν ὀρθὴν ἐξ ἀμαθίας ὀλιγωρήσαντες, 20
εἶτα ταῖς ἐπιεικείαις τὸν ἑαυτῶν κατασεμνύνοντες βίον εἰκάσι πως ἀνδράσιν εὐφυᾶ μὲν
λαχοῦσιν τοῦ προσώπου τὸν χαρακτήρα, πεπλανημένην δὲ καὶ διάστροφον τῶν ὀμμάτων
τὴν βολὴν, ὥστε καὶ πρέπειν αὐτοῖς τὸ διὰ φωνῆς Ἱερεμίου πρὸς τὴν τῶν Ἰουδαίων μητέρα, Ier. 22, 17
- 3 φημί δὴ τὴν Ἱερουσαλήμ εἰρημένον παρὰ θεοῦ· ἰδοὺ οὐκ εἰσιν οἱ ὀφθαλμοὶ σου οὐδὲ 24
ἡ καρδία σου καλή. χρὴ τοίνυν ὑμᾶς ὑγιᾶ καὶ πρό γε τῶν ἄλλων ἔχειν ἐν ἑαυτοῖς τὸν L III 1182
νοῦν καὶ διαμεμνήσθαι γράμματος ἱεροῦ προσφωνούντος τε καὶ λέγοντος· οἱ ὀφθαλμοὶ Prou. 4, 25
σου ὀρθὰ βλέπέτωσαν. ὀρθὴ δὲ βλέψις ὀμμάτων τῶν ἔσω κεκρυμμένων τὸ ἰσχνῶς M V 385
καὶ ἀπεξεσμένως περιθερεῖν δύνασθαι κατὰ γε τὸ ἐγχωροῦν τοὺς οἴπερ ἂν γένοιτο περὶ
θεοῦ λόγους. βλέπομεν γὰρ ἐν ἐσόπτρῳ καὶ αἰνίγματι καὶ γινώσκομεν ἐκ μέρους· ὃ γε 1 Cor. 13, 12, 9

Fscr 72 ἐκ τῆς πρὸς μονάζοντας δευτέρας ἐπιστολῆς ἐν ἡ ὑπομνηματίζει τὸ τῶν τριακοσίων δεκαοκτῶ σύμβολον, ἧς ἡ ἀρχὴ· Τὸ φιλομαθὲς — ἀγάπης

Coll. Cas. 288 [uol. 4, 211] Cyrillus ad imperatorem: *rogauerunt archimandritae Orientis orthodoxi interpretari a me eiusdem symboli uim. quae et interpretata est et necessarium fuit ut in uestras . . . aures perueniret hoc opus.* R 36 [ep. 69] προτρέψαντος δὲ με τοῦ μνημονευθέντος . . . διακόνου καὶ ἀρχιμανδρίτου Μαξίμου διερμηνεῦσαι τὸ σύμβολον τῆς πίστεως . . . καὶ πρὸς τοῦτο καθῆκα ἑμαυτόν. *similiter in R 37 [ep. 70]* 3—10 σπουδῇ adferuntur in Actis Concilii quinti [L V 468 = M VIII 246]

V, P [= hk], A, R [2 usque ad 8 μεταποιεῖσθαι φιλεῖν m. rec. suppleta], Λ

ρλε V ρκς P 2 τοῦ αὐτοῦ ἐρμηνεία εἰς τὸ ἐν νικαία σύμβολον A τοῦ μακαρίου κυρίλλου ἀρχιεπισκόπου ἀλεξανδρείας ἐρμηνεία εἰς τὸ ἅγιον σύμβολον R ἅγιον om. P 4 πρεσβυτέρῳ V μαξιμίνῳ RΛ Conc. 5 ἡμῖν VA 6/7 οὐ μετρίως ἐπαινέσας PA Conc. ἐπαινέσας οὐ μετρίως R οὐ μετρίως ἐπαινέσαι VA 9 μακρᾶς P 10 τοῖς om. A 11 δ² om. P 12 γινώσκουσι R μόνον superscr. R 13 ἀκατάσκηπτος P 14/15 ἀποφαίνει — ἀμοιροῦσα om. P 15 λαμπρότητος V δογμάτων δὲ P πίστεως ἀνευ P 16 τρόπον βίος ἐνάρετος P 17/18 συναλαμπέτω V συλλαμπέτω P ἀλαλαμπέτω AR 19 τοῦ om. P superscr. R μωυσέως AR ἔση φησὶν VP ἐναντι P 20 τοῦ θεοῦ σου om. V 21 κατασεμνύνοντες AR ἐπισεμνύνοντες VP 24 θεοῦ AR τοῦ θεοῦ VP οὐδέ] καὶ V 25 ἡμᾶς AR 26 τε om. V 27 τῶν om. P καὶ κεκρυμμένων VΛΛ 28 εἴπερ V 29 λόγοι R γὰρ ὡς P ἐν αἰνίγματι P

Acta conciliorum oecumenicorum. 11, 4.

- Iob 12, 22 μὴν ἐκ σκότους ἀποκαλύπτων βαθέα τὸ τῆς ἀληθείας ἐνίησι φῶς τοῖς ἐθέλουσιν ὀρθῶς
τὴν περὶ αὐτοῦ γνῶσιν ἐλεῖν. χρῆ τοιγαροῦν ἡμᾶς θεῶι προσπίπτειν λέγοντας· φῶ-
- Ps. 12, 4 τισὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς μου, οὐδέποτε ὑπνώσω εἰς θάνατον. τὸ γὰρ τῆς
ὀρθότητος τῶν ἱερῶν δογμάτων ἀπολισθεῖν εἴη ἂν ἕτερον οὐδὲν πλὴν ὅτι σαφῶς τὸ
ὑπνοῦν εἰς θάνατον· ἐκπίπτομεν δὲ τῆς ὀρθότητος, ὅτε μὴ ταῖς θεοπνεύστοις ἐπόμεθα 5
γραφαῖς, ἀλλ' ἢ προλήψωσιν οὐκ ἐπαινουμέναις ἢ κατὰ πρόσκλισιν τὴν πρὸς γέ τινας οὐκ
ὀρθοποδοῦντας περὶ τὴν πίστιν τὰς τῆς ἑαυτῶν διανοίας ἀπονέμοντες ῥοπὰς καὶ πρό γε
- PG 293 4 τῶν ἄλλων τὰς ἑαυτῶν ψυχὰς ἀδικοῦντες ἀλισκόμεθα. πειστέον δὴ οὖν τοῖς τῆς ὀρθό-
τητος ἐπιμεληταῖς πρὸς τὸ τοῖς ἱεροῖς κηρύγμασι δοκοῦν, ἃ καὶ διὰ πνεύματος ἀγίου
- Lc. 1, 2 παρέδοσαν ἡμῖν οἱ ἀπ' ἀρχῆς αὐτόπται καὶ ὑπηρέται γενόμενοι τοῦ λόγου, 10
ῶν τοῖς ἴχνεσιν ἀκολουθεῖν ἐσπούδασαν καὶ οἱ πανεύφημοι πατέρες ἡμῶν οἱ τὸ σεπτὸν τε
καὶ οἰκουμενικὸν τῆς πίστεως ὀρισάμενοι σύμβολον ἐν τῇ Νικαέων συναγηγημένοι κατὰ
- Mt. 18, 20 καιροῦς. οἷς δὴ καὶ αὐτὸς συνέδρος ἦν ὁ Χριστός· ἔφη γὰρ ὅτι ὅπου ἔαν ὡσι δύο
ἢ τρεῖς συνηγμένοι εἰς τὸ ἐμὸν ὄνομα, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν. ὅτι
γὰρ πρόεδρος ἦν ἀοράτως τῆς ἀγίας καὶ μεγάλης ἐκείνης συνόδου Χριστός, πῶς ἔστιν 15
ἀμφιβάλλειν; κρηπίς οἶά τις καὶ θεμέλιος ἀρραγῆς καὶ ἀκράδαντος τοῖς ἀνὰ πᾶσαν τὴν γῆν
κατεβάλλετο τῆς ἀκραιφνοῦς τε καὶ ἀμωμήτου πίστεως ἢ ὁμολογία· εἶτα πῶς ἀπὴν ὁ
- 1 Cor. 3, 11 Χριστός, εἴπερ ἐστὶν αὐτὸς ὁ θεμέλιος κατὰ τὴν τοῦ σοφωτάτου Παύλου φωνήν; θεμέ-
λιον γὰρ ἄλλον, φησὶν, οὐδεὶς δύναται θεῖναι παρὰ τὸν κείμενον, ὅς ἐστιν
Ἰησοῦς Χριστός. τὴν τοίνυν ἐκτεθεῖσαν παρ' ἐκείνων καὶ ὀρισθεῖσαν πίστιν τετηρή- 20
κασιν ἀδιαβλήτως καὶ οἱ μετ' αὐτοῦ γεγονότες ἅγιοι πατέρες καὶ ποιμένες λαῶν καὶ
φωστήρες ἐκκλησιῶν καὶ εὐτεχνέστατοι μυσταγωγοί. ἔλλειοιπὸς δὲ ὅλως οὐδὲν ἢ γοῦν
παρεωραμένον τῶν ἀναγκαίων εἰς ὄνησιν κατῆδοι τις ἂν ἐν ταῖς τῶν πατέρων ὁμολογίαις
ἢ γοῦν ἐκθέσειν ἃς πεποιήνται περὶ τῆς ὀρθῆς καὶ ἀκαπηλεύτου πίστεως εἰς ἔλεγχον μὲν
καὶ ἀνατροπὴν αἰρέσεως ἀπάσης καὶ δυσσεβοῦς ἀθυροστομίας, εἰς βεβαίωσιν δὲ καὶ ἀσφα- 25
λειαν τοῖς ὀρθοποδοῦσι περὶ τὴν πίστιν, οἷς ὁ λαμπρὸς ἀνέτειλεν ἑσφόρος καὶ διηύρασεν
ἡ ἡμέρα κατὰ τὰς γραφὰς καὶ τὸ τῆς ἀληθείας ἐνίησι φῶς ἢ διὰ τοῦ ἀγίου πνεύματος χάρις.
- 5 Ἐπειδὴ δὲ γέγραπεν ὑμῶν ἡ εὐλάβεια ὡς παροχετεύουσι τινὲς ἐφ' ἃ μὴ προσῆκεν,
τὰ ἐν τῷ συμβόλῳ, τῶν ἐν αὐτῷ ῥημάτων τὴν δύναμιν ἢ οὐ συνιέντες ὀρθῶς ἢ καὶ ἐκ
τοῦ προσκεκλισθαι ταῖς τινῶν συγγραφαῖς εἰς ἀδόκιμον ἀποφερόμενοι νοῦν, εἶτα χρῆναι 30
- L III 1183 καμὲ τοὺς περὶ τούτων αὐτῶν πρὸς ὑμᾶς ποιήσασθαι λόγους καὶ διερμηνεῦσαι σαφῶς τὴν
τῆς ἐκθέσεως δύναμιν, δεῖν ὑμῶν ἄπερ εἰς νοῦν ἦκει τὸν ἐμὸν, ἐπιδρομάδην εἰπεῖν.
- M V 388 ἐπόμεθα δὲ πανταχοῦ ταῖς τῶν ἀγίων πατέρων ὁμολογίαις τε καὶ δόξαις, ὀρθῶς καὶ
A 77 ἀπροσκλινῶς βασανίζοντες τὰ παρ' αὐτῶν εἰρημένα. ἤδη μὲν γὰρ καὶ ἡ ἀγία σύνοδος,
ἢ κατὰ γε φημὶ τὴν Ἐφεσίων συνειλεγμένη κατὰ βούλησιν θεοῦ, τῆς Νεστορίου κακο- 35

28—p. 51, 18 adferuntur in gestis Concilii quinti [LV 468. 469 = M VIII 246. 247] 34—p. 51, 0
adferuntur in gestis Concilii quinti [L V 479. 565 = M VIII 260. 372]

V, P [= hk], ARA

1 βαθέος A 2 τὴν om. P 3—5 τὸ γὰρ — θάνατον om. P 5 ἐπόμεθα VPA ἐπόμενοι
AR 6 ἀλλ' ἢ VAR ἀλλά P πρόσκλησιν PR, corr. R *exhortationibus* Λ 7 ἀποπέμποντες V
superscr. νέμον *collimus* Λ 8 πειστέον VAR *alias* πειστέον Λ in mg. ἴτεον κΛ ἰστέον h δὴ οὖν]
δέ R τῆς V^{om}P om. VAR 11 τε om. R 12 σύμβουλον P ἀγηγημένοι P 14 ἐμ-
μέσω R 15 ἐκείνησ om. P $\bar{\chi}\sigma$ κA ὁ $\bar{\chi}\sigma$ VhR 16 κρηπίς γὰρ PΛ 17 ἀνεβάλλετο
μᾶλλον δὲ κατεβάλλετο V τε AR om. VP 18 ἐστὶν ARA ἦν VP 19 φησὶν om. PΛ
20 $\bar{\iota}\sigma$ ὁ $\bar{\chi}\sigma$ V 22 ἐκκλησίας P δὲ VARΛ γὰρ P ὅλως om. P 27 $\bar{\pi}\nu\sigma$ PARΛ
βαπτίσματος V 28 ἡ ὑμῶν P 29 ἀγίῳ συμβόλῳ P γραμμάτων, in mg. γρ. ῥημάτων V
30 προσκεκλησθαι P προσκεκλείσθαι R ποιήσθαι R 35 τὴν] τῶν V κατὰ — τῆς] κατα-
βαλλούσα θῦ χάριτι τὰς τοῦ P 35/p. 51, 1 κακοδοξίασ καὶ κενοφωνίασ P

δοξίας ὅσιν καὶ ἀκριβῆ κατενεγκούσα τὴν ψῆφον καὶ τὰς τῶν ἐτέρων κενοφωνίας, οἵπερ ἂν ἢ γένοιτο μετ' αὐτὸν ἢ καὶ πρὸ αὐτοῦ γεγονάσιν, τὰ ἴσα φρονούντες αὐτῷ καὶ εἰπεῖν ἢ συγγράψαι τολμήσαντες, συγκατέκρινεν ἐκείνῳ, τὴν ἴσῃν αὐτοῖς ἐπιθεῖσα δίκην. καὶ γὰρ ἦν ἀκόλουθον, ἐνὸς ἅπαξ ἐπὶ ταῖς οὕτω βεβήλοις κενοφωνίαις κατεγνωσμένου, μὴ καθ' ἐνὸς μᾶλλον ἐλθεῖν, ἀλλ', ἴν' οὕτως εἶπω, κατὰ πάσης αὐτῶν τῆς αἰρέσεως ἦτοι τῆς συκοφαντίας, ἧς πεποιήνται κατὰ τῶν εὐσεβῶν τῆς ἐκκλησίας δογμάτων, δύο πρεσβεύοντες υἱοὺς καὶ διατέμνοντες τὸν ἀμέριστον καὶ ἀνθρωπολατρίας ἔγκλημα καταγράφοντες οὐρανοῦ τε καὶ γῆς· προσκυνεῖ γὰρ μεθ' ἡμῶν ἢ τῶν ἄνω πνευμάτων ἅγια πληθὺς τὸν ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν. ὑπὲρ δὲ τοῦ μὴ ἀγνοεῖσθαι παρά τισι τοῦ συμβόλου τὴν δύναμιν, ὃ καὶ ἐν ἀπάσαις ταῖς ἁγίαις τοῦ θεοῦ ἐκκλησίαις καὶ κρατεῖ καὶ κεκήρυκται, 10 πατέρων ἁγίων δόξας ἢ γοῦν ἐκθέσεις ἐνέταξα τοῖς αὐτόθι πεπραγμένοις ὑπομνήμασιν, ἴν' εἰδεῖεν οἱ ἐντυγχάνοντες αὐταῖς τίνα προσήκει νοεῖσθαι τρόπον τῶν ἁγίων πατέρων τὴν ἔκθεσιν ἦτοι τὸ ἀκραιφνὲς τῆς ὀρθῆς πίστεως σύμβολον. οἶμαι δὲ τὴν ἀγάπην ὑμῶν καὶ ἐντυχεῖν τῷ βιβλίῳ ὃ περὶ τούτων αὐτῶν συγγεγράφαμεν. αὐτὸ δὲ καὶ νῦν, ὡς ἔφην, ἐπὶ λέξεως αὐτῆς παραθεῖς τὸ σύμβολον, τετράψομαι σὺν θεῷ πρὸς γε τὸ δεῖν ἕκαστα τῶν ἐν αὐτῷ κειμένων διερμηνεύσαι σαφῶς. γεγραφότα γὰρ οἶδα τὸν παναοίδιμον Πέτρον· ἔτοιμοι αἰεὶ πρὸς ἀπολογίαὶν παντὶ τῷ αἰτοῦντι ὑμᾶς λόγον 1 Petr. 3, 15 περὶ τῆς ἐν ὑμῖν ἐλπίδος.

7 Πιστεύομεν εἰς ἕνα θεὸν πατέρα παντοκράτορα, πάντων ὁρατῶν τε καὶ ἀοράτων ποιητὴν· καὶ εἰς ἕνα κύριον Ἰησοῦν Χριστόν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, γεννηθέντα ἐκ τοῦ 20 πατρὸς μονογενῆ, τουτέστιν ἐκ τῆς οὐσίας αὐτοῦ, θεὸν ἐκ θεοῦ, φῶς ἐκ φωτός, θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, γεννηθέντα, οὐ ποιηθέντα, ὁμοούσιον τῷ πατρί, δι' οὗ τὰ πάντα ἐγένετο τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐν τῇ γῆ, τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα καὶ σαρκωθέντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα, παθόντα καὶ ἀναστάντα τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ, ἀνελθόντα εἰς οὐρανοὺς, ἐρχόμενον κρῖναι ζῶντας καὶ νεκρούς· 25 καὶ εἰς τὸ πνεῦμα το ἅγιον.

Τοὺς δὲ λέγοντας >ἦν ποτε ὅτε οὐκ ἦν< καὶ >πρὶν γεννηθῆναι οὐκ ἦν< καὶ ὅτι ἔξ οὐκ ὄντων ἐγένετο, ἢ ἔξ ἐτέρας ὑποστάσεως ἢ οὐσίας φάσκοντας εἶναι ἢ τρεπτὸν ἢ ἄλλοιωτὸν τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ, τούτους ἀναθεματίζει ἡ ἀποστολικὴ καὶ καθολικὴ ἐκκλησία.

8 Πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἕνα θεόν, ἐκ βάθρων ὡσπερ αὐτῶν κατασειόντες τὰς Ἑλλήνων 30 δόξας, οἱ φάσκοντες εἶναι σοφοὶ ἐμωράνθησαν καὶ ἠλλάξαν τὴν δόξαν τοῦ ἀφθάρτου θεοῦ ἐν ὁμοιωματικῷ εἰκόνοσ φθαρτοῦ ἀνθρώπου καὶ πετεινῶν καὶ 40 τετραπόδων καὶ ἑρπετῶν, προσεκύνησαν δὲ καὶ τῇ κτίσει παρὰ τὸν κτίσαντα καὶ τοῖς τοῦ κόσμου στοιχείοις δεδουλεύκασιν, πολλοὺς καὶ ἀναριθμήτους ὑποτοπήσαντες Rom. 1, 22 23 I. III 1186 Rom. 1, 25 Gal. 4, 3

V, P [= hk], ARA

1 κενοφωνίας V^{consp}PARA Conc. καινοφωνίας V εἶπερ P οἵπερ V 2 ἢ γένοιτο ARA ἢ γένοιτο V γένοιτο P 3 συγγράψαι scripsi componere A συνάψαι AR γράψαι VP scribere Conc. 6 οἱ δύο P 7 ἀνθρωπολατρίας VP ἐγκλήματα P 7/8 οὐρανοῦ — γῆς] οὐκ ὀρθῶς V 8 καὶ ἡ PA ἅγια om. P 8/9 τὸν — Χριστόν om. P 9 ὑπὲρ — μὴ] ὡστε μὴδὲ P 10 πάσαις P τὰς τῶν ἁγίων π^{ρω}ων P 11 ἢ γοῦν ἐκθέσεις om. R ἐνέταξε PA om. R πεποιήμενοι AR 13 οἶδα P 14 ἐντυγχάνειν P ὦ VA συγγεγράψασιν P 15 τρέψομαι P 17 αἰεὶ γίνεσθε P γίνεσθε superscr. R *sitis semper* A 18 ἐλπίδος AR οὐσις ἐλπίδος VP inscriptio symboli deest in VA τὸ σύμβολον AhR τὸ σύμβολον τῆς πίστεως k 20/21 γεννηθέντα — πατρὸς] τὸν VP 21—26 τουτέστιν — ἅγιον] καὶ τὰ ἔξῃς V 24 κατελθόντα ἐκ τῶν οὐρανῶν P σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα P 25 ἡμέραι om. A καὶ ἀνελθόντα P τοὺς οὐρανοὺς P 27 λέγοντας ὅτι V 29 τούτους om. P 30/31 πιστεύειν — δόξας om VP 30 ἔφασκον P 31 ἠλλάξαντο V 34 ὑποτοπήσαντες VP ὑποπτεύσαντες AR

- εἶναι τοὺς θεοὺς. οὐκοῦν εἰς ἀναίρεσιν τῆς πολυθέου πλάνης ἓνα θεὸν ὀνομάζουσιν, M V 389 ἐπόμενοι πανταχοῦ τοῖς ἱεροῖς γράμμασι καὶ τῆς ἀληθείας τὸ κάλλος τοῖς ἀνά πάσαν τὴν ὑφ' ἡλίον κατασημαίνοντες. τοῦτο καὶ ὁ πάνσοφος ἔδρα Μωυσῆς, σαφέστατα λέγων·
- PG 297 ἄκουε Ἰσραὴλ· κύριος ὁ θεὸς σου κύριος εἰς ἔστιν. καὶ αὐτὸς δέ πού φησιν
Deut. 6, 4 ὁ τῶν ὄλων γενεσιουργὸς καὶ δεσπότης· οὐκ ἔσονται σοι θεοὶ ἕτεροι πλὴν ἐμοῦ· 6
Exod. 20, 3
Ies. 44, 6 ναὶ μὴν καὶ διὰ φωνῆς τῶν ἁγίων προφητῶν· ἐγὼ θεὸς πρῶτος καὶ ἐγὼ μετὰ ταῦτα καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλος ἐμοῦ. ἄριστα δὴ οὖν οἱ πανεύφημοι πατέρες κρηπίδα τῆι πίστει καταβαλλόμενοι τὸ χρῆναι φρονεῖν καὶ λέγειν ὡς εἰς καὶ μόνος ἐστὶ φύσει τε καὶ ἀληθεῖα θεός, πιστεύειν ἔφασαν εἰς ἓνα θεόν.
- 9 Προσονομάζουσι δὲ αὐτὸν καὶ πατέρα παντοκράτορα, ἵνα συνεισφέρηται τῷ πατρὶ 10 δῆλωσις υἱοῦ, δι' ὃν ἐστὶ πατήρ, συνυφεστῶτός τε καὶ συνυπάρχοντος αἰεί. οὐδὲ γὰρ γέγονεν ἐν χρόνῳ πατήρ, ἀλλ' ἦν ὁ ἐστίν, αἰεί, τουτέστι πατήρ, παντὸς ὑπάρχων ἐπέκεινα γεννητοῦ καὶ ἐν ὑπερτάτοις ὑψώμασιν. τὸ γάρτοι κρατεῖν καὶ κυριεύειν τῶν ὄλων
- 10 λαμπρὰν οὕτω καὶ ἀπαράβλητον αὐτῷ προσνέμει τὴν δόξαν. παρ' αὐτοῦ δέ φασιν 15 δεδημιουργῆσθαι τὰ πάντα τὰ τε ἐν τοῖς οὐρανοῖς καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς, ἵνα κἀντεῦθεν τὸ ἀσυμφυῆς αὐτοῦ πρὸς πάσαν κτίσιν νοοῖτο· ἀσύγκριτος γὰρ ἢ διαφορὰ ποιητοῦ καὶ ποιήματος, ἀγενήτου καὶ γεννητοῦ φύσεώς τε τῆς ὑπὸ Ζυγὸν καὶ δουλείαν καὶ τῆς τοῖς δεσποτικοῖς ἀξιώμασιν ἐξωραισμένης θεοπρεπῆ τε καὶ ὑπερκόσμιον λαχούσης τὴν δόξαν.
- 11 Υἱοῦ γε μὴν διαμνημονεύσαντες, ἵνα μὴ δοκοῖεν ὄνομα κοινὸν προσνέμειν αὐτῷ, 20 ὅπερ ἂν ἴσως τάττοιτο καὶ ἐφ' ἡμῶν αὐτῶν (κεκλήμεθα γὰρ καὶ ἡμεῖς υἱοί), νουνεχέστατα προσεπάγουσι τὰ δι' ὧν ἔστιν ἰδεῖν τῆς ἐνούσης αὐτῷ φαιδρότητος φυσικῆς τὸ ὑπὲρ κτίσιν ἀξίωμα. γεγενῆσθαι γὰρ καὶ οὐ πεποιῆσθαι φασιν, ἀσύντακτον μὲν οὐσιωδῶς τῆι κτίσει διὰ τοῦ μὴ πεποιῆσθαι νοοῦντες αὐτόν, ἐκφῦναι δὲ μᾶλλον δισχυριζόμενοι τῆς
- Ioh. 1, 1 οὐσίας τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ἀχρόνως τε καὶ ἀπερινοήτως· ἦν γὰρ ὁ λόγος ἐν ἀρχῇ. εἶτα τῆς ὠδίνος τὸ γνήσιον (ἀνθρωπίνως δὲ καὶ τοῦτο εἰρήσθω διὰ τὸ χρήσιμον) εὖ μάλα 25 κατασημαίνοντες, θεὸν ἔφασαν ἐκ θεοῦ γεγενῆσθαι τὸν υἱόν· ἔνθα γὰρ ὄλως γέννησις ἀληθῆς, ἐκεῖ που πάντως ἔποιτο ἂν τὸ χρῆναι νοεῖν καὶ λέγειν οὐκ ἀλλότριον τῆς οὐσίας τοῦ τεκόντος τὸ τεχθέν, ἀλλ' ἴδιον αὐτῆς, ὅτι καὶ ἐξ αὐτῆς κατὰ τὸν αὐτῆι πρέποντά τε καὶ εἰκότα λόγον. οὐ γὰρ κατὰ σῶμα τέξεται τὸ ἀσώματον, οὕτω δὲ μᾶλλον ὡς φῶς ἐκ φωτός, ἵν' ἐν τῷ ἀπαστράψαντι φωτὶ τὸ ἀπαυγασθὲν νοοῖτο φῶς, καὶ ἐξ αὐτοῦ κατὰ 30 πρόοδον ἀπόρρητόν τε καὶ ἄφραστον καὶ ἐν αὐτῷ καθ' ἑνωσιν καὶ ταυτότητα φυσικὴν. οὕτω γὰρ εἶναι φαμέν ἐν μὲν τῷ πατρὶ τὸν υἱόν, ἐν δὲ τῷ υἱῷ τὸν πατέρα· ὑπογράφει
- L III 1187 γὰρ ὁ υἱὸς ἐν ἰδίᾳ φύσει τε καὶ δόξῃ τὸν ἑαυτοῦ γεννήτορα. καὶ γοῦν ἔφη σαφῶς
- Ioh. 14, 10.9 πρὸς ἓνα τῶν ἁγίων μαθητῶν· Φίλιππος δὲ οὗτος ἦν· οὐ πιστεύεις ὅτι ἐγὼ ἐν τῷ
- Ioh. 10, 30 πατρὶ καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐμοὶ ἐστίν; ὁ ἔωρακώς ἐμὲ ἔωρακεν τὸν πατέρα· ἐγὼ 35 καὶ ὁ πατήρ ἐν ἐσμέν. οὐκοῦν ὁμοούσιος ὁ υἱὸς τῷ πατρὶ. ταύτηι τοι καὶ
- PG 300 θεὸς ἀληθινὸς ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ γεγενῆσθαι πιστεύεται. καὶ τὸ μὲν τῆς γεννήσεως
- Ies. 1, 2 ὄνομα τεθὲν εὐρήσομεν καὶ ἐπὶ τῶν κτισμάτων, κατὰ γε φημὶ τὸ υἱοῦς ἐγέννησα καὶ

V, P [= hk], ARA

1 τοὺς om. R	ὀνομάζοντασ R, ασ in es corr.	3 ὑψηλίω R	μωσῆσ AR	6 ναὶ
VAR καὶ P	8 τε om. VP	10 ὀνομάζουσι P	δέ om. AL	πατέρα] θῶ R, superscr.
πῶρα	11 ὃν VPA οὐ R	συνεφεστῶτος PR, corr. R	αἰεὶ οὐδὲ γὰρ VAL	εἴπερ οὐ PR
13 γεννητοῦ VA	14 αὐτῆ V	τὴν om. P	15 τοῖς om. AR	τῆς om. A
ταῦθα V	16 πάσαν τὴν AR	17 ἀγεννήτου καὶ γεννητοῦ VAA	Ζυγὰ V	δουλείας VP
22 γὰρ — πεποιῆσθαι om. P	23 τοῦ] τὸ V	ἰσχυριζόμενοι P	24 θεοῦ καὶ om. P	ἦν]
καὶ P	26 κατασημαίνοντασ R	γεγενῆσθαι A	28 τε om. R	29 τὸ σῶμα AR
30 ἀπαυγασθὲν ARA	ἀπαυγασθὲν ἔνθεν V	ἀπαύγασμα ἔνθεν P	31 ἀρρητόν A	ταυτῷ F
32 γράφει P	33 ἰδία VARA	ἑαυτῷ P	34 μαθητῶν αὐτοῦ P	δέ om. PL
πατήρ δὲ P	36 καὶ ² om. P	37 γεγενῆσθαι A	38 τὸ] τοῦ R	γεγέννηκα A

ὕψωσα περὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ εἰρημένον παρὰ θεοῦ· ἀλλ' ἐν χάριτος τάξει τὴν τοιάνδε κλήσιν ἀποκερδαίνει τὸ ποιηθέν, ἐπὶ δέ γε τοῦ κατὰ φύσιν υἱοῦ καταχρηστικῶς μὲν τῶν τοιούτων οὐδέν, ἀληθῆ δὲ πάντα, καὶ διὰ τοῦτο μόνος ἐκ πάντων ἐγὼ εἶμι, M V 392 φησίν, ἡ ἀλήθεια· ὥστε κἂν γέννησιν κἂν υἰότητά τις ἐπ' αὐτοῦ λέγη, ψευδοεπήσειεν Ioh. 14, 6 ἂν οὐδαμῶς· αὐτὸς γάρ ἐστιν ἡ ἀλήθεια. ἀσφαλίζονται τοίνυν τὰς ἡμετέρας ψυχὰς οἱ 5 πανεύφημοι μυσταγωγοί, πατέρα καὶ υἱὸν πανταχοῦ καὶ γέννησιν ὀνομάζοντες καὶ θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ καὶ φῶς ἐκ φωτὸς ἀπαστράψαι λέγοντες, ἵνα καὶ τὸ ἀσώματον καὶ τὸ ἀπλοῦν ἡ γέννησις ἔχοι καὶ τὸ ἐξ αὐτοῦ γε καὶ ἐν αὐτῷ καὶ ἐκάτερος ὑπάρχων ἰδιοπροσώπως νοῆται. πατὴρ γάρ ἐστιν ὁ πατὴρ καὶ οὐχ υἱός, καὶ υἱὸς ὁ τεχθεὶς καὶ οὐ πατὴρ, καὶ ἐν ταυτότητι φύσεως ἴδιον ἐκατέρου τὸ εἶναι ὃ ἐστιν. 10

12 Ἀπάντων δὲ ποιητὴν ὁρατῶν τε καὶ ἀορατῶν ἀποφάναντες τὸν πατέρα, δι' υἱοῦ τὰ πάντα δεδημιουργῆσθαι φασιν, οὐ τὸ μείον ἐν δόξει καθάπερ τινὰ κληρὸν αὐτῷ πρέποντα προσνεμεμῆκότες, πολλοῦ γε καὶ δεῖ· ποῦ γὰρ ὅλως ἐστὶ τὸ ἔλαττον ἢ γοῦν τὸ μείζον ὁρᾶν ἐν ταυτότητι τῆς οὐσίας; ἀλλ' ὡς τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς οὐ πεφυκός ἐτέρως ἐργάζεσθαι τι καὶ εἰς τὸ εἶναι καλεῖν πλὴν ὅτι δι' υἱοῦ ἐν πνεύματι ὡς διὰ δυνάμεως καὶ σοφίας τῆς 15 ἑαυτοῦ. γέγραπται γάρ ὅτι τῷ λόγῳ τοῦ κυρίου οἱ οὐρανοὶ ἐστερεώθησαν Ps. 32, 6 καὶ τῷ πνεύματι τοῦ στόματος αὐτοῦ πᾶσα ἡ δύναμις αὐτῶν. ναὶ μὴν καὶ ὁ πάνσοφος Ἰωάννης ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος εἰπὼν καὶ ὁ λόγος ἦν πρὸς τὸν Ioh. 1, 1, 3 θεὸν καὶ θεὸς ἦν ὁ λόγος, προσεπήνεγκεν ἀναγκαίως ὅτι πάντα δι' αὐτοῦ ἐγένετο καὶ χωρὶς αὐτοῦ ἐγένετο οὐδὲ ἓν. 20

13 Ὁμοούσιον τοίνυν ἰσοκλεᾶ τε καὶ ἰσουργὸν τῷ πατρὶ τὸν υἱὸν ἀποδεδειχότες, δια- μένηνται χρησίμως τῆς ἐνανθρωπήσεως αὐτοῦ καὶ τῆς μετὰ σαρκὸς οἰκονομίας διατρα- νοῦσι τὸ μυστήριον, τελεωτάτην ἔσεσθαι καὶ ἀπροσδεᾶ διὰ τούτου τῆς πίστεως τὴν παρά- δοσιν εὖ μάλα διεγνωκότες. οὐ γάρτοι μόνον ἀπόρη τοῖς πιστεύουσιν εἰς αὐτὸν τὸ διακεῖσθαι καὶ φρονεῖν ὡς θεὸς ἐκ θεοῦ γεγέννηται τοῦ πατρὸς ὁμοούσιός τε αὐτῷ καὶ 25 χαρακτήρ ὑπάρχων τῆς ὑποστάσεως αὐτοῦ, ἀλλ' ἦν ἀναγκαῖον εἰδέναι πρὸς τού- Hebr. 1, 3 τοις ὡς τῆς ἀπάντων ἕνεκα σωτηρίας καὶ ζωῆς καθεὶς ἑαυτὸν εἰς κένωσιν ἔλαβε δούλου Phil. 2, 7 μορφήν καὶ προῆλθεν ἄνθρωπος, γεννηθεὶς κατὰ σάρκα ἐκ γυναικός. διὰ τοῦτο φασὶ τὸν δι' ἡμᾶς τοὺς ἀνθρώπους καὶ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν κατελθόντα σαρκωθέντα ἐνανθρωπήσαντα. ἄθρει δὲ ὅπως ἐν κόσμῳ τῷ δέοντι καὶ ἐν τάξει τῇ πρεπωδεστάτῃ 30 PG 301 πρόεισιν ὁ λόγος αὐτοῖς. κατελθεῖν γὰρ ἔφασαν, ἵνα διὰ τούτου τὸν ἐπάνω πάντων ἐννοῶμεν φύσει τε καὶ δόξει καὶ τούτον καταφοιτήσαντα δι' ἡμᾶς, εἰς τὸ θελῆσαι φημί L III 1190 τὴν πρὸς ἡμᾶς ὁμοίωσιν ὑπελθεῖν καὶ ἐπιλάμψαι τῷ κόσμῳ μετὰ σαρκός. γέγραπται γὰρ ἐν βίβλῳ ψαλμῶν· ὁ θεὸς ἐφανῶς ἤξει, ὁ θεὸς ἡμῶν, καὶ οὐ παρασιω- Ps. 49, 3 πῆσεται. νοηθεῖ δ' ἂν, εἴπερ ἔλοιτό τις, καὶ καθ' ἕτερον τρόπον ἢ κάθοδος, οἷον ἐξ 35 οὐρανοῦ καὶ ἄνωθεν ἢ καὶ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ πατρὸς. φωναῖς γὰρ ταῖς καθ' ἡμᾶς καὶ τὰ M V 393 ὑπὲρ νοῦν καταδηλοῦν ἔθος τοῖς ἱεροῖς γράμμασι. καὶ γοῦν ἔφη τοῖς ἀγίοις προσδια- λεγόμενος μαθηταῖς· ἐξῆλθον ἐκ τοῦ πατρὸς καὶ ἐλήλυθα εἰς τὸν κόσμον· Ioh. 16, 28 πάλιν ἀφήμι τὸν κόσμον καὶ πορεύομαι πρὸς τὸν πατέρα. καὶ πάλιν·

V, P [= hk], ARA

2 τοιαύτην P	4 αὐτῷ P	λέγοι VA λέγει R	ψευδοεπήσειεν A	ψευδοεπήσει R
ψεῦδος ἐπήσειεν V	ψεῦδος ἐπάσειεν P	6 πατέρες R	8 γε VAR τέ P	ἕτερος PA
9 ἕτεροπροσώπων P	11 υἱοῦ ed. Rom	Λ οὐ VPAR	15 εἰς τὸ VAR αὐτό P	τῆς om P
16 τοῦ om. VP	17 ναὶ VAR καὶ P	19 ὅτι om. VP	20 οὐδὲ ἐν R	οὐδέν VPA
23 τελεωτάτην P	24 γὰρ τι P	28 φασὶ PAR φασὶ	τὴν γενεάν αὐτοῦ	τίς διηγῆσεται V
30 καὶ τάξει P	31 πάντων κύριον V	32 νοῶμεν P	πάλιν τούτον V	ἐθελῆσαι VP
34 βιβλίῳ P	34/35 παρασιωπηθήσεται A	38 ἀπὸ V	39 τὸν κόσμον ἀφήμι A	πατέρα
VARA	πέμψαντά με P			

- Ioh. 8, 23 ὑμεῖς ἐκ τῶν κάτω ἐστέ, ἐγὼ ἐκ τῶν ἄνω εἰμί. ἔτι τε πρὸς τούτοις· ἐγὼ
 Ioh. 8, 42 ἐκ τοῦ πατρὸς ἐξῆλθον καὶ ἤκω. γράφει δὲ καὶ ὁ θεσπέσιος Ἰωάννης· ὁ ἄνωθεν
 Ioh. 3, 31 ἐρχόμενος ἐπάνω πάντων ἐστί. καίτοι γὰρ ὑπάρχων ἐν ὑπερτάταις ὑπεροχαῖς
 καὶ ἐπάνω πάντων οὐσιωδῶς μετὰ τοῦ ἰδίου πατρὸς, ἅτε δὴ καὶ ταυτότητι φύσεως τῆς
 Phil. 2, 6-8 πρὸς αὐτὸν στεφανούμενος, οὐχ ἄρπαγμὸν ἠγήσατο τὸ εἶναι ἴσα θεῷ, ἀλλ' 5
 ἑαυτὸν ἐκένωσεν μορφὴν δούλου λαβὼν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενος καὶ σχήματι εὐρεθείς ὡς ἄνθρωπος ἐταπείνωσεν ἑαυτόν. ἐπειδὴ
 γὰρ θεὸς ὢν ὁ λόγος τὴν ἡμῶν ἠμπέσχετο σάρκα, μεμένηκε δὲ καὶ οὕτω θεός, ταύτηι τοι
 θεὸν ὁ ἱερώτατος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι φησὶν εὐρεθῆναί τε ὡς ἄν-
 θρωπον σχήματι. θεὸς γὰρ ἦν, ὡς ἔφην, ἐν εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς καὶ οὐκ ἄψυχόν γε 10
 τὴν σάρκα λαβὼν, καθὰ φρονεῖν ἔδοξε τισὶ τῶν αἰρετικῶν, ἐψυχωμένην δὲ μᾶλλον ψυχῆι
 νοερᾷ. αὐτὸν οὖν ἄρα τὸν ἐκ τῆς οὐσίας τοῦ πατρὸς προελθόντα λόγον καὶ υἱὸν μο-
 νογενῆ, τὸν θεὸν ἀληθινὸν ἐκ θεοῦ ἀληθινοῦ, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός, τὸν δι' οὐ τὰ
 πάντα ἐγένετο, κατελθεῖν ἔφασαν οἱ πατέρες σαρκωθῆναί τε καὶ ἐνανθρωπήσαι, τουτέστιν
 ὑπομεῖναι γέννησιν τὴν κατὰ σάρκα ἐκ γυναικὸς καὶ προελθεῖν ἐν εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς 15
 τοῦτο γὰρ τὸ ἐνανθρωπήσαι ἐστί.
- 14 Εἰς οὖν ἄρα κύριος Ἰησοῦς Χριστός, αὐτὸς ὁ μονογενὴς τοῦ πατρὸς λόγος γενόμενος
 ἄνθρωπος, οὐκ ἀποφοιτήσας δὲ τοῦ εἶναι ὃ ἦν· ἀπομεμένηκε γὰρ καὶ ἐν ἀνθρωπότητι θεὸς
 καὶ ἐν δούλου μορφῆι δεσπότης καὶ ἐν κενώσει τῆι καθ' ἡμᾶς τὸ πλήρες ἔχων θεικῶς καὶ
 ἐν ἀσθενείαι σαρκὸς τῶν δυνάμεων κύριος καὶ ἐν τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις ἴδιον 20
 ἔχων τὸ ὑπὲρ πάσαν τὴν κτίσιν. ἃ μὲν γὰρ ἦν πρὸ σαρκός, ἀναποβλήτως ἔχει, θεὸς
 γὰρ ἦν καὶ υἱὸς ἀληθινὸς μονογενὴς τε καὶ φῶς, Ζωὴ καὶ δύναμις· ἃ δὲ γε οὐκ ἦν, ταῦτα
 προσειληφώς ὁράται διὰ τὴν οἰκονομίαν. ἴδια γὰρ ἐποίησατο τὰ τῆς σαρκός· οὐ γὰρ
 ἦν ἐτέρου τινός, αὐτοῦ δὲ μᾶλλον ἢ ἀφράστως αὐτῷ καὶ ἀπορρήτως ἐνωθεῖσα σὰρξ.
- PG 304 οὕτω καὶ ὁ σοφὸς Ἰωάννης σάρκα φησὶ γενέσθαι τὸν λόγον· γέγονε δὲ σὰρξ οὐ κατὰ 25
 Ioh. 1, 14 μετὰστασιν ἢ τροπῆν ἢ ἀλλοίωσιν εἰς τὴν τῆς σαρκὸς φύσιν μεταβαλὼν οὔτε μὴν φυρμὸν
 ἢ σύγκρασιν ἢ τὴν θρυλουμένην παρὰ τισὶ συνουσίωσιν ὑπομείνας (ἀμήχανον γὰρ, ἐπεὶπερ
 ἐστί κατὰ φύσιν ἀτρέπτως τε καὶ ἀναλλοιώτως ἔχων), σάρκα δὲ μᾶλλον, ὡς ἔφην, ἐψυχω-
 μένην ψυχῆι νοερᾷ ἐκ παρθενικοῦ καὶ ἀχράντου σώματος λαβὼν καὶ ἴδιαν αὐτὴν ποιησά-
 L III 1191 μένος. ἔθος δὲ τῆι θεοπνεύστῳ γραφῆι καὶ ἀπὸ μόνης ἔσθ' ὅτε τῆς σαρκὸς ὄλον ἄν- 30
 Ioh. 2, 28 θρωπον ὑποδηλοῦν. ἐκχεῶ γὰρ φησὶν ἀπὸ τοῦ πνεύματός μου ἐπὶ πᾶσαν
 σάρκα. οὐ γάρτοι σαρεῖν οὐκ ἐψυχωμέναις ψυχῆι νοερᾷ τὴν τοῦ πνεύματος χάριν ἐνί-
 σειν θεὸς ἐπηγγέλλετο, ἀνθρώποις δὲ μᾶλλον τοῖς συνεστῶσιν ἐκ ψυχῆς καὶ σώματος.
- 15 Οὐκοῦν οὐκ ἀποδραμὼν ὁ λόγος τοῦ εἶναι ὃ ἦν, γέγονεν ἄνθρωπος, ἀλλὰ καὶ ἐν
 εἶδει τῷ καθ' ἡμᾶς πεφηνῶς ἀπομεμένηκε λόγος καὶ οὐ πρότερον ἄνθρωπος νοεῖται Χριστός, 35
 M V 396 εἶθ' οὕτως προελθὼν εἰς τὸ εἶναι θεός, ἀλλὰ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονεν ἄνθρωπος, ἵν' ἐν
 ταυτῷ νοῆται θεὸς ὑπάρχων ὁμοῦ καὶ ἄνθρωπος ὁ αὐτός. οἱ γε μὴν αὐτὸν εἰς υἱοὺς
 μερίζοντες δύο καὶ τολμῶντες λέγειν ὅτι τὸν ἐκ σπέρματος τοῦ Δαυὶδ ἄνθρωπον ἑαυτῷ
 συνῆμεν ὁ θεὸς λόγος καὶ μετέδωκεν αὐτῷ τῆς ἀξίας καὶ τῆς τιμῆς καὶ τοῦ τῆς υἰότητος

25—33 F^{vyt} 72 ὁ σοφὸς — σώματος

V, P [= hk] ARA

4 καὶ² ἐν V 9/10 ἀνωσ R 13 τοῦ οἰ. P 18 ἀποφοιτήσας PAR ἀποβεβληκῶς V
 δὲ ARA om. VP τοῦ PAR τὸ V καὶ om. A 19 μορφῆ δούλου VP 20 ὁ τῶν P
 22 γε om V 23 τῆς om. R τὰ τῆς om. A 27 θρυλλουμένην VPA 29 ἐκ PAF^{vyt} om. VAR
 32 σαρκὶ οὐκ ἐψυχωμένη P τὴν — χάριν om. V 32/33 ἐνήσειν P 33 θεὸς om. P
 37 δὲ γε μὴν R 38 τολμώτεσ [sic] R τοῦ om. A

ἀξιώματος καὶ παρεσκεύασεν αὐτὸν ὑπομῆναι σταυρόν, ἀποθανεῖν καὶ ἀναβιώσθαι καὶ ἀνελθεῖν εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ ἐν δεξιᾷ καθίσαι τοῦ πατρὸς, ἵνα προσκυνῆται παρὰ πάσης τῆς κτίσεως, ἀναφορᾷ θεοῦ δεχόμενος τὰς τιμὰς, πρῶτον μὲν υἱοὺς πρεσβεύουσι δύο, εἶτα τοῦ μυστηρίου τὴν δύναμιν ἀντιστρέφουσιν ἀμαθῶς. οὐ γὰρ ἐξ ἀνθρώπου θεὸς γέγονεν ὁ Χριστός, ὡς ἔφην, ἀλλὰ θεὸς ὢν ὁ λόγος γέγονε σὰρξ, τουτέστιν ἄνθρωπος· κεκενώσθαι 5 δὲ λέγεται ὡς πρὸ τῆς κενώσεως τὸ πλήρες ἔχων ἐν ἰδίᾳ φύσει καθ' ὃ νοεῖται θεός. οὐ γὰρ ἐκ τοῦ κενὸς εἶναι τις εἰς τὸ πλήρες ἀνέβη, ἐταπείνωσε δὲ μᾶλλον ἑαυτὸν ἐξ ὑψωμάτων θεικῶν καὶ ἀρρήτου δόξης· οὐ ταπεινὸς ὢν ἄνθρωπος ὑψώθη δεδοξασμένος, ἔλαβεν δὲ δούλου μορφήν ὡς ἐλεύθερος· οὐχὶ δούλος ὢν εἰς τὴν τῆς ἐλευθερίας ἀνεπήδησε δόξαν· ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γέγονεν ὁ ἐν μορφῇ καὶ ἰσότητι τοῦ πατρὸς, οὐκ ἄνθρωπος ὢν 10 τὸ ἐν ὁμοιώματι γενέσθαι θεοῦ πεπλούτηκεν μεθεκτῶς.

- 16 Τί τοίνυν ἀντιστρέφουσι τῆς οἰκονομίας τοὺς λόγους καὶ παρασημαίνουσι τὴν ἀλήθειαν, ἀπάσαις ἀντανιστάμενοι ταῖς θεοπνεύστοις γραφαῖς, αἱ θεὸν ὄντα γινώσκουσι καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ἕνα τε αὐτὸν ὀνομάζουσι πανταχοῦ; καὶ γοῦν ἐν τῷ τῆς 14 κοσμοποιίας βιβλίῳ γέγραπεν ὁ Μωυσῆς ὡς διεβίβασε μὲν ὁ θεσπέσιος Ἰακώβ τὸν χεῖ- Gen. 32, 22-24. 30. 31 μάρρουν Ἰαβὼκ τὰ παιδιά αὐτοῦ καὶ ἀπέμεινε μόνος, ἐπάλαιε δὲ ἄνθρωπος μετ' αὐτοῦ ἕως πρῶτῃ καὶ ἐκάλεσεν Ἰακώβ τὸ ὄνομα τοῦ τόπου ἐκείνου εἶδος θεοῦ· εἶδον γάρ, φησίν, θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ ἐσώθη μου ἡ ψυχὴ. ἀνέτειλεν δὲ αὐτῷ ὁ ἥλιος, ἠνίκα παρῆλθεν τὸ εἶδος τοῦ θεοῦ· PG 305 Ἰακώβ δὲ ἐπέσκαζε τῷ μηρῷ αὐτοῦ. προανεδείκνυ γὰρ τῷ πατριάρχῃ θεὸς 20 ὅτι καὶ ἐνανθρωπήσει κατὰ καιροῦς ὁ μονογενὴς αὐτοῦ λόγος καὶ ἀντίπαλον ἔξει τὸν Ἰσραὴλ καὶ ὅτι περὶ αὐτὸν οὐκ ὀρθοποδήσουσι, χωλانوῦσι δὲ ὡσπερ, καθά φησιν αὐτὸς διὰ τῆς τοῦ ψάλλοντος λύρας· υἱοὶ ἀλλότριοι ἐψεύσαντό μοι, υἱοὶ ἀλλότριοι Ps. 17. 45. 46 ἐπαλαιώθησαν καὶ ἐχώλανεσαν ἐκ τῶν τρίβων αὐτῶν. τουτὶ γὰρ οἶμαι καταδηλοῦν τὸ ἐπισκάσαι τὸν Ἰακώβ τῷ μηρῷ αὐτοῦ. πλὴν ἐκεῖνο ἄθρει· ἀνθρώπου πα- 25 λαίοντος πρὸς αὐτόν, ἔωρακέναι φησὶ θεὸν πρόσωπον πρὸς πρόσωπον καὶ εἶδος αὐτὸν ὀνομάζει θεοῦ. ἀπομεμένηκε γὰρ ὁ τοῦ θεοῦ λόγος, καὶ ἄνθρωπος γεγονώς, ἐν μορφῇ L III 1194 τοῦ πατρὸς, κατὰ γε φημί τὴν νοητὴν εἰκόνα καὶ τὸ κατὰ πᾶν ὁτιοῦν ἀπαραλλάκτως ἔχον. καὶ γοῦν ἔφη πρὸς Φίλιππον, χαρακτήρα τῆς ὑποστάσεως τοῦ πατρὸς ἑαυτὸν ἀποφαίνων Hebr. 1. 3
- 17 καὶ μετὰ σαρκὸς· ὁ ἔωρακὼς ἐμὲ ἔωρακε τὸν πατέρα. ἐπειδὴ δὲ τινα τῶν ἐκ 30 Ioh. 14. 9 γενετῆς τεθεράπευκε τυφλόν, εὐρών αὐτὸν ἐν τῷ ἱερῷ, σὺ πιστεύεις, ἔφασκεν, εἰς Ioh. 9. 35-37 τὸν υἱὸν τοῦ θεοῦ; ἐκείνου γε μὴν πρὸς τοῦτο λέγοντος τίς ἐστίν, κύριε, ἵνα πιστεύσω εἰς αὐτόν; ἀπεκρίνατο λέγων· καὶ ἔωρακας αὐτόν καὶ ὁ λαλῶν μετὰ M V 397 σοῦ ἐκεῖνός ἐστιν. τεθέαται δὲ ὁ τυφλὸς οὐ γυμνὸν ἢ ἄσαρκον αὐτόν, ἀλλ' ἐν εἶδει μᾶλλον τῷ καθ' ἡμᾶς, καὶ πεπίστευκεν εἰς τὸν ἔωραμένον οὐχ ὡς εἰς υἱὸν υἱῷ 35 συνημμένον ἐτέρῳ, ἀλλ' ὡς εἰς ἕνα τὸν φύσει τε καὶ ἀληθῶς οὐ δίχα σαρκὸς ἐπιλάμπαντα
- 18 τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. Μωυσῆς γε μὴν ὁ θεσπέσιος ἐν εὐλογίαις φησί· δότε Λευὶ τὴν Deut. 33. 8. 9

12—30. 25—28 πλὴν — πατρὸς adfert Timoth. arm. p. 134. 93

V, P [= hk], ARA

2 καὶ om. P	καθίσαι ἐν δεξιᾷ VP	τῆς om. P	5 ὁ om. A	7 δὲ μᾶλλον om. P
10 γενόμενος P	καὶ ἐν ἰσότητι RL	11 τὸ om. P	θεοῦ γενέσθαι V	13 ἀντιστά- μενοι P
καὶ VARA τὸν P	14 τὸν υἱὸν om. P	αὐτόν ARA Tim. om. VP	15 μω- σῆς AR	16 ἰαβὼκ' R
18 ἠν φησὶ A	18/19 ἡ ψυχὴ μου R	19 ὁ om. V	21 μονο- γενῆς VPA μονογενῆς γοῦν R	22 αὐτῶν P
24 ἀπὸ V	τοῦτο R	26 αὐτόν ²] αὐτό P	28 κατὰ γε τό R	31 γῆς A
ἔχον VcopAA ἔχων VP ἔχειν R	30 καὶ ἐπειδὴ δὲ R	τόν R	31 γῆς A	36 τε om. P
35 οὐχ ὡς εἰς PAA οὐχ ὡς ὡς R οὐχ ὡς VRcop	36 τε om. P	37 τῆς		
om. A	μωσῆς AR	τὴν om. PR		

δήλωσιν αὐτοῦ καὶ τὴν ἀλήθειαν αὐτοῦ τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ, ὃν ἐξεπεί-
 ρασαν αὐτὸν ἐν πείρῃ· ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὁ
 λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ
 Exod. 28, 3sq. οὐκ ἐπέγνω. προστέταχε μὲν γὰρ ὁ τῶν ὄλων θεὸς τὸν ποδῆρη γενέσθαι τῷ Ἀαρῶν
 ποικίλως ἐξυφασμένον· φόρημα δὲ τοῦτο μόνῃ τῇ ἀρχιερωσύνῃ πρέπον καὶ ἐκνεμηθὲν 5
 Exod. 28, αὐτῇ. πρὸς δέ γε τῷ στήθει τοῦ ἀρχιερέως λίθοι τινὲς ἦσαν ἀπηρητημένοι τὸν ἀριθμὸν
 Exod. 28, 26^{15sq.} δυοκαίδεκα, ὧν ἐν μέσῳ τετάχατο δήλωσις τε καὶ ἀλήθεια, δύο πάλιν ἕτεροι λίθοι. αἰνιγμα-
 τωδῶς δὲ διὰ τούτων ὁ τῶν ἀγίων ἀποστόλων ἐδείκνυτο χορὸς οἶον ἐν κύκλῳ περιέχων
 τὸν Ἐμμανουήλ, ὅς ἐστι δήλωσις καὶ ἀλήθεια· δεδήλωκε γὰρ ἡμῖν τὴν ἀλήθειαν, τὴν ἐν
 19 σκιαίς καὶ τύποις ἀποστήσας λατρείαν. ὅτι δὲ γέγονεν ἡμῶν ἀρχιερεὺς ὁ μονογενὴς 10
 τοῦ θεοῦ λόγος, ὅτε καὶ ἄνθρωπος γέγονε, πῶς ἔστιν ἀμφιβάλλειν, γεγραφότος ὡδὶ τοῦ
 Hebr. 3, 1. 2 θεσπεσίου Παύλου· κατανοήσατε τὸν ἀπόστολον καὶ ἀρχιερέα τῆς ὁμολογίας
 ἡμῶν Ἰησοῦν, πιστὸν ὄντα τῷ ποιήσαντι αὐτόν; τὸ γάρτοι τῆς ἱερωσύνης
 ἀξίωμα τοῖς τῆς ἀνθρωπότητος μέτροις οὐκ ἀπεικὸς νοοῖτ' ἂν εἰκότως καὶ μείον μὲν ἢ
 κατὰ τὴν τοῦ θεοῦ λόγου φύσιν τε καὶ δόξαν, οὐκ ἀνάρμοστον δὲ τῇ μετὰ σαρκὸς οἰκο- 15
 PG 308 νομίαι· γέγονασι γὰρ αὐτοῦ τὰ ἀνθρώπινα. δότε τοίνυν, φησι, τῷ Λευί, τουτέστι
 τῷ ἱερεὶ τὴν δήλωσιν καὶ τὴν ἀλήθειαν. ποίωι δέ φησιν ἄρα Λευὶ ἢ γοῦν ἱερεῖ
 1 Petr. 2, 22 διεσάφησεν εἰπὼν τῷ ἀνδρὶ τῷ ὀσίῳ; οὐ γὰρ ἐποίησεν ἀμαρτίαν ὁ κύριος ἡμῶν
 Hebr. 7, 26 Ἰησοῦς ὁ Χριστός. γράφει γοῦν ὁ Παῦλος περὶ αὐτοῦ· τοιοῦτος ἡμῖν ἔπρεπεν
 ἀρχιερεὺς, ὁσῖος ἄκακος ἀμίαντος κεχωρισμένος ἀπὸ τῶν ἀμαρτωλῶν καὶ 20
 Deut. 33, 8 ὑψηλότερος τῶν οὐρανῶν γενόμενος. τοῦτον ἐξεπείρασαν ἐν πείρῃ·
 ἐλοιδόρησαν αὐτὸν ἐφ' ὕδατος ἀντιλογίας. ὡ παραδόξου πράγματος. ἄνδρα
 λέγων αὐτὸν θεὸν ἀπέφηνεν εὐθύς, ὃν δὴ παρῶξενέ τε καὶ ἐξεπείρασεν ὁ Ἰσραὴλ ἐν τέ
 τῇ ἐρήμῳ καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος τῆς ἀντιλογίας. καὶ πιστώσεται λέγων ὁ ψαλμωιδός·
 Ps. 77, 15. 16 διέρρηξεν πέτραν ἐν ἐρήμῳ καὶ ἐπότισεν αὐτοὺς ὡς ἐν ἀβύσσῳ πολλῇ 25
 καὶ ἐξῆγαγεν ὕδωρ ἐκ πέτρας καὶ κατήγαγεν ὡς ποταμοὺς ὕδατα. καὶ τί
 Ps. 77, 18-20 μετὰ τοῦτο; καὶ ἐξεπείρασαν, φησίν, αὐτὸν ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν καὶ κατελά-
 λησαν τοῦ θεοῦ καὶ εἶπον· μὴ δυνήσεται ὁ θεὸς ἐτοιμάσαι τράπεζαν ἐν
 L III 1195 ἐρήμῳ, ὅτι ἐπάταξεν πέτραν καὶ ἐρρύησαν ὕδατα καὶ χεῖμαρροι κατε-
 κλύσθησαν; μὴ καὶ ἄρτον δυνήσεται δοῦναι ἢ ἐτοιμάσαι τράπεζαν τῷ 30
 λαῷ αὐτοῦ; σύνες οὖν ὅπως διαλελοιδορῆνται θαυματουργοῦντι τῷ θεῷ, ὃν δὴ καὶ
 1 Cor. 10, 4 ἄνδρα φησίν ὁ Μωυσῆς. συνεῖς γὰρ οὕτως καὶ ὁ θεσπέσιος Παῦλος γράφει· ἔπινον
 γὰρ ἐκ πνευματικῆς ἀκολουθούσης πέτρας· ἡ δὲ πέτρα ἦν ὁ Χριστός.
 οὐκοῦν ὁ λοιδορηθεὶς ἀνὴρ αὐτὸς ἦν ἐκεῖνος ὃς οὐπὼ σεσαρκωμένος ἐπειράζετο παρὰ τῶν
 20 ἔξ Ἰσραὴλ. ὅτι γὰρ οὐχ ἕτερος ἦν υἱὸς ὁ πρὸ σαρκὸς, ἕτερος δὲ παρ' αὐτὸν ὁ ἐκ 35
 M V 400 σπέρματος τοῦ Δαυὶδ, καθὰ φάναι τολμῶσί τινες, ἀλλ' εἰς τε καὶ ὁ αὐτὸς πρὸ μὲν
 τῆς σαρκώσεως γυμνὸς ἔτι λόγος, μετὰ δέ γε τὴν ἀπότεξιν τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου
 σεσαρκωμένος καὶ ἐνανθρωπήσας, καθὰ γεγράφασιν οἱ θεσπέσιοι πατέρες, σημείωι πάλιν
 ἐτέρωι πεπληροφόρηκεν ὁ Μωυσῆς. ὡσπερ γὰρ ἐρομένου τινὸς καὶ ἀναμαθεῖν ἐθέλοντος
 περὶ ποίου γέγονεν ἀνδρὸς ὁ λόγος αὐτῷ, ὃν δὴ καὶ ἐκπεπειρασθαι καὶ λελοιδορησθαι φησι 40

V, P [= mn], ARA

1 δήλωσιν αὐτοῦ VAL δήλous αὐτοῦ [αὐτῷ P] PR 2 αὐτόν¹ om. V 4 ἐπέγνω P ἔγνω AR
 4 ὁ θῶ τῶν ὄλων P 7-9 δύο πάλιν—ἀλήθεια om. A 7 ἕτεραι R 8 ὁ om. R διε-
 δείκνυτο V 9 τε καὶ P 10 ὑποστήσας VA 13 ἡμῶν om. P 15 ἀνάρμοστα P
 16 γὰρ om. P τὰ om. R 17 ἄρα φησὶ V φασὶν ἄρα A 19 ἰῶ χῶ P ἡμῖν Vcop
 AA γὰρ ἡμῖν VPR 24 τοῦ ὕδατος τῆς AR ὕδατος V τῆς τοῦ ὕδατος P 25 ἐν ἐρήμῳ πέ-
 τραν V 28 εἶπαν R 30 δύναται VPR, corr. V ἢ VAR καὶ P 31 σύνες οὖν om. R
 πῶς A τῷ om. PR 32 μωσῆς R 36 τοῦ om. AR 37 γε om. P 38 ἄγιοι
 καὶ θεσπέσιοι V 39 μωσῆς AR 40 καὶ λελοιδορησθαι om. R φασὶ V

παρὰ τῶν ἐξ Ἰσραὴλ, μόνον οὐχὶ καὶ χεῖρα προτείνων καταδείκνυσιν τὸν Ἰησοῦν καὶ φησιν ὁ λέγων τῷ πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ Deut. 33, 9 οὐκ ἐπέγνων. μεμνήμεθα δὲ γεγραφότος ἐνὸς τῶν ἀγίων εὐαγγελιστῶν ὡς διδάσκοντός Mt. 12, 46-50 ποτε τοῦ Χριστοῦ καὶ μυσταγωγούντος τινὰς ἐπέστησαν ἢ μήτηρ αὐτοῦ καὶ οἱ ἀδελφοί, cf. Luc. 8, εἶτα προσδραμόντος τινὸς τῶν μαθητῶν καὶ λέγοντος ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἐστήκασιν ἔξω ἰδεῖν σε θέλοντες, ἐκτείνας τὴν χεῖρα αὐτοῦ ἢ ἐπὶ τοὺς μαθητὰς αὐτοῦ, εἶπεν ἡ μήτηρ μου καὶ ἀδελφοί μου οὗτοί εἰσιν οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ θεοῦ καὶ ποιοῦντες. ὅς γὰρ ἂν ποιήσῃ τὸ θέλημα τοῦ πατρὸς μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς, οὗτος ἀδελφός μου καὶ ἢ ἀδελφή καὶ μήτηρ ἐστίν. τοῦτο, οἶμαι, ἐστὶν ὅπερ ἔφη Μωυσῆς ὁ λέγων τῷ Deut. 33, 9 πατρὶ καὶ τῇ μητρὶ οὐχ ἑώρακά σε, καὶ τοὺς ἀδελφοὺς αὐτοῦ οὐκ ἐπέγνω. PG 309

21 ναὶ μὴν καὶ ὁ πάνσοφος Δανιὴλ ἐν εἴδει τῷ καθ' ἡμᾶς τεθεῶσθαι φησὶ τὸν μονογενῆ τοῦ θεοῦ λόγον. ἰδεῖν μὲν γὰρ ἔφη παλαιὸν ἡμερῶν καθήμενον ἐπὶ θρόνου μυρίας τε μυριάδας τῶν παραστατῶν καὶ χιλίας χιλιάδας τῶν λειτουργῶν, καὶ διὰ μέσου τινὰ παρενθεῖς ἕτερα, τούτοις ἐπάγει ἑθεώρουν ἐν ὄραματι τῆς νυκτός, καὶ ἰδοὺ μετὰ τῶν νεφε- Dan. 7, 13, 14 λῶν τοῦ οὐρανοῦ ὡς υἱὸς ἀνθρώπου ἐρχόμενος καὶ ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν 10 ἡμερῶν ἔφθασεν καὶ ἐνώπιον αὐτοῦ προσηνέχθη καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύσουσιν. ἰδοὺ δὴ πάλιν σαφῶς τε καὶ ἐναργῶς ἀναβαίνοντα πρὸς τὸν ἐν τοῖς οὐρανοῖς πατέρα καὶ θεὸν τεθέαται τὸν Ἐμμανουὴλ. νεφέλη γὰρ ὑπέλαβεν αὐτόν, ὃν δὴ καὶ οὐκ ἄνθρωπον 20 Act. 1, 9 ἀπλῶς, ἀλλ' ὡς υἱὸν ἀνθρώπου φησὶ θεὸς γὰρ ἦν ἐν ὁμοιώσει τῇ πρὸς ἡμᾶς γεγωνῶς ὁ λόγος. οὕτω συνεῖς καὶ ὁ πάνσοφος Παῦλος ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενέσθαι φησὶν Phil. 2, 7 αὐτόν, εὑρεθῆναι δὲ καὶ ὡς ἄνθρωπον σχήματι καὶ ἐν ὁμοιώματι σαρκὸς ἀμαρτίας ὡφθαι Rom. 8, 3 τοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. εἰ δὲ ἄνθρωπος ἦν συναφεία τῇ πρὸς θεὸν ὡς θεὸς τιμώμενος, ἔφη γ' ἂν ὁ προφήτης ὡς θεὸν ἢ ὡς υἱὸν θεοῦ τεθεῶσθαι τὸν μετὰ τῶν νεφελῶν ἐρχό- 25 μενον ἄλλ' οὐ τοῦτο φησὶν, ἐκείνο δὲ μᾶλλον τὸ ὡς υἱὸν ἀνθρώπου. οἶδεν ἄρα θεὸν ὄντα καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ἢ γοῦν ἐν ὁμοιώματι ἀνθρώπων γενόμενον κατὰ τὴν τοῦ Παύλου φωνήν. πλήν καὶ ἐν σαρκὶ πεφηνῶς ἕως τοῦ παλαιοῦ τῶν ἡμερῶν L III 1198 ἔφθασεν, τούτέστιν εἰς τὸν τοῦ αἰδίου πατρὸς ἀναπεφοίτηκε θρόνον, καὶ αὐτῷ ἐδόθη ἡ τιμὴ καὶ ἡ βασιλεία καὶ πᾶσαι αἱ φυλαὶ καὶ γλῶσσαι αὐτῷ δουλεύσουσι. 30 καὶ τοῦτο ἦν ἄρα τὸ εἰρημένον παρ' αὐτοῦ ἄτερ, δόξασόν με τῇ δόξει ἣν εἶχον Ioh. 17, 5

22 πρὸ τοῦ τὸν κόσμον εἶναι παρὰ σοί. ὅτι δὲ σαρκωθείς ὁ τοῦ θεοῦ λόγος σύνε- δρός ἐστι καὶ ἰσοκλής τῷ θεῷ καὶ πατρὶ καὶ μετὰ σαρκός, ὡς εἰς ὑπάρχων υἱὸς καὶ ὅτε γέγονεν ἄνθρωπος, σαφηνεῖ γράφων ὁ πάνσοφος Παῦλος τοιοῦτον ἔχομεν ἀρχιερέα, Hebr. 8, 1 ὅς ἐκάθισεν ἐν δεξιᾷ τοῦ θρόνου τῆς μεγαλωσύνης ἐν ὑψηλοῖς. ναὶ μὴν 35 καὶ αὐτὸς ὁ κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς ὁ Χριστὸς ἐρομένων αὐτὸν τῶν Ἰουδαίων εἶπερ ἐστὶν M V 401 αὐτὸς ἀληθῶς ὁ Χριστὸς, ἐὰν εἶπω, φησὶν, οὐ μὴ πιστεύσητε καὶ ἐὰν ἐπερω- Lc. 22, 67-69 τήσω, οὐ μὴ ἀποκριθῆτε. ἀπὸ τοῦ νῦν δὲ ἔσται ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου καθήμενος ἐκ δεξιῶν τῆς δυνάμεως τοῦ θεοῦ. οὐκοῦν ἐν τοῖς τῆς θεότητος

V, P [= hk], ARA

1 μονουχὶ V   3 ἐπέγνων P   δὲ PRA γάρ VA   γράφοντος P   10 μωσῆς AR
 ὁ om. VP   11 ἐπέγνων P   12 ναὶ VAR καὶ P   14 παραστατῶν PA παραστάντων V παρε-
 στῶτων R   15 ἑθεώρουν γάρ V   16 ὡσεὶ AR   18 αἱ om. AR   καὶ om. AR   δου-
 λεύουσιν R   19 τε om. A   23 σχήματι ARA ἐν σχήματι VP   24 τῆς V, R in mg, om.
 PAR   25 γ' ἂν V γάρ P ἂν AR   ὡσεὶ AR   ὡσεὶ P   26 ἐκείνον V   τὸν V
 ὡσεὶ P   εἶδεν P   27 υἱὸν VPAA ἡν R   ἡγουν VARA τοῦ θεοῦ P   29 ἰδίου P
 30 αἱ om. AR   καὶ om. PR   δουλεύουσι in δουλεύουσι corr. R   35 τοῖς ὑψηλοῖς VP
 36 ἰσ̄ χσ̄ P   37 φησὶν AR φησὶν ὑμῖν VPA   38 δὲ om. P   39 τούτοις τοῖς P

- 23 θώκοις καὶ ἐνανθρωπήσαντα τὸν υἱὸν ὁ τῶν ἀγίων προφητῶν ἔθεάτο χορός. ἴδωμεν δὲ καὶ τοὺς τῆς νέας διαθήκης κήρυκας τοὺς τῆς ὑφ' ἡλίον μυσταγωγούς, οἷς αὐτὸς ἔφη Mt. 10, 20 Χριστός· οὐχ ὑμεῖς ἐστέ οἱ λαλοῦντες, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα τοῦ πατρὸς ὑμῶν Ioh. 1, 30 τὸ λαλοῦν ἐν ὑμῖν. εὐρήσομεν τοίνυν λέγοντα τὸν θεσπέσιον βαπτιστήν· ὁπίσω PG 312 μου ἔρχεται ἀνὴρ, ὃς ἔμπροσθέν μου γέγονεν, ὅτι πρῶτός μου ἦν. εἶτα 5 πῶς ὁ μετ' αὐτὸν ἰὼν πρῶτος ἦν αὐτοῦ; ὅτι γὰρ ὑστερίζει κατὰ τὸν τῆς σαρκὸς χρόνον Ἰωάννου Χριστός, πῶς οὐχ ἅπασιν ἐναργές; τί οὖν πρὸς ταῦτα φαίη τις ἄν; Ioh. 8, 58 ἔλυσεν ἡμῖν αὐτὸς ὁ σωτὴρ τὸ ζητούμενον. ἔφη γὰρ Ἰουδαίοις προσλαλῶν· ἀμὴν λέγω ὑμῖν, πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι, ἐγὼ εἰμί. ἦν μὲν γὰρ καὶ πρὸ Ἀβραὰμ θεικῶς, νοεῖται δὲ μετ' αὐτὸν καθὸ πέφηνεν ἄνθρωπος. εἶτα τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς 10 Ies. 42, 8 βοῶντος ἀναφανδὸν τὴν δόξαν μου ἐτέρωι οὐ δώσω (θεὸς γὰρ ἕτερος παρ' αὐτὸν Mc. 8, 38 οὐδεὶς), ἔφη πρὸς ἡμᾶς ὁ Χριστός· ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου ἐν τῇ δόξει τοῦ πατρὸς αὐτοῦ μετὰ τῶν ἀγίων ἀγγέλων. υἱοῦ δὲ ἀνθρώπου καταβαίνειν Tit. 2, 11-13 προσδοκωμένου ἐξ οὐρανῶν, γράφει ἄλλιν ὁ πάνσοφος Παῦλος· ἐπεφάνη γὰρ ἡ χάρις τοῦ θεοῦ ἡ σωτήριος πᾶσιν ἀνθρώποις, ἵνα ἀρνησάμενοι τὴν ἀσέβειαν 15 καὶ τὰς κοσμικὰς ἐπιθυμίας σωφρόνως καὶ δικαίως καὶ εὐσεβῶς καὶ ἐπεικῶς ζήσωμεν ἐν τῷ νῦν αἰῶνι, προσδεχόμενοι τὴν μακαρίαν ἐλπίδα καὶ ἐπιφάνειαν τῆς δόξης τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Rom. 9, 4, 5 Χριστοῦ. ἔφη δὲ καὶ ἐτέρωι περὶ τῶν ἐξ αἵματος Ἰσραὴλ τοὺς λόγους ποιούμενος ὅτι αὐτῶν εἰσιν αἱ ἐπαγγελίαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ διαθήκη καὶ ἐξ αὐτῶν τὸ κατὰ 20 σάρκα Χριστός ὁ ὢν ἐπὶ πάντων θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας. ἀμὴν.
- 24 Οὐκοῦν κατ' ἴχνος ἰόντες ἀπροσκρινῶς τῆς τῶν πατέρων ὁμολογίας αὐτὸν φαμέν τὸν ἐκ τοῦ θεοῦ πατρὸς γεννηθέντα υἱὸν μονογενῆ σαρκωθῆναι τε καὶ ἐνανθρωπήσαι, παθεῖν, ἀποθανεῖν, τῇ τρίτῃ ἡμέρῃ ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν. ἀπαθῆς μὲν γὰρ ὁμολογουμένως τό γε ἦκον εἰς ἰδίαν φύσιν ὁ τοῦ θεοῦ λόγος καὶ οὐδεὶς οὕτως ἐμβρόντητος, ὡς 25 νομίσαι δύνασθαι πάθους εἶναι δεκτικὴν τὴν ὑπὲρ πάντα φύσιν· ἐπειδὴ δὲ γέγονεν ἄνθρωπος ἰδίαν ποιησάμενος σάρκα τὴν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, ταύτηι τοι τοῖς τῆς οἰκονομίας ἐπόμενοι λόγοις σαρκὶ τῇ ἰδίᾳ παθεῖν ἀνθρωπίνως διαβεβαιούμεθα τὸν ἐπέκεινα τοῦ παθεῖν ὡς θεόν. εἰ γὰρ θεὸς ὑπάρχων γέγονεν ἄνθρωπος, ἀποπεφοίτηκε δὲ οὐδαμῶς τοῦ εἶναι θεός, εἰ γέγονε κτίσεως μέρος καὶ μετένηκεν ὑπὲρ κτίσιν, εἰ νομοθέτης ὢν ὡς 30 Gal. 4, 4 θεὸς γέγονεν ὑπὸ νόμον καὶ νομοθέτης ἦν ἔτι καὶ δεσπότης ὢν θεικῶς δούλου μορφήν ὑπέδου καὶ ἀναπόβλητον ἔχει τὸ τῆς δεσποτείας ἀξίωμα, εἰ μονογενῆς ὑπάρχων γέγονε πρω- Rom. 8, 29 τότοκος ἐν πολλοῖς ἀδελφοῖς καὶ ἐστὶ μονογενῆς, τί τὸ παράδοξον, εἰ σαρκὶ παθῶν ἀν- M V 404 25 θρωπίνως ἀπαθῆς καὶ οὕτως νοεῖται θεικῶς; καὶ γοῦν ὁ πάνσοφος Παῦλος τὸν ἐν μορφῇ Phil. 2, 8 καὶ ἐν ἰσότητι τοῦ θεοῦ καὶ πατρὸς ὑπάρχοντα λόγον τὸν αὐτὸν ὑπήκοον γενέσθαι φησὶ καὶ 35 μέχρι θανάτου, θανάτου δὲ σταυροῦ. ἐν ἑτέροις δὲ τῶν ἰδίων ἐπιστολῶν περὶ Col. 1, 15-18 αὐτοῦ φησὶν· ὃς ἐστὶν εἰκὼν τοῦ θεοῦ τοῦ ἀοράτου, πρωτότοκος πάσης κτίσεως, ὅτι ἐν αὐτῷ ἐκτίσθη τὰ πάντα τὰ τε ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ τὰ ἐπὶ τῆς γῆς καὶ αὐτὸς ἐστὶ πρὸ πάντων καὶ τὰ πάντα ἐν αὐτῷ συνέστηκεν, PG 313 καὶ αὐτὸν δεδόσθαι φησὶν κεφαλὴν τῇ ἐκκλησίᾳ, γενέσθαι δὲ καὶ ἀπαρχὴν τῶν κεκοιμημένων 40 I Cor. 15, 20 καὶ πρωτότοκον ἐκ νεκρῶν. καίτοι Ζωὴ καὶ Ζωοποιὸς ὁ ἐκ θεοῦ πατρός ἐστὶ λόγος ἄτε

V, P [= hk], ARL

1 θώκοισι A θάκοισι R θρόνοισι VP ἔθεατο VP ἔθεάσατο ARL 2 ἡλίον V^{com} ἡλίω VPAR
 3 ὁ ᾠ̄ VP ἡμῶν P 4 εὐρήσωμεν V 6 αὐτοῦ ἦν A 7 ὁ ᾠ̄ VP 8/9 ἀμὴν
 — ὑμῖν om. Λ 8 ἀμὴν AR ἀμὴν ἀμὴν VP 13/14 προσδοκωμένου καταβαίνειν V 14 γὰρ
 om. P 15 ἡ om. R 16/17 καὶ ἐπεικῶς om. V 21 πάντα R 22 φασὶν R
 24 ἀναστῆναι ἐκ νεκρῶν τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ V 27 καὶ ἰδίαν R 30 τῆς κτίσεως V τὴν
 κτίσιν V 35 καὶ ἰσότητι VΛ τοῦ om. P 38 τε om. V

δὴ καὶ ἐκ ζωῆς ἀναφύς τοῦ τεκόντος αὐτόν· εἶτα πῶς γέγονε πρωτότοκος ἐκ νεκρῶν καὶ ἀπαρχὴ τῶν κεκοιμημένων; ἐπειδὴ γὰρ τὴν τοῦ θανάτου δεκτικὴν ἰδίαν ἐποίησατο σάρκα, χάριτι θεοῦ, καθά φησιν ὁ πάνσοφος Παῦλος, ὑπὲρ παντὸς ἐγεύσατο θανάτου τῆι παθεῖν Hebr. 2, 9 αὐτόν δυναμένην σαρκί, οὐκ ἀποβαλὼν αὐτὸς τὸ εἶναι ζωῆ. οὐκοῦν κἂν εἰ λέγοιτο σαρκὶ παθεῖν, οὐ φύσει θεότητος εἰσδέξεται τὸ παθεῖν, ἀλλ' ὡς ἔφην ἀρτίως, ἴδια σαρκὶ τῆι τοῦ 5

26 πάθους δεκτικῆ. καὶ γοῦν ὁ μακάριος προφήτης Ἡσαίας ἐνανθρωπήσαντα θεὸν τὸν σαρκὶ παθόντα γινώσκων ἔφη που περὶ αὐτοῦ· ὡς πρόβατον ἐπὶ σφαγὴν ἤχθη καὶ Ies. 53, 7. 8 ὡς ἀμνὸς ἐναντίον τοῦ κείροντος αὐτόν ἄφωνος, οὕτως οὐκ ἀνοίγει τὸ στόμα αὐτοῦ. ἐν τῆι ταπεινώσει αὐτοῦ ἡ κρίσις αὐτοῦ ἤρθη· τὴν γενεὰν αὐτοῦ τίς διηγῆσεται; ὅτι αἴρεται ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ. καίτοι εἶπερ 10 τις ἦν ἄνθρωπος καὶ ἰδικῶς νοούμενος υἱός, συνημμένος δὲ θεῷ, καθά φασιν οἱ τῶν ἀνοσίων δογμάτων εἰσηγηταί, πῶς ἔτι δυσεύρετος ὁ τὴν γενεὰν αὐτοῦ διηγείσθαι δυνάμενος; γέγονεν οὖν ἐκ σπέρματος Ἰησοῦ καὶ Δαυὶδ, τὴν δὲ γε τοῦ θεοῦ λόγου γέννησιν ἦτοι τὸν τῆς γεννήσεως τρόπον τίς ὁ φάναι δυνάμενος; αἴρεται γὰρ ἀπὸ τῆς γῆς ἡ ζωὴ αὐτοῦ, τουτέστιν ἡ ὑπαρξίς (τέθεικε γὰρ ἀντὶ τῆς ὑπάρξεως τὴν ζωὴν), ὑποῦ δὲ διάιττει 15 καὶ ὑπερνήχεται τοὺς ἐπὶ τῆς γῆς· ἀπερινόητος γὰρ καὶ ἀπρόσβλητος παντελῶς ταῖς ἀν-

27 θρώπων διανοίαις ὁ περὶ τῆς ἀρρήτου φύσεως λόγος. προσεποιίω δὲ τοῖς εἰρημένοις καὶ τὸδε. εἷς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα, καθά φησιν ὁ ἱερώτατος Παῦλος. Eph. 4, 5 ἐνὸς οὖν ὄντος κυρίου πίστεως τε μιᾶς καὶ ἐνὸς βαπτίσματος, τίς ὁ κύριος καὶ εἷς τίνα πεπιστευκάμεν τε καὶ βεβαπίσμεθα; ἀλλ' ἴσως πρέπει ὅτι μάλιστα φαίη τις ἂν τῷ 20 ἐκ θεοῦ πατὴρ ὄντι λόγῳ τὴν τε κυριότητα καὶ τὴν πίστιν τὴν πρὸς ἡμῶν, ἐπ' αὐτῷ δὲ τελείσθαι καὶ τὸ σωτήριο βᾶπτισμα. οὕτω γὰρ που τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις ἐνετεί- L III 1202 λατο λέγων· πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς Mt. 28, 19 εἰς τὸ ὄνομα τοῦ πατρὸς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ ἀγίου πνεύματος. ὁ γε μὴν θεσπέσιος Παῦλος τὴν τῆς κυριότητος δόξαν καὶ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ τὴν 25 τοῦ ἀγίου βαπτίσματος δύναμιν ἐμφανῆ καθίστησι, λέγων· μὴ εἶπησις ἐν τῆι καρδίαι Rom. 10, 6-9 σου· τίς ἀναβήσεται εἰς τὸν οὐρανόν; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν καταγαγεῖν· ἢ τίς καταβήσεται εἰς τὴν ἄβυσσον; τοῦτ' ἐστὶ Χριστὸν ἐκ νεκρῶν ἀναγαγεῖν. ἀλλὰ τί λέγει ἡ γραφή; ἐγγύς σου τὸ ῥῆμά ἐστὶν ἐν τῷ στόματί σου καὶ ἐν τῆι καρδίαι σου, ὅτι ἐὰν εἶπησις· κύριος Ἰησοῦς, καὶ πιστεύ- 30 σησις ἐν τῆι καρδίαι σου ὅτι ὁ θεὸς αὐτὸν ἤγειρεν ἐκ νεκρῶν, σωθήσῃ. M V 405 γράφει δὲ πάλιν· οὐκ οἶδατε ὅτι ὅσοι ἐβαπτίσθημεν εἰς Χριστὸν Ἰησοῦν, εἰς Rom. 6, 3 τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐβαπτίσθημεν; ἰδοὺ δὴ σαφῶς περίστησιν εὐτεχνῶς τῆς τε PG 316 κυριότητος καὶ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν, καὶ αὐτὴν δὲ τὴν τοῦ ἀγίου βαπτίσματος χάριν

28 εἰς τὸν παθόντα τὸν θάνατον καὶ ἐγγεγμένον ἐκ νεκρῶν. ἀρ' οὖν εἰς υἱοὺς πιστεύομεν 35 δύο; ἀρα τὸν ἐκ θεοῦ πατὴρ ἀπαστράψαντα παραδραμόντες λόγον ὡς υἱῷ παρ' αὐτὸν ἐτέρῳ τῷ παθόντι προσάψομεν τὴν τῆς κυριότητος δόξαν, καὶ αὐτὴν δὲ τῆς πίστεως τὴν ὁμολογίαν καὶ τὸ οὐράνιον βᾶπτισμα; εἶτα πῶς οὐκ εὔηθες, μᾶλλον δὲ ἀναμφιλόγως δυσσεβῆς τὸ οὕτω φρονεῖν ἢ λέγειν; τί οὖν ἐροῦμεν; εἷς κύριος ἀληθῶς μία τε πίστις καὶ ἐν Eph. 4, 5 βᾶπτισμα. καὶ γὰρ ἐστὶν εἷς υἱὸς καὶ κύριος οὐκ ἄνθρωπον κατὰ συνάφειαν λαβῶν ὁ 40

6—17 Timoth. arm. p 135

V, P [= hk], ARA

3 σοφώτατος P	4 δυναμένη αὐτόν R	9 αὐτοῦ ¹ om. AR Tim., corr. R	τὴν δὲ P
12 διηγῆσασθαι V	13 οὖν PAA γὰρ VR Tim.	16 τῆς om P	16/17 ἀνῖναισ P
om. V	19 τε om. P	26 βαπτίσματος VPRA πῶσ A	καθίστη R
νεκρῶν V	31 ἤγειρεν αὐτόν V	33 παρίστησιν P	28/29 ἀναγαγεῖν ἐκ
σομέν V	37 τὴν om. et ante δόξαν superscr R	αὐτῆσ V	35 πιστεύ- 38 δὲ καὶ V

λόγος καὶ μέτοχον αὐτὸν ἀποφήνας τῶν ἰδίων ἀξιωμάτων καὶ μεταδοὺς υἰότητός τε καὶ
 κυριότητος αὐτῷ, καθά φασι καὶ γεγράφασι ληροῦντές τινες, ἀλλ' αὐτὸς ἐνανθρωπήσας
 καὶ σαρκωθείς ὁ ἐκ θεοῦ θεὸς λόγος, τὸ φῶς τὸ ἐκ τοῦ φωτός. εἰς τὸν τούτου θάνατον
 βεβαπίσμεθα, παθόντος μὲν ἀνθρωπίνως αὐτοῦ ἰδία σαρκί, μεμενηκότος δὲ ἀπαθούς θεικῶς
 καὶ ζῶντος αἰεί· Ζωὴ γάρ ἐστιν ἐκ ζωῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός. οὕτω νενίκηται θάνατος, 5
 ἐπιτηδῆσαι τολμήσας τῷ σώματι τῆς ζωῆς· καταργεῖται δὲ οὕτω καὶ ἐν ἡμῖν ἡ φθορὰ καὶ
 Ιοη. 6, 53 τὸ αὐτοῦ τοῦ θανάτου κράτος ἀσθενεῖ. καὶ γοῦν ἔφη Χριστὸς· ἀμὴν λέγω ὑμῖν·
 ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πῖητε αὐτοῦ τὸ
 αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. ζωοποιὸν οὖν ἄρα τὸ ἅγιον σῶμα καὶ αἷμα
 Χριστοῦ. σῶμα γάρ, ὡς ἔφην, ἐστὶν οὐκ ἀνθρώπου τινὸς μετόχου ζωῆς, ἴδιον δὲ μᾶλλον 10
 29 τῆς κατὰ φύσιν ζωῆς, δῆλον δὲ ὅτι τοῦ μονογενοῦς. ταῦτα φρονεῖ μεθ' ἡμῶν ὁ φιλό-
 χριστος τῶν ἁγίων πατέρων χορός, καὶ αὐτὸς δὲ ὁ νυνὶ τὸν τῆς ἁγίας Κωνσταντινουπολι-
 τῶν ἐκκλησίας κατακοσμήσας θρόνον ὁ ὀσιώτατος καὶ θεοσεβέστατος ἀδελφὸς καὶ συνε-
 πίσκοπος Πρόκλος. γέγραφε γάρ καὶ αὐτὸς πρὸς τοὺς τῆς Ἐΰιας θεοσεβεστάτους
 ἐπισκόπους αὐταῖς λέξεσιν ὡδε· >καὶ σαρκούται μὲν ἀτρέπτως ὁ ἀνείδεος, τίκτεται δὲ κατὰ 15
 σάρκα ὁ ἀναρχος· προκόπτει δὲ τῇ κατὰ σῶμα ἡλικίᾳ ὁ φύσει παντέλειος καὶ παθῶν
 ἀνέχεται ὁ παθῶν ἀνώτερος, οὐχ ὡς ἦν, ὑπομείνας τὰς ὕβρεις, ἀλλ' ὡς γέγονε, καταδεξά-
 μενος τὰ τοῦ σώματος πάθη.< ἐλέγχεται τοίνυν τῶν ἕτερα παρὰ ταῦτα φρονούντων ἢ
 L III 1203 γεγραφότων ἢ κακοπιστία πανταχοῦ νοσοῦσα τὸ βέβηλον καὶ τὸ τοῖς τῆς ἀληθείας ἀπαί-
 δον δόγμασι. 20
 30 Διαπεράναντες δὲ τὸν περὶ Χριστοῦ λόγον οἱ τρισμακάριοι πατέρες τοῦ ἁγίου πνεύ-
 ματος διαμνημονεύουσι· πιστεύειν γὰρ ἔφασαν εἰς αὐτὸ καθάπερ ἀμέλει εἰς τὸν πατέρα
 καὶ τὸν υἱόν. ὁμοούσιον γάρ ἐστὶν αὐτοῖς καὶ προχεῖται μὲν ἢ γοῦν ἐκπορεύεται
 καθάπερ ἀπὸ πηγῆς τοῦ θεοῦ καὶ πατρός, χορηγεῖται δὲ τῇ κτίσει διὰ τοῦ υἱοῦ· ἐνεφύσησε
 PG 317 γοῦν τοῖς ἁγίοις ἀποστόλοις λέγων· λάβετε πνεῦμα ἅγιον. οὐκοῦν ἐκ θεοῦ καὶ 25
 Ιοη. 20, 22 θεὸς τὸ πνευμά ἐστὶν καὶ οὐκ ἀλλότριον τῆς ἀνωτάτω πασῶν οὐσίας, ἀλλ' ἐξ αὐτῆς τε καὶ
 ἐν αὐτῇ καὶ ἴδιον αὐτῆς.
 31 Αὕτη μὲν οὖν τῶν ἁγίων πατέρων ἡ εὐθυτενὴς καὶ ἀπλανεστάτη πίστις ἦτοι τῆς
 2 Cor. 4, 4 πίστεως ἡ ὁμολογία· ἀλλ' ὡς ὁ Παῦλός φησιν, ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου ἐτύ-
 M V 408 φλωσεν τὰ νοήματα τῶν ἀπίστων εἰς τὸ μὴ αὐγάσαι τὸν φωτισμὸν τοῦ 30
 εὐαγγελίου τῆς δόξης Χριστοῦ. ἀφέντες γοῦν τὸ εὐθὺ τῆς ἀληθείας ἰέναι τινὲς
 I Tim. 1, 7 αἰττοῦσι κατὰ πετρῶν, μὴ νοοῦντες μήτε ἄ λέγουσιν, μήτε περὶ τίνων δια-
 βεβαιοῦνται. περιστάντες γάρ τὴν τῆς υἰότητος δόξαν εἰς μόνον τὸν ἐκ θεοῦ πα-
 τρὸς φύντα λόγον, ὡς υἱὸν ἕτερον τὸν ἐκ σπέρματος Ἰησοῦ καὶ Δαυὶδ συνήφθαί φασι
 αὐτῷ καὶ μετέχειν υἰότητος καὶ τιμῆς θεοπρεποῦς καὶ τῆς ἐνοικήσεως αὐτοῦ τοῦ λόγου 35
 καὶ πάντα μᾶλλον ἐσχηκέναι παρ' αὐτοῦ, ἴδιον δὲ παντελῶς οὐδέν. περὶ τῶν τοιούτων,
 Iud. 4 ὡς γε οἶμαι, γεγράφασι τοῦ σωτήρος οἱ μαθηταί· παρεισέδυσαν γάρ τινες ἀνθρω-
 ποι οἱ καὶ πάλαι προγεγραμμένοι εἰς τοῦτο τὸ κρίμα ἀσεβεῖς, τὴν τοῦ
 θεοῦ χάριν μετατιθέντες εἰς ἀσέλγειαν καὶ τὸν μόνον δεσπότην καὶ κύριον
 ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἀρνοῦμενοι. Ἰησοῦς δὲ Χριστὸς ὀνομάζοιτο ἂν εἰκότως 40
 ἐν ἀνθρωπείᾳ μορφῇ πεφηνῶς ὁ λόγος. ἐπεὶ φραζέτωσαν ἐρομένοις οἱ δι' ἐναντίας

14—18 Timoth. arm. p. 136

33—41. 41—p. 61, 13 Timoth. arm. p. 168

V, P [= hk], ARL

3 θεός RL om. VPA

τοῦ om. V

7 ἀμὴν ARL ἀμὴν ἀμὴν VP

13 ὁ om. V

14 θεοφιλεστάτους V

15 δὲ καὶ V

16 τὸ σῶμα V

17 ὁ R

ὁ R

19 τῆς

om. PR

21 διαπεράντες P, corr. h

τοῦ χυ P

23 καὶ εἰς R

41 ἀνθρωπεία AR

ἀνθρωπίνῃ P ἀνθρώπου V

οἱ τὰ Νεστορίου τε καὶ Θεοδώρου φρονεῖν καὶ λαλεῖν ἐκ πολλῆς ἄγαν ἀσυνεσίας οὐ παραιτούμενοι· ἐκβάλλετε τοῦ εἶναι θεὸν καὶ υἷον ἀληθινὸν τοῦ θεοῦ καὶ πατὴρ τὸν ἐκ τῆς ἀγίας παρθένου, τὸ παθεῖν αὐτῷ προσνέμοντες μόνωι καὶ ἀποσοβοῦντες αὐτὸ τοῦ θεοῦ λόγου, ἵνα μὴ θεὸς λέγοιτο παθητός; ταῦτα γὰρ τῆς ἐκείνων ἐθελாகριβείας τὰ εὐρήματα καὶ ἡ τῶν ἐννοιῶν χυδαιότης. οὐκοῦν μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς ἰδικῶς καὶ κατὰ μόνας ὁ 5 ἐκ θεοῦ πατὴρ λόγος· ὡς περ γὰρ ἐστὶν ἀπεικὸς αὐτῷ τὸ παθεῖν, ὅταν ἔξω νοῆται σαρκοῦς, οὕτω καὶ ἡ χρίσις ἀνάρμοστόν τι χρῆμα καὶ ἀλλότριον αὐτοῦ. Ἰησοῦν γὰρ τὸν Act. 10, 38 ἀπὸ Ναζαρετ ἔχρισεν ὁ θεὸς πνεύματι ἀγίωι, αὐτοτελῆς δὲ πάντως ὁ ἐκ θεοῦ λόγος καὶ οὐκ ἂν ἐδεήθη χρίσεως τῆς διὰ τοῦ ἀγίου πνεύματος. οὐκοῦν ἀρνήσασθε τὴν οἰκονομίαν, ἀποστήσατε τὸν μονογενῆ τῆς εἰς τὸν κόσμον ἀγάπης· μὴ ὀνομαζέσθω Χριστὸς παρ' 10 ὑμῶν. ἢ οὐ σμικρὸν αὐτῷ τὸ ἐν τοῖς καθ' ἡμᾶς γενέσθαι μέτροις; οὐκοῦν ἐπειδήπερ καὶ τοῦτό ἐστιν ἀπεικὸς αὐτῷ, ὁμολογῶ μὴδεὶς ὅτι γέγονεν ἄνθρωπος, ἵνα καὶ αὐτοῖς εἴπηι Χριστός· πλανᾶσθε μὴ εἰδότες τὰς γραφὰς μὴδὲ τὴν δύναμιν τοῦ θεοῦ. Mt. 22, 29 οὐκοῦν ὡς τῆς ἀληθείας ἐχθροὺς τοὺς ὡδε φρονεῖν ἠιρημένους ἠγούμενοι φεύγωμεν αὐτῶν τὰς ὀλεθρίους κενοφωνίας, ἐπύμεθα δὲ μᾶλλον ταῖς δόξαις τῶν ἀγίων πατέρων καὶ τῇ 15 παραδόσει τῶν ἀγίων ἀποστόλων καὶ εὐαγγελιστῶν. αὐτὸς γὰρ ἦν ὁ λαλῶν ἐν αὐτοῖς PG 320 ὁ ἐνανθρωπήσας λόγος, δι' οὗ καὶ μεθ' οὗ τῷ θεῷ καὶ πατρὶ τιμὴ δόξα κράτος σὺν ἀγίωι L III 1206 πνεύματι εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. ἀμήν.

136 = 81. subscribitur Τοῦ αὐτοῦ Κυρίλλου ἐπισκόπου Ἀλεξανδρείας πρὸς Ἰωάννην ἐπίσκοπον Ἀντιοχείας καὶ τὴν συναχθεῖσαν ἐκεῖ σύνοδον [133], ipsa epistula hoc loco non repetita est

137 = S 130 A 156. excerptum et Latinum et Graecum [(t)] extat in Theodos. 9, 45, 4; lectiones non adfero nisi selectas

Βασιλικὸς νόμος περὶ τῶν προσφευγόντων ἐν ἐκκλησίαι

1 Ἀρχαία τις καὶ ἀπὸ τῶν καιρῶν τῆς πλάνης συνήθεια καὶ νόμου φυσικοῦ διάταξις δι' 25 LIII 1234
εὐσέβειαν αἰεὶ τις τοιαύτη κεκράτηκεν ὥστε τὰς θείας θρησκείας τῶν δημοσίων διοικήσεων M V 437
καὶ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων ἐν παντί τε χώρῳ καὶ ἔθνει διορισθῆναι καὶ ταύτας οὐ μόνον ἐν τῷ ἀκροτάτῳ τῶν πραγμάτων, ἀλλ' ὡς περ ἐν τινὶ ἐπὶ γῆς οὐρανῶι ἀνατίθεσθαι καὶ ὅποι πλησιάζειν μόνοις καθαροῖς καὶ ὁσίοις θέμις. ἐντεῦθεν κάκεινο συμβαίνει τὸ πάντων φυσικῶς ταῖς διανοίαις ἐγκεῖσθαι μηδενὶ τρόπῳ δύνασθαι τὰ τῷ θεῷ ἀφιερω- 30
θέντα μιαινεσθαι μῆτε κατὰ τῆς θείας δυνάμεως τὴν ἀνθρώπων ὕβριν χωρεῖν. πῶς γὰρ οἷόν τε μολύνεσθαι ἄπερ αἰεὶ καθαρεύειν ἀνάγκη; ἢ πῶς οἷόν τε ῥυποῦσθαι ἄπερ ἅπαξ
2 ἀγιασθέντα τοῦ τοιαύτα εἶναι οὐ παύεται; ὅθεν εἰ καὶ πεπείσμεθα ὑπὸ τῶν ἐναγχοῦς ἀθε-
μίτως ἐκ τῆς βαρβαρικῆς μανίας κατὰ τοῦ θεοῦ τολμηθέντων θυσιαστηρίου μῆτε μολύνεσθαι

33/34 cf. Socrat. 7, 33 et Chron. min. 2, 78 ed. Mommsen

V, P [= hk], ARA

1 τε om. A	2 ἐκβάλλεται PR, corr. R	3 μόνω V ^{corr} PARA Tim. μόνον V	αὐτὸ R ^{corr}
αὐτὸν VPAR	4 ῥήματα P	6 νοοῖτο V	7 χρήσις VAR Tim., corr. AR
14 τοὺς om. R	15 καὶ ἐπόμεθα μᾶλλον V	16 ὁ λαλῶν ἐν αὐτοῖς PA ἐν αὐτοῖς ὁ λαλῶν VR	8 ναρέθ R
18 εἰς PARA νῦν καὶ αἰεὶ καὶ εἰς V			

VS, D [= mn], A

ρλζ V ρκγ' D	24 ἐν τῇ D	25 συνήθεια] σύννηθεσ αἰεὶ S	νόμοισ S	φυσικὴ VS
26 ταῖς θεαῖς θρησκείαις S ταῖς θρησκείαις D	27 χώρῳ A χρόνῳ VSD	ταῦτα SD	28 γῆς	
οὐρανῶ VA τῆς οὐρανῶν SD	29 μόνοις V νόμοισ SDA	32 καθαριεῦειν S καθαριεῦειν n		
33 τοῦ SD τὸ V om. A				

τὸ καθαρὸν μήτε κεχράνθαι ὅπερ εἶναι πεφυκεν ἅγιον, ὅμως ἐπειδὴ γέγονεν ὅπερ οὐδαμῶς ἠλπίσθη γενέσθαι, καὶ μέχρι τῆς εὐσεβείας ἢ τῶν μυσαρῶν ἔφθασε τόλμα, ὥστε μὴ τοῖς ἀνοσίοις γοῦν δοκεῖν βέβηλα εἶναι ταῦτα ἄπερ θεία τυγχάνει, μήτε ἐν τοῖς ἀγιασθεῖσι καὶ ἀφιερωθεῖσι τόποις ἐξῆι ταῦτα ἄπερ οὐδὲ ἐν ἄλλοις χύδην ἀδίκως ἀνεκτὸν γίνεσθαι, καὶ ὑπὲρ τοῦ τὴν θρηισκείαν καὶ τὴν τῆς εὐσεβείας παραφυλακὴν ἀνόθευτον παραμένειν, πᾶσαν ὕβριν τῆς τοῦ θεοῦ τοῦ παντοκράτορος ἐκκλησίας, τὴν τε παρὰ τῶν τολμῶντων καὶ ἀκόν-
 8 των ἐγγινομένην, ἀπείρομεν. καὶ γὰρ εἰ ἐθνικῆς ἀρχαιότητος ἢ θρηισκεία πλάνη καὶ θεὸς τὸ δοκοῦν, οὕτως τῆς οἰκείας δεισιδαιμονίας ἐξήσκει τὴν παρατήρησιν, ὥστε τοὺς βωμοὺς μὴ πᾶσιν, ἀλλὰ γὰρ τισὶν ἐπιτρέπειν τῶν ἱερέων τοὺς τε ναοὺς ὥσπερ καὶ διὰ τῆς γῆς ὑψουμένους ἐν ταῖς ἀκροπόλεσι καὶ τοῖς ὄχυρωτέροις τῶν πόλεων ἀναθεῖναι τό-
 10 ποις τὰ τε κατασκευασθέντα εἶδωλα προσκυεῖν καὶ μετὰ σεπτῆς μεγίστης ἔχειν ματαιό-
 M V 440 τητος. πόσῳ μᾶλλον ἡμᾶς προσήκει τὴν θρηισκείαν μετὰ πάσης φυλάττειν παρατηρη-
 σεως, πρὸς οὓς ὁ θεὸς μετὰ τῆς ἀληθοῦς θρηισκείας, οὐρανοὺς μὴ ἀπολιπῶν, καταβέβηκε
 καὶ ὥσπερ τινὸς μεταξὺ θεοῦ τε καὶ ἀνθρώπων ἀντιδόσεως γενομένης, ἄνθρωπος θεὸν εἰς
 γῆν ὑπέδέξατο καὶ θεὸς εἰς οὐρανοὺς ἀνήγαγεν ἄνθρωπον; πρὸ δέ γε τῶν ἄλλων καὶ τού-
 15 τῳ μάλιστα ἐξιλεοῦνται θεὸν οἱ τῆς ἄκρας ἐξουσίας τῶν πραγμάτων ἐπειλημμένοι τῷ
 σωτηρίας Ζωῆς τε καὶ ἀμεριμνίας φροντίζειν ἀνθρώπων, ἄπερ κατὰ τὸ ἡμῖν ἔμφυτον οὐ-
 L III 1235 δαμῶς * θάτερον τῷ ἐτέρῳ δίχα τῆς ἐκατέρου βλάβης συνάπτομεν, ὥστε μὴτε τοῖς ἐκκλη-
 σιαστικοῖς οἴκοις ἢ τοῖς ἀγίοις θυσιασθηρίοις ἐκ τῆς πολλῆς τῶν προσφευγόντων ἀπαγο-
 ρεύσεως τε καὶ δειλίας προπετείας τε καὶ καταφρονήσεως τόλμης ἢ καὶ μανίας ὕβριν παρὰ
 20 τὸ πρέπον γενέσθαι τινὰ καὶ τὸν τῶν ἀθλίων τε καὶ ἀβοηθήτων μόνον ἔσχατὸν γε λιμένα
 4 εὐρυτέροις τοῖς πεπονημένοις ὑποδέξασθαι κόλποις. οὐδένα τῶν τὸν κλύδωνα τῆς θα-
 λάττης καὶ τοὺς σκοπέλους ἐκκλινόντων προσήκει τὴν τῆς γῆς ἀφαιρεῖσθαι γαλήνην· πολέ-
 μου καθ' οὗ συνέστη παράταξις, τὴν κατὰ τοῦ προσφεύγοντος ἀπειλὴν ἀποτίθεται· τὸ
 ἄσυλόν ποτε ὑπερήσπισε τῶν διαφόροις ἐνόχων ἐγκλήμασι τὴν τῶν νόμων παρωθούμενον
 25 αὐθεντίαν. καὶ ὥστε μηδαμοῦ τοῖς εὐλαβουμένοις ἀναιρεθῆναι φιλανθρωπίαν, βωμὸν
 σωτηρίας καὶ ἐν τοῖς ἡμετέροις ἀφιδρύμασιν ἢ ὄρχαιότης ἀνέθηκε καὶ οἱ τὰ ἴχνη τῶν
 ἡμετέρων χαρακτήρων καταλαμβάνοντες κατὰ τῶν ἀπειλῶν τῆς σκαιᾶς τύχης ἐλευθερω-
 θέντες τε καὶ ἀμεριμνούντες γεγήθασιν. τοσαύτην τοιγαροῦν τῆς ἀφῆς τοῦ ἰδρύματος
 διὰ τὸ βασιλικὸν σέβας τοῖς δεομένοις ἐπικουρίαν διδούσης, πόσῃν χρή τοῖς εἰς τὰ ἀγιώ-
 30 τατα καταφεύγουσι θυσιαστήρια ὑπάρχειν βοήθειαν;

5 Ἀνεύιχθωσαν τοίνυν τοῖς δειδίωσιν οἱ ναοὶ τοῦ μεγάλου θεοῦ καὶ τοὺς προσφεύγοντας
 ἰκέτας ὁ κοινὸς ὑποδεχέσθω βωμὸς καὶ τὴν θείαν βοήθειαν τὴν κοινῇ προσκομιζομένην
 ἅπασιν ἐκ τῶν ταύτης οἴκων μηδεμία ὡς ὑπερτέρα διωθεῖτω ἀπειλή. ποῖος γὰρ ταῖς
 συμφοραῖς οἴκτος ὑπολειφθήσεται ἐν τοῖς ναυαγοῦσιν, εἰ τὸν αἰγιαλὸν ἀποκλείσεις καὶ τὴν
 35

VS, D [= mn], A, (t) [32 Ἀνεύιχθωσαν — θεοῦ]

2 ἠλπισταί SD 3 βέβηλα δοκεῖν D 5 ὑπὲρ — καὶ om. A τοῦ] αὐτοῦ S τὴν
 — παραφυλακὴν A τῆ — παραφυλακῆ VSD διαμένειν SD 6 τῆς — ἐκκλησία S τῆ — ἐκκλη-
 σία D 11 μετὰ σεπτῆς] malim σεπτὰ μετὰ 12 παραφυλάττειν D 14 θεῶν S γινομένης D
 15 πρὸς SD τῶν ἄλλων V καὶ τῶν ἄλλων SA καὶ τοῖς ἄλλοις D 15/16 τοῦτο VSD 16 ἐξι-
 λεοῦνται θεὸν Commelinus ἐξιλεοῦται ἢ VSDA οἱ SA οἱ τῶν D τοῖς V τῶν om. VSD
 ἐπειλημμένοι V 18 lacunam statui e. g. suppiendo παραλείποντες τοῦ ἐτέρου S ἐτέρου D
 ἐκατέρας SD μηκέτι D 20 ἀδειλίας SD περί S 21 τὸν om. A μόνον om. SD
 γε VA τε S om. D 22 εὐρυτέροις VSD εὐρόντας A copicio τοὺς πεπονημένους τῶν]
 τὸν V 22/23 θαλάσσης SD 23 ἐκκλινόντα V 23/24 πολέμου scripsi πόλεμος VSDA
 24 ἀπειλὴν om. SD 25 τὸν A ἐνοχίαι A ἐγκλήμασι V ἐγκαλοῦντα SDA 26 αὐ-
 θεντίαν VA βίαν SD 27 ἰδρύμασιν SD 28 κατὰ om. V σκαιᾶς VSD ἐκέισε A 29 τοσαύ-
 τος V 30 τοῖς²] τὴν S 30/31 ἅγια D 32 ἀνεύιχθωσαν (t) ἀνεύιχθησαν VSDA 33 ἰκέτας V
 οἰκέτας SDA τὴν² VnA τῆ Sm κοινῇ VSD κοινῇ A 34 διωχθεῖτω n διωχθήτω Sm

πηγὴν τοῖς διψῶσι θολώσεις; ἢ ποία ταῖς ἀνθρωπίναις περιέσται συμφοραῖς θεραπεία, ἐὰν αὐτοῖς ὁ θεὸς ἀρνηθεῖ; ἐπὶ γὰρ τῶν ἡμετέρων καιρῶν οὐ μόνον τὰ θεῖα θυσιαστήρια καὶ τὸ εὐκτήριον τοῦ λαοῦ τὸ τετραγῶνων τοίχων περιβολῆι τειχιζόμενον εἰς ἀσφάλειαν συντελεῖν τῶν προσφευγόντων θεσπίζομεν, ἀλλ' εἴ τι καὶ περαιτέρω τούτου τυγχάνει ἄχρι τῶν τελευταίων θυρῶν τῆς ἐκκλησίας, ὧν τοῖς εὐξασθαι προηρημένοις πρώτων ἐπιβαίνειν 5 συμβαίνει, ἐλέου βωμὸν τοῖς προσφεύγουσιν εἶναι προστάττομεν, ὥστε μεταξὺ τοῦ ναοῦ, ὃν τῷ προειρημένῳ τρόπῳ προσφυγαῖς διεγράψαμεν, καὶ τῶν πρώτων μετὰ τοὺς δημοσίους τόπους τῆς ἁγίας ἐκκλησίας θυρῶν τὰ περιεγκείμενα, εἴτε ἐν οἰκίαις εἴτε ἐν κήποις εἴτε ἐν αὐλαῖς ἢ ἐν λουτροῖς ἢ καὶ ἐν στοαῖς τυγχάνει, τοὺς εἰσδύντας πρόσφυγας καθ' ὁμοιότητα τοῦ ἐνδοτάτου ναοῦ φυλάττειν. καὶ εἰ καὶ τὰ μάλιστα θρησκευτικῆς τε καὶ εὐλα- 10 βείας λόγῳ τὰ μικρῶι ἀλλήλων διεστῶτα τῷ τόπῳ οὐ μικρῶι τῷ τῆς παρατηρήσεως διώρισται τρόπῳ, ὅμως ὑπὲρ τοῦ τὴν ἀμεριμνίαν πλατῦναι τοῖς προσφεύγουσι καὶ τοῖς εὐλαβουμένοις τὴν βοήθειαν ἐκτείνειν, πᾶσαν τὴν προδηλουμένην περίοδον ἀδιάκριτον εἶναι 15 λιμένα τῆς ἡσυχίας προστάττομεν καὶ μηδένα εἰς τὸ ἐξωθεῖσθαι τούτους ἱεροσύλους ἐπιβάλλειν χεῖρας, μὴ που γε ὁ τοῦτο τολμῶν, ἐν συμφοραῖς ἑαυτὸν ἰδῶν, καὶ αὐτὸς ἐξαιτῶν 15 6 βοήθειαν καταφύγη. τὸ δὲ τοιοῦτο τῶν διαστημάτων πλάτος ἐν καιρῶι τοῦ φόβου εἰς ἄδειαν τοῦ διάγειν, μᾶλλον δὲ τοῦ περινοστεῖν φιλανθρώπως συνεχωρήσαμεν, ἵνα μὴ τινι τῶν προσφευγόντων ἐν τῷ τοῦ θεοῦ ναῶι ἢ ἐν τοῖς ἁγίοις θυσιαστηρίοις μένειν ἢ ἐσθίειν ἢ καθεύδειν ἢ παννουχίζεσθαι ἐξῆι, τοῦτο τῶν μὲν κληρικῶν τῆς θρησκευτικῆς χάριν κωλυόν- L III 1238 των καὶ τῶν προσφύγων τῆς εὐσεβείας ἕνεκα φυλαττόντων, ἵνα μὴτε οἱ προσφεύγοντες 20 βεβήλῳ γνώμῃ προσφεύγειν δοκοῖεν τῇ θρησκευτικῇ καταμιγνύντες τὰς οἰκείας χρεῖας μὴτε οἱ τὰ οὕτως αἰσχροῦ δυνάμενοι τοῦ θεοῦ ἀπείργειν οἴκου δόξωσι τὴν εὐσεβείαν ἧς ὑποφῆται τυγχάνουσι, καταβλάπτειν. προκειμένου δὲ τοῦ θατέρῳ πάντως προσκροῦσαι, αἰρετώτερον τοὺς κληρικούς τὰς ἀνθρωπίνας καὶ φυσικὰς τῶν ἁγίων θυσιαστηρίων ἀπωθουμένους ὕβρεις θραοεῖς μᾶλλον ἢ ἀσεβεῖς νομίζεσθαι καὶ περὶ ἄνθρωπον ἢ περὶ θεὸν ἀμαρ- 25 τάνειν, ὅποτε τούτου τεθέντος τοῦ νόμου μὴτε ἀπανθρωπίας τις ὑπόνοια δικαίως ἀνφθάσειεν εἰς τοὺς κληρικούς, ἐπειδὴ πολλὴ τοῦ τε φόβου καὶ τῆς ἀμεριμνίας τῶν προσφευγόντων πρόνοια γέγονε. καὶ γὰρ καὶ τῇ ἀνθρωπίνῃ χρήσει τε καὶ ἀνάγκῃ ῥυποῦσθαι τὸν τοῦ θεοῦ ναὸν καὶ τὸ θεῖον μυστήριον τῇ ἐφυβρίστῳ ἀσθενείᾳ καταμίγνυσθαι, τὰ θεῖα ὑπὸ βεβήλων χραίνεσθαι, τὰ ἱερά ὑπὸ τῶν σαθρῶν μολύνεσθαι μὴ βουλόμενοι, τοῦ 30 αἰτεῖν βοήθειαν τοῖς προσφεύγουσιν οὐκ ἀπεκλείσαμεν, ἀλλὰ καὶ προσέτι καὶ πλατυτέροις διαστήμασι μακροτέροις τε χωρήμασιν ἀσφαλισθῆναι τούτους ἐψηφισάμεθα, τοῦ πρέποντος τῇ τε ἀνθρωπότητι καὶ τῇ θεότητι φυλαχθέντος.

VS, D [= mn], A, (t) [2—5 οὐ — ἐκκλησίας, 6 ἐλέου — 10 φυλάττειν, 14 καὶ μηδένα — 16 πλάτος, 17 συνεχωρήσαμεν — 20 φυλαττόντων]

3 τὸ — τὸ] τὸν εὐκτήριον ναὸν τὸν (t) τετραγῶνον SD 5 πρῶτον VA 6 ἰλέω SD
 7 ὃν (t) ἐν VSDA τρῶπῳ (t) τόπῳ VSDA προσφυγαῖς scripsi πρόσφυγες A προσφυγές SD
 πρόσφυγας V περιπεφράχθαι (t) 7/8 δημόους m δημίους n δημίους S 8 εἴτε² ἢ V 9 ἢ¹
 VA εἴτε SD τοὺς V (t) καὶ τοὺς SDA πρόσφυγας om. SD 10 ἐνδοτάτῳ A καὶ εἰ
 VSA εἰ D τὰ om. SD 11 ἀλλήλων] ὀλίγων V 12 διώρισται τρόπῳ scripsi διώρισται
 τόπῳ SDA τόπῳ διώρισται V 13 τὴν om. V 14 τούτοις SD ἱεροσουλίας SDA 15 γε
 VSD καὶ A 16 καταφύγοι A τοιοῦτον VD 18 προσφευγόντων SD (t) προσπεφευγόντων VA
 19 τοῦτον A 20 καὶ τῶν VSA τῶν δὲ D ἵνα om. SD 21 βεβήλῳ —
 προσφεύγειν om. A ὡς βεβήλῳ D ὡς βεβήλου S τῇ — χρεῖας V τῆς θρησκευτικῆς τὰς οἰκείας
 καταλιπόντες χρεῖας SDA 22 δόξωσι S 23 γεγονάσι SD 28 χρήσει VA φύσει SD
 ῥυπαρῶν SD 30 μὴ βουλόμενοι om. V τοῦ] malim τὸ 32 δὲ A τούτοις V
 32/33 τοῦ — θεότητι A τοῦ πρέποντος τῇ τε ἀνθρωπότητι V τῇ τε ἀνθρωπότητι καὶ τῇ θεότητι τοῦ
 πρέποντος SD

- 7 Ὅπλα ἐν σιδήρῳ ἢ ἐν ἐτέρῳ εἶδει ἀμυντηρίῳ τοὺς προσφεύγοντας οὐδαμῶς ἔχειν ἢ ἐπιφέρεισθαι ἐντὸς τῆς ἀγίας ἐκκλησίας προστάττομεν, ταῦτα οὐ μόνον ἐκ τῶν θείων ναῶν τε καὶ θυσιαστηρίων ὡς τὰ λοιπὰ κωλύοντες, ἀλλὰ καὶ τῶν οἰκημάτων καὶ κελίων καὶ κήπου καὶ λουτροῦ καὶ αὐλῶν καὶ στοῶν, ἅπερ κατὰ τὸν προειρημένον λόγον ὑπερασπίζουσι τῶν προσφευγόντων δεδηλώκαμεν. οὔτε γὰρ θέμις τοῖς ἀγιωτάτοις ναοῖς ἢ τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς τόποις κατὰ περιεργίαν διχονοίας ἢ πολέμων ὕλας ἐπιφέρεισθαι· ἀρκείτω τοῖς προσφεύγουσιν ἢ τοῦ θεοῦ βοήθεια, ὡς τὰ τε ὅπλα καὶ οἱ νόμοι καὶ ἡ βασιλεία ὑποτάττεται. καὶ γὰρ ἡμεῖς, οὓς αἰεὶ τῷ δικαίῳ τῆς ἡγεμονίας περιστοιχίζει τὰ ὅπλα καὶ οὓς οὐ πρέπει δίχα δορυφόρων εἶναι, τῷ τοῦ θεοῦ ναῷ προσιόντες ἔξω τὰ ὅπλα καταλιμπάνομεν, ἀποτιθέμενοι τὸ διάδημα, καὶ τῇ τῆς βασιλείας ἐλαττώσεως εἰκόνι μᾶλλον ἡμῖν τοῦ τῆς βασιλείας σέβας ἐπαγγέλλεται. τοῦ ἀγιωτάτου θυσιαστηρίου διὰ μόνην τὴν τῶν δωρεῶν προσφορὰν ἐφαπτόμεθα· εἰς τὴν τῶν θείων κύκλι περιστοιχουμένην ἔπαυλιν ἅμα τῷ εἰσελθεῖν ὑπεκβαίνομεν καὶ οὐδὲν ἐκ τῆς ἀρχιστευούσης θειότητος ἑαυτοῖς ἀπονέμομεν.
- 8 Ὅθεν τοὺς δίχα ὅπλων τῷ ἀγίῳ οἴκῳ τοῦ θεοῦ καὶ εἰς τὸ ἅγιον θυσιαστήριον ἐν οἰωιδῆ-
M V 444 ποτε ἔθνη ἢ κατὰ ταύτην τὴν πόλιν προσφεύγοντας ὑπνοῦν ἐν τῷ ναῷ ἢ καὶ ἐν τῷ θυσια-
στηρίῳ καὶ διαίτης μεταλαμβάνειν ἐκτὸς τινος ὕβρεως παρὰ τῶν κληρικῶν προσήκει κωλύεσθαι. καὶ οὕτως τοῦτο τυποῦσθαι χρὴ πρὸς αὐτούς, ὥστε μὴ δοκεῖν ὕβριν εἶναι τοῦ κωλύοντος, ἀλλὰ γὰρ τὸν λόγον τῆς θρησκείας ἀπαιτεῖν τὸ γινόμενον· τῆς ἀγιωσύνης καὶ τῆς καθαρότητος τοῦ τόπου τοὺς εὐλαβουμένους ὑπομνησκέτωσαν καὶ μηδὲν ταῖς
I. III 1239 θρησκείαις μετὰ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων εἶναι κοινὸν διδασκέτωσαν· τὰ διαστήματα τὰ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς περιβάλοις τῇ αὐτῶν ἀσφαλείᾳ ἡσυχίᾳ τε ἀφορισθέντα κατὰ μέρος δεικνυέτωσαν, τιμωρίαν κεφαλικὴν κατὰ τῶν προπετῶς ἐπιόντων αὐτοῖς ὠρίσθαι· γινώτωσαν ὡς οὐ χρὴ τὴν θρησκείαν τοῖς ἀνθρωπίνοις ῥύποις μιαίνειν ἢ τῇ ὕβρει τῆς φυσικῆς ἀνάγκης χραίνειν τὸν διὰ τῆς αὐτῆς θρησκείας ἀνύβριστον εἶναι βουλόμενον. εἰ τούτοις πᾶσι τις μὴ ἐπινεύει μήτε πείθεται, προτιμάσθω τῆς πραότητος ἢ θρησκείας καὶ ἐκ τῶν θείων εἰς τοὺς προλεχθέντας τόπους διωκέσθω ἢ θρασύτης. ἔστω γὰρ καὶ ὁ σφόδρα φοβηθεὶς ἐκτος κινδύνου καὶ οὔτε ἢ θρησκεία τῇ τῶν ἀνθρωπίνων χρήσεων ἐπιμιξία μολυνθήσεται. τοὺς δὲ βοήθειαν ἐξαιτοῦντας παρὰ τοῦ μεγίστου θεοῦ καὶ μεθ' ὅπλων εισιόντας εἰς τοὺς ἀγιωτάτους ναοὺς ἢ καὶ παρασκευῆς, ἧτις φυσικῶς καὶ ἐθνικῶς νομίμως τῆς θρησκείας ἀπείργεται, μὴ μόνον ἐπιφέρειν τῇ ταύτης εὐαγείᾳ, ἀλλὰ γὰρ καὶ συνάπτειν ἐπιχειροῦντας ὅπερ βοῆθι ἀκουσθῆναι ἢ ἀγριότητι ἰδεῖν ἀφόρητον, πληρεστάτῳ αὐστηρίας προστάγματι καὶ φοβεραῖς ἀπειλαῖς προηγουμένως μὲν τοῦτο μὴ ποιεῖν παραινέσεις (ποῖαν γὰρ ἐλπίδα ἐν τῇ θρησκείᾳ ἐντίθεται ὅς ἐφ' ὕβρει ταύτης ὅπλα περικείμενος εἴσεισιν;)· ἐὰν δὲ τινα μανία τυφλώττουσα παροξύνῃ τῶν ἡμετέρων παριδεῖν τι θεσπισμάτων, ἐν οἰωιδῆποτε τόπῳ τῆς ἐκκλησίας ἢ ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἢ περὶ τὸν ναὸν ἢ καὶ ἐκτὸς τούτου τυγχάνοντα, παραχρήμα τοῦτον τὰ ὅπλα αὐθεντία τοῦ ἐπισκόπου παρὰ μόνων τῶν κληρι-

VS, D [= mn], A, (t) [1 ὅπλα — 4 στοῶν, 14 τοὺς δίχα — 17 κωλύεσθαι, 20 τὰ διαστήματα — 22 ὠρίσθαι, 24 εἰ — 26 θρασύτης, 32 προηγουμένως — p 65, 9 ὑποβληθήσονται, sed abbreviata]

1 ἀμυντηρίῳ om. SD 1/2 ἢ ἔχειν ἢ A 3 κελίων scripsi *cellulis* (t lat) ἐλῶν VSDA
διαιτῶν (t) 5 προσφυγόντων A δεδηλώκαμεν SD ἐδηλώσαμεν VA 6 διχονοίας A
10 τῇ — ἡμῖν om. SD τῇ om. A 11 ἀγιωτάτου δὲ V 12 καὶ εἰς V 13 ἐκ om. D
θειότητος VA θεότητος S om. D 14 ἅγιον SD (t) ὁσιώτατον VA ἐν om. D 15 ἢ SD (t)
ἢ καὶ VA κατ' αὐτὴν D 16 διαίτης scripsi ἀπ' αὐτῆς SDA ἐπ' αὐτοῖς V τροφῆς (t)
19 μὴ δὲ A 21 ἀφορισθέντα τὰ A 22 προπετῶς VA προπετῶς δεικνυέτωσαν [δεικνυέτωσαν
καὶ S] SD 25 ἐπινεύει V πείθηται VD πείθητε S 26 διωκέσθω scripsi διωκέτω VSDA
χωριζέσθω (t) ἔστω] *conicias* ἔσται 27 τῇ om. V ἐπιμελεία SD 29 ἢ VA εἰ SD
παρασκευῆς VA 30 ἀπείργεται om. SD εὐαγία SD 31 βοῆθι scripsi βοηθηθῆναι ἢ VDA
βοηθῆναι ἢ S ἀγριότητα D ἀφόρητον scripsi φορητὸν VSDA 32 τοῦτο (t) τούτου VA
τούτους SD 34 τυφλώττοντα D τί παριδεῖν A

κῶν καὶ αὐστηρότερον ὑπὲρ τῆς αὐτῶν σωτηρίας ἀποτίθεσθαι καταναγκασθῆναι προστάττο-
 10 μεν, διδομένης αὐτοῖς ἐλπίδος καὶ θάρσους ὡς τῆι θρησκευαίαι μᾶλλον ἢ τῆι τῶν ὄπλων
 ἐπικουρίαὶ ὀχυρωθήσονται. ἐὰν δὲ τῆι τοῦ ἡμετέρου νόμου αὐθεντίαὶ καὶ τῆι ἐκκλη-
 σιαστικῆι φωνῆι ὑπομνησθέντες τῶι τόνωι τῆς οἰκείας ἀγνοίας ἐμμένωσι καὶ τὰ ὄπλα μὴ
 ἀπόθωνται, ἄπερ παρὰ τὸ θεμιτὸν οὐ σωτηρίας χάριν, ἀλλὰ τυραννίδος καὶ ἱεροσυλίας θρα- 5
 σύτητι ἀνεδέξαντο, γινωσκέτωσαν ὡς διὰ τοσοῦτων καὶ τηλικούτων παραγγελμάτων ἐξευ-
 μενισθείσης τῆς θρησκευαίας παρὰ τε τῆς ἡμετέρας γαληνότητος καὶ τῶν ἐπισκόπων θεῶι
 τῆς ἀπολογίας δοθείσης, κατὰ τὸ οἰκείον πταῖσμα καὶ παρ' ἐνόπλων εἰσχωρουμένων ἀπο-
 σπασθήσονται καὶ πάσαις ταῖς συμφοραῖς ὑποβληθήσονται εὐσεβῶς τε ταῦτα εἰς αὐτοὺς
 γενήσεται ἄπερ χρῆ γενέσθαι ὑπὲρ τοῦ χαλεπὰ καὶ τραγωιδίας ἄξια ἐξαμαρτάνειν αὐτοὺς 10
 (τί γὰρ ἐκ τῶν τολμηθέντων ἔναγχος κατὰ τῆς θρησκευαίας καὶ τῆς θεϊότητος παρὰ τῶν
 σφόδρα ἐλευομένων εὐλαβεῖσθαι ἢ ὑποπτεῦειν ἡμᾶς καὶ διὰ τοῦτο πᾶσαν ὁδὸν ἀφορμὴν τε
 ἀποκινήσαι μανίας οὐκ ἂν προσήκοι;), ἵνα μὴ ὅπερ ἐξ ὑποδείγματος ἢ τραγικῆ μανία πρῶ-
 11 τως ἐξῆμαρτε, τὸ αὐτὸ καὶ αὐθις, ὅπερ ἀπείη, ἱεροσυλίας τρόπωι τολμηθεῖη. ἀλλ' οὔτε M V 445
 δίχα γνώμης ἢ κελεύσεως τοῦ ἐπισκόπου ἢ καὶ ἡμῶν τῶν δικαστῶν τῶν κατὰ τήνδε τήν 15
 πόλιν ἢ καὶ ὀπουδήποτε τυγχανόντων τὸν ὠπλισμένον ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν χρῆ παραδίδοσθαι,
 ἵνα μὴ ἐὰν κατὰ τῶν ἀθλίων πολλοῖς τοῦτο καὶ ἀδιαφόρως ἐξῆι, σύγχυσις ἐκ τούτου ἐγγέ-
 νηται. εὐλαβεῖσθαι γὰρ τοὺς μεθ' ὄπλων φεύγοντας πρὸς διόρθωσιν βουλόμεθα ἀφαι-
 ρεῖσθαι τὰ ὄπλα καὶ οὔτε σωτηρίαν. ἐν κεφαλαίωι καὶ τοῦτο, μᾶλλον δὲ προηγουμένως L III 1242
 διὰ τοῦ νόμου τούτου θεσπίζομεν ἵν' αἱ τοιαῦτα ἀθέμιτοί τε καὶ ἱερόσυλοι κινήσεις ἢ ἅμα 20
 τῶι ἄρξασθαι ἐν αὐτοῖς τοῖς προοιμίωις τῶν ὄπλων ἀποτεθέντων τῆι καλλίστηι νοουθεσίαι
 ἡσυχάσωσιν ἢ τῶι φαυλοτάτωι τόνωι ἐμμένοντες τῶι προειρημένωι ἐπισχεθῶσι λόγωι τῆς
 ὑπερλάμπρου ἐξουσίας σου διὰ τῆς κοσμιωτάτης δικαιοσύνης τε καὶ ἀκριβοῦς εὐσεβείας.
 12 Ταυθ' ἄπερ περὶ τῆς θρησκευαίας σεβασμίως καὶ μετὰ πάσης παρατηρήσεως εὐλαβείας
 τιμῆς καθαρότητος ἀγισσύνης αἰδοῦς εὐσεβείας καὶ μάλιστα παρὰ τῶν προσφευγόντων 25
 φυλάττεσθαι, μήτε διὰ τὴν θρησκευαίαν τῆς φιλανθρωπίας ἀποκλειομένης μήτε μὴν διὰ φι-
 λανθρωπίαν τῆς θρησκευαίας παρορωμένης, προσετάξαμεν, τοῦ πρέποντος ὁμοῦ τῆι θεϊότητι
 καὶ τῆι ἀνθρωπότητι ἀφορισθέντος, διαταγμάτων προτεθέντων εἰς πάντων γνώσιν περιελ-
 θεῖν φροντίσεις, ὥστε καὶ τοὺς προσφεύγοντας διὰ τῆς τῶν ὀρισθέντων φιλανθρωπίας
 ἀμερίμνους τυγχάνειν καὶ μηδενὸς προπετεῖαι * τὰ εἰς τιμὴν τῆς θρησκευαίας τυπωθέντα 30
 διακρατεῖν.

Νόμος προετέθη ἰνδ. ἰδ̄ μηνί Φαρμουθι ἰβ̄

d. 7. m. Apr.
43¹

VS, D [= mn], A, (t) [14 ἀλλ' οὔτε — 18 ἐγγένηται]

1 αὐστηρότερον (t) αὐστηρότερα SD αὐστηροτέρα VA 2 θράσους SD 4 ἐμμένωσι V
 τὰ om. VA 5 σωτηρία χάριν VA σωτηρία χωρεῖν SD καὶ om. SD 6 παραγγελίας SD
 cf. μετὰ τοσαύτας καὶ τηλικαύτας παραγγελίας (t) 12 ἢ VSD δεῖ A 13 οὐκ ἂν προσήκοι
 scripsi οὐ συνπροσῆκει [συμπροσῆκει DA] SDA οὐ προσῆκει V τραγικῆ VSA στρατιωτικῆ D
 14 τολμηθέν SD 15 τῶν τε δικαστῶν (t) 16 ἢ om. A ἀποδίδοσθαι A 17 ἀδια-
 φόρως (t) διαφόρως SD διαφόροις A διαφόροι V 18 conicio εὐλαβῶς 19 οὔτε om. spatia
 rel. A προηγουμένως VA προηγῆσαμεν ὡς SD 20 ἵν' αἱ VSA ἵνα D 21 ἀποτεθέντες SD
 22 τῶι προειρημένωι scripsi τῶν προειρημένων VSDA ἐπισχεθεισῶν SD 23 σου SD om VA
 κοσμιότητος V εὐσεβείας VA ἐξουσίας καὶ εὐσεβείας SD 27 τῆ τε θεότητι V 28 προ-
 στεθέντων S πάντων γνώσιν SDA πάντα κόσμον καὶ γνώσιν πάντων V 29 φροντίσεις
 scripsi φροντίσει VA φροντίση SD 30 τυγχάνειν om. SD lacunam statui e. g. supplendo
 ἐκπλήττεσθαι ἀλλὰ πανταχοῦ 32 ὁ παρῶν νόμος A ἰδ̄ μηνὸς φαρμουθι ἰνδικτιῶνος δευτέρας A
 ἰνδικτιῶνι τεσσαρεσκαίδεκάτῃ D

138 = S 131 A 157. excerptum extat in ea Codicis Iustiniani primi libri epitoma quae Constitutionum ecclesiasticarum collectio dici solet, cf. Cod. Iustin. ed. Krüger 1, 1⁸

L III 1214 Ἰσον θείου θεσπίσματος τοῦ εὐσεβεστάτου βασιλέως Θεοδοσίου κατὰ τε Πορφυρίου καὶ
M V 417 Νεστοριανῶν καὶ κατὰ Εἰρηναίου τοῦ Τυρίων ἐπισκόπου

Πρέπειν ἡγούμεθα τῆ ἡμετέρα βασιλεία τούς ὑπηκόους τούς ἡμέτερους περὶ τῆς 5
εὐσεβείας ὑπομνήσκειν. οὕτω γὰρ καὶ πλείονα κτήσασθαι τὴν τοῦ θεοῦ καὶ σωτήρος
ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ εὐμένειαν δυνατὸν εἶναι νομίζομεν, ὅταν καὶ ἡμεῖς τὰ κατὰ δύναμιν
αὐτῶι ἀρέσκων σπουδάζωμεν καὶ τούς ἡμῖν ὑπακούοντας εἰς τοῦτο προτρέπωμεν. θεσπί-
ζομεν τοίνυν ὥστε πάντα ὅσα Πορφύριος ὑπὸ τῆς ἑαυτοῦ μανίας ἐλαυνόμενος κατὰ τῆς
εὐσεβοῦς θρησκείας τῶν Χριστιανῶν συνέγραψε, παρ' οἰωιδήποτε εὐρισκόμενα πυρὶ παρα- 10
δίδοσθαι· πάντα γὰρ τὰ κινουῦντα τὸν θεὸν εἰς ὀργὴν συγγράμματα καὶ τὰς ψυχὰς ἀδι-
κούντα οὐδὲ εἰς ἀκοὰς ἀνθρώπων ἐλθεῖν βουλόμεθα. ἔτι θεσπίζομεν ὥστε τούς ζηλοῦντας
τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν ἢ τῆι ἀθεμίτῳ αὐτοῦ διδασκαλίᾳ ἀκολουθοῦντας, εἰ μὲν
ἐπίσκοποι εἶεν ἢ κληρικοί, τῶν ἁγίων ἐκκλησιῶν ἐκβάλλεσθαι· εἰ δὲ λαϊκοί, ἀναθεματίζεσθαι
nr. 111 κατὰ τὰ ἤδη νομοθετηθέντα παρὰ τῆς ἡμετέρας θειότητος, ἐξουσίαν ἔχόντων τῶν βουλο- 15
μένων ὀρθοδόξων τῶν ἐπομένων τῆι εὐσεβεῖ ἡμῶν νομοθεσίᾳ δίχα φόβου καὶ βλάβης δη-
μοσιεύειν αὐτούς καὶ ἐλέγχειν. ἐπειδὴ δὲ ἦλθεν εἰς τὰς εὐσεβεῖς ἡμῶν ἀκοὰς ὡς τινες
διδασκαλίας τινὰς συνέγραψαν καὶ ἐξέθεντο ἀμφιβόλους καὶ οὐκ ἀκριβῶς συμφωνούσας τῆι
ἐκτεθείσῃ ὀρθοδόξῳ πίστει παρὰ τῆς ἁγίας συνόδου τῶν συνελθόντων ἐν Νικαίᾳ καὶ ἐν
Ἐφέσῳ ἁγίων πατέρων καὶ Κυρίλλου τοῦ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης τοῦ γεγονότος τῆς Ἀλε- 20
ξανδρέων μεγάλης πόλεως ἐπισκόπου, κελεύομεν τὰ μὲν γεγονότα τοιαῦτα συγγράμματα ἢ
L III 1215 καὶ πρὸ τούτου ἢ καὶ νῦν ἐμπίπρασθαι καὶ τελείῳ ἀφανισμῶι παραδοθῆναι, ὥστε μὴτε εἰς
ἀνάγνωσιν τινος ἐλθεῖν, τῶν τὰ τοιαῦτα συγγράμματα ἦτοι βιβλία ἔχειν καὶ ἀναγινώσκων
ἀνεχομένων τὴν ἐσχάτην τιμωρίαν ὑφορωμένων· τοῦ δὲ λοιποῦ μηδενὶ ἐξεῖναι παρὰ τὴν
ἐκτεθείσαν πίστιν, καθάπερ εἰρήκαμεν, ἐν τε Νικαίᾳ καὶ ἐν Ἐφέσῳ λέγειν τι ἢ διδάσκειν, 25
δηλαδὴ τῶν παραβαιόντων τοῦτο ἡμῶν τὸ θεῖον θέσπισμα τῆι ἐγκειμένῃ τιμωρίᾳ τῶι
nr. 111 ἐκπεμφθέντι περὶ τῆς δυσσεβοῦς πίστεως Νεστορίου νόμῳ ὑποβαλλομένων.

Ὡστε δὲ πάντας τῆι πείρᾳ μαθεῖν ὡς ἡ ἡμετέρα θειότης ἀποστρέφεται τούς ζη-
M V 420 λούντας τὴν ἀσεβῆ Νεστορίου πίστιν, θεσπίζομεν Εἰρηναῖον τὸν πάλαι διὰ τὴν αἰτίαν ταύ-
ColII.Cas.277 τὴν παρ' ἡμῶν ἀγανακτήσει ὑποβληθέντα καὶ μετὰ τοῦτο οὐκ ἴσμεν ὅπως μετὰ δύο γάμους, 30
1 Tim. 3, 2 ὡς μεμαθήκαμεν, παρὰ τούς ἀποστολικούς κανόνας τῆς Τυρίων πόλεως ἐπίσκοπον γεγονότα
τῆς μὲν ἐν Τύρῳ ἁγίας ἐκκλησίας ἐκβληθῆναι, ἐν δὲ τῆι αὐτοῦ μόνῃ πατρίδι διάγειν ἡσυ-
χάζοντα, παντελῶς τοῦ σχήματος καὶ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἱερέως ἔστερημένον.

Ταῦτα τοίνυν ἢ σὴ μεγαλοπρέπεια ἀκολουθοῦσα τῶι σκοπῶι τῆς ἡμετέρας εὐσεβείας
παραφυλάξαι καὶ πέρατι παραδοῦναι σπουδάσει. 35

d.17.m.Febr.
448

subscr. in Cod. Iustin.: D. XIII K. Mart. Constantiupoli Zenone et Postumiano cons.

VS, D [= mn], A

ρῆ V ρκδ' D 4 τυρέων S 5 praeimitit Αὐτοκράτορες Θεοδόσιος καὶ Οὐαλεντιανὸς Α.Α.
'Ορμίσδα ἐπάρχῳ πραιτωρίων Cod. Iust. 11 πρὸς ὀργὴν τὸν θν V 12 ἀκοὰς ἀνθρώπων
ἐλθεῖν VA Cod. ἀκοὰς ἐλθεῖν ἀνθρώπων S ἀκοὰς ἐλθεῖν D βούλομαι SD 13 δόξαν V 17 εὐσε-
βεῖς ἡμῶν ἀκοὰς V Cod. εὐσεβεῖς ἀκοὰς τῆς ἡμετέρας θειότητος A ἡμετέρας ἀκοὰς τὰς εὐσεβεῖς καὶ
θειοτάτας SD 18 ἀμφιβολὰς S 19 ἐκτεθείσῃ om. SD 20 εὐλαβοῦς VA εὐσεβοῦς SD Cod.
21 μεγάλης om. SD 21--23 ἢ καὶ πρὸ — συγγράμματα om. D 24 περὶ D 31 τυρέων S
πόλεως om. SD 33 καὶ τοῦ σχήματος SD 35 σπουδάσει S

139 = S 132 A 158

Διάταγμα προτεθὲν παρὰ τῶν ἐπάρχων μετὰ τοῦ θείου πραγματικοῦ κατὰ Πορφυρίου καὶ
Νεστορίου καὶ Εἰρηναίου

Καὶ νόμων καὶ αὐτῆς τῆς πολιτείας σύστασιν εἶναι τὴν ὀρθόδοξον θρησκείαν καλῶς
δοκιμάσας ὁ θεϊότατος ἡμῶν αὐτοκράτωρ διὰ ἰδίου θεσπίσματος πᾶν ἀσεβείας ἀνεῖλε 5
σπέρμα, ἰώμενος μὲν διὰ σωφρονισμοῦ συμμέτρου τοὺς ταύτην νοσοῦντας, ὁδὸν δὲ εὐζωίας
πᾶσιν ὑποδεικνύς. οἷα τοίνυν περὶ τε τῶν βιβλίων Πορφυρίου τῶν κατὰ τῆς εὐαγοῦς
τῶν Χριστιανῶν θρησκείας συγγραφεύτων καὶ τῶν τὰς ἀθεμίτους Νεστορίου διδασκαλίας
συγγραφεύτων ἐθέσπισε καὶ ὡς οὐδὲν δόγμα περὶ θρησκείας δεῖ κρατεῖν, εἰ μὴ τὸ δοκι-
μασθὲν παρὰ τῶν συνεληλυθότων εὐλαβεστάτων ἐπισκόπων πάλαι τε ἐν Νικαίαι καὶ μετὰ 10
ταῦτα ἅμα Κυρίλλῳ τῷ τῆς εὐλαβοῦς μνήμης κατὰ τὴν Ἐφεσίων πόλιν, ἔτι μὴν καὶ περὶ
τῆς καθαιρέσεως Εἰρηναίου τοῦ γεγονότος τῆς Τυρίων πόλεως ἐπισκόπου, ἅπαντες εἴσεσθε
ἐκ τοῦ προλάμποντος θείου θεσπίσματος δηλουμένου Ἑλληνίδι φωνῇ, ὥστε μηδένα τούτων
ἄγνοιαν προφασίζεσθαι. προσήκει τοίνυν ἅπαντας μετὰ πάσης ἀκριβείας ταῦτα παρα-
φυλάξαι, πρὸ ὀφθαλμῶν ἔχοντας τὴν τῷ θείῳ γράμματι περιεχομένην ἀγανάκτησιν. 15

Ἄνεγνώσθη ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τῶν μοναζόντων ἐν τοῖς ἐρημικοῖς Φαρμουθὶ κγ̄ ἰνδικτιῶ- d.18. m. Apr.
νος ἁ̄ ἔτους Διοκλητιανοῦ ρξδ 448 .

VS, D [= mn], A

ρλθ V ρκέ D 2/3 καὶ νεστορίου SD νεστορίου V om. A 4 νόμον V 5 διὰ—θε-
σπίσματος VSD ἰδίῳ θεσπίσματι A 7 περὶ VSA κατὰ D 9 τῆς θρησκείας SD 11 ἄμα
om. V 12 τυρέων S 13 προλαβόντος SD 17 ἁ̄ VA δ̄ ἁ̄ SD

INDICES

I

IN HAC VOLVMINIS I PARTE IIII CONTINENTUR

Constitutio de asylo in ecclesiis	137 p. 61—65
Constitutio aduersus Porphyrium Nestorianos Irenaeum	138 p 66
imperatoris scriptum ad Iohannem Antiochenum	120 p. 3—5
imperatoris scriptum ad Symeonem styliten	121 p 5 6
edictum praefectorum praetorio	139 p 67
Cyrilli ep ad Acacium Melitenensem [ep 40]	128 p 20—31
„ ep ad Acacium Scythopolitanum de apompaeo [ep. 41]	134 p 40—48
„ ep ad Dynatum episcopum Nicopoleos [ep 48]	129 p 31 32
„ commonitorium ad Eulogium [ep 44]	132 p 35—37
„ ep ad Iohannem Antiochenum [ep 39]	127 p 15—20
„ ep ad Iohannem Antiochenum et synodum Antiochenam [ep. 67]	133 p 37—39
„ ep ad Maximianum [ep 49]	131 p 34
„ ep de symbolo [ep. 55]	135 p 49—61
„ sermo [hom 3]	126 p 14 15
Iohannis Antiocheni ep ad Cyrillum [Cyr ep 38]	123 p 7—9
„ „ ep ad Xystum Cyrillum Maximianum	130 p 33
libellus Cyrillo oblatu a Paulo episcopo Emeseno	122 p 6 7
Pauli Emeseni sermo Alexandriae habitus	124 p 9—11
„ „ sermo alter Alexandriae habitus	125 p. 11—14

II

ADFERVNTVR

Gen 22, 1—6	47, 31	Deuter 12, 1—3	41, 34
22, 9 10	48, 8	18, 1	43, 23
32, 22—24 30 31	55, 15	18, 13	49, 19
Exod 20, 3	41, 32 52, 5	33, 8 9	55, 37
28, 3sq	56, 4	33, 8	56, 21
28, 15sq	56, 6	33, 9	57, 2 10
28, 26	59, 9	1 Reg 2, 30	16, 6
32, 7 8	42, 12	Ps 12, 4	50, 2
Leuit 4, 22 23	43, 17	17, 7	34, 7
14, 2—7	45, 18	17, 45 46	55, 23
16, 7—10	40, 18	32, 6	53, 16
16, 15 16	40, 27 44, 10	49, 3	53, 34
16, 20—22	41, 2	67, 12	40, 16
16, 20 21	45, 4	77, 15 16	56, 25
Num 25, 1—9	42, 14	77, 18—20	56, 27
Deuter 6, 4	52, 4	95, 11	15, 24
6, 13	41, 31	145, 8	40, 16

Prou. 4, 25 . . . . . 49, 26
 22, 28 . . . . . 19, 24
 Sap. Sal. 1, 1 . . . . . 23, 9
 Iob 12, 22 . . . . . 40, 16. 50, 1
 Ies. 1, 2 . . . . . 52, 38
 7, 14 . . . . . 10, 7. 18, 9
 11, 1 . . . . . 12, 8
 12, 3 . . . . . 14, 27
 26, 12 . . . . . 16, 19
 32, 6 . . . . . 23, 20
 42, 8 . . . . . 41, 24. 58, 11
 42, 18 . . . . . 23, 8
 44, 6 . . . . . 52, 6
 49, 9 . . . . . 44, 32
 50, 6 . . . . . 12, 18. 19, 13
 53, 3 . . . . . 43, 33
 53, 6 . . . . . 43, 31
 53, 7. 8 . . . . . 59, 7
 53, 12 . . . . . 43, 29
 63, 1 . . . . . 46, 14
 Ier. 4, 3 . . . . . 23, 12
 22, 17 . . . . . 49, 24
 Dan. 7, 13. 14 . . . . . 57, 15. 28
 Os. 4, 8 . . . . . 43, 22
 13, 14 . . . . . 15, 5
 14, 10 . . . . . 42, 29
 Ioel 2, 28 . . . . . 54, 31
 Soph. 2, 1 . . . . . 23, 5
 Zach. 13, 6 . . . . . 46, 6
 Mal. 3, 6 . . . . . 19, 6
 Mt. 1, 21 . . . . . 18, 13
 1, 23 . . . . . 10, 9. 18, 10
 8, 2. 3 . . . . . 13, 25
 8, 26 . . . . . 13, 24
 9, 6 . . . . . 13, 30
 10, 20 . . . . . 58, 3
 12, 46—50 . . . . . 57, 3
 14, 19. 20 . . . . . 13, 28
 14, 25 . . . . . 13, 23
 16, 13—16 . . . . . 11, 1
 16, 16 . . . . . 13, 18
 18, 20 . . . . . 50, 13
 22, 29 . . . . . 61, 13
 25, 31—34. 41 . . . . . 43, 12
 26, 39 . . . . . 14, 4
 27, 45 . . . . . 14, 9
 27, 46 . . . . . 14, 3
 27, 51. 52 . . . . . 14, 10
 28, 19 . . . . . 59, 23
 Mc. 3, 17 . . . . . 12, 29
 8, 38 . . . . . 58, 12
 Lc. 1, 2 . . . . . 38, 12. 50, 10
 1, 30. 31 . . . . . 18, 12
 2, 14 . . . . . 9, 27
 8, 20. 21 . . . . . 57, 5. 7
 15, 10 . . . . . 39, 17
 22, 67—69 . . . . . 57, 37

Ioh. 1, 1—3 . . . . . 12, 32. 53, 18
 1, 1. 18 . . . . . 15, 6
 1, 14: 12, 26. 13, 9. 15. 26, 1. 36, 2. 54, 25
 1, 30 . . . . . 58, 4
 3, 13 . . . . . 13, 31. 18, 19. 45, 37
 3, 23 . . . . . 34, 27
 3, 31 . . . . . 54, 2
 6, 11 . . . . . 13, 28
 6, 53 . . . . . 60, 7
 8, 23 . . . . . 45, 35. 54, 1
 8, 39. 40 . . . . . 27, 28
 8, 42 . . . . . 54, 1
 8, 58 . . . . . 58, 8
 9, 35—37 . . . . . 55, 31
 10, 30 . . . . . 27, 27. 52, 35
 12, 22 . . . . . 48, 33
 13, 23 . . . . . 12, 30
 14, 2. 3 . . . . . 48, 27
 14, 6 . . . . . 53, 3
 14, 9. 10 . . . . . 27, 25
 14, 10. 9 . . . . . 52, 34
 14, 9 . . . . . 55, 30
 14, 27 . . . . . 16, 18
 16, 28 . . . . . 53, 38
 17, 3 . . . . . 49, 11
 17, 5 . . . . . 57, 31
 19, 34 . . . . . 14, 5
 20, 22 . . . . . 60, 25
 20, 27 . . . . . 46, 18
 Act. 1, 9 . . . . . 57, 20
 2 31 . . . . . 44, 30
 10, 38 . . . . . 61, 7
 16, 7 . . . . . 19, 28
 Rom. 1, 3. 4 . . . . . 12, 11
 1, 22. 23 . . . . . 51, 31
 1, 25 . . . . . 51, 33
 6, 3 . . . . . 47, 6. 59, 32
 8, 3 . . . . . 57, 23
 8, 8. 9 . . . . . 20, 1
 8, 29 . . . . . 38, 14. 58, 32
 9, 3—5 . . . . . 28, 10
 9, 4. 5 . . . . . 58, 19
 9, 5 . . . . . 12, 11
 10, 6—9 . . . . . 59, 26
 1 Cor. 3, 11 . . . . . 50, 18
 8, 5. 6 . . . . . 28, 7
 10, 4 . . . . . 56, 32
 13, 12. 9 . . . . . 49, 29
 15, 20 . . . . . 58, 40
 15, 47 . . . . . 18, 17
 2 Cor. 3, 13 . . . . . 42, 33
 4, 4 . . . . . 60, 29
 5, 21 . . . . . 43, 26
 13, 3 . . . . . 47, 3
 Gal. 3, 16 . . . . . 12, 9
 4, 3 . . . . . 51, 34
 4, 4 . . . . . 58, 31

Eph. 2, 14	15, 24	V 95	32, 16
3, 10. 11	46, 24	V 96	8, 23, 31, 19
4, 5 . . . . . 17, 22, 47, 1. 59, 18, 39		V111	66, 15, 27
5, 1, 2	44, 21	V120	6, 19, 8, 7, 21, 17, 31, 9, 33, 22
6, 19	28, 25	V122	22, 20, 32, 4
Phil. 2, 6—8	54, 5	V123	32, 30
2, 7: 18, 24, 26, 24, 38, 25, 53, 27, 57, 22		V123. 127 [formula pacis]: 8, 19 = 17, 1. — 7, 12.	
2, 8	58, 35	24, 29, 25, 5, 28, 30, 35, 4, 36, 13, 24	
Col. 1, 15—18	58, 37	V127	30, 1, 32, 29, 37, 12
1, 19, 2, 9	10, 31	V128	37, 3, 14
2, 3	48, 34	V130	32, 24
1 Tim. 1, 7	60, 32	V167—169	37, 8
3, 2	66, 31	A 24	37, 8
Tit. 2, 11—13	58, 14	A 73—79	37, 7
Hebr. 1, 3	53, 26, 55, 29	A 75	51, 11
2, 9	44, 2, 59, 3	A 77	24, 2, 50, 34
3, 1, 2	56, 12	A103	6, 21
7, 26	56, 19	A105	31, 15
8, 1	57, 34	A107	21, 25, 31, 20
9, 12	44, 16	A108	31, 32
9, 14	38, 19	A119	29, 16, 30, 6, 21
10, 1	42, 30	Coll. Casin. 172	20, 25
12, 2	15, 11	277	66, 29
13, 8	28, 5	Coll. Sich. 14, 7	38, 32
13, 12	44, 19	imperatorum ep. ad Cyrillum	4, 16
1 Petr. 2, 22	56, 18	Acacii Scythopolitani ep. ad Cyrillum: 40, 3, 41, 15	
2, 24	43, 34	epistula Cyrillo supposita	30, 27, 32, 32
3, 15	24, 8, 51, 17	epistula Philippo presbytero Romano sup-	
3, 18	46, 6	posita	30, 23
4, 1	19, 10, 46, 4	symbolum Nicaenum	51, 19
2 Petr. 1, 19	50, 26	Athanasii ep. ad Epictetum: 20, 9, 30, 12, 36, 4,	
1 Ioh. 1, 7	44, 6	37, 12	
2, 1, 2	44, 36	Nestorius p. 249, 1—4	25, 18
Iac. 1, 17	19, 5	p. 262, 4—6	27, 10
2, 20	49, 16	p. 275, 9—11	25, 16
Iud. 4	60, 37	p. 277, 25—278, 2	24, 22
V 4	37, 13	p. 278, 5—7	24, 24
V 6	37, 13	Proclus ἐν τῇ πρὸς Ἀρμενίους ἐπιστολῇ	38, 28
V 6 anath. 4	26, 16	πρὸς τοὺς τῆς Ἐβίας ἐπισκόπους	60, 14

ceteri indices in calce voluminis proponentur